ప్రత్యక్షశిరోమణివ్యాఖ్యాభాగం దివ్యం

ಪ್ರ. ಟಿ. ಪ್ರ.

೧

ಯ್ಯ್ಗಲಂ

ಶ್ರೀಗುರುಭ್ಯೋ ನಮಃ॥ ಗಿರಮಿತ್ಯಾದಿ। ಅತ್ರ ಕ್ತ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಪ್ರಯೋಗಾತ್ ಪೂರ್ವಕಾಲಭಾವಿತ್ವಂ ತತ್ [illegible] ತಿನ್ನ್ಯಾಯ್ಯ ಇತಿ [illegible] ತತ್ತ್ವಸ್ಯ
ಪರೇಶಸ್ಥಾನಿತ್ವಾತ್ ಗುರೂಣಾಂ ಗುರುಪರಮಗುರುತ್ವೇನ [illegible] ದ್ವಿತೀಯಮಿತಿ ನ್ಯಾಯ್ಯಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಪ್ರಕರ್ಷಾತಿಶಯಃ ಸೂಚಿತಃ। ಫಲದ ಇತಿ। ಫಲದಶಾಸ್ತ್ರಸ್ಯ [illegible]
ರೂಪಸ್ಯ। ಉಪಕರಣತ್ವೇನ। ಅಂತರ್ಗತತ್ವೇನ। ತದೇಕದೇಶಾರ್ಥವಿವೇಚಕತ್ವೇನೇತಿ ಯಾವತ್। ಅನೇನ [illegible] ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಫಲವತ್ತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಫ
ಲವಚ್ಛಾಸ್ತ್ರೋಪಕರಣತ್ವೇನೇತಿ ಪ್ರಯೋಜನವತ್ತ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ಭವತಿ। ತತ್ತ್ವಾಭಿಧೇಯಸಂಬಂಧಯೋಃ। ಅತ ಏವ ತಯೋಃ ಪೃಥಙ್ನ ಮಾನಮಪೇಕ್ಷಿತಃ। ಪ್ರಯೋ
ಜನೇತಿ। ಪ್ರಯೋಜನಮಪವರ್ಗಃ। ಅಭಿಧೇಯಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ತತ್ತ್ವಂ। ಸಂಬಂಧಃ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣತತ್ತ್ವಯೋಃ ಜ್ಞಾಪ್ಯಜ್ಞಾಪಕಭಾವಃ। ನ್ಯಾಯ್ಯಗ್ರಂಥಸ್ಯ। ಚಿಂ
ತ್ಯಾಮಣಿರೂಪಸ್ಯ। ಜಗಚ್ಛಬ್ದಸ್ಯ ವಸ್ತುಮಾತ್ರಶಕ್ತತಯಾ ತಸ್ಯ ಚ ಉಪಕ್ರಮ [illegible] ಸಂಭವಾತ್ ಅತ ಏವ ಪರಾಮೃಷ್ಟಿ [illegible] ಯಾಂ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಂ ತ
ತ್ಯಾಜ್ಯಮಿತ್ಯಾಹ ಜಗದಿತಿ। ಜಗತ್ಪದಸ್ಯ ಸಂಸಾರವ್ಯಾಪ್ತತಾತತ್ಪರತಯಾ [illegible] ಕ್ಷಾರಸ್ತ್ರಾತ್ಪ್ರಕೃತ್ಯಾಹ। ಜಗತ್ಪದಂ ಸಂಸಾರವ್ಯಾಪ್ತತಾತತ್ಪರಂ ಏವ ಕ್ಷಾ
ರಪದಂ ಸಮೂಹಾಪರಂ ತಸ್ಯ ಯಾವತ್ಪ್ರಸ್ತಾವಂ ತು ಜಗತ್ ಜಗದಿತ್ಯಂತಪರಮಿತ್ಯುಕ್ತಿಃ॥ ಈಶ್ವರಮುಕ್ತಾತ್ವಂ [illegible] ತತ್ತ್ವಭಾವಾ [illegible]
ಸಾಪ್ಯೇತಿ। ಸಂಸಾರೋ ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನಹೇತುಕಃ। ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಸಂಬಂಧೇನ [illegible] ಸಂಸಾರಿ ತಸ್ಯ ಚ ಮುಕ್ತಿರೂಪಂ ಸ್ಥಾನ [illegible] ಭಾವಾ [illegible] ತಿ।
ಸಮವಾಯಸಂಬಂಧೇನ ತತ್ರಾಪಿ [illegible] ಕ್ಕಾರ್ಯತ್ವಾಭಿಧಾನ್ಯಾಯಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಣಯನೇ ಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಯತ್ ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿತ್ವ। ಗುರೂಣಾಂ ಸ್ಮರಣಂ ಪ್ರಯು

೧ (=) ಅಶೇಷಗುಣಸಮರ್ಥಜ್ಞಾನೇ ಭಂಗ್ಯಾನ್ಯಶಬ್ದಪ್ರಯೋಗರೂಪತದಭ್ಯಾಸಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಭೃತಿ ತತ್ಪದ ಅಧಿಕಾರಿತ್ವಮವಿವಿಕ್ತ ಧನಮಸ್ಯ ತಿಷ್ಠೇ ಷಃ। ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂಘ್ರಿ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿ (=)

ಪ್ರಶಿ ಭ. ೭ (= ಕಾಂತ್ರಾತ್ವಜ್ಞಾನೇ ಭಯಾಂ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಗ್ಧ್ರಾಂ ಯಕಕೂಂ ಪಾಧ್ಯಾವಕತ್ವಂ ಮುಕೇಳವೀ ತಿ ಮುಃ ಪ್ರತ್ಯವೇಯಾಂ ದತ ಅ ಪಾಂ ತ ಭರ ರಾವಭಿಕ್ಕೈತಿ =) ೨

೨ ಸ್ತ್ರೋ ಷ್ಣಾರಣಾಮಧ್ಯೇಯಕಂ। ತದ ಧ್ವಾವಕಂ ವತಮುಷ್ಣಾರಣೇ ಭಯಾಂಷ್ಣಾರಣಂ। ತಥ್ಯಾವೇ ಭಯಾಂ ತಭರರಾವಭಿಕೃಜ್ಞಾನೇ ಭಯಾಂ ವಾಂ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿತ್ರಣ
ಯಕಂ ಗೌಣಂ ತದ ಧ್ವಾವಕಂ। ಶವಸೂಂ ಪ್ರಕರ ರೋಂಷ್ಣಾರಣೇ ಭಯೋಂಷ್ಣಾರಣಂ ತಥ ರರಾವಭಿ ಕೃಜ್ಞಾನೇ ಭಯಾಂ ಅವ್ಯಾಪ್ತಿ ದಿಗ್ರಾಂ ಯಕಂ ವಾ ಮುಕೇಃ। ಯ
ಕನಸೂಂತ್ರಾ ಧ್ವಾವಕೋಂ ಭವೇ ದಿತಿ ಭಾವಃ। ಪ್ರತ್ಯವಯಂ ಶಿತಿ। ಪ್ರಮಾಣೇ ಭಾವಾ ದಿತಿ ಭಾವಃ। ಕಷ್ಟೇ ಥಿ ಕಾರ್ಯಷ್ಣಾರಣಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರ ದಭಾವೇ ಮುಕೇಃ ಕಥಂ ತ
ತ್ರಿ ಸೇತ್ಯ ತ ಅ ಪಾಂ ಜ್ಞಿಸ್ಯತಿ। ಅತ್ರ ಸಂಭವತ್ಯ ಕ್ಷೆ ಶ್ಯತಾ ಕಾಮ ವಿಕ್ಷ ತಿ ಪೂಂ ವಾ ಕ್ತಿ ತಿ ಭಾವಃ। ವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ। ಪ್ರಾಂ ಷ್ಮಾಂ ಣಾ ತತ್ವ ದಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ತ್ಯರ್ಥಃ। ಅಯಂ ಭಾವಃ।
ಯ ಥಾ ಕಿ ತಾಂ ಧ್ವಾವತ್ವಂ ಕಿ ಟಿ ಕರ ರಾವಶಿ ರೇಸಿಂ ಷ್ಣಾರಣಸ್ಯ ಸಂಭವಾ ದಶು ಕ್ಷ ಶ್ಯತ್ವೇ ಬ ಪ್ರಾಂ ವ್ಯಾಂ ಸ ರರಾವಶಿ ದಿ ಸೋಂಷ್ಣಾರಣದು ಪ್ರೆ ಶ್ಯತ್ವತೇ ಧಾ ಕಾಂ ಸಂಭವಾ
ಪ್ರಾ ಪ್ತಂ ಮ ಬಿ ಕಿ ಕ ಮುಕೇಃ ಕಾಂತ್ರಾ ಧ್ವಾವಕತ್ವಮಿತ್ಯ ಕ್ತ್ರಮೇಣಾ ಮುಕೇಃ ಕಾಂತ್ರಾ ಧ್ವಾವಕತ್ವ ಭಾವಾಕ್ತ ಪ್ರತ್ಯವಾಯಿ ತ್ವಂ। ತದ ಭ್ಯವ ಗಮ ಏವ ಟೀಕಾ
ಕ್ರತಾಂ ವಿ ಕುಕ್ಷ ಮಿತ್ಯ ಪ್ರಕಸ ಮಾಂ ವಿಷ್ಣಂ ತಿ ಟೀಕಾ ಕೃತಸ್ಯೇತಿ। ಅಕ್ಷ ಥೇ ವೇ ತಿ। ತವಃ ಪ್ರಭಾವಾ ದೇವ ಪ್ರತ್ಯವಾಯ ಕಾಂಕ ಇತಿ ಕ್ರಮೇಣೇ ತ್ಯರ್ಥಃ। ಕಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಂ ಕರ
ಪ್ರಮಾಣ ನಾ ತ್ಯರೂಂ ಪ ತತ್ವ ವ ಥಾರಣಂ ವಿಶ್ವ ಕಣೇ ಭೂತ ತ ಪ್ರಮಾಂ ತ ತತ್ವ ವ ಥಾ ರಣಂ ವಿನಾ ಅಶಕ್ಯಮಿ ತಿ ಪೂರ್ವ ಶಕ್ತಿ ನೋ ಅಭಿಮ ತಂ। ತತ್ರ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕ ತ್ವಾಂ
ಭಾವೇಕ ತಪ್ರಾ ಮಾಣ್ಯಾ ಕತ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಅ ಪೇಕ್ಷಣೀಯ್ಯ ತಾಪ್ಯಭಿ ಥಾ ಕ ಮ ಥೇ ತ್ಯಾ ದಿ ಗ್ರಂ ಥಸ್ಯಾ ಕು ಜಿ ತಮಿ ತ್ಯ ತ ಅ ಪಾಂ ಪ್ರಾ ಮಾಣ್ಯಾ ಕ ಪ್ಲಾ ಯ ಕೇತಿ। ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕ ಭಾ
ತ ಕ ಕ್ರಿಯೇ ಕ ಸಂ ಥ ಕ ತಾಂ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾ ಮಾಣ್ಯಾ ಕ್ಲಾ ಯ ಕೇ ತ್ಯರ್ಥಃ। ಪ್ರವರ್ತ ಯತಿ। ತಥ ಪಾಂ ಯ ಮ ಕಾಂ ಷಾ ಮಾಣ್ಯ ಕ ಇತಿ। ತ ಥಾ ಚ ಪ್ರಾಂ ಡಾ ನ್ನಂ ಕೇ ತಿ ಭಾವಃ।

ಪ್ರ

ಕೇಚಿತ್ತು ಪ್ರಮಾಣತತ್ತ್ವಾವಧಾರಣಂ ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರವೃತ್ತಿಫಲಂ। ಪ್ರವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯಸಾಧ್ಯಾ ತದಶಕ್ಯತಾಯಾಂ ಪ್ರಮಾಣತತ್ತ್ವಾವಧಾರಣಸ್ಯಾಪ್ಯಶಕ್ಯತ್ವ
ಮಿತಿ ಪೂರ್ವಗ್ರಂಥಾರ್ಥಮುಪವರ್ಣ್ಯ ಅಥ ತ್ವಾದಿಗ್ರಂಥಮವತಾರಯಂತಿ॥ ಅತ್ರ ತು ಪ್ರಮಾಕರಣತ್ವರೂಪೇಣ ಪ್ರಮಾಣಸ್ಯಾವಧಾರಣಮೇವ ಪ್ರಮಾಣತತ್ತ್ವಾ
ವಧಾರಣಂ ಫಲಮಿತಿ ಯೋಗಕ್ಷೇಮರೂಪೇಣ ತದವಧಾರಣೇ ಕಥಂ ತದಶಕ್ಯತಾ। ನ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ತದಪೇಕ್ಷಾವಶ್ಯಕೀತ್ಯತ ಆಹ ಅಥೇತಿ ವ್ಯಾಚಕ್ಷತೇ॥ ಪ್ರಮಾ
ಣತತ್ತ್ವಾವಧಾರಣಂ ಇದಂ ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ। ನ ಚ ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯಾಧೀನ ಇತಿ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾರ್ಥಃ। ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣ
ತತ್ತ್ವಾವಧಾರಣಂ ಮಾಽಜನಯತು ಪ್ರಮಾಣತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನೈಕವೇದ್ಯಮಭಿಮತಮಿಷ್ಟಃ। ನ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರಮಾತತ್ತ್ವಾವಧಾರಣಮಪೇಕ್ಷ್ಯಮಿತ್ಯಾಶಂಕಾಯಾಂ
ಅಥೇತ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥಾವತಾರ ಇತ್ಯನ್ಯೇ॥ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯಸ್ಯೈವ ಅಶಕ್ಯತಯಾ ಅಭಿಹಿತಂ ತತ್ತ್ವಾಲಾಭ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನೇಽಪೀತಿ। ಯದ್ಯಪಿ ಸಂಶಯ ಇತ್ಯನೇನ
ಸಂಶಯಪದಾರ್ಥ ಏಕಧರ್ಮಿಕವಿರುದ್ಧನಾನಾಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ ಯತ್ತ್ವಂ ಬಹುತ್ವಂ ಕಥಂ ಲಭ್ಯತೇ ತಥಾ ವ್ಯತಿರೇಕಯುಗ್ಯತ್ವಂ ತಸ್ಯ ಸಂಶಯ
ಪದಾರ್ಥೈಕದೇಶತ್ವಾದಿತಿ ಸಂಶಯಾನ್ವಯವ್ಯತಿರೇಕಯೋರ್ವ್ಯತಿರೇಕಾವಗಾಹಿತ್ವಂ ಲಭ್ಯತೇ ತಥಾಪಿ ವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ವಿವಕ್ಷಣೀಯ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ
ತ್ವಸ್ಯ ನಿಶ್ಚಿತತ್ವಲಾಭಾಯ ಸಂಶಯವ್ಯತಿರೇಕಯೋರ್ನಿಶ್ಚಯ ಇತಿ ಪ್ರಮಾಣಸಾಂಯವ್ಯಾಪ್ಯತಯಾ ವ್ಯತಿರೇಕೇತಿ ಕೇಚಿತ್॥ ಕೇ ಸಂಶಯನಿಶ್ಚ
ಯಸಾಧಾರಣವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತೋಪಪಾದನಾಯ ವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಅನ್ವಯವ್ಯತಿರೇಕಸಂಶಯಯೋರ್ಯತ್ರ ಪ್ರತಿ

೧× ಸಂಶಯೇ ಪ್ರಕಾರತ್ವಸ್ಯ ವ್ಯತಿರೇಕೇ ಚ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವೇ ಧರ್ಮೈಕ್ಯಸ್ಯೈತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯವ್ಯತಿರೇಕಯೋರೇಕರೂಪವತ್ತ್ವ ಧರ್ಮಾಭಾವೇ ವ್ಯತಿರೇಕಪದವೈಯರ್ಥ್ಯಾನ್ನೇ

ಪ್ರ.ಟಿ.ಜ್ಞ.
೨

ಬಂಧಕ ಇತ್ಯೇತಾವತೈವ ಸಾಮಂಜಸ್ಯೇ ವ್ಯತಿರೇಕನಿಶ್ಚಯವಿಷಯೋಪಾದಾನವೈಯರ್ಥ್ಯಮಿತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರನಿಶ್ಚಯಂ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾ-
ನಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾದ್ವ್ಯಭಿಚಾರನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ಚ ತನ್ನಿಷ್ಠಹೇತುತಾವ್ಯಭಿಚಾರಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾನಾಸ್ಕಂದಿತ ತಥಾ ಚ ವ್ಯಭಿಚಾರನಿಶ್ಚಯ ಏವ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಇತಿ ನಿಶ್ಚಯೇ ಯಂ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ನನು ಬಹೂನಾಂ ಯಾನಸಾಂ ಕ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ಫಲಸಂಶಯಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾತ್ತನ್ನಿಶ್ಚಯಸ್ಯಾಪಿ ತ-
ತ್ರಾಪಿ ಹೇತುತ್ವಾದ್ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ರಾಪ್ಯಫಲಜ್ಞಾನೇನ ತಿ ಬಲವದ್ದ್ವೇಷಾದೇವ ನ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ। ಫಲನಿಶ್ಚಯೋ ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕ ಇತಿ ಮತೇ ನಾಸ್ತ್ಯಭಿಚಾ-
ರ ಇತಿ। ಅತ್ರಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಾನಾಸ್ಕಂದಿತತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಂ ವಿಶೇಷಣೀಯಮಿತ್ಯತೋ ನಾಸಂಭವಃ। ಉಕ್ತವ್ಯಾಪ್ತೌ ವಿಷಯಬಾಧಕಮಾಹ ಯದ್ಯಪೀತಿ
ಇತಿ ತನ್ನಿಶ್ಚಯತ್ವೇನೇತಿ ತಥಾ ಚ ವ್ಯಾಪ್ತೌ ಪದವಿಶೇಷಣೀಯಂ ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸಾಧನತಾನಮೋಚನಂ ಬಲವತ್ಸ್ವೇಷ್ಟಸಾಧನಸ್ಯ ನಾಪಿ
ಕತ್ವೇನ ಇಷ್ಟಸಾಧನತಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ನನು ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯುಪಾದಾನೇ ಅನುಮಿತೌ ವ್ಯಾಪ್ತೇರಿವ ಇತಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಾಸಿದ್ಧಿರತ ಆಹ ಪ್ರವೃತ್ತೀತಿ ತಥಾ ಚ ವ್ಯಾ- ಕು
೧ ಪ್ತೌ ತನ್ನಿವೇಶಃ ಏವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನೇನೇತಿ ತಥಾ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿಕಾರಣನ ಜ್ಞಾನೇ ಕಾರ್ಯಾನುತ್ಪಾದಃ। ಸ್ವಪ್ರಕಾರಕತನ್ನಿಶ್ಚಯಸ್ಯೈವ ತಜ್ಜನಕಮಭಾ-
ವಾತ್। ತಥಾ ಚ ಪಾಂ ತು ಕೇಷಾಂ ನಿಷ್ಕ ಇತಿ ಭಾವಃ॥ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನಾಭಾವಸಹಿತಾ ತನ್ನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಹೇತುತ್ವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವ್ಯತಿರೇಕಜ್ಞಾನಾ-
ಭಾವಸ್ಯ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವರೂಪಂ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿವ್ಯತಿರೇಕಪ್ರಕಾರಕಭೇದಸ್ಯಾಪಿ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವರೂಪಂ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ಯ

ಯಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನತ್ವಂ ನ ವಿವಕ್ಷಿತಂ ಯದ್ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠಯಸ್ತತ್ತ್ವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾನಾದರ್ಶನಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಯದ್ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾ
ನತ್ವೇನಾಪಿ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ತದಭಾವಸ್ಯ ತತ್ಕಾರ್ಯಪ್ರಯೋಜಕೀಭೂತಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವರೂಪಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಣಾನ್ತರವಿಶೇಷ್ಯಕಂ ಪ್ರ
ಯೋಜಕತ್ವಂ ಚ ಕಾರಣಾತದವಚ್ಛೇದಕಸಾಧಾರಣಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣಾಂಶತೇ ಇತ್ಯಾದಿ॥ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ಯತ್ಪೂರ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಜ
ನಕಜ್ಞಾನಾಭಾವಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾನಾಭಾವತ್ವಪ್ರವೃತ್ತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಮಿತ್ಯಾದೇಶ್ಚ ಯತ್ಪೂರ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾಶಯಃ ಯದ್ವಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನ
ಭೂತಾರ್ಥನಿಷ್ಠಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಕಾರ್ಯಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರೀವಿಘಟಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಂಶಯತ್ವಾದಿಮಿತಿ ಕಾರಣೀಭೂತಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಪ್ರವೃ
ತ್ತಿಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರೀವಿಘಟಯಾ ಕಾರ್ಯಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಮಿತಿ ತಯೋರಭಾವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಯದಿ ತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಯೋಜ
ಭೂತಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಮೇವ ಹಿ ತತ್ರ ವಿಶೇಷಮತೋ ನಾಪಿ ತದಿತ್ಯಾಶಯೇನ ಆಹ ಇತ್ಯಾದಿ॥ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾನಕಾಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಷ್ಠಯಸ್ಯ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಕಾರಣಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಾನಾಸ್ಕಂದಿತನಿಷ್ಠಯತ್ವೇನ ತತ್ತದಭಾವಃ ಕಾರಣತಾವ
ಚ್ಛೇದಕೋಽತ್ರ ಕಾರಣಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತನ್ನಿಷ್ಠಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಾಭಾವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣವಿಶೇಷ್ಯಭಾವೇನ ತತ್ತ್ವಮಿತ್ಯಾದಿ ತದಭಾವಪ್ರವೃತ್ತಿ ಬಲಾತ್
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಷ್ಠಯಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಮಿತಿ। ನ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ। ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಷ್ಠಯಾನಾಸ್ಕಂದಿತತ್ವಂ ವಿಶೇಷಣಂ।
ನಿಷ್ಠಯಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವೇ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಾನಾಸ್ಕಂದಿತತ್ವಮಿತಿ ಲಾಘವಸ್ಯೈವ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ[redacted]ಮತ ಆಹ ಯತ್ತದರ್ಥಯೋರಿತಿ॥

ತಥಾ ಚಾಕುಮಿತ್ಯಾದ್ಯಪ್ರಿಕೃತ್ಸ್ವೀಯಸ್ಯ ತತ್ರ ದಾರ್ಷ್ಟಾಂತಬಲಾತ್ ಸಿದ್ಧತ್ವೇಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ಘೋರಾಭಾವಃ । ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವತಸ್ತ್ವೋಪಪಾದನಂ ಪ್ರಮಾಣ್ಯಸ್ಯೋಪ
ಗಾದೂಪವಿಶೇಷಣಸ್ವಾಯಂ ವಿಶಾಲ ಅಶಕ್ಯಮಿತಿ ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವೀಯಸ್ಯ ಅವಶ್ಯಾಪೇಕ್ಷಣೀಯತ್ವಪ್ರದರ್ಶನ ಪರಮಾರ್ಥಂ ಮೂಲೇ ಕಿಮಿತಿ
ಸಮಾಹಿತ ಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಅಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನೇತಿ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವೀಯಸ್ಯ ತ್ರಯಸಾಧಕತ್ವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತತ್ಪರಾಕಾಂಕ್ಷಾ ಸ್ವತಸ್ತ್ರೇಯಸ ಸಂಬಂಧಿತ್ವಮೇವ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಃ ।
ತಥಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವೀಯಸ್ಯ ಉಪಪಾದನಂ ಪರಿಹಾರ್ಯ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದ ಸ್ವಶ್ರೇಯಸರೂಪ ಫಲಸಂಬಂಧಿತ್ವಮಿತಿ ಮೂಲತಾತ್ಪರ್ಯಾರ್ಥಃ । ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಸ್ವ
ಸ್ವೇತಿ । ತಥಾ ಚ ತಸ್ಯೋಪಪಾದನಂ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವ್ಯವಹಾರಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪತ್ವೇನ ಪ್ರಯೋಜನಮಿತಿ । ತಥಾ ಚ ಸ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವವ್ಯವಹಾರಯೋಗ್ಯತಾ ಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕಃ ವ್ಯವಹಾರ ಇತಿ ಮೂಲಾರ್ಥಃ । ತಸ್ಯ ಚ ಸ್ವಸ್ಯ ವ್ಯವಹಾರ ಜನಕತ್ವಂ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತಾಂ ವಿನಾ ನ ಘಟತೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯ
ತ್ವಸ್ಯ ಲಾಭಃ ॥ ಘಟ್ಟೇ ಮಿಶ್ರಾ ಪ್ರತ್ಯಾಹ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇತಿ । ಸಾಮಾನ್ಯ ಶಬ್ದಸ್ಯ ಯಥಾ ಮತಮರ್ಥ ಇತಿ ದರ್ಶಯತಿ ತದುಪವ್ಯವಸಾಯೇತ್ಯಾದಿನಾ । ತತ್ರ
ತ್ವಸ್ವಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮತ ಪ್ರಯುಕ್ತಿ । ಸಂಶಯ ಜನಕೇತಿ । ಸಂಶಯ ಜನಕಃ ಸಂಶಯ ಪ್ರಯೋಜಕಃ । ಪ್ರಾಗಿತಿ ಮತೇ ಶಾಬ್ದ ಬೋಧಾನಂತರಂ ಮಾನಸ ಸಂಶ
ಯಾಂತೀ । ಸ್ವಮತೇ ಶಾಬ್ದ ಪ್ರಕೃತ ಸಂಶಯಸ್ವೀಕಾರಾತ್ತಯಥಾಶ್ರುತಮೇವ ಸಾಧು । ತಾದೃಶ್ಯವಶಾದಿತಿ ತೇನ ವಿಶೇಷ್ಯಾದ್ಯಪ್ರಕಾರಕ ತತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಥನ ಸ್ವಾರಸ್ಯಾತ್ ॥
ಭಾಪಮ್ಯೇತಿ । ತಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಗಮಾತ್ರಸ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಕತ್ವೇ ತತ್ರ ಶಾಬ್ದಾರ್ಥಮಾತ್ರಸ್ಯೈವಲಾಭಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತತ್ಪ್ರತಾಂ ತತೇತಿ । ಅನ್ಯಥಾ ತಾದೃಶ ಶಾ
ಕತತ್ತ್ವರನಾಯಾಂ ಕೇವಲಾಭಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ಇದಂ ಚ ಭಾವಕರಣವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿ ವಿಶೇಷಣಂ । ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನ ಕರಣತ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಲಿಂಗಜ್ಞಾನಾದಿವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್ ತಚ್ಚಾ

ನಪಿಲೇನತತ್ರಿಂಶತ್ಯತ್ರ ಅಹಂ ಸಾವಧಾರಣಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ಯತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥ್ಯ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನಕರಣತ್ವಂ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಶೇಷೇಣಾಶ್ಯ
ನಜ್ಞಾನಕರಣತ್ವಸ್ಯಾವಸ್ಥಾಪಕೇನ ತೇನ ರೂಪೇಣ ಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯೈವ್ಯತ್ವಂ ನ ಪ್ರಮಾಕರಣತ್ವಸ್ಯೇತಿ ಭಾವಃ। ಏತಾದೃಶಾರ್ಥಮಿತಿ ಕರಣತ್ವಾದೇಃ ಜ್ಞಾನ
ತ್ವಸ್ಯೈವ್ಯತ್ವಂ ವಿವಕ್ಷಿತಃ [illegible] ಜ್ಞಾಯತೇ ಅನೇನೇತಿ ವ್ಯುತ್ಪತ್ತ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಕರಣಮಪಿ ಜ್ಞಾನಪದೇನಾಭಿಧೀಯತೇ ತಥಾ ಚ ತಾದೃಶಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಪಿ ಜ್ಞಾ
ನಕರಣತ್ವಪರ್ಯವ [illegible] ಸಂಭವತ್ಯೇವೇತ್ಯತ ಆಹ ಜ್ಞಾನಪದೇನೇತಿ ನನ್ವೇವಂ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಂ ಫಲಿತಾರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿತ್ವಂ
ನ ಸ್ವಪ್ರಯೋಜನಮತ ಆಹ ತದ್ವತೀತಿ ತಥಾ ಚ ತಾದೃಶಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಲಾಭಾಯೈವ ತಾದೃಶಗ್ರಾಹಕಂ ಜ್ಞಾನಪದಮಿತಿ ಭಾವಃ॥ ನನ್ವೇವಂ ಪತ್ರಸ್ಥತ್ವಪ್ರಯೋ
ಗಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಭಿಧಾಯೈವ ವಿಚಾರಣಂ ಭ್ರಾಂತ್ಯಪ್ರಮಾಕರಣತ್ವಪಕ್ಷತ್ವಮಪ್ರಸಕ್ತಮಿತಿ ಸ್ವಯಂ ಜ್ಞಾನಪದಪ್ರಯೋಜನಮಾಹ ತದ್ವತೀತ್ಯಾದಿನಾ।
ಯದ್ಯಪಿ ಜ್ಞಾನತ್ವವತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಯಾವಜ್ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸಂಭವತ್ಯೇವ ತಥಾಪಿ ಘಟಮಹಂ ಜಾನಾಮೀ
ತ್ಯಾಕಾರಕಮೇವ ತೇಷಾಂ ಸರ್ವಂ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯಃ ನ ತು ಜ್ಞಾನತ್ವವತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಪಿ ತಥಾ ನ ವಿ
ಜ್ಞಾನಂ ಜಾನಾಮೀತ್ಯಾಕಾರಕಂ ವಿಷಯಾನವಸ್ಥಾಪಾತಾದಿತಿ ಯದ್ಯೋಗ್ಯಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನೇತಿ ಭಾವಃ ಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಯಾವದ್ಘಟಜ್ಞಾ
ನಗ್ರಾಹ್ಯಂ ನ ವೇತ್ಯರ್ಥಃ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಗ್ರಾಹ್ಯಂ ನ ವೇತ್ಯರ್ಥಸ್ಯಾಲಾಭಾಯೇತ್ಯರ್ಥಃ ಮಿಶ್ರಾದಿಮತಮಿತ್ಯಾದಿನಾ ಘಟತ್ವಮುಪಪತ್ತಿ

ಪ್ರ.ಶಿ.ಟೀ.
೨

ಗ್ರಹಃ ಗುರುಮತೇ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತಯಾ ಅಗೃಹೀತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅಸಂಭವಾದಿತಿ । ಯದ್ಯಪಿ ಮತೇ ಯಥಿವ್ಯಗ್ರಾಹಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಪೂ-
ರ್ವಮಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಾವತಾರಃ ತಥಾಪ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ಗುರುಮತೇ ಬಾಧಃ । …ಪ್ರಾಂಶೇ ಮಜ್ಞಾತಸ್ಯವಸ್ತುನಃ ಪ್ರಥಮಜ್ಞಾನಾತ್ಪೂರ್ವಮಪ್ರಾ- ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಂವಿನಾ
ಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಾವತಾರಾಸಂಭವಾತ್ ತದುಕ್ತಂ … ಯತ್ರ ಶರೀರಾಂ ಜ್ಞಾನಂ … ಪ್ರಕಾರಕಮಿತಿಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ … ಯಮತೋ ಯಸ್ಯ ವಿಷಯವಿಶೇಷಸ್ಯ
ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಗುರುಮತೇ ವ್ಯಜ್ಞಾತಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಗುರುಮತೇ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವೇನ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತಯಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಜ್ಞಾ-
ನೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸಂಶಯಾನುತ್ಪಾದೇನ ಅಪ್ರಮಾಣಸಂಭವಾದಿತಿ । ಕೇಚಿತ್ತು … ಜ್ಞಾನಸ್ಯ … । ತಾದೃಶಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ …
ಪ್ರಮೇಯತ್ವವತೀ ಜ್ಞಾನೇ … ಸ್ಥಿತಿಃ । … ಪ್ರಕಾರೇಣ … ಜ್ಞಾನಸ್ಯ … ಮಿತಿ … ಪ್ರಮೇಯತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅವಿ-
ರೋಧಿತ್ವಾತ್ ತದುಪರಿ … ವಿಶೇಷಣಾಂಶೇ … । ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ … ತತ್ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಕಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವರೂಪಸ್ಯ … ತಸ್ಯ … ಜ್ಞಾ-
ನಾಸಂಭವ ಇತಿ ಭಾವಃ । … ಪ್ರವೃತ್ತಿರೂಪವಾದ … ಫಲೈಕ್ಯರೂಪಃ । … ಪ್ರಮಾಪದಪ್ರವೃತ್ತಿ … ವ್ಯಕ್ತತಾಯಾಂ ತಾದೃಶಪ್ರವೃತ್ತಿ
ನಿಮಿತ್ತಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹಕಯಾವತ್ ಜ್ಞಾನವ್ಯಕ್ತಸ್ಯ … । ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಶ್ರಯಯಾವಜ್ಜ್ಞಾನವ್ಯಕ್ತ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಮಾಪದಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತತ್ವಪದೇನ …
ತಂ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನ್ನಾಂ ವಿಶೇಷರೂಪೇಣ … ತಿ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ … ಮುಚಿತಂ । ಏವಂ ತಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಪದಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತ-
೪ ತ್ವಮಿತಿ … ಜ್ಞಾನೀಯಮಾನತ್ವಾತ್ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಶೇಷಣಾಂಶೇ ತದುಪರಿ … । ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನೀಯಮಾನತ್ವೇ … ಕಾರಣಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವೇ … ವಿಶೇಷಸ್ಯ

ತತ್ವಾಭಾವಾತ್ಮಕತ್ವರೂಪೇಣ ಪಕ್ಷೇ ತ್ವಮಿತಿ ತದಭಾವಾಭಾವಾಯಮಾನತ್ವಪ್ರಮಾಣ್ಯತ್ರಯಗ್ರಾಹಕಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯಮಿವತ್ವಸ್ಯ ತೋಂ ಪ್ರತಿಬದ್ಧಿಃ। ಯತ್ತು ವ
ಹ್ನಿ ಕಾಂಚನಮಯತ್ವಾಭಾವವದ್ಗ್ರಾಹಕತಾ ವ್ಯಕ್ತಪ್ರಮಾಣ್ಯತ್ರಯಾಂ ಯತ್ವಾಭಾವಃ ಇತ್ಯವಮಾ ತ್ಯಾ ದೇನಾ ಸಾಧ್ಯಾಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಬಿಜ್ಞಾನಂ ಪಾ
ಪ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಮಾಣ್ಯಪ್ರತಿ ಧ್ಯಾನಸಂಭವತಿ ತದಭಾವತತ್ಪ್ರಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನೇ ತಾದೃಶಸಾಧ್ಯಾಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಬನಜ್ಞಾನಮಿತಿ। ತತ್ರ। ಅಜ್ಞಾನರೂಪಸಾಧ್ಯ
ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪಕತ್ವ ದೋಷಾಪ್ಯ ವಾತ್। ವಸ್ತುತಸ್ತು ಪರಾಭಾವಾಸಮಾನಾಭಿಪ್ರಾಯ ಸೋಯಂ ಗ್ರಂಥಃ ತತ್ರೈವ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತ್ಯಪ್ರಯೋಗಾತ್ ತದಭಾವಾಜ್ಞಾ ಯ
ಮಾನಪ್ರಮಾಣ್ಯಪಕ್ಷೇ ಅಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪರೂಪಸ್ಯಬಾಧಸ್ಯ ಜ್ಞಾನವನಮಶಕ್ಯಂ ಪಕ್ಷಸಾಧ್ಯಜ್ಞಾನವತಿ ಜ್ಞಾಯಮಾನಸ್ಯೈವ ಸಂಭವಾತ್। ಅಸಜ್ಞಾನವತಿಸತ್ರಬಾಧೋ
ಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪೇ ತ್ವಪ್ರಯೋಗಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಅನ್ಯಥಾ ವಚನಧರ್ಮಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ಜ್ಞಾನವಯುತ ದಿತಿ ಚೇತ್ತ್। ಸತ್ಯಂ ಧರ್ಮಿತ್ವಿತ್ಯೈಯುಕ್ತಿಯುಕ್ತಪ್ರಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಮಾ
ನಾದೇಶವಿಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಾದಿತಿ ಬಾಧಸ್ಯೇತಿ। ಯತ್ತು ವಿಶ್ವಮಭಿಧೇಯಂ ಪ್ರಮೇಯಮಿದಂ ಚ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮೇತಿ ಶಾಬ್ದಸ್ಯಾರ್ಥಮಿತಿ ಪ್ರಾಗ್ವಿಷಯತಾ
ಯಮಾನಸ್ಯೈವ ಲಾಘವಯುತ್ವಾತ್ತದ್ವಿಶೇಷಸ್ಯತ್ವಪ್ರತಿಧ್ಯಾನಬಾಧಸಂಭವಃ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಯೋಗಿಜ್ಞಾನಯೋಃ ಕಥ್ಯಪಗಮೇತು ನತರಾಂ। ತದಭಾವಭಾವಸಾ
ಧ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿಮತ್ವಂ ಬಾಧಕತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ತದಭಾವತ್ವೇತಿ। ಸಾಧ್ಯಾಭಾವಪ್ರಮಾಣಬಾಧಕತ್ವಾಭಿಪ್ರೇತ್ಯಾಹ ಅಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪ ಇತಿ। ಫಲತ ಇತಿ। ಯಾ
ವತ್ಸ್ವಸ್ಯ ಫಲಂ ನಿಶ್ಚಯಸಾಧನಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವತರಸ್ಯಾವಾರಣಂ ತಥಾತ್ವಾ ವಿತ್ಯರ್ಥಃ। ನ ಚ ಬಾಧ್ಯ ಗ್ರಾಹಕಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷಣಾತ್ವಾಲಾಭಾವತಿ। ಯಾವದ್ಗ್ರಾ ಕ
ಹಕಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯಪ್ರತಿ ಕಾರ್ಯಂ ಯಾವತ್ತಾವದ್ಗ್ರಹಕತ್ವ ವಿಷಯತ್ವರೂಪಸಾಧ್ಯಾಪ್ರತಿಕ್ಷೇಪತ ಧರ್ಮಯ ವಾರಣಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಯತ್ತು ವಿಧಲ

೫೦

नेवाभिकेन

ಪ್ರಶಿಷ.
೬

ತಃ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಫಲಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷಣಂ ಫಲತಃ ಸ್ವರೂಪತಶ್ಚೇತಿವತ್ । ಪ್ರವೃತ್ತಿಸ್ತಾದೃಶಮಾಪ್ಯಗ್ರಹ ವಿಶೇಷಣಮಿತಿ ಜ್ಞಪ್ತಿಕತಾದೃಶಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಪ್ರಮಾವಿಷ
ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತಾದೃಶಸಾಮಗ್ರೀಜನ್ಯಯಾ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ವಿಷಯತ್ವರೂಪಸಾಕ್ಷ್ಯಮಪ್ರೀತಿ ಕ್ಷಣಂ ಅತಸ್ತಥಾ ಚೇತಿ ತಾದೃಶೇತಿ ತದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಜ್ಞಾನ
ಗ್ರಾಹಕಸಾಮಗ್ರೀಜನ್ಯತ್ವಗ್ರಹಾತ್ಮ್ಯವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯಂ । ವಿಷಯಿತಾರೂಪಃ ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧವಿಶೇಷೋ ವ್ಯಾಪಕತಾಲಾಭಾಯ ವಿಷಯಿತಾಖ್ಯ
ಸ್ವರೂಪಾಕಾರಂ । ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಚ ಸ್ವರೂಪತತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಿತ ಘಟಘಟಿತತ್ವಾದೌ । ಘಟತ್ವವಿಷಯಿತಾಯಾಃ ತಾ
ದೃಶಗ್ರಹತ್ವವ್ಯಾಪಕತ್ವಸ್ಯ ನಿರ್ವಚನಂ ಚ ತದ್ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ । ಯಥಾಶ್ರುತೇ ರೂಪಂ ತಥೈವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಿತಾಯಾಃ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಾನಿಶ್ಚಯಾತ್ ಪ್ರತಿ ಜ್ಞಾನ್ಯ
ಪ್ರಸಜ್ಯಾಪತ್ತೇಃ । ಸ ಪ್ರಮೇಯವಿಷಯಿತಾಯಾ ವ್ಯಾಪಕತಾಯಾಂ ಪ್ರಮೇಯತ್ವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾವಿತಾದೃಶವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದ್ಯ ಸಾಧ್ಯ
ಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ತ್ವಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಂ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ತಾದೃಶಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ ವಿರೂಪ ವಿರೋಧಸಂಭವಾತ್ ನ
ಇತಿ ಭಾವಃ । ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ಘಟೇ ಚ ತಾದೃಶವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸಂಭವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಥಾ ಚ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ಘಟೇ
ಘಟಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸಂಭವಾದಿತಿ । ತತ್ರಾಪೀತಿ । ತಾದೃಶೋ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೈವ ಪಾರಣಂ । ವಿಪಕ್ಷೇ ನಿಯ್ಯತ್ವತದರ್ಥಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾ
ಹಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಚ ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಯತ್ ಸ್ವತ್ವಸ್ಯ ತತ್ರ ತಾದೃಶ । ಅತ್ರಾಪಿ ತ್ರಿತ್ರಅತ್ರ ಯಾನಾಸಂವಿ ಜ್ಞಾನಬಹುಪ್ರಮೇಯಮತ್ವಾಂಯೋಗಾ ದಿವಿಶ್ವ
ಪ್ರಣಾಂ ಗ್ರಹಣಮಿತಿ ಭಾವಃ । ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ಘಟಾಂ ಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಯಾ ಘಾಂತ ತತ್ತ್ವಘಟಜ್ಞಾನಾದಿರೂಪಾರ್ಣಂ । ತಥಾ ಜ್ಞಾನೇ ಚ ವಿ

(ಅವಚ್ಛೇದಕತಾಯಾ ಅಶಾಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾವಿತ್ಯಾಶಯಃ ॥೪
ಭಾವ

ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಾಶಪಾಠಾರೆ ॥೧

೭ (= ಅಪ್ರಥಿತತ್ವಾದಿತ್ಯಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣದೋಷೋಕ್ತಾರಾಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯೈವ ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತತ್ವಾವಶ್ಯಕತ್ವೇ ದೀಧಿತೌ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಜ್ಞಾ) (ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಪಕ್ಷತ್ವೇ =) ೪

೭ (= ನವ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಾರ್ಥಕತ್ವಮಭಿಧಾಯ ಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಶಂಕತೇ ಯದ್ಯಪೀತಿ =)

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕ ವಿಷಯಿತಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕೇನಾಗೃಹೀತಗ್ರಾಹ್ಯವಿಷಯತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಬಾಧಾಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ ತತ್ತ್ವಘಟಿತಜ್ಞಾನಾದಿರೂಪವಿ
ಷಯಿತಾ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿ ಘಟಿತ ವಿಷಯಿತ್ವವತ್ ವಿಷಯಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯಾಭಿಧೇಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಂತಸ್ಯೈವ ವಕ್ತವ್ಯಮಿತಿ ಮತೇ ತಾವತಾ ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ। ಅಸ್ತು ತಾದೃಶವಿಷಯಿತ್ವ ಜ್ಞಾನತ್ವ ೧ ಶಿಷ್ಟ ೧
ವತ್ವಿಷಯಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿದಮಿತಿ ಶಬ್ದಜನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ದಂಡತ್ವರೂಪೇಣ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕೇನ ಸ್ವಾವಿಷಯಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಗ್ರಹಣಂ ಭವತೀತಿ। ಏವಂ ಚ ಪ್ರಾ ತ್ವಘಟಿತ ೨ ೧
ಮಾಣ್ಯಂ ವಿಷಯಿತ್ವವತ್ ವಿಷಯಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಂ ತದ್ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾದ್ ಘಟಕಾನಾಂ ಸ್ವವಿವಕ್ಷಣೀಯತ್ವಾತ್ ಗ್ರಾಹಕಾನಾಂ ತತ್ರೈವ ಪಾರಣಂ ಅಸ್ತು ತಾದೃಶಜ್ಞಾನತ್ವವಿ
ಶಿಷ್ಟಗ್ರಾಹಕತ್ವವಿವಕ್ಷಣೇ ವಿಷಯಿತ್ವವತ್ ವಿಷಯಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕೋಽನುಗತೋ ಜ್ಞಾನವಿಷಯ ಇತಿ ಪ್ರಕಾರ ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಗ್ರಾಹಕೇನ ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
೬೭ಪಿಥಿ ಗ್ರಹಾಪತ್ತಿಃ। ತಥಾ ಚ ಸ್ವಮತೇ ಜ್ಞಾನಶಬ್ದಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಮಾತ್ರಲಾಭಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮೇವ ಪಕ್ಷಃ। ತಥಾ ಚ ಗ್ರಾಹ
ಕಾಂತಸ್ಯ ಸ್ವಕೀಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಚ ಯಥಾ ತ್ವಮತನಿಷ್ಠಂ ತತ್ರ ನ ತ್ವಮರ್ಥಃ। ಅಯೋಗ್ಯಹಾರ್ದೇ ಪ್ರಸ್ತಾ ಇತಿ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನತ್ವಗ್ರಾಹ
ಕತ್ವಸ್ಯ ತ್ರಿವಿಧಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾಂಗ ಇತಿ। ಏವಂ ಚ ತತ್ರ ಸ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧಿಸಂಪಾದನಾಯೈವ ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾದಿ ವಿವಕ್ಷಿತಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಏವಂ ಚ ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಂ।
ಗ್ರಾ ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಂ ಯತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ತದ್ಗ್ರಾಹಕತ್ವಸ್ಯ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ತಾದೃಶಗ್ರಾಹಕಾಂತಪ್ರತಿಯೋಗಿಕೋಭಾವ ವಿವಕ್ಷಣೀಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಸ್ವಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಸ್ಯ ತತ್ತ್ವರೂಪವಸ್ತ್ವಪಂಚಾಂತೇ। ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಘಟಿತಗ್ರಾಹಕೇಣಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಣಾವಿಶೇಷಾತ್। ಅತ ಏವ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಃ। ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಭ್ರಮರೂಪಸಮಾವೇಶಂ ಜನ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವೇ ತದಸಂಗ್ರಹಾಪತ್ತೇಃ। ಅ

ಪ್ರಶಿಖ.

೧ (=ತದಭಾವಾವಚ್ಛೇದಕವಿಧಯೇತಿಯಾವತ್)

೭

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಘಟಿತತ್ವಾದೇಸ್ತ್ವಾವ್ಯವರ್ತಕಧರ್ಮವಿಧಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾವಿರೋಧಿತ್ವಂ। [redacted] ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪ
(=ಇದಂಚವಿರೋ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಸಾ ತ್ವಾದ್ಯವಿರೋಧ್ಯತ್ವಪ್ರಾಯೇಣಹಿ ವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕೇತಿ ಕೇಚಿತ್ತುಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವವಿವಕ್ಷಣೇನಾವಿಷಯತ್ವಾಂಶನಾಸಂ
(=ಧಿವಿಶೇಷಣಂ ಭವಾಂತಿಪಕ್ಷೇಯಾ ತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ರಯಜ್ಞಾನಾರ್ಥಕಂ ತತ್ತ್ವದಂವ್ಯರ್ಥಮತ ಏವ ಹಿ ... ಕಾರಕತಾ ವ್ಯತ್ಯಯಃ ಯತ್ತನಪ್ರಮಾಣಕಮಿತಿ ಏವಂಚ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನೇ
ತದ್ವಿರೋಧ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಮುಕ್ತಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ವರ್ತತ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ ಜ್ಞಾನೇ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾವಗಾಹಿ ಅಗ್ರಹಾದಿತಿ। ಅನ್ಯಥಾ ತಸ್ಯ ತದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ
ತದಗ್ರಾಹಕತ್ವಶಕ್ತಿಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇಽಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಕೇಚಿದುದಾಹರಂತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವತಿ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಪ್ರಕಾರಕ
ಗ್ರಹ ಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾಸಾಧ್ಯತ್ರನಿಷ್ಕೃಷ್ಟೈವೇತ್ಯತ ಆಹ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾದಿತಿ ಇದಮಿತಿ ಯದ್ಯಪಿ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯೈವ ಇದಮಪ್ರಮೇತಿವ್ಯವಹಾರಜನಕ
ಗ್ರಹಪಕತ್ವೇತದಿತ್ಯಸ್ಯೈವಯುಕ್ತತ್ವಂ ತಥಾಪಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನೇ ವೃತ್ತಿದಂತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹ ಜನಕತ್ವಸ್ಯಲಾಭಾಯ ತದಿತಿ ಧ್ಯೇಯಂ ... ತಂತ್ರೇ
ಣೇತಿ ಅನ್ಯಥಾ ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮೇತಿ ಜ್ಞಾನಾದಪಿ ಇದಮಪ್ರಮೇತಿವ್ಯವಹಾರಾಪತ್ತೇರಿತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಪಕ್ಷೇ ಇಹಾಪಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿ ಕರಣಪ್ರಕಾರಕ
ತ್ವಾಪ್ರಸಕ್ತೇಃ। ಯತ್ರ ಇತಿ ಯಾದೃಶಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ರಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತತ್ರಾಗ್ರಾಹಕಾಂತ ಇತಿ ಯದ್ಯಪಿ ಸಪ್ರಕಾರಕಂ ಸವಿಶೇಷ್ಯಕಂ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿ ಮಿ
ಕಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಥಾಧವಾರಣಾಯ ವಿವಕ್ಷಣೀಯತ್ವಾತ ದರ್ಥಸ್ಯ ತತ್ರಾಪ್ಯುಪಾದೇಯತ್ವಮೇವ ... ಯತ್ರ ತಾದೃಶಸಂಶಯೋತ್ಪತ್ತ್ಯವಸ್ಥಾ
ತ್ರಾಪ್ಯಗ್ರಾಹಕಾಂಶಾ ದೇಯಂ। ಯತ್ತದ್ಭ್ಯಾಂ ತಾದೃಶಾಪ್ರಾಯೇಣ ಪಾದಂ ಬೋಧ್ಯಂ। ಏತದನ್ಯತಸೇವಾವಧಂತಿತಿ। ಇದಂ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಮಿತಿ ಇತ್ಯಂಚ

೧ (ಗ) ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಚ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ತಚ್ಛಂಕ ದಶ್ಯತ್ವರೂಪಸ್ಯಾಗ್ರಾಹಕಾಂಶಸ್ಯ (ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಸ್ಯಾವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ=)

ಪ್ರಕಾರಕಜವಿಶಿಷ್ಟಕಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಸಾಮಗ್ರೀವಿವಕ್ಷಣೀಯೇತ್ಯಾಶಯೇನ ಇತಿ ಸೂಚಿತಂ। ವಿಶೇಷ್ಯವ್ಯವಸಾಯವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇ। ತತ್ಪ್ರಕಾರಕೇತಿ। ವ್ಯವಸಾ
ಯಪ್ರಕಾರಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇತ್ಯರ್ಥಃ। ಉಪಲಕ್ಷಣತಾವರ್ತಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಘಟಿತಪ್ರಕಾರಕತಾಗ್ರಾಹಕೇನ ಸಂಬಂಧಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಜ್ಞಾನಧ್ಯೇಯಂ ತನ್ನತ್ರ
ವ್ಯಾಪ್ತಿರೂಪಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛೇದಕೇತಿ। ತದೇವ ವಿವೃಣೋತಿ ತತ್ರೇತಿ। ತತ್ರ। ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ। ತಸ್ಯ ಘಟಿತತ್ವಸ್ಯ। ತತ್ರ ಭಾನಸಮಾನಾಧಿಕರಣಾಧಿ। ಭಾನಸಮಾನಾಧಿ
ಯದ್ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಸ್ಯ ತಾದೃಶವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ಚ। ತದಭಾವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವನ್ಯಾಯತ್ವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇ
ನ ಘಟಿತತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹೇಣ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವವಿಷಯಾಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾವಿಘಟಿತತ್ವಪ್ರತಿಯೋಗಿಕವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವತ್ವಂ ಘಟಿತಮಿತ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಘಟಿತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯ
ಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ಘಟಿತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಗೃಹೀತಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಭಾನೇ ದೃಷ್ಟೇತಿ। ಏವಕಾರೇಣ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವ್ಯವಚ್ಛೇದಃ। ತದಭಾವ ತತ್ರ ಭಾನಸಮಾನಾಧಿ
ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಭಾನವಿಧಯಾ ಯದ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವವತ್ ಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹೇ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವೇ ವಿಶಿಷ್ಟಾಪ್ರಕಾರಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹ
ಇತಿ ಭಾವಃ। ತದಭಾವಗ್ರಹೇಣೇತಿ। ಯದ್ವೃತ್ತಿತದಭಾವಾಯದವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ತದವಚ್ಛೇದೇನ ತದ್ವತ್ತಾಗ್ರಹೇಣ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತದಭಾವಗ್ರಹವಿರೋ
ಧಿ। ಸಮಾನಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮೇವ ಧಾರ್ತ। ತದಭಾವಧರ್ಮತದ್ವತ್ತಾಭಾವವಾರ್ತಿತತ್ವವತ್ವಾಂಶೇತಿ ಫಲಾಭಾವಾ ದ ತದಾಭಾಸಸ್ಯ ವಿರೋಧಿತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯ
ತ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ ಧರ್ಮತದಭಾವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಧರ್ಮತದಭಾವವನ್ನಿಷ್ಠಧರ್ಮಿಕತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಂ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ
ಅಗ್ರಾಹ್ಯವೃತ್ತಿತಾದೃಶಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಃ। ಅಗ್ರಾಹ್ಯವೃತ್ತಿತತ್ಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾಪತ್ತಿಃ। ಕಿಂತು ಧರ್ಮತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಮೇವ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ।

ಪ್ರ

ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇನ ವಿಷಯತಾಯಾ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾನಿಯಾಮಕಃ ಸಂಬಂಧಃ। ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾನಿಯಾಮಕಶ್ಚ ರಜತತ್ವಾ(ಭಾ)ವಪ್ರಕಾರತಾಸಂಬಂ
ಧಃ। ತೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಸ್ಯ ರಜತತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ನ ತತ್ವೇನ ತದವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಿಕರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಮಿತಿ। ತದಭಾ
ವಾವಚ್ಛೇದಕತದ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರವೇಶಯೋಗಾತ್। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ದುರ್ಜ್ಞೇಯತ್ವಮುಪಪಾದ್ಯ ಏಕಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛೇದೇನ ತದಭಾವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಸ್ಯ ತದ್ವೈ
ಶಿಷ್ಟ್ಯಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯನಿಶ್ಚಯಸಂಭವಾತ್ ಸಂಶಯತ್ವಸ್ಯಾಪಿ ದುರ್ಜ್ಞೇಯತ್ವಮುಪಪಾದಯತಿ [illegible]ಮಿತಿ। ಏಕತ್ರ। ಏಕಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ। ಅನ್ಯಥಾ
ಪರ್ವತೋ ವಹ್ನಿಮಾನ್ ಪಾಷಾಣಮಯೋ ವಹ್ನ್ಯಭಾವವಾನಿತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಹ್ನಿಗತ್ವಾ ಏಕಧರ್ಮಿಕವಿರುದ್ಧೋಭಯಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಸಂಶಯತ್ವಾ
ಪತ್ತೇರಿತಿ। ನಿಜ್ಞಾಯತೇ ಇತಿ ಪೂರ್ವೇಣಾನ್ವಯಃ। ಏಕತ್ರ ವಿರುದ್ಧೋಭಯವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವ ಪ್ರಕಾರತ್ವಸ್ಯಾಪ್ರಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ರಜತತ್ವಾಭಾವವ
ತಿ ರಜತತ್ವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರಮೇಯಕಂ ಬಿ[illegible] ರಜತತ್ವಾಭಾವಜ್ಞಾನಸ್ಯ ರಜತತ್ವಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತ್ಯೇವ ವಿರೋಧಿತ್ವಾತ್। ತದ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗ್ರಹಂ ಪ್ರತ್ಯಪಿ ಅಸಮಾ ಕ
ಪ್ರ ನಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾತ್। ತಥಾ ಚಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸಂಶಯತ್ವಂ ಚ ನ ದುರ್ಜ್ಞೇಯಮಿತಿ [illegible] ತತ್ತ್ವತಃ। ಯದ್ಯಪ್ಯಭಾನಸಮಾನೇತ್ಯಾದಿರೂಪಂ ಯತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ತ
ದಭ್ಯುಪೇತ್ಯ ನವ್ಯಾ ಭಾನೀಯ ವಸ್ತುಗತಿಮನುರುಧ್ಯಾಹ ವಸ್ತುತ ಇತಿ। ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧವಿಶೇಷಃ। ಅನ್ಯಥಾ ಭಾನಸಮಾನವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಸ್ಯ ತ
ತ್ರ ಸತ್ತ್ವೇ ದಂಡೀ ಪುರುಷ ಇತ್ಯಾದೌ ಪುರುಷಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತಾಪತ್ತೇಃ। ಅತ್ರ ಭಾನಸಮಾನವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಸ್ಯ ಸಂಯೋಗರೂಪಸ್ಯ ಉಭಯಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಾ[illegible]

ಪ್ರವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಪ್ರ

ದಂಡಏವ ಪುರುಷಸ್ಯೇತಿ ಯೋಗೇ। ಪುರುಷೋ ದಂಡ ಇತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಪುರುಷೇ ಅಪ್ರಕಾರತ್ವಸ್ಯ ದಂಡೇ ಪ್ರಕಾರತ್ವಸ್ಯ ಚಾಪತ್ತೇಃ [illegible]ವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಯತ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ
ಭಾಸತೇ ತಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ। ಸಂಬಂಧಸಂಬಂಧಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರತ್ಯಯಾಂಗೋಪಚರಿತತ್ವಾತ್। [illegible]ಥಾ ಚ ಪುರೋವರ್ತಿನಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಪ್ರಮೇಪಿ ಘಟ
ತ್ವ[illegible] ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಸ್ಯ ಪುರೋವರ್ತಿನಿ ಸತ್ತ್ವಾತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಸಂಗಾ ದೋಷೋ ದುರುದ್ಧರ ಏವೇತಿ ಭಾವಃ। [illegible] ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಪಿ ವಿಷಯಂ ವಿಷ
ಯೀಕೃ[illegible] ಜ್ಞಾನಗ್ರಹೇ ಜನಕ ಸಾಮಗ್ರೀ ವಿವಕ್ಷಣೀ ಘಟಾದಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಮಗ್ರೀ ಮಾಂ ತಾಂ ಯಥಾ ದ್ವಾರಕ ಸಂಭವ ಇತ್ಯತ ಆಹ। ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕೇತಿ। ಘಟಾ
ದಿಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜನಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಸ್ತು ಘಟಜ್ಞಾನಾದಿಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯುಕ್ತಂ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಮಿತಿ ನ ಬಾಧಃ। ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ತ ದ್ಘಟಿತಾಂ ವ
ಧಾರಂ ತತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಂ ವಿಷಯಪ್ರಕಾಶಕತ್ವಂ। [illegible]ನೋಭಯ ವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತಿರಿತ್ಯಾಶಂಕತೇ ಯದ್ಯಪೀತಿ। ಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಕಾರ್ಯತಾ
ಕೂಟಪ್ರತಿಯೋಗಿಕ ಕಾರಣತಾ ರೂಪಕ ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾವ್ಯಾಪಕ ವಿಷಯವಿಷಯಿತ್ವಂ ತಾದೃಶ ಕಾರಕತಾಶ್ರಯ ಘಟಿತೇತ್ಯೇಕ ಸಾಮಗ್ರೀವಿಶೇಷಣೀ ೩೦
ಯತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಃ। ಜ್ಞಾನಸಾಂಕ್ರಾಂತಾರಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಕಾರಣತಾ ತದ್ಘಟಿತ ಕಾರ್ಯವ್ಯವಸಾಯ ವಿಷಯ ವಿಷಯಿತಾ ನಿಯಮಾದಿತ್ಯ [illegible]ವ್ಯ
ವಸಾಯ ಪರಿಗ್ರಹ ಇತಿ। [illegible] ಗ್ರಾಹಕತಾ ಪ್ರಯುಕ್ತ [illegible]ತಿ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಾದಿ ರೂಪ ಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವಸ್ಯ ಘಟಜ್ಞಾನ ಪದಾದಿ ಸಾಧಾರಣ್ಯ ದ
ವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ರೂಪಂ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಂ [illegible] ಚ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಯೋಃ ಪರಸ್ಪರ ಮವಚ್ಛೇದ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕ ಭಾವೇ ವಿನಿಗಮನಾ ವಿರಹಾತ್ ತಥಾತ್ವಮ
ಸಂಭವಃ। ಘಟಜ್ಞಾನ ಪದೇತಿ ಯದ್ಯಪಿ ಪ್ರಾಚಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾ ಪ್ರಯೋಜಕಾ ಸ್ತಮ ಹೋ ಯೋಗಾದಿ ಕಾಂ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾ ಪ್ರಯೋ

೨ (ಯದ್ಯಪಿ ತಾದೃಶ ಕಾಲಿಕ ಪ್ರಾಯ ವರ್ಣಯತಾಂ ಮತಮಾಹ ಕೇಚಿತ್ತ್ವಿತಿ)

ಪ್ರ.ಶಿ.ಖಂ.
೯

ಜನಕತ್ವಂ ಸಂಭವತ್ಯೇವ । ತಥಾಚ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಯಾವತ್ಸಾಧಾರಣಪ್ರಯೋಜಕಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ। ಅತ ಏವ ಸ್ವಯೇತಿ ಯಾವತ್ಸಾಧಾರಣಪ್ರ
೨೮ ಯೋಜಕೇನಾನ್ವಯಸ್ತಾಂ ಯದ್ವಿಷಯಕ ತದ್ಯಾಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕದಶಾಯಾಂ ತದ್ಯಾವದ್ವಿಗ್ರಹೇ ತಂತ್ರಮಿತಿ ಸಂಗ್ರಹಃ। ಪ್ರಕೃತೇ ಯಾವತ್ಸಾಧಾರಣಜ್ಞಾನಗ್ರಾ
ಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕಂ ಜ್ಞಾನಪದಮೇವ। ತದ್ವಿಷಯಗ್ರಹೇ ತಂತ್ರಮಿತಿ ತಸ್ಯಾರ್ಥಃ। ಪ್ರಮಾದಿರಿತಿ। ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾಣಮರ್ಥಪ್ರವೃ
ತ್ತಿಜನಕತ್ವಾದಿತ್ಯನುಮಾನೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹೇ ಪಕ್ಷಧರ್ಮತಾವಿಷಯಗ್ರಹಣಾವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ಪ್ರಯೋಜಕೇತಿ ತದಾದಾಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಧರ್ಮಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಯ
ಥಾರ್ಥಾನುಭವತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಪದಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ತಥಾಚ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನತ್ವರೂಪೇಣ ಬೋಧಲಕ್ಷ್ಯತ್ವೇನ ತಥಾಚ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಯಾಂ ಲ
ಕ್ಷಣವಿಷಯಗ್ರಹೇ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತಂತ್ರಮಿತಿ ಕಥಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕತಾಪ್ರಯುಕ್ತವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇ
ದಕೇ ಭಾಸಮಾನವಿಷಯಗ್ರಹೇ ಲಕ್ಷಣಭಾವಾದತ ಆಹ [illegible]ರಿತಿ। [illegible] ಪ್ರಮಾಪದಂ। ಕಥಂ ತರ್ಹಿ ಯಥಾರ್ಥಾನುಭವೋ ಮಾನಮಿತಿ ಪ್ರಮಾಪದಪ್ರತ್ಯ
ತ ಆಹ [illegible]ರಿತ್ಯೇತೋ [illegible]ರಿತಿ। ಪೂರ್ವಾನುಭವಸ್ತ್ವರ್ಥಃ। ಪ್ರಮಾವ್ಯವಹಾರೋ ತ್ರೈಯ ಕೇ[illegible]ರಿತಿ। ತಥಾಚ ತತ್ಪದ ಪ್ರಮಾಣಶಕ್ತಿರಿತಿ ಭಾಷಾರ
೩೦ ಕ್ತಿತಾಂ ತ್ರಿಕಾಣಂ ಯಥಾರ್ಥಾನುಭವರೂಪೇಣ ಪರಿಭಾಷಾ ಸಾಧಾರಣಸಂಕೇತತ್ವಾಚ್ಛಕ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ಮಪದೇತಿ। ಪ್ರಮಾಣಮಿತ್ಯ
ಪ್ರಾಪ್ತಾರ್ಥಸ್ಯಯುಕ್ತ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕಪ್ರಯುಕ್ತವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಯತ್ರ ರಜತತ್ವಸ್ಯಾರೋಪರಜತ
ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾಣಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ತದ್ವಿಷಯಕ ಪ್ರಮಪದವಾಚ್ಯ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೋ ಸ್ಥಾನ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಯಥಾರ್ಥೇತಿ ಪ್ರಮಪದಸ್ಯ ಪ್ರಾ

ಮಾಗ್ರ್ಯಪ್ರಯೋಜ್ಯಾಭಾವಾತ್ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವಾದಸಂಗತೇರಿತಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತೇತಿ ಗುರುಮತೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಿಕಾ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ
ಸಾಂಚಕ ಮಗ್ರೀವಿಷಯಗ್ರಾಹಕ ಘಟತ್ವಾದೇಃ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಾವಿಷಯತ್ವಾತ್। ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಮಿತಿ। ವಿಷಯೇ ಪ್ರಾಯಸತ್ಸ್ವೀಕಾರಾದಿತಿ
ಪೃಷ್ಟೇಃ ಸರ್ವಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ನತು ಸರ್ವಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕಸ್ಯ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಪದೇನ ಗ್ರಹ ಇತಿ ಭಾವಃ ಘಟಮಹಂ ಜಾನಾಮೀತ್ಯಾದಿ ಸ್ವಪ್ರ ಹಾ
ಕಾಶತ್ವಾತಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕೋ ವಿಷಯೇ ಪ್ರಾಯಸತ್ಸ್ವೀಕಾರಾದಿತಿ ವಸ್ತುತ ಏವ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಇತಿ ಕಿಮಸಂಗತಂ ನ ಜ್ಞಾನಸಾ
ಮಗ್ರೀಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಣತ್ವಂ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ನತು ವಿಷಯೇ ಪ್ರಾಯಸತ್ಸ್ವೀಕಾರಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತದ್ಭಾನ ಇತಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಸರ್ವಜ್ಞಾನವಿಷಯ
೮ ತಾಪತ್ತೇಃ। ಕಿಂತು ತತ್ತದ್ಘಟವಿಷಯಕತತ್ತಜ್ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರೀಣಾಂ ತತ್ತದ್ಘಟವಿಷಯಕಸ್ವಪ್ರಕಾಶತತ್ತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಶಿಷ್ಟಲೌಕಿಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಂ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ। ಅತ
ಏವಾತೀತಾನಾಗತಜ್ಞಾನಾನಾಂ ನ ವರ್ತಮಾನಜ್ಞಾನೇನ ಭಾನಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಅಸ್ತು ವೇತಿ। ಕಿಂಚ ತತ್ತಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಮಗ್ರ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ
ಜನಕತಾಯಾಂ ತತ್ತಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರೀಜನ್ಯತ್ವಾತ್ ತತ್ತತ್ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯತೇತ್ಯೇವಂ ರೂಪಾ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಯೋಃ ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿರಿತಿ ಪ್ರಸಂಗಭಂಜಿಕಾ। ತೇನ ವ
ರ್ತಮಾನಜ್ಞಾನೇ ಅತೀತಾದಿಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಂ ಇತ್ಥಂ ಚ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾಯಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕಾಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವೇಪಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ
ಕತಾಯಾಂ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವಾದಿಕಪ್ರಯುಕ್ತ್ಯಾ ಭಯಗ್ರಾಹಕತಾಕತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಮತ ಆಹ ಅಸ್ತು ವೇತ್ಯಾದಯಃ॥
ಮಿತ್ರಮತ ಇತಿ। ಜಕ್ತ್ರಮತೇ ಅಪಾಂತತೋ ವ್ಯಾಪ್ತಿರೇವ ಉಭಯಗ್ರಾಹಕಪ್ರಯೋಜಕತೇವ ವಸ್ತುಂ ಶಕ್ಯತ ಇತಿ ತಸ್ಯೋಕ್ತಂ। ಅತಿಪ್ರಸಕ್ತಮಿತಿ। ಜ್ಞಾನಗ್ರಾ

ಪ್ರ॥ ಟೀ.

೩೦

ಹಂ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವವಸಾಯ ಪ್ರಯುಕ್ತವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಯತ್ ತ್ವವಿನಂ ಭವತಿ ತಥಾ ಚ ವಿಘಟಿತ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಾಕ್ಷ್ಯಾವೃತ್ತಿತ್ವಾಯಾಂ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಯೋ
ಗ್ಯತಾಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಉಭಯಗ್ರಹಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾತ್ ದತಿಪ್ರಸಕ್ತಮತೋ ಯತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಂ ಪ್ರತಿ ಯೋಗ್ಯಯೋಗ್ಯರೂಪೇಣ ಸಾಧಾರಣಸ್ಯ ಯ
ಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ವಿಷಯಗ್ರಹೇ ವಿ ತೇನ ತೇನ ರೂಪೇಣಾನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ ತಥಾ ಚಾಂಶೇ ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹಂ ಪ್ರತಿ
ನಂ ಯುಕ್ತನಮವಾಯಸ್ಯ ತತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವೇನ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ನ ತು ವಿಷಯಗ್ರಹೇ ಇತಿ ತನ್ನತಾಸಂಗ್ರಹಃ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಯದ್ಯತ್ ಯೋಗ್ಯವಿ
ತಿ ಗ್ಯಾಯೋಗ್ಯಂ ಯುಕ್ತನಮವಾಯೋ ದೇವಿಷಯಗ್ರಹ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ಯದಿ ಪ್ರಾಂಯೋತ್ತ ಕಾಪಾ ಘಂಟೇತಿ। [illegible] ತಿ ಜ್ಞಾನ ವಾ [illegible]। ತಾದೃಶ ವ
ಮರ್ಶ ವಕ್ಷತಾ ಪಿಗಾಂ ತೇನ ತೇನ ರೂಪೇಣೋಭಯಗ್ರಹಂ ಪ್ರತ್ಯೇವ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ತಿ ಯದ್ಯಪಿ ತಾದೃಶ ವಿಶಿಷ್ಟಾ ಗಮಿತಿಂ ಪ್ರತಿ ತಾದೃ
ಶತದ್ರೂಪಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಘಟಜ್ಞಾನ ನಿರೂಪಿತ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟವ ರಾಮರ್ಶ ತ್ವೇನ ಹೇತುತಾಯಾಃ ಆವಶ್ಯಕತ್ವೇ ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಜ್ಞಾನಾದಿನಾ ಹೇತುತ್ವಪ್ರ
ಗಾ ಭಾವಃ [illegible] ವ್ಯಭ್ಯವತ್ವಪ್ರತಿಬಂಧಿಮುಖೇನಾ ಹಂ [illegible] ವದೇವೀತಿ ತಥಾ ಚ ತಹಾ ಕಾಯಚ್ಛ ಸಂಧಕವಾರಣೇ ಯದತ್ವಂ ಯಾವತ್ವದಂ ವ್ಯರ್ಥ
ಮಿತಿ ಭಾವಃ ಶಕ್ತೀತಿ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಹೇ ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ವಿಷಯಗ್ರಹೇ ತಂತ್ರತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ [illegible] ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ಬಿಶಕ್ತಿ ವಿಷಯತ್ವೇ ಉಭಯಗ್ರ
ಹೇ ಶಕ್ತೇ ರೇವ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವ ಮವಿಯತೇ ನತು ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಗ್ರಹೇ ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯಾವಿಗಾರವಾದಿತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ವ್ಯಾಪಕತ್ವ ಸ್ಯ ತ್ವಾದಿ ಶಕ್ಯತಾವ
ಚ್ಛೇದಕತ್ವ [illegible] ತಿ ಏವಕಾರೇಣಾ ಶಕ್ತಿತ್ವವಚ್ಛೇದಃ [illegible] ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣೇತಿ ಪ್ರಸಂಗಭಂಗ ಶಕ್ತಿರೇವ ನ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಖಿಡ್ಯಾಂ ತಮಪ್ಯಸ್ಯತ್ವಾವಹ

ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ ಶಕ್ತೇಸ್ತ್ವೇವಿ ತ್ವಪಿ ಪ್ರಕಾರೇಣ ತತ್ರ ಶಕ್ತ್ಯೈಯೋರ್ಘಟಪದಯೋರಿತ್ಯಭಾವೇ ತತ್ರ ಶಕ್ತಿಕಲ್ಪನಮೇವ ಅನುಚಿತಮತ್ರ ತ್ವನ್ಮತೇ ನ ಸಾಧಿತಃ ತನ್ನ್ಯಾಃ
ಸಪ್ತೇಃ ತದ್ಘಟೋಕ್ತೌ ವಾಚ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಯೋರ್ಘಟಕ ಲಕ್ಷಣಮಿತಿ ಅಯಂ ಭಾವಃ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹೇ ಹಿ ಸಂಬಂಧಗ್ರಹವಿಧಯಾ ಸಂಬಂಧಿಸ್ಮಾರಕಃ ಸಜಾಯ
ದವಚ್ಛೇದೇನ ಸಂಬಂಧಿಗ್ರಹವ್ಯಾಪ್ತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರೇಣ ಸಂಬಂಧಿಸಂಸ್ಕಾರಯತಿ ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ಕ್ಷಪ್ರೋಷ್ಟತ್ವೇ ಶಕ್ತಿಗ್ರಹಃ ಘಟಾದಿಗೋತ್ವಪ್ರಕಾರೇಣ ಸಂಬಂಧ
ಗ್ರಹೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರೇಣೈವ ಗೋಸ್ಮೃತಿರಿತಿ ತತ್ರ ಶಕ್ತಿರುಭಯೋರಿತಿ ತಿಭಾವಃ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಘಟಪದಯಮಘೋರ್ಯಯೋಃ ಸ್ವತ್ವಸ್ವತ್ವ ವಿಭಾವಿಶೇಷ ಏವ
ಶಕ್ತಿಃ ತನ್ನ್ಯಾಃ ಸಾಂತ್ವವಿಷಯತಾನ ತಾಭ್ಯಾಂ ಯೋಃ ತ್ವೈಶಕ್ತಿರೇವ ವಿವಿಗಮಕಾವಿರಹಾ ಇತ್ಯುಕ್ತೇಃ ಅತಿರಿಕ್ತತ್ವೇ ಚ ಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೈವ ಗೋತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಮೃತಿತ್ವಂ ಚ
ಸ್ಮೃತಾವಚ್ಛೇದಕಮವಶ್ಯಂ ವಾಚ್ಯಂ। ತಥಾ ಚ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕ ಪ್ರಯುಕ್ತವಿಷಯತ್ವಗ್ರಾಹಕತಾವತ್ವಮುಕ್ತಮೇವ ಪ್ರಮಾಪಕತ್ವ ಸ್ಮೃತ ಅ
ಪೇಕ್ಷತ್ವಮಿತ್ಯಾಹ ಇತಿ॥ ಯದ್ವಾ ಶಕ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಜ್ಞಾನ ಸ್ಮೃತ್ಯಾದಿ ಪದಶಕ್ಯತಾಘಟಕಂ ವಿಶೇಷ ವಿಶಿಷ್ಟ ಏವ ಶಕ್ತಿರುಪಿಯತೇ। ಶಕ್ಯಸಂಯೋಗರೂಪ ಲಕ್ಷಣ
ಯೋಃ ಸ್ಮೃತಿ ಸ್ವಭಾವಾ ಘಟಕತ್ವತತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮೇವ ಭಾಸತೇ ಯಾವಕಮತ್ರ ತು ವಿಶೇಷಣಂ ಶಕ್ತಿಶಕ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೋರ್ಘಟಕತ್ವೇ ಸಂಬಂಧಾ ಘಟಕಮಿತಿ
ಸಿದ್ಧಾಂತಿಮತೇ ಇದಂ ದೂಷಣಂ ಮತದ್ವಯೇ ಸ್ವಸ್ಪಷ್ಟಮತ ಇತಿ। ಅಸಂಭವಾತ್। ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಪ್ರಯೋಜಕಪ್ರಯುಕ್ತ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾಯಾ
೯ ಅಸಂಭವಾತ್। ತದೇವಾಹ ಜ್ಞಾತ ಇತಿ। ಜ್ಞಾತತಾ ಅಂಗತ್ವ ಜ್ಞಾತತಾ ಅಂಗಂ ಅಂಗವಿಧಯಾ ಘಟಕಂ ಯಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಂ ತತ್ವಮಿ

ಪ್ರ ಶಿಥ.

೧೧

ತ್ಯರ್ಥಃ। ಂಶಮಿತಿ। ಪ್ರಕೃತ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನಾಂಶಮಿತಿ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾಂಶ ಏವ ಪ್ರಕೃತೇಂಶಮಿತಿ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಇತ್ಯಾದ್ಯುಕ್ತ ದರ್ಶಿತ ದೋಷಾಂಶ ಏವ ಪ್ರಕೃತೇ ಭವ ತ್ರೈ
ತಿ ತಿಮಂತವ್ಯಂ। ಪ್ರಯೋಜಕಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ ಪ್ರಕಾರತಾ ಇತಿ ಶೇಷಃ। ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ। ಜ್ಞಾತತಾಲಿಂಗಂ ವಿನಾಪಿ ಘಟಾಭಾವ ರೂಪ ಲಿಂಗೇನಾಪಿ ಜ್ಞಾನ
ವಿಷಯತ್ವ ಪ್ರಕಾರ ಸಂಭವಾ ದಿತಿ ವ್ಯತಿರೇಕ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಜ್ಞಾನಾಂಶಮಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯೇ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಃ ವ್ಯಭಿಚಾರಿ ಜ್ಞಾತತಾ ಲಿಂಗೇಂಶಮಿತ್ಯಾ ಕಾ
ನ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಜ್ಞಾತತಾಮಾತ್ರೇತಿ। ತಥಾ ಚ ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಂಭವೇನ ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ ಭಾ
ವಃ। ಮಾತ್ರಪದೇನ ವಿಷಯವ್ಯವಚ್ಛೇದಃ। ಜ್ಞಾತತಾತ್ವ ಪಲಿಂಗಸ್ಯ ಅಯಂ ವ್ಯಭಿಚಾರೋ ಯದ್ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ ಯಂತ್ರಿತಮೇವ ಪ್ರಕೃತೇ ಇತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ
ಇತ್ಯತ ಆಹ ವಿಶೇಷಸ್ಯೇತಿ। ತಥಾ ಸ್ವಭಾವೇತಿ। ವಿಷಯೇ ಇಯಂ ತ್ರಿತ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಯಾಂ ಸ್ವಭಾವ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಕೇಚಿತ್ತು ಜ್ಞಾತತಾಮಾತ್ರೇಣ ಜ್ಞಾನಮಾ
ತ್ರಾಂಶಮಾನಸಂಭವಾತ್ ವಿಶೇಷಸ್ಯ ಜ್ಞಾತತಾರೂಪಸ್ಯ ಸ್ವಭಾವಕಲ್ಪನಾಯಾಂ ಮಾನಾಭಾವಾತ್ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಗ್ರಂಥಂ ಕೃತ್ವಾ ವ್ಯಾಚಕ್ಷ್ಯೇ। ತನ್ನ ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾತತಾ
ಮಾತ್ರೇಣ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಾಂಶ ಮಾನಸಂಭವೇಪಿ ಸ್ವವೃತ್ತಿ ವರ್ತಮಾನ ಜ್ಞಾನೀಯ ಜ್ಞಾತತಾವಿಶೇಷಸ್ಯ ತಥಾಸ್ವಭಾವೋ ಭವಿಷ್ಯತೀತ್ಯತ ಆಹ ವಿಶೇಷಸ್ಯೇತಿ। ಘಟ
ಘಟವೃತ್ತಿ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾತತಾತ್ವೇನ ಘಟ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯತ್ವಾಂಶ ಮಾನೇ ವ್ಯಾಪಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಗೌರವ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ಮತ್ರಾಪಿ
ಶಿ ಪ್ರೋಕ್ತ ಯತ್ರ ಹ ಪ್ರಯೋಜಕಂ ಸಂಭವತೀತ್ಯತ ಆಹ ಜ್ಞಾತತಾವಿಷಯೇತಿ। ಘಟೇತಿ। ತಥಾ ಚಾಯಮಿ ಭಾವಃ ಘಟಜ್ಞಾನೇ ಘಟಸ್ಯ ಇತ್ಯಂಶಮಿತಾವ ಪ್ರಾಪ್ತ

೧ ಘಟಜ್ಞಾನಯೋರ್ಗ್ರಹೇ ತಂತ್ರಮಿತಿ ತಯೋಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಪರ್ಯಾಪ್ತಾರ್ಥಃ ಯದ್ಯಪಿ ತತ್ರ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಗ್ರಹೇ ವ್ಯವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹೇ ತದವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ +೧
೨+ ವಿಶೇಷೇಣ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಾನುಮಾನಮಪಿ ಘಟಮೇವೇತಿ ತಾದೃಶಜ್ಞಾತತಾ ೨

ವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತಂತ್ರಮಿತ್ಯೈಕ್ಯಮುಭಯಗ್ರಹೇ ತಂತ್ರಮಿತಿ ಪಾಠೋ ಲೇಖಕಸ್ಯೈವ ಜ್ಞಾತತಾವಿಶೇಷತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನವಿಶೇಷಜನ್ಯತ್ವಾನುಮಾನೇ ವಿಶೇಷ್ಯಮುಭ
ಯಗ್ರಹಪ್ರಯೋಜಕಮಿತಿ ಶಿಷ್ಯಮತಾಪದಗ್ರಹಃ ಭವತಾಮನುವ್ಯವಸಾಯ ಏವ ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಮನುಪಸ್ಥಿತಮೇವ ಪ್ರಕಾಶ ಇತ್ಯು
ಲ್ಲಖ್ಯತೇ। ತಥಾಚ ಘಟಮಿತಿ ಸ್ವವೃತ್ತಿವರ್ತಮಾನಜ್ಞಾನಜನ್ಯಜ್ಞಾತತಾ ಲಿಂಗಕಾನುಮಿತಾವಪಿ ತದನುಮಿತೇರನುವ್ಯವಸಾಯತುಲ್ಯತ್ವಾತ್ ತಥಾ
ಜ್ಞಾತತಾಮಾತ್ರೇಣ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಾನುಮಾನಸಂಭವೇ ಘಟವೃತ್ತಿವರ್ತಮಾನ ಜ್ಞಾನಜನ್ಯಜ್ಞಾತತಾಲಿಂಗಕಾನುಮಿತೌ ತಥಾ ಉಭಯೋಃ
೩ ವಿಷಯತಿತಾದೃಶಜ್ಞಾತತಾಲಿಂಗಸ್ಯಾವಶ್ಯಕತ್ವಮ್ ಉಭಯಗ್ರಹಪ್ರಯೋಜಕಂ ವಿಷಯತಿತ್ವೇ ಅಪಿ ತಥಾ ಇತಿ ಅತಿಪ್ರಸಂಗ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ಇತಿ ದಾ
ತಿಗ್ರಹಃ। ಪ್ರಕರಣಾವಶ್ಯಕ ಘಟಜ್ಞಾನೋಪಸ್ಥಾಪಕಸ್ಯೈವ ತತ್ತ್ವಯಃ। ತಥಾ ಇದ ಮಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ಯುಕ್ತಿಸ್ತತ್ತ್ವೇನಯೋರ್ಥಕತಾಪ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಯಯೋರ್ವಕ್ಷಜ್ಞಾ
ನಗ್ರಾಹಕತ್ವಮತ ಉಪಾಯಘಟಾದೇರ್ ಅಘಟಸ್ಯಾಂಕಿತಸ್ಯ ಭಾರೂಪಸ್ಯ ವಿಷಯತಾಸಂಬಂಧೇನೋಪಸ್ಥಿತಸ್ಯಾಪ್ಯತ್ರ ವಿಷಯಾದೇವ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಯೋರು
ಪಸ್ಥಿತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ಘಟಯೋರ್ಗ ವದನ್ನಸು ಖಲು ಖಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾನಿತ್ಯಯಂ ವದನ್ ವಸ್ತು ಖಲು ಖಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ। ಜ್ಞಾ
ನತ್ವರೂಪೇಣ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾವಿವಕ್ಷಣೇನ ವಿತಸ್ವರೋಸಾಕ್ಷಾದ್ಯೋಗವದನ್ನಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಯಾ ಜ್ಞಾನತ್ವರೂಪೇಣ ತದು ವಿ
ಪಕ್ಷತ್ವಭಾವಾತ್। ವಿಷಯಗ್ರಾಹಕತ್ವವ್ಯಾಪ್ತ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಕ ತಥಾ ಇದ ವಾಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ। ಜ್ಞಾನ ಇತಿ। ಘಟಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಯೋಜ್ಯಂ ಘಟಜ್ಞಾ
ನಂ ಜಪ್ರಮಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕಸಮಾನಾಧಿಕರಣ ಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕೇನ ಜ್ಞಾನಿ ಘಟಜ್ಞಾನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಸ್ಥಾ ಥ ಪಾರತನ್ತ್ರ್ಯ। ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಹ

೪ ಪದಾಂತರೇಣ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಇತಿ ಘಟಜ್ಞಾನೇ ಲಕ್ಷಣಯಾ ಘಟಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಭಾನಂ ನತು ಲಕ್ಷಣಯಾ। ಲಕ್ಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ಲಕ್ಷಣ ಮೇ

ದಾಂತ್ಯೈ

ಪ್ರ.ಶ್ರ.

೧೧

(= ತಾಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಮಗ್ರೀಮಾದಾಯ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಂ ಗುರುಮತೇ ಇತಿ ದ್ವಿತೀಯಾರ್ಥಃ =) ೪

[redacted] ಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಘಟಿತತ್ವಾತ್ ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾಶಃ। ಘಟತ್ವಮತಶ್ಚ ಕೃತಮಿತಿ। ಗುರುಮತಸಿದ್ಧಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಮಿತ್ರ
ಮತಸಿದ್ಧಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಪ್ರಕೃತೇ ಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನತಯಾ ಸ್ವಘಟಿತತ್ವಾತ್ ಕಾರಕಘಟಜ್ಞಾನೋಪನೀತಭಾಸಮಾನಘಟತ್ವತಯಾ ಶಕ್ಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ
ಗುರುಮಿಶ್ರಾಭ್ಯುಪಗತತಯಾ ಘಟತ್ವಮತೇ ಘಟಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಯಾ ಅಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಥಲೇ ಇತಿ ತತ್ತ್ವಂ। ವಸ್ತುತಸ್ತು ಪ್ರಕಾಶ
ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಜ್ಞಾನಕಾರಣತಾವಾದಿ ಘಟತ್ವಮತೇ ಪರಾಭಾವೇಽಪಿ ಘಟಜ್ಞಾನಸ್ಥಿತತ್ವಧೀಃ ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣೋಪಪನ್ನಾ ಪ್ರತೀತೇಃ ಸ್ವಾಧೀನಾಂತರಾಪಮಿತ್ಯಾ
ದಿಶ್ಯಾಯಾಂ ಘಟಜ್ಞಾನಮಸ್ತೀತಿ ಗುರುಮಿಶ್ರಾಭ್ಯುಪಗತೋಽಭಾವಪ್ರತ್ಯಯೋ ಘಟಃ ತದಾನೀಂ ತಾದೃಶಗುರುಣಾಮತಸಿದ್ಧಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಸ್ಯೇತಿ ತತ್ಸಾಮಗ್ರೀಮಾ
ದಾಯ ಘಟತ್ವಮತೇಽಪಿ ಇತಿ ತತ್ತ್ವಂ। ಅಯಂ ಘಟ ಇತ್ಯಾದೌ ತು। ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಶ್ಚ ಘಟತ್ವಸಂಶಯಾರ್ಥತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಸಿದ್ಧಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವೇನೇತಿ। ತಸ್ಯ ಘಟತ್ವ
ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಭ್ಯುಪಗಮಾದ್ವ್ಯಭಿಚಾರೇಣ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಯದ್ಯಪಿ ಘಟಜ್ಞಾನೇ ಘಟಾಭಾವತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಘಟತ್ವಮತಸಿದ್ಧಂ ಗುರುಮತೇ ತದನ್ಯದಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ತತ್ತತ್ಕಾರಣಂ ತಥಾಪಿ ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಜನಕಸಾಮಗ್ರೀ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವೇನ ತತ್ತತ್ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವಂ। ತದಂತರಾಂತರ್ಗತಸಾಮಗ್ರೀಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಿಕಾ ತಾಮಾದಾಯ ಸ್ವತಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ। ಯದ್ವಾ ಸಾಮಾನ್ಯಾಭಾವಾದಿತಿ ಭಾ
ಯು ವಃ। ಘಟಜ್ಞಾನೇ ಘಟತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮಯುಕ್ತೇ ತತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾದಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರೀತ್ವೇನ ಘಟತ್ವಾಭ್ಯುಪಗತತ್ವೇನ ಯದ್ವಾ ಘಟಜ್ಞಾನಂ ಘಟತ್ವೇನಾಭ್ಯುಪಗತಂ ತತ್ಸಾಮ
ಗ್ರ್ಯಾ ಘಟತ್ವೇನಾಭ್ಯುಪಗತಾ। ತೇನ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಯೋಃ ಘಟ ಇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಘಟತ್ವಾಭ್ಯುಪಗತತ್ವೇನ ತತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ತತ್ಸಾಮಗ್ರೀ ಘಟತ್ವಾಭ್ಯುಪಗತೈವ।

೧ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಯೋಃ ಪರ್ಯವಸಿತಾಭೇದಾತ್ಮಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಜನಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಯುಕ್ತಸಮವಾಯಾತ್ಮಕಕಾರಣಂ ಘಟತಾದಾತ್ಮ್ಯಂ ಘಟತ್ವೇನ ಸಮವಾಯೇನ ಗೃಹೀತತ್ವಾತ್ ಅಭ್ಯುಪ

೪ (= ಚಕ್ಷುಃಸಂಯೋಗಾದಿರೂಪಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಘಟತ್ವೇನಾಭ್ಯುಪಗತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ =) ೮

೧ ಘಟಜ್ಞಾನಘಟಿತಾಭ್ಯುಪಗತಘಟತ್ವಾದಿಯೋಗಾತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಸಿದ್ಧಂ ಘಟಸ್ಯೇತಿ ಭಾವಃ (=)

ಜ್ಞಾನೇ ಇತ್ಯುತಾಂ ಕಿ ಕೇಚಿತ್ತು ತತ್ಸ್ವಭಾವಪ್ರಕಾಶಕತ್ವಪದಗತತ್ವೇನ ತತ್ತತ್ವಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಬಿತಥಾತ್ವೇನ ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಪದಗತತ್ವಾದ್ವ್ಯಕ್ತಮಿತ್ಯಮತಾಸಂಗ್ರಹಾ ಇತಿ। ಜ್ಞಾತತಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವ
ಹ ತಿ ತಸ್ಯ: ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಜಪೆತ್ವಗ್ರಾಹ್ಯಪದಗಮೇವ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಭಾವೇ ವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿರೇಕಸತ್ವಾಚ್ಚ ಇತಿ ಭಾವ: [illegible]ಘಟಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಬಿತಥಾ
ತ್ವಾತ್ ತತ್ವಾಭಿಧಾನ ಯುಕ್ತಮಿತಿ ಕಥಂ ಸೋಕ್ತಮಿತಿ [illegible] ಯಾವತ್ಸ್ವಗ್ರಾಹಕವಿಶೇಷಣತ್ವೇನ ತತ್ಸ್ವಗ್ರಾಹ್ಯ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇರೇವ ತತ್ಪ್ರೋಷಾಭಾವಾದಿತಿ [illegible]ಘಟಜ್ಞಾನ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಘಟತ್ವಮತನ್ತ್ರಂ ಯತ್ತದಕೃತ್ಯಸ್ಯ ಪಟಿಯ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ಪಟಜ್ಞಾನಾನುವ್ಯವಸಾಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ
ಪಟತ್ವಾತ್ತ ಘಟಜ್ಞಾನಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರ ಹಕತ್ರಗುರುಮತೇ ಬಾಧ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವತ್ರಜ್ಞಾನವದನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಂ ಭಾಂತಜ್ಞಾನವ
ತತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ತತ್ರೈವ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿಸತ್ವಾತ್ ಜ್ಞಾತತಾವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ತಾಸುಭಾವಕಮಫಲಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾತ್ ತ್ರಯಘಟವೃ
ಪಾದಿಂ ತ್ಯ್ವಾತಾಂ ಶಿಂ ಜ್ಞಾನವತ್ವಂ ತಾಸು ಭಾವಕೇತತ್ವಾತ್ ತ್ವೇ ಜ್ಞಾತತಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾದಾಯೈವ ಘಾಂ ಗಂ ಭವಾಂ ಗುರುಮತಘಟಿತಾನ್ನಕೃತ್ಯಸ್ಯ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಧ
ಘಜ್ಞಾನಘಟಿತ್ವ ಜ್ಞಾತತಾವಾಗ್ಘಟಿ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಸೋಂಪರ್ಕತಭಾವತ್ಮಕ ಜ್ಞಾತತಾಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾದಾಯಘಟ್ಟಮತೇಬಾಧ ಇತ್ಯತಸ್ತನ್ನವಿಶಾಯಿಪ। ಅತ
ಮಬಿ ಏವಿಕೃತ್ಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಸೋಕ್ತಮಿತಿ। [illegible]ಸಂಘಟಜ್ಞಾನಮಿತಿತ್ಸಾಂಖ್ಯ ಮೋಘಾಂಶುವ್ಯವಸಾಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ: ತಾತ್ಪರ್ಯ ಭಟ್ಟಮತಘಟಿತಘಟಘಟಾಯಾ: ಸಾಂಖ್ಯಮೋ
ಕ್ತವಿಷಯಾಭಾವತಘಟಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಾತ್ತ ಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹ ಇತ್ಯಮತೇ ಬಾಧ: [illegible]ಸಂಪೂರ್ವನಮತ್ರಾವಹಾಗ್ರ್ಯಸ್ವಾತ್ತಾಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಾಪರ್ಕತಭಾವಾತ್ಸಕ ಅಸುವ್ಯವಸಾಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಸ್ವಭಟ್ಟಮತಘಟಿತಂ ಯತ್ತದ್ವಿಕೃತ್ಯ ತಪ್ಪತಿ ತ[illegible]ಸಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾ
೨ ಯಾ ೧ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಯಾ

ಇ(=ಇತಿ ಶ್ರೀ ... ಜ್ಞಾನವಾದೋ ವಕ್ತವ್ಯಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷೋ ವಿರೋಧಃ =)

ಪ್ರ.ಕಿ.ಖಂ.

೧೨

ನ್ಯಪ್ರಕಲ್ಪಕಾಭಾವಃ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ತದ್ವ್ಯತಿರೇಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಭಕ್ಷ್ಯಮತಜ್ಞಾನಯಾಸಾಮಗ್ರೀತ [illegible] ತ್ವೇನ ತಜ್ಜ್ಞಾ
ಗ್ರಹಣವಿಷಯಕಗ್ರಹಣಜನಕಭಿನ್ನಾಯಾವತ್ಸಾಮಗ್ರೀತಜ್ಞಾಪ್ಯತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಘಟಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿನಾ ಬಹೂನಾಂ ಜ್ಞಾನವ್ಯವಸಾಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ [illegible]
ತ್ವಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಾನ್ಯಸಾಮಗ್ರೀ [illegible] ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಾನುವ್ಯವಸಾಯಾತ್ ಗ್ರಹಣಜನಕತ್ವೇ ತ [illegible] ತ್ವಾಭಾವ [illegible] ತಮಾದಾಯ [illegible]
ಕತ್ವಾಯ [illegible] ಘಟಜ್ಞಾನಾನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಘಟಜ್ಞಾನತ್ವಾದಿಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನ ಘಟಾದಿವಿಷಯಕತ್ವಾತ್ ಜ್ಞಾನಸಾಮ
ಗ್ರ್ಯಾ [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ಸಾಮಗ್ರೀಮಾತ್ರಸ್ಯ ತಾದೃಶವಿಶೇಷಣಾದ್ಯುಪಸಂಗ್ರಹಃ ತತ್ [illegible] ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾಭಾವ [illegible] ಸಾ
[illegible] ಇತಿ ವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಜ್ಞಾನತ್ವ [illegible] ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣ [illegible] ತತ್ತ್ವ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಬಾಧ [illegible]
[illegible] ತದ್ಯಾಂ ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾಭಾವ [illegible] ಅಬಾಧಾತ್ ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯತಾಯಾ ಏವ [illegible]
[illegible] ಅತ ಏವ ವ್ಯವಸಾಯಾ [illegible] ತ್ವ ಜ್ಞಾನ [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಮಿತಿ ವಕ್ಷ್ಯತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
[illegible] ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ [illegible] ಭಾವೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹ [illegible] ತಾದೃಶಗ್ರಹವಿಶೇಷಣ [illegible] ಇತಿ ಸಾರಂ। ಯದ್ಯಪಿ ವ್ಯವಸಾ
ಯ [illegible] ಪ್ರಕಾರತಾ [illegible] ಅನುವ್ಯವಸಾಯೇ ಭಾಸತೇ। ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ವ್ಯವಸಾಯೇ ರಜತತ್ವಾಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ ರಜ
ತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವ [illegible] ವ್ಯವಸಾಯೇ ಅಸಂಭಾವಿತಮೇವ॥ [illegible] ಘಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ [illegible] ಸಂಬಂಧ [illegible] ಜ್ಞಾನಾನುವ್ಯವಸಾಯೇ

೬೪

ಗತ್ರೋಪಾಧೇಃ ಯವಶಾತ್ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ತಾದೃಶಘಟಜ್ಞಾನೀಯಂ ಪ್ರಕಾರತಾಭಾವಾ ತ್ವಕಪಟಜ್ಞಾನಾನುವ್ಯವಸಾಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಭಾವಾತ್ ತಾದೃಶತ್ರೈಕಭ್ರಮ ತನ್ನಿ
ಷ್ಠಕ್ಷಿತ್ವತ್ವಾತ್ ಘಟಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಚ ತತ್ರಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದ್ವೈ ಕ್ರಮತ್ತೆಬಾಧಕತಿವಾ... ಉಪಕಾರಯಕಥಕದರ್ಶನಾದಿಸಮಾಕ್ಷಾದಿವಿರಹೇಣ ತದಾ
ಶೋ ಕೀಂ ತಾದೃಶೋಪಕೃತಭಾನಾಭಾವಾತ್। ತದಪೇಕ್ಷಾಯಾಂ ಚ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ತ್ರಾಯತೇ ನೈಗಾನುವ್ಯವಸಾಯೋಸಂಭವಾತ್ ಯದಿ ಬಾಧಕಾಗ ತದ್ವ್ಯವ
ಸಾಯತೇ। ಉಪಕಾರಯಕಥಕದರ್ಶನಾದಿವಕ್ಷಾ ತಾದೃಶೋಪಕೃತಭಾನಾನುವ್ಯವಸಾಯಸಂಭವಸಹಕಾತಾದೃಶೋಪಕೃತಭಾನಕತ್ವೈಕತಾದೃಶಾನುವ್ಯವಸಾ
ಯಸ್ಯಾಪಿ ಭಿಷಪ್ರಾಪ್ತಿಭ್ಯುಪಗತತ್ವಾತ್ ತತ್ರಾಪಿ ಮೆಗ್ರಾಹಕತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೈಕಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೈಕಭಿಷಪ್ರಾಪ್ತಿಭ್ಯುಪಗಮೈವೇತಿಕತಮಾದಾಯ ಬಾ
ಪ್ಪ ಧಃ। ಸ್ವಸಮಾನವಿಷಯಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಜ್ಞಾನತ್ವಂ ಯದ್ದೃಶ್ಯಕತಾದೃಶಗ್ರಹವಿಶೇಷಣತಾ ತಾದೃಶೋಪಕೃತಭಾನಮಾದಾಯ ದೋಷ ೪
ಷಇತ್ಯಪಿ ಕಶ್ಚಿತ್। ವಸ್ತುತಸ್ತು ಸಸಂಬಂಧಿಕಪದಾರ್ಥಸಾಂಕ್ಷಾತ್ಕಾರಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತಾವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇಣ ಸಂಬಂಧಿವಿಷಯಕತ್ವನಿಯಮಾತ್ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾಯಾಂ
ದಂ ತತ್ತಾವಿಶಿಷ್ಟೇ ತ್ತಾವಿಶಿಷ್ಟಯೋರಭೇದಾಂಶೇ ಭಾವಾಪ್ಯಜ್ಞಾನೀಯಂ ಯೋಗಾಂಶೇ ರಘಾವಸ್ಯ ಚ ಸಾಂಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಏವ ಪರಂ ವಿಷಯಸಂಬಂಧಿಪ್ರತಿಯೋಗಿನಾಂ ಪ್ರ
ತ್ಯಭಿಜ್ಞಾಯಾಂ ಚ ತತ್ತಾಯಾಃ ಉಪನಯವಶಾತ್ ಜ್ಞಾನಂ। ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಭ್ರಮಸ್ಥಲೇ ಪುರೋವರ್ತಿಸ್ವಪ್ರಕಾರಕತಯಾ ತಸ್ಯ ರೂಪಾಜ್ಞಾನಂ ತು ಉಪನಯವಶಾದಿ ೪
೯೦ ತಿ ತತ್ತೋಪಾಂಶದ್ವಾ[illegible]ಃ। ಅತ ಏವ ಪ್ರಕೃತೇ ಉಪಕೃತಭಾನಸ್ಯ ಘಟಜ್ಞಾನೋ ದೃಶೋಪಕೃತಭಾನಮಾದಾಯ ದೋಷಾಬೋಧಃ। [illegible]ವಿಷಯ
ಬಾಧಭ್ರಮತ್ವಾತ್ ತದನುವ್ಯವಸಾಯಮಾದಾಯ ದೋಷಾದಿತಿ ಕೃತ್ಯೋಪಕೃತಪ್ರಮಾನುವ್ಯವಸಾಯಮಾದಾಯತಿ[illegible]। ಪತೆ ತುಜ್ಞಾನ

ಪ್ರೌಢ.

೧೪

ವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯಂ ಲಯದನುಮಿತಿಭಿನ್ನಂ ತದನ್ಯತ್ವೇನ ತಾದೃಶಗ್ರಹವಿಶೇಷಣೇನ ತಾದೃಶಸ್ಯಾಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾದೃಶ್ಯವ್ಯವಸಾಯಮಾದಾಯಬಾಧಃ। ಜ್ಞಾನ
ತಾಂಶೇ ಗತ್ವಾನುಮಿತಿಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಾತ್ ಸ್ವಮತಸಂಗ್ರಹಾಯ ಭಿನ್ನಾಂತಂ [illegible]ದ್ಧಂ ಜಪುಪಿ ಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧಸ್ಯ [illegible] ತಥ್ಯಪಿ
ಷ್ಟ[illegible] ವಾರಣೀಘಟ ಜ್ಞಾನವಾನ್ ಘಟಾಭಾವತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಮಾನವಾರಣೀಯ ತಜ್ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ತ್ವಾದಿ ವಿವಕ್ಷಿತತ್ವಾದಿತಿ[illegible]ಃ। ಪಾದಪ್ರಮೆ
ಪ ತಿ। ಪ್ರಮಾರೂಪ ಬಾಧೈತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಶ್ರಯ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಮೆ ವಚನಂ ಭವತೀತಿ ಪ್ರಮಪರ್ಯಂತಾನುಸರಣಂ। ರಜತೇ ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಜ್ಞಾ
ನಾನಂತರಂ ರಜತತಯಾ ಜಾನಾಮೀತ್ಯಾದೃಶವ್ಯವಸಾಯೇ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾದಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ಯಮತೇ ತು ಇದಂ ರ
ಜತಮಿತಿ ಗ್ರಹಣಾ ಸ್ಮರಣಸ್ವಕಪಾರ್ಥಾಂತರಭಾವಿ ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಮಸ್ತ್ಯೇವ। ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರತ್ವಗ್ರಹಂ
ಪ್ರತಿಬಾಧಕಗ್ರಹಸ್ಯಾವಿರೋಧಿತ್ವಾತ್। ರಜತತ್ವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವಸ್ಯ ಚ ಭಿನ್ನಂ ಪ್ರಿಯ ಜನ್ಯತ್ವಾದಿನಾ ಅವಶ್ಯಾಭ್ಯುಪೇಯತ್ವಾತ್ ತದಭಾವೇ ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಸ್ಯ ಅಭಾವಾದೇವ ಬಾಧಾಭಾವಾತ್ ತ[illegible]ಮಿತಿ। ತದಾ ಚ। ಪಾದಪ್ರಮಕಾತ್ವ [illegible]ಹಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಃ ಇ
ದಂ ರಜತಮಿತಿ ಬಾಧ [redacted] ಸ್ಯ ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರತಿಬಂಧಕತಯಾ ಅಧಿಕರಣತಾ[illegible] ದಕಾ ಮಿಶ್ರಿತ ರಜತವಿಶೇಷ್ಯ
ಕತ್ವಗ್ರಹಂ ಪ್ರತ್ಯಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ರಜತೇ ರಜತಭೇದಗ್ರಹೇಣ ಕೇನಚಿತ್ ಕಾಲೇನ ತತ್ರ ರಜತತ್ವಗ್ರಹಂ ಇತಿ ಸಮಾನವಿಷಯತ್ವೇ

ಕವಿರೋಧಿತ್ವಾದಿನಾಂ ಮತೇನಾಪಿ [illegible]ದಪ್ರಮಾಭಾವೇ[illegible]। ವಿಶೇಷ್ಯೇತಿ। ತಾದೃಶಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಸ್ವಜನ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯೇತಿ ಶೇಷಃ। ತೇನ ಯತ್ರ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ತತ್ಸ್ವ
ಗ್ರಹಂ ಸ್ಯಾತ್ ತೇನಾಬಾಧಗ್ರಹಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಾಭಾವೇ ಬಲೇನ ಕ್ಷತಿಃ। [illegible]ಬಾಧಗ್ರಹೋ ಯದಿ ರಜತೇ ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಗ್ರಹಃ ತದಾ ಗುರುಮತೇ ಪ್ರತಿ
ಬನ್ಧಿಃ ಯದ್ವೃತ್ತ್ಯಂ ತಾಸಂಸರ್ಗಕರಜತಭೇದಸ್ಯ ತೇಷ್ವಾ ಮಿಶ್ರಾದಿಮತೇ ಸಂಗ್ರಹಃ। ಏವಂ ಯತ್ರ ಬಾಧಗ್ರಹ ಏವ ನ ಜಾತಃ ತತ್ರಾಪಿ ಅಶುವ್ಯವಸ್ಥಾ
ಯೋಂ ವಾಂತ ದಾನ ವ್ಯಶೇಷಣಾ ಮಶು ಚಿತಮಿತ್ಯತ ಆಹ [illegible]। [illegible]ತ್ರೈವೇತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಿತ್ವೇ ತ್ರಿವಬಾಧವ್ಯವಹಾರಜನಕತ್ವೇನ ರೂಪೇಣಾಬಾಧ ಕೈ
ಗ್ರಹಃ ಉಪಾದೇಯಃ ಯತ್ರ ಬಾಧವ್ಯವಸಾಯ ಸ್ಯಾತ ತತ್ರ ದೋಷಜ್ಞಾನ ತತ್ರ ವಿಶೇಷಣಂ ನ ದೇಯಮಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ದನ ಕಾಮಕರ್ತವ್ಯಃ ಪಾಕಃ ಇತ್ಯಾ
ದೌ ಓದನಸಾಧನತ್ವಸ್ಯೈವ ಯೋಗ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಓದನಸಾಧನಂ ಪಾಕಃ ಓದನಕಾಮಕರ್ತವ್ಯ ಇತ್ಯಾಕಾರಕೋ ಬೋಧಃ। ತಸ್ಯ ಗುರುನಯೇ ಸ್ವಪ್ರ
ಕಾಶತಯಾ ಓದನಸಾಧನತ್ವವತ್ತ್ವಾದಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಜನಕೋಧ್ಯಾಕ್ಷಬಾಧಸ್ಯ ಸಂಭವ ಇತಿ ಬೋಧವಿಷಯಂ ತಾಗು ದಾ[illegible]। ಯತ್ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯುದನಸಾಧನತ್ವಪ್ರಕಾರಕ
ಜ್ಞಾನೇಜ್ಞಾನೇ ಓದನಸಾಧನತ್ವೇನ ದನಸಾಧನಸ್ಯಾವಿವಿಷಯತ್ವೇ ಗುರುಮತೇ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತಯಾ ಓದನಸಾಧನತ್ವವತ್ತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸಂಭವೇನ ಬಾಧಾಸಂ ಸ್ವ
ಭವಃ [illegible]ದನಸಾಧನತ್ವಮಬಾಧಮೇವೇತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಭಾನೇ ಓದನಸಾಧನತ್ವರೂಪೇಣಾಸಾಧನಸ್ಯ ಜ್ಞಾನೇ ಮಿಥ್ಯಾತ್ವೇ ಯಾವದ ಮಿ[illegible] [illegible]
ತದ್ವತ್ತ್ವ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವೇ ಸತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮೇವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಯೋಂವ ತತ್ತ್ವಶ್ರಯ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇನ ಗುರು ಭಿರಭ್ಯುಪಗತಂ। ಓದನಸಾಧನತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇನೈವ
ಯೋಗ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ಭಾನೇ ಓದನಸಾಧನಸ್ಯ ಮುಖ್ಯವಿಶೇಷ್ಯತಯಾ ಭಾನಮಿತಿ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನೋ ಧಸ್ಯೈಕ್ಯ ಉಕ್ತ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ತತ್ತ್ವ ಭಾವಾತ್ ಗ

ಪ್ರಶಿಖಂ
೧೩

೧ = ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಮುಖ್ಯವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿಷುಜತತ್ಪ್ರಕಾರ =) ಅಪ್ರಮಪಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರ =)

ರಜತ

ಧುಮ ಇತಿ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಃ। ಅತ ಏವ ಘಟಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ನ ವಿಷಯ ಇತಿ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯೀ ಕಮತತ್ಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಥನ್ನ ಇತಿ ವಿವಕ್ಷಾಂ ತ
ರಾಂಧು ಕರಣಾಂ ಪರ್ವತಾಂ ತ್ರಿಕಾಲುಮತಂ। ಅನ್ಯಥಾ ತಸ್ಯ ವಿವಿಶೇಷಣಾಂಶೇ ಘಟತ್ವವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತಯುಕ್ತೈಕಸ್ಯ ಪ್ರಕಾಶತಯಾ ಚ ತದ್ಗ್ರಹ ಪ್ರಕ
ತ್ವೇಕ ಜ್ಞಾನಸಂಭವಾತ್। ಅತ ಏವ ಕಲಧಂತೇ ಘ್ರುಧಷಕ್ಷ್ಣುತ್ರಕಲಧಂ ಧಿ ತಯೋಃ ಪುರುಷಂ ಜ್ಞಾನಾಮೋತ್ವೇವ ಪ್ರಕಾಶಾಕಾರ। ಶಬ್ದಾ ದರ್ಶವತ್ವ ಸ್ವ
ತಸ್ಯೇತಿ ಭಟ್ಟಮತನಿಷ್ಕರ್ಷತ್ವ ಧರ್ಶ್ಕಾತ್ರು। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಣೇ। ಓದಕಸ್ಯ ಘಟತ್ವವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಕೇ। ಅಭ್ಯುಪಗಮಾ ಇತಿ। ತಥಾ ಚ ತೌ
ತ್ಯಶತ್ವೇಭಟ್ಟಮತಾಭ್ಯುಪಗತಂ ಯತ್ತತ್ವಿಕ್ತತ್ವಮನ್ಯಪತಿಘಾವಃ। ಭಟ್ಟೈಕಶಬ್ದಾಂಶುಪನ್ನ ಧನ್ಯತ್ವೇಕ ಭಟ್ಟಮತೇ ಸಾಂಧಕತಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ತ
ಸ್ಯಲಭ್ಯತೇ। ಯತ ಏವ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಅತ ಏವೇತಾ ದೃಶಭಟ್ಟಮತನಿಷ್ಕರ್ಷತ್ವೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ ಯತುಮಣ್ಯಾಃ ದರ್ಶಯತಿ
ಗ್ರಹೇ ಇತಿ। ಓದಕಸ್ಯ ಧಕತ್ವಜ್ಞಾನಗ್ರಹೇ ಬಿತ್ತರ್ಥಃ। ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವ ಇತಿ। ತಾದೃಶಸಾಮಗ್ರೀತ್ವೇ ತಿಶೇಷ ಃ। ತಥಾ ಚ ಓದಕಕಾಮಕರ್ಣತಾಯೋ ಥಾ
ತ್ತಕಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವ ಸ್ಯತಾ ದೃಶ ಭಟ್ಟಮತೀಯಾರ್ಥಃ। ಪೂರ್ವಪಕ್ಷೇ ಅಶಯಂ ಪ್ರಕಾಶಯತಿ ಜ್ಞಾನಾಭಾವೇತಿ ವೃತ್ತಾ ಥ ಸಾಪ್ಯಶಯಂ =)
ಕತಾ ಜ್ಞಾನೇತಿ ಕಾಮ್ಯಸ್ಯ ಧಕತಾ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞಾನೇ ತ್ವೇವಪಾಂ ಕಾಮ್ಯಸ್ಯ ಧಕತಾ ಜ್ಞಾನೇತಿ ಪಾಠೇ ಕಾಮ್ಯಸ್ಯ ಧಕತಾ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞಾನೇಪಿ ತತ್ತತ್ಪ್ರತ್ಯೋ ತಂ॥
ಭಟ್ಟಮತೇ ಪಿಶಾಬ್ದಬೋಧ ಅನ್ಯ ಅನ್ಯಯೀ ತಾಪ್ತಕ ವಿಷಯ ಪ್ರಕೃತೀಯತ್ವೇ ಪದಶಕ್ಯಸಾಪ್ಯತ್ವ ಯಿ ಧಾಪರ್ಷ ಧಕಜ್ಞಾನೇ ನೈವ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ಧಕಕತಯಾ
ಪದಾರ್ಥಕ್ಷೃತ ತದ್ವಾಕ್ಯಸ್ಯ ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರವೇಶಾಕ ಅಭ್ಯುಪಗಮಾ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಭಟ್ಟಮತನಿಷ್ಕರ್ಷತ್ವೇ ತಾತ್ಪರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ ಪ್ರಾಪ್ಯಮಕ್ಷೇ ತಪಿ ಪತಿ ತಯಾ

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಜ್ಞಾತತ್ವತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ಚ। ಯೋಗ್ಯತಾಂ ಚ। ತೇಷಾಂ। ಗುಣಾನಾಂ ಚ ಜ್ಞಪ್ತ್ಯಾನಾಂ। ತದನ್ಯತ್ರ ಪ್ರವಿಷ್ಟಂ ಯೋಗ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯತ್ವಂ। ತಥಾಚ
[illegible] ಪದಾರ್ಥತ್ವಯುತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಘಟಿತತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಘಟಕ ಕಾಮಕತರ್ಕವೃತ್ತಾಯೋಂ ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನಗ್ರಾಹ
ಕತ್ವೇ ಗುಣಜನ್ಯತ್ವಮಪಿ ನಿಷ್ಕೃತ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವ ತತ್ವಭಾವಾಪೋಂದಕ ಸಾಧಕತಾಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕ ತತ್ವಭಾವಾತ್ಯಗುರುಮತೇ ಬಾಧಕಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಪದಾಜಪೈಸಿ ಕಸ್ಯ
ಏಕ ವಿಶೇಷ ಬಾಧವಿಶೇಷಾಂ ತರ ತಂ ಚ ಸ್ವಾಂ ಯೋಗ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ವವಿಷಯಾಂಜ್ಞಾನ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಬಾಧಾ[illegible]ಯಮ [illegible]ತಿ। [illegible]ಸ್ವವಂ ನ ಗ್ರಾಹಕಾಮಕತರ್ಕವೃತ್ತಾಯೋ
ಧವಿಷಯತ್ವಯಾಪತ್ತಿ ಯೋಗ್ಯತ್ವ ತತ್ವಭ್ರಮ ಯೋಗ್ಯಗ್ರಾಹ ಸಾಧಕತಾಜ್ಞಾನ ರೂಪ ಯೋಗ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ ಬಾಧಯತ ಸತ್ಯಯೋಗ್ಯವೇದಕ ಅಹಂ
ತ್ವಯೋಗ್ಯತಿ। ಕಸ್ತು ಘಟೇ ಜಲಮಾಹಾರಿತ ಸ್ಯಾದಾಭಿತ್ರ ತರ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಕಾರೇಣೈಕ ಧರ್ಮತ್ವಯಾಂ ಭವತಿ ತ್ವರ್ಥ ಅಹಂ ತ್ವಾರಿ ಇತಿ। ಏಕವಿಶೇಷೇತಿ। ಏಕವಿಶೇಷಸ್ಯ ಚಿತ್ರ
ತರತ್ವ ಟ ಭಕ್ತಸ್ಯಾಧಿಕ ಲಾಘವಕಾರ್ಯಕಾರಣತಾ ಯಾಂ ಬಾಧಕ ಸ್ತ್ವಯೇ[illegible] ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಪ್ರಶಸ್ಯಾ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ। [illegible]ಷಾಂ ಪರೇತಿ। ಚಿತ್ರ ತರತ್ವ ಪಕ್ಷ ಪ್ರಕಾರ
ಕೇತ್ವರ್ಥಃ। [illegible]ವಂ ಯತ್ರ ಏಕವಿಶೇಷ ಬಾಧಾ ತೋ ಪದಸಾಧಕತಾ ಜ್ಞಾನವಿಷಯ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಯೋ ಧನ್ಯತ್ರ ತಾದೃಶಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಅಪ್ಯ ಯೋಗ್ಯ ಪಗಮೋ ಜ್ಞಾನ ಧನ್ಯ
ತ್ರಿವಾತ್ವಂ ಏಕ ವಿಶೇಷ ಬಾಧೇ ಅಪರ ವಿಶೇಷ ಯೋ ಧರ್ಮ ಕತಾ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಪ್ಯ ಪ್ರಾವೃತ್ತಿ ತೇನ ಜ್ಞಾನಧನ್ಯ ಪೂರ್ವಕಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರ ಸ್ವಭಾವ ಪ್ರಕಾಶ ಜ್ಞಾನೋ ಧನ್ಯ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪ್ಯವ
ಗಮಾದಿತಿ। ತಾದೃಶವಿಧ ಯುತ ಪಕ್ಷ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕೋಪ್ಯ ಪದಸಾಧಕತಾ ಜ್ಞಾನ ಕತ್ವ ಘಟಿತಾಯಾಂ ಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಅಪ್ಯುಪಗಮಾ[illegible]ನ ಗ್ರಾಹಕಾಮೇತಿ। ಕಾರ್ಯವಿಶೇ
ಷ್ಯಕತ್ರ ಧರ್ಮಾತ್ವಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಕಾರೇಣಾಯಂ। [illegible]ಭ್ಯುಪಗಮಾದಿತಿ। ತತ್ಕತೇಷ್ವಭಾವಾನಾಂ ಯೋ ಏವ ತತ್ವ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಯ ಯೋಗ್ಯ ಧಸ್ಯಾಪ್ಯಂ ವ

ಧಾಂ ಧ

೨ ಯೋಗ್ಯ

ವಾಸ್ತ್ಯಶ್ಯಸ್ಯ ಚ ತೇಽರ್ಥ್ಯಾಪಗಮಾಂ ದಿತಿ । ತದುಕ್ತಂ । ಅಭಿಧಾನಾಭಿಧೇಯಮಾ ಹಾಬರಸ್ಯೈಮೇವ ಅಭಾವಾದಯಃ । ಅಭಾವತ್ವೇ ಭಾವತ್ವಾಂ ತ್ಯೈಸ್ಯೈನ ವಾಚ್ಯತ್ವಾತ್ ತಸ್ಯೈಗೋಂಚ
ರಹಿತಿ । ತದ್ಭಾವತಾ ಜ್ಞಾನತ್ವೈಕ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮ ತನಿಷ್ಠ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ವರ್ತತ ಏವ ತಾ ದೃಶ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಇತಿ ಭಾವಃ । ತತ್ರ ಘಟೇ ಜಲಮಾಹ ರತ್ನಾ ದಾನ ಜ್ಞಾನ ವಿ
ಷಯತ್ವ ರೂಪ ಪ್ರಾ ಘಟತಾ ತ್ವರ್ಶ್ವ ತ್ವೇವ ಚ ಪ್ರಕಾರತ್ವ ದುಪಪತ್ತಿ ಕಂ ವಿನಾ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯತ್ವೇ ಘಟೇ ಜಲಮಾಹ ಶತ್ತಿ ಸಂಬಂಧಾಂ ಭಾವಂ ಭವತಿ । ತತ್ರ ಯೋಗ್ಯತಾ
ವಚ್ಛೇದಕ ವಿಧೆಯ ಯೋಂಬ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ತ್ವಜ್ಞಾನಂ ಸ್ವಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪ್ರಕಾರತ್ವ ತ್ವೇ ಕಬ್ಜತ್ವ ಶಬ್ದ ಪಯದಿ ಬಿ ಪ್ರತ ರತ್ನೈ ವಯೋಗ್ಯತಾ ವಚ್ಛೇದಕ ತ್ವಾತ್ । ತದ್ಧಾರ
ಅಶ್ವ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಾಹಕ ತ್ವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಪ್ರಕಾರತ್ವ ಮ ತನಿಷ್ಠ ತ್ವಂ ತಾದೃಶ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಂ ವರ್ತತ ಏವ ತ [redacted] ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಸ್ವಾ ಧಃ । ಯತ್ರಾ ಯಾ
ತ್ರಿತಿ ಶಬ್ದ ತ್ರಿವರ್ಣ ಷ ಚ ಜ್ಞಾನ ರೂಪಾ ಧಾರ ಧ್ಯಾ ಹಕ ರಬ ಲಕ್ಷ ಪ್ರಕ ಜ್ಞಾನ ಕಮಸ್ತಿ ಸಂಬ ಸ್ವ ತ್ರಾ ಬಾಧ ಏವೇತಿ ಭಾವಃ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ
ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ತನಿಷ್ಠ ತ್ವೇ ತದ ಭಯ ರೂಪ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ತ ಪ್ರಮಿತಿ ತ್ವೇ ಶಕ್ತ ತ್ವಾ ಚ ಪ ದರ್ಶಿತ ಭಯ ನತಿ ತ ಭಾವಿ ಕ ಸಾಸ್ತಿ ಸಾಂ
ಮಗ್ರ್ಯಾ ಯಸ್ಯ ಪ್ರ ಪತ್ತಿ ಕಂ ಗೃಹೀತ ತ್ವೇ ಪತದ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಷಯ ದಃ ದಶ್ರಯ ಜ್ಞಾನ ತತ್ರ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ತೇ ಪ್ರಮಾತ್ವೇ ತತ್ರ ಶೃಂಗ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ತ ಪ್ರಮಿ
ಜ್ಞಾನ ತ್ವಪ್ರಕೃತ ತ್ವೇ ಭಾವಾತ್ । ಪ್ರಯೋಗ ವಿಷಯ ಕಂ ಕಾಶ್ವಮಿತಿ ವಿದ ಚ ಶಬ್ದ ಜ್ಞಾನ ಕಂ ಗಸ್ಯ: [redacted] ತ್ವಾ ಪಿ ತ್ವ ಕಮಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ತ್ವೇ ಜ್ಞಾ
ನ ಗ್ರಾಹಕ ತ್ವೇ ಚ ಪ್ರಮಿತ ತ್ವೇ ತತ್ಸಿದ್ಧ ತ್ವಾ ಭಾ ವಾದೇವ ಬಾಧಾ ಭಾವಾತ್ । ತಾ ದೃಶಾಂ ಶುಮಾಂ ಶಂ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮ ಷ್ಯತ್ವಮ ರೂಪಾ ಶುಮಿತಿ ಜಶ ಮಿತ್ರಿ ತ ದಸ್ಯ ೪
ಮಾನ ಶ್ರಮ ಶೂ ಪಾಶು ಮಿ ತಿಜನ ಕ ತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಮ ವಿಷ್ಯ ಮ ತದ ಕಿಂಚಿ ದೇತತ । ದೃಶಾಂ ಶಯ ವತ್ವೇ ಗುರು ಮತ ಪ್ರಮಿತ ಪ್ರಕೃತ್ವೇ ತು ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ವಿಶೇಷ

~~=ಸ್ವವಿಷಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಜನಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಘಟಿತಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಗಮ್ಯತ್ವೇನ ಸ್ವವಿಷಯಕಗರ್ಭತಾ। ತದರ್ಥಮೇವ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತೇ ಬುದ್ಧೇಃ=~~

~~=ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪಿ ಘಟಾದಿಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾನಿಯಮಾದಿಸಾಮಗ್ರೀಘಟಿತತ್ವೇನ ತಾದೃಶಯನುಮಿತಿಸಂಗ್ರಹಃ=~~

ಸ್ವೀಯ ಜ್ಞಾನಜನ್ಯಜ್ಞಾನತಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಗುರುಮತೇ ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧತ್ವೇನ ತತ್ರ ತದಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ಯಾಃ ಅನ್ಯಾಪೇಕ್ಷತಾ ದೃಶ ಪ್ರಮಿತಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯ ನ ತಾಪತ್ತ್ಯಾ

ಶೇಸಾಂ ಮಗ್ರೀ ಮಾ ಕಾಯ ಘಟ್ಟಮತೇ ಪ್ರಾಕ್ತನಾರ್ಥಸಂಘಟನಾತ್। ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಕ್ಷಿತಿ। ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನ ಘಟಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರವೇಶತಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಯ

ಸಾಧ್ಯಃ ಶಾಬ್ದಾನುಮಿತಿಸ್ಮೃತಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ತತ್ಸ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಥಃ। ಅತ್ರ ಘಟ್ಟಮತೇನ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಂಕೇ ತಸ್ಯ ಕ್ಲೃಪ್ತಿಗೌರವಮಿತ್ಯಮತಾ ಸಂಗ್ರಹಃ [redacted]

[redacted] ವ್ಯವಸಾಯಾನುವ್ಯವಸಾಯ ಜನಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಘಟಿತಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಅನುವ್ಯ

ವಸಾಯಾದಿತ್ವ ತೋಂಕ್ಷಿಪ್ತ್ಯಯಗರ್ಭತಾ। ತದರ್ಥಮೇವ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತೇ ಬುದ್ಧೇಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪಿ ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಂಕ ಶಾ

ಬ್ದಾದಿ ಜನಕಸಾಮಗ್ರೀ ಘಟಿತತ್ವೇನ ತಾದೃಶಯನುಮಿತಿಸಂಗ್ರಹಃ। ಏವಂ ಪ್ರಾಭಾಕರಮತೇ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ ಕೇವಲಮಾಪಾದಕತ್ವಾದಿಶಾಬ್ದಸಾ

ಮಗ್ರೀತಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾಂಕ್ಷೈಪಿತಿ ತಾದೃಶಯನುಬೋಧಃ। ಅತ್ರ ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರೀ ಘಟಿತ ತ್ವಾದ್ವಕ್ತಿ ಘಟ್ಟಮತಾ ಪದಿಗ್ರಹಃ;

ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನಶಾಬ್ದಾದಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಘಟ್ಟಮತೇ ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧತ್ವೇ ತತ್ಸ್ವಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಅಪ್ರತಿಬದ್ಧಿಃ। ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನತತ್ತ್ವಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಹಿ ಕತಾಂಕ ಶಾ

ಬ್ದಾದಿಸಾಮಗ್ರೀ ಘಟಿತತ್ವಾದ್ವಕ್ತಾ ಯತ್ರ ಘಟಿತವದ್ಧಾ ಪಲಮಿತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧೇ ಅತಾಂ ಅಸಂಭವ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯತ್ವ ಮಗ್ರಾಯ ತಾ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತತ್ರ ಪದಾರ್ಥ

ತಜ್ಞಾನಸ ತ್ವೇಪಿ ಗುರುತ್ವ ತತ್ತ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯಸ್ಯ ಶಾಬ್ದಂ ಗೃಹೀತಾ ತತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧ ವಿಷಯ ಗ್ರಾಹಕತ್ವೇ ಘಟ್ಟಮತಾನಿ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಾಹಕತಾ ಕ್ಷ

ಶಾಬ್ದಸಾಮಗ್ರೀ ಘಟಿತತ್ವಾತ್ ತತ್ [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಗುರುಮತೇ ಬಾಧಕಸ್ಯಾಭಾವ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾ ಸತ್ತ್ವೇ। ಅನುಮಿತಿನ್ಯಾಯಾರು ಪಾಂಡಾಕ್ಷರಾಯ

ಯಾ ಪ

ಪ್ರ ಭ. ೨ (= ತಥಾಚ ಭ್ರಮತ್ವಾನಿಷ್ಕರ್ಷಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತಾ ಶಕ್ತಿಯೋಃ ಶಾಬ್ದಾನುಮಿತಿಸ್ಥಿತಿಸಾಮಗ್ರೀ ತದ್ಭಿನ್ನತ್ವಸ್ಯ ಉಕ್ತಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಜನ್ಯತ್ವೇನ ತತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾದ್ ಏವೇತಿ ಭಾವಃ =)

೨ ಮಸ್ಯ ೧ ಶ್ಯಾಂ ಯಾ

೧೨

ಗಾಂ ದಿವಿಷಯಕಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ವೇದಜ್ಞಾನಂ ಜ್ಞಾನಂ ಗುಣಾತ್ ಇತಿ ಅನುಮಿತಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ತದನುಮಿತಿಮೂಲಕಸ್ಮೃತಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಭ್ರಮತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಾ
ಭಾವಮಭ್ಯುಪಗಚ್ಛತಾಂ ಶ್ಯಾನುಮಿತಿಸಾಮಗ್ರೀ ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವೇನ ಚಾರ್ಥಾಪಾದನೀಯಂ। ಅತ ಏವಾಂಶತಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ವಾ [illegible] ಭ್ರಮತ್ವಸ್ಯ ತಥಾತ್ವಸ್ಯಾನುಮಿ
ತಿಸ್ಮೃತಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅವಿಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮಾತ್ತಥಾ ತತ್ರ ಭ್ರಮತಾನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ... ನಿತಿ ತೇ ನಾವೇಂ ರಸ ನಿಷ್ಫಲಂ ಅಯುಕ್ತಮಿತ್ಯಾಶಯಾಂ ಪ್ರಾಹ ತನ್ಮಿತಿ ಸ್ಯ
ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ವ್ಯಕ್ತೇಃ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಂ ದರ್ಶಿತಮ್। ಅನ್ಯತ್ರ ಪ್ರಯೋಜಕಕೋಟಿಯಾಂ ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಂಗಂ ಮಾನಸಿಕಸ್ಯ ಲಘುಸಾಕ್ಷ್ಯಂ ಮೂಲಗ್ರಂಥಾವಿರು
ದ್ಧಮಾಹ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತ್ವೇನೇತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ದರ್ಶಿತವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಃ ಪೂರ್ವವತ್ ವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ ಬಾಧಕಪ್ರಮಾಣಾಂತರಾನುವ್ಯವಸಾಯವಾದಿನಾಂ ತತ್ರ ಭ್ರಮಬಾಧಾಭಾ
ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯಾರ್ಥಃ। [illegible] ವಿಶಿಷ್ಟೋ ವೇತಿ। ವಾಕ್ಯೇ ಯೋ ವ್ಯವಹಿತವಿಕಲ್ಪಾರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಯತ್ರ ಬಾಧಕಭ್ರಮಕೋಟಿ ಅನುವ್ಯವಸಾಯೋ ಜ್ಞಾನಃ ೭
ತತ್ರ ತದ್ವಿಶೇಷಣಂ ಗಳಿಯಮಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible] ಲಂ ನ ಕೋಟಿ ಜಂಘವತ್ತ್ವೇ ವೇತ್ಯಾಹ ಕ್ರಿಯಾಂ ನಂಗ ಕ್ಷೇವ ಕಾರಸ್ಯ ಅಕ್ಷಯಿತಾ ವಚ್ಛೇದಕಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ
ನ ಅಂತಿಯೋಗವ್ಯವಚ್ಛೇದಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯತ್ವಾತ್ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕಗ್ರಹ್ಯತ ಏವ ತತ್ರ ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಯೋಗವ್ಯವಚ್ಛೇದಮೂಲಕತ್ವೇ [illegible] ಯತ್ತ್ವಂ ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾನುಮಿತೌ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಸ್ಯಾತ್ವಯ
೨೦ ಕ್ತಮುಪಿಭ [illegible] ತ್ವ ಪ್ರಾಣಿಷ್ಠಸಾಧ್ಯಂ ೭ ಷೇಧಸಾಧ್ಯೇ ಬಾಧಃ [illegible] ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕೇ ಯಾವತ್ತ್ವಸ್ಯ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್ ತದಂತ ತನ್ನಲ್ಲಾ ಭ ಖ ತ್ವ ತ ಅ
ಹಾ [illegible] ಭಾವೇತಿ। ತಸ್ಮಾದಿತಿ। ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕೇತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಂಥಾಂತಃ। ಅಯಮರ್ಥಃ। ಸ್ವಾಪ್ರತ್ಯಯಗ್ರಾಹಕ ಯಾವತ್ ಅರ್ಥಗ ಭೇದಾರ್ಥಃ। ಏವಕಾರಾ

೧ ಗ್ರಾಹ್ಯ

ರ್ಥೇ ನಿವಿಚೇಷ್ಟಿತಿ ಪ್ರಮಾಣೇ ರ್ಥೇ ಕ್ಷ ತ್ವಾತ್ ಸಮಭಿವ್ಯಾಪ್ಯ ಹ್ಯತ ಏವ ಹ್ಯಾರಸ್ಯ ತ್ರಿಯಾಂ ಸಂಗತಸ್ಯ ಸ್ವಪ್ರಯುಕ್ತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛೇದೇನ ಧರ್ಮಿಕತ್ವಮನುಭವಬಲಾದ್ದಾ
೮ ಪ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ವಿಷಯಂ ಗೃಹ್ಣಾತ್ಯೇವೇತಿ ಜ್ಞಾನಂ ರಜತಂ ಗೃಹ್ಣಾತ್ಯೇವೇತ್ಯಪ್ರಯೋಗಾತ್ ... ತಥಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾ
ಭಾವೋಗತ್ಯವಚ್ಛೇದ ಏವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ತು ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವೋಗತ್ಯವಚ್ಛೇದ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಶಾಬ್ದಪ್ರಯೋಗಸ್ಯ
ಪ್ರತಿ ಸ್ವಾಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇ ವಿಲಕ್ಷಣಾಯಾಂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಸ್ವತ್ವಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದ್ಯತ್ವಾತ್। ತಥಾ ಪ್ರಕೃತೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹ
ಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಸ್ವತ್ವಾವಚ್ಛೇದ್ಯಂ ... ಸ್ವತಸ್ತ್ವಾರ್ಥಃ। ತತ್ರ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹಕೇ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಾತ್ರ ... ಮಾತ್ರಪ್ರವೇಶಃ
ಪ್ರಯೋಜನಂ ಯಾವತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವಲಾಭಾಯೇತ್ಯರ್ಥಃ। ... ತ್ರವೇಣಾ ಏವ ಕಾರಣಮಭಿವ್ಯಕ್ತಂ ರಾಜದೇವಸಾಮಂಜಸ್ಯೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ತ್ರಿನಾಯಾ
ವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯಮನುಮಿತಮಿತ್ಯತ್ರಾನ್ವಯಃ। ... ಭಯವಾದಿ ಸ್ವಿಕೃತಯತ್ನಂ ... ಮಾಂಸಕಸ್ಯೈಯಾಯಿಕಾನಾಂ ಪ್ರಕಾರಾನುಗತಾನಾಂ ಸಂಗ್ರಹಃ ಸ್ವವ ಸಂ
ಸಾಯಂ ಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ... ವಚನಮಂವಿವಾದ ಭಟ್ಟನೈಯಾಯಿಕಾನಾಂ ಪ್ರಕಾರಾಂತರೇಣ ಸಾಮಂಜಸ್ಯಮಿತ್ಯಾಶಯಃ
ದಾರ್ಢ್ಯಮನುಮಿತಂ ಏತಂ ಮಿಶ್ರಾಣಾಂ ವಿವಾದೇ ... ಸ್ವಪಕ್ಷಾರ್ಥಮಪಿ ಏವಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತಾಂಶೇ ... ತಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧ ... ಪ್ರಕಾರತಯಾ ಗುರು
ಮತೇ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಾದ್ಯಕ್ಷಮೀಮಾಂಸಕತ್ರಯನೈಯಾಯಿಕ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕ ... ತ್ವಾತ್ ಭಟ್ಟಮಿಶ್ರ
ಯೋಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೋತ್ತಮಾಂ ದಾಯಭಾಗಃ ... ಂಪೇ ... ಜ್ಞಾನೋಪನೀತಭಾನಸ್ಯ ... ಜ್ಞಾನಂ ಸ್ವವಿಷಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಭಟ್ಟಗುರುವರ್ಜ್ಯವ
+ ಭಟ್ಟನೈಯಾಯಿಕೋಭಯಸಿದ್ಧತ್ವಾತ್ ಮೀಮಾಂಸಕತ್ರಯನೈಯಾಯಿಕೋಂಪಸಂಗ್ರಹೋ ೪

ప్రశీఘం
౧౮

యాం త యథాయ

గతత్వేనతాదృశత్వాత్ జనకతజ్ఞానప్రామాణ్యగ్రహోద్భ్రమతే తాదృశాతజ్ఞాన[redacted]యోరితి। తథాచజ్ఞప్తౌ నైవమ్మం వివాదే
స్వతైర్యుత్వాయుపేయం। ఏవంమిశ్రాదీనాంమతే। తథాచవ్యవసాయానువ్యవసాయజ్ఞానతా అంగకారమితరయోః ; తదయ
యనిష్ఠప్రామాణ్యగ్రాహకజ్ఞానతిత్వకతాంధారణ్యమితిభావః। అత్రచగురుమతే వివాదే వ్యవసాయఖికజ్ఞానమగ్రాహ్యః ప్రామాణ్యగ్రా
భిన్న హకత్వేనైయత్వాయుకమతనిష్ఠత్వేవగురుమతనిష్ఠత్వాభావాత్తదుభయమతనిష్ఠత్వమవికలమితి ప్రతీయతే। గతేష్ట జ్ఞానగ్రాహ
కత్వప్రవేశః। తైయత్వాయుకానిష్ఠ । తైయత్వాయుకత్వనిష్ఠత్వేనైవ ఉభయ వాదనిష్ఠత్వాభావాదిత్యర్థః। జ్ఞానతాస్వతస్త్వస్య
తే యనిష్ఠతాదృశత్వస్య ప్రతిష్ఠాపితత్వాద్ధ్యం। తత్రదృష్టాంతః। జ్ఞానప్రత్యక్షేత్యర్థః। యథా మిశ్రాణాం వివాదః ; తథా జ్ఞానగ్రాహకత్వం తర్వా
పాదితం। జ్ఞానగ్రాహకేతి జ్ఞానతా అంగకారమితి సామగ్ర్యాభిజ్ఞానప్రామాణ్యగ్రహ ప్రామాణ్య
త్రయజ్ఞానగ్రాహకత్వం అవశ్యంవాచ్యమితి వివక్షితం ఉపపాదితం। జ్ఞానం ప్రత్యక్షమితి। జ్ఞానగ్రాహకత్వ తత్ర
జ్ఞానవత్త్వంతాభావః। అన్యథా తత్సామగ్ర్యా అపిగురుమతే అభ్యుపగమాత్ మితి। ఏవంచగురు
మతే వివాదైభయోమిశ్రాభ్యాం విహితే ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వే తాదృశసామగ్ర్యా ఉభయవాదనిష్ఠత్వైకవస్తుసాధకాన్య ప్రసక్తేః। త
యోరన్యథా అభ్యుపగమాత్। వ్యక్తి ప్రకారకే। వ్యక్తి ప్రకారకత్వం తు గురుమతే ఇచ్ఛాయామేవ ప్రసిద్ధమితి। ఏవం

ప్రోక్తత్వాదితి చేన్న। బాధకాభావాత్ అనువ్యవసాయపారతంత్ర్యమాత్రస్య విశేషణం। యోగ్యవిషయకజ్ఞానత్వమితి చేదనిష్టం జ్ఞానం గుణసామా
జ్ఞానత్వాదిత్యనుమానే విప్రప్రోక్తవివక్షయోః సుమఇతి భావః। సంగ్రాహకం అనుమానవిషయకత్వే యదుభయ
వాదిసిద్ధం తత్ప్రకృతయోః వ్యాప్తిగ్రహవిషయయోరేవేతి పూర్వం స్వవ్యాఘాతో వక్తవ్య ఇతి భావః। తస్య తృప్తమితి। విచారాకేవలం ప్రామాణ్యగ్రాహ
కత్వేన యద్విమానం సకలసిద్ధం తత్సిద్ధత్వే వ్యవసాయం చ స్వగ్రాహ్యం వాదిత్వే వ్యర్థం। ఘటజ్ఞానవిషయోపి ఘటఇతి వ్యవసాయసామగ్ర్యాః గుణమతే
త్ప్ర ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వే ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వాభావాయవాదిసిద్ధత్వం తయోః మిశ్రమతే ఖట్వమతే చ తయోః చ ప్రామాణ్యగ్రహస్థానత్వే
కమ తేఽపి తాత్పర్యం తయోరేతత్సాధారణ్యే విప్రతిపత్తిరితి। ఘటాదిషు ఘటత్వావచ్ఛిన్న జ్ఞానవిషయో ఇతి జ్ఞానసామగ్ర్యా ఘటజ్ఞానతత్ప్రా
ఘటజ్ఞానత్వయోర్ జ్ఞప్తి జ్ఞానసామగ్ర్యాః తదుభయనిష్ఠప్రామాణ్యగ్రాహకత్వాభావయోః ప్రామాణ్యగ్రాహకత్వే తత్రైవ దికంమం తద్వం॥ తద్వ్యేతి॥
యద్వ్యక్తి ప్రామాణ్యగ్రాహకవ్యక్తి సమాధికరణత్వేత్యర్థః। తథా చ గ్రాహ్యప్రామాణ్యాశ్రయీభూతజ్ఞానవిషయకతద్వ్యక్తిసమానాధికరణ
౧౦ జ్ఞానజ్ఞప్తిత ద్వ్యక్తిసమానాధికరణజ్ఞానగ్రాహ్యం వేత్యర్థః। గ్రాహ్యప్రామాణ్యాశ్రయీభూతజ్ఞానవిషయకతద్వ్యక్తిసమానాధికరణం జ్ఞానం
గుణమతే వ్యవసాయ ఏవ మిశ్రమతే అనువ్యవసాయః భట్టమతే జ్ఞాతతా లింగకానుమితిః తదుభయగ్రాహ్యప్రామాణ్యాశ్రయజ్ఞానసమా
నాధికరణః తత ఏవ తద్గ్రాహ్యత్వాత్ త్రితయమతసంగ్రహః। త్రయాణామపి మతే జ్ఞానం ప్రమేత్యనుమితా జ్ఞానస్వపక్షేతరయోః తద్వ్యక్తివిషయకత్వ
యదాయత్త్వమాంశకేవివాదః తత్తత్త్వం యత్ర ౪

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ

೧೯

ತಾ

ಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾವಗಾಮಶಾಂತ್ಪ್ರಕಜ್ಞಾನತ್ವಕ್ಷತಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸುಮಿತ್ಯೇನ ತಾತ್ಪರ್ಯಸಾಂಶ್ವಸಂಭವ:। ... ಮತಿತ್ತ್ವಯಂಜ್ಞಾತತಾಷು ಟಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ

ಟಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸಾಧ್ಯತಾ ತ್ವಸಜ್ಞಾ ತ್ಪವಿಧ್ಯತ್ರಷು ಟಿವಿಶೇಷ್ಯಕಷು ಟಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವೇನ ಜ್ಞಾನಾಂ ತಕೆವ್ಯಾಪಕತ್ವಂ ಗೃಹೀತಂ ಪಕ್ಷ

ತ್ವತಾಂ ಬಲಾದನುಮಿತಾವಪ್ಯಂ ವಂಜ್ಞಾನಂ ಭಾನತ್ವೇನ ಮಾಂಸಪ್ರಕಾರಕತ್ವೈವ ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನ ವಿಶಾಂ ತಿಕ್ಕ ತಿ ಶಾಸ್ತ್ರಕಾರಣಾಭಾವಾ ದಿತಿ ತತ್ತ್ವ

ಸಂಗ್ರಹ:। ... ಸ್ವರಜ್ಞಾನಸ್ವಾವಿಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶ್ರಯತಯಾ ತತ್ವಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಂ ತದ್ವ್ಯಾಪಕವಿಷಯಕಂ ತದೇವ ತದಿಷ್ಟಮಬತತ್ವಮಾಂ

ಸಾಧಿಕರಣಾಂ ತದೇವ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ತ್ವಸ್ವಕೀವಲಾತ್ವಯು ತಯಾಂ ಸಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾವಚ್ಛಿನ್ನಯ ದಾಂಕೆ ಬಿ ತದ್ಧವವ್ಯತಿರೇಕಾ ಪ್ರನಿ ಷ್ಠಿರತಃ ಹಾ ... ತಿ॥

ತತ್ಥಾಬಾಂಸ್ಯದಾ ವಿತಾವ್ಯಶಜ್ಞಾನಮೇವ ತದ್ವ್ಯಾಪಕತ್ವೇ ಲಾಂಪಾಂ ದಾಂಯ ತತ್ವಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾತ್ವಂ ವಿಶೇಷಣಾಂ ದೇಯಂ। ತತ್ರಾಖಂ ತಾಭಾವ ತಯಾ ... ಯ್ಯ

ತ್ವಸಂಬರಪತಿ। ನೈಯ್ಯಾಯಿಕಮತೇ ತ್ವಸ್ವರಜ್ಞಾನ ವ್ಯವರ್ತಕಮೇವ। ... ತತ್ವಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಂ। ಕಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶ್ರಯತದ್ವ್ಯಾಪಕಸಮಾಂಸಾಧಿಕರ

ಣಾಂ। ... ತ್ವಮೇವ ವಿಶೇಷಣಾಂ। ಮೀಮಾಂಸಕಮತೇ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಪ್ರಕೃತೇ ಪ್ಯಖಂ ಡಾಭಾವ ತಾಪ್ಯರ್ಯ ಮೋಷ ... ತಿ ... :। ಪ್ರಥಮ ಸಮಾಂ

ಸಾಧಿಕರಣಾವಚ್ಛೇದಕಾನೇ ತದ್ವ್ಯಾಪಕವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾ ಚಕೃತ ತದ್ವ್ಯಾಪಕಸಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾ ಜ್ಞಾನಾ ಪ್ರನಿಷ್ಠ್ಯಾ ತತ್ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವರೂಪಕ್ಕೆ ಪ್ರನಿಷ್ಠಿ:। ... ೮

ರಮಸಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾವಚ್ಛೇದಕಾನೇ ತದ್ವ್ಯಾಪಕವಿಷಯಕ ... ತದ್ವ್ಯಾಪಕಸಮಾಂಸಾಧಿಕರಣಾ ಜ್ಞಾನಾ ... ಚಕ್ಷ್ಯಭಗವದ್ವ್ಯಾಪಕಪ್ರ ಕುಷಾಂತರ

ಯ್ಯಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯ ತ್ವಸ್ವಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿ ತಯಾ ವ್ಯತಿರೇಕಾ ಪ್ರನಿಷ್ಠಿತಿ। ಉಭಯತ್ರ ಚರಮ ದಶತತ್ವದಾಂದಾನೆ ಪರತಸ್ತ್ವಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮಾಂದಾಯ ನಿಷ್ಠ

ಮ

ಸಾಧ್ಯಂ ಮವಿಷಯಂ ಭವತಿ ತಥಾ ಪ್ರಭಾಕರಮತೇ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾ[illegible]ಸ್ಮೃತಿವಾಕ್ಯಾಮಿತಿ ತಥಾಹಿ ಧರ್ಮಾ ಇತಿ। ವಿತ್ತ್ವೋಂಶಾ ನಿತ್ಯಸಾಧ್ಯಂ ತು ಶಕ್ಯಂ ಭವ
ತ್ಯೇವ ಮೀಮಾಂಸಕೈರಿಷ್ಯತೇ ಲಿಂಗಕಾರಾತಿ। ಕಾರಣಾಭಾವಪ್ರಯುಕ್ತ ಇತಿ। ಪ್ರಯುಕ್ತತ್ವಂ ತದನ್ಯಯವೃತ್ತಿರೇಕಾನುವಿಧಾಯಿತ್ವಂ ತಥಾ ಸಮಯಸಂಬಂಧಿತ್ವಂ।
ವಿಷವಿಶಿಷ್ಟಂ ಚೇದಂ ಸಂಸ್ಕಾರತೋಂ ಕಸ್ಮಾರಕಮಂಚ ಕ್ಯಾಂ। ತತ್ತ್ವಂ ತ್ವಮಿತಿ। ಶಿಂಶಪಾಚಿಹ್ನಂ ತು ಗುರುಮತೇ ಅತಿರಿಕ್ತರಭಾವಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಅತ್ರ ರೂಪವಸ್ಯ ಧೀರಕ್ತಾ ಕೃಯ ರೂಪಾ
೮ ವೃತ್ತಿರೇಕಾನುವಿಧಾಯಿತ್ವಮಿತಿ ತ್ರಿಧಯಮತಸಾಧಾರಣ್ಯಮಿತಿ। ಯಥಾ ಧೇತಿ। ಅಯಂ ಯಥಾ ಧರ್ಮತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯ ಯಥಾ ಧರ್ಮತ್ವೇ ಭಾವತತ್ತ್ವಸ್ಯ
ಧಾರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರವತ್ತ್ವಾದ್ಯಾವತ್ತತ್ರಪೂರ್ವಪ್ರತೀತಿಷು ಉಚ್ಛ್ನಾನಾದೀನಾಂ ಮಬುದ್ಧಿಭಾವೋ ತು ಕಾಲಮಿತಿ ವಿಷಯತಾಯಾಂ ಚಾರ್ಥಕಾಭಾವಾತ್ಪವಕ್ಷ ಧರ್ಮ
ಬಾ ತಾಬಲಂತಕಾ ವಳಿಕ್ಕಾ ತ್ವಪಕ್ಷತಾಯಾಂ ಪ್ರಯಾಣಸಗಾರವಂ ದರ್ಶಯಿಷ್ಯಮಾಣಿಂಶತ್ತ್ವಮತಸಂಗ್ರಾಹಕಜ್ಞಾತತಾವಕ್ಷಕಾಲಮಾತ್ರೇಷು ವೃತ್ತಾದಿ
ತ್ವಾಭಿಪ್ರಿತ್ಯಾಹ[illegible] [illegible]ತ್ತ್ವಾದಿತಿ। ಇಯಮುಭಾ ಯಥಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯ ಯಥಾ ಧರ್ಮತ್ವೇ ಭಾ ತತ್ವೇ ಏವಂ ಸಂಸ್ಕಾರಪಕ್ಷಕಾಲಮಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಂ[illegible]ಂ।
= ಘತ್ವಿ ನಿತ್ಯವಿಶೇಷ್ಯಕರಜತತ್ವಜ್ಞಮಸ್ಯಾನಿತ್ಯರಜತೇ ರಜತತತ್ಪ್ರಕಾರಕಭಾಜನಕತಾಯಾಂ ಮೀಮಾಂಸಕಾ [illegible] ಖ್ಯಾವಗತತ್ವಾದ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತಃ ಸಂಸ್ಕಾರೇತಿ।
ಅ ವಿಶಿಷ್ಟತತಾಬಲಾ ದಿತಿ। ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಾನ್ಯಪ್ರಕಾರಾಂ ದಶಮಿತಿ ವಿಷಯೀಭೂತಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣತ್ವಾಶ್ರಯೀಭೂತಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಜನಕೀಭೂತಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಂಚ ಅ
ರಶ್ಮಿಷ್ಟತಾ ಧ್ಯಶಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಸತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಏತದ್ಗೃಹೀತತ್ವವತಿ ಗೃಹೀತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಶ್ರಯವ್ಯಕ್ತಿಃ ಪ್ರಾತಿಸ್ವಿಕರೂಪೇಣೋಪಾದಾಯ ವಿಪ್ರ
ತಿಪತ್ತೌ ನಿತ್ಯಸಾಧ್ಯಂ ಬೋಧ್ಯಂ। [illegible]ದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಶ್ರಯತ್ವೇ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನಮಾದಾಯ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿ[illegible]ಷು ಗೃಹೀತತ್ವವತಿ ಗೃಹೀತತ್ವಪ್ರಕಾ

ಅಪೂರ್ವ=

ಪ್ರಶಿ ಘಂ

೨೦

ರಕತ್ವಶೂನ್ಯೇನ ತದಾಶ್ರಯಜ್ಞಾನಾಂತರವಿಷಯಕತ್ವವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಜನ್ಯತಯಾನಗ್ನಿ ಘಟಾಧಿಕಮಿತ್ಯಾಹ ಅಥವಾ ಘಟಯತ್ರ ಘಟತ್ವಭ್ರಮೇ ಘಟತ್ವವತಿ
ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಗೃಹೀತಂ ತತ್ರ ಘಟಭ್ರಮಾಂಶೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹ ... ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಶ್ರಯಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತ್ವಾಪತ್ತಿ ಸ್ತಸ್ಯ
ಧಿಕಮತ ಆಹ ತದ್ಘಟಕಸ್ಯೇತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಘಟತ್ವಭ್ರಮಸ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಶ್ರಯತ
ಯಾ ತದ್ವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾ ... ಸ್ಯಾಧಿಕಮಿತಿ ಭಾವಃ। ನನು ಘಟತ್ವಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಕತ್ವೇನ ತದಾಶ್ರಯ ಘಟ
ವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಾದನು[redacted]ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯಮಿತ್ರ ... ತೇನಾಧಿಕ್ಯ ತತ ಆಹ ... ಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇತಿ ಅತಿಪ್ರಸಕ್ತತ್ವನಿವೃತ್ತಯೇ ವಿಶೇಷಣ ಪರಿಗ್ರಹಃ ತಥಾ
ಚ ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಂ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಟ್ಯಾ ವಾ ದಾಯ ತದಾಶ್ರಯವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತ್ವಿತಿ ವಿವಕ್ಷಿತಮತೋ ನ ದೋಷಃ ಅತ್ರಯ ಇತ್ಥ
ಘಟೋ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಇತಿ ಪ್ರಮಾನಂತರಂ ಅನುಮಿತ್ಯಾದಿನಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ತತ್ರ ತಸ್ಯ ಧಿಕತಾದವಸ್ಥ್ಯಂ ಘಟಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಘ
ಟಕತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿರೂಪಾಶ್ರಯತ್ವಾತ್ ತಥಾಪಿ ತದಾಶ್ರಯ ವಿಶೇಷತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ಏವ ವಿವಕ್ಷಿತಃ ತಥಾ ಚ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಘಟವಿಶೇ
ಷ್ಯಕತ್ವ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಯೋ ಘಟತ್ವ ವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಾಭಾವಾನ್ನಸ್ತಸ್ಯಾಧಿಕಮಿತಿ ಭಾವಃ। ವಸ್ತುತಸ್ತು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತದ್ಘಟಕೀಭೂತ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿ
ವಾಗ್ಭಾವೇ ಅವಶ್ಯಂ ತದಾಶ್ರಯಭಾನಮಿತಿ ನಿಯಮಾಂಗೀಕಾರೇ ತಾದೃಶಪ್ರತಿಪತ್ತಿರುಕ್ತೇತಿ ... ತಥಾನುಮಿತ್ಯಾದಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮಾದಾಯ

ಶ್ವಸಿ

ಯಥಾ ಶುಕ್ತೌ ರಜತಮಿತಿ। ಇತ್ಥಂ ಚ ಲಾಘವಮಹಿಮ್ನಾ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯೈವ। ತಾದೃಶೇಽಂಶೇ ಯಥಾರ್ಥತ್ವವಗಮಿತ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾ ಚ ಕ್ಯೈತ್ವಾ
ದ್ವಿವಕತ್ವೇ ಮತಿಂ ಚ ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನಾವೃತ್ತಾ ದೃಶಜ್ಞಾನವಿಷಯಯತ್ವಸ್ಯೈವ ಲಾಘವಯತ್ವಾದವ್ಯವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತತ್ತ್ವಾಶ್ರಿತತ್ವಪುರುಷೀಯತ್ವಾದೃಶಜ್ಞಾನವಿಷಯತಯೋಕ್ತ್ಯಾ
ಚಕತ್ವಾತ್ ತತ್ವಮಷೀಯತ್ವಾ ದೃಶಂ ತತ್ರ ವಿಶ್ವೇ ಗೌರವಮಿತಿ। ಅವ್ಯಾಪ್ತಮತೇತಿ। ತತ್ಕತೇ ಇಯಂ ಜ್ಞಾತತ್ವಾ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ ಚ ಜ್ಞಾ (ಪ್ಪ
ಜ್ಞಾತತ್ವಾ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿತ್ಯತ್ರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನೇ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಶ್ರಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ಸಾಮಾನ್ಯತಃ ಪಟಜ್ಞಾ
ನ ಏವ ಯತ್ಪ್ರಕಾರಕತಯಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಜ್ಞಾನಜ್ಞಾತತಾ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕಜ್ಞಾನ ... ತ್ವಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹಣಂ ಅಪಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ಧರ್ಮತಾ ಬಲಾತ್ ಘಟಜ್ಞಾ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಲಾಭ ಇತಿ ತತ್ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಯತ್ತಥ್ಯಮಿತಿ ಪ್ರತ್ಯೇತಿ ಪ್ರತ್ಯೇತಿ ಬಲವತಃ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹಣಂ ಅಪೇಕ್ಷಿತ್ವಸ್ಯ
ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಂ ಯತ್ತದ್ಧ್ಯಾದಿ ಕಿಮಪಿ ಗತಮಿ ಕಥಂಚಿತ್ ತತ್ಕಥಾಸಂಗ್ರಹಃ। ಇತ್ಯಸ್ಯ ಅಧಿಕಂ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತಸ್ಯ ಜ್ಞಾ
ನ ಇತಿ ತಜ್ಞಾನ ವಿಷಯ ಏವ ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ತಾದೃಶೇತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸ್ವರೂಪವಿಷಯಕಸಮಾನಾಧಿಕರಣ ಜ್ಞಾನ ಚ ಸ್ವತ್ವ ಚ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಯಾಯುಕ್ತ
ಸತ್ವೇ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟತತ್ವಾದಿ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮರ್ಥಃ। ಯಥಾ ಕಿಂ ಘಟಮಂಗಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ಕೈಯ್ಯಾಯುಕ್ತೇ ತದ್ ಪ್ರಾಯವಿಷಯ
ಕ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯತ್ವ ... ವಾಭ್ಯುಪಗತಾ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಜನಕತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮಾದಿತಿ ತದಯೋಗ ನಿಷ್ಪನ್ನ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತದಯ್ಯ
೮ ಯುಕ್ತಯ ಇತ್ಯಾದಿ ತಥಾ ಗ್ರಹ ಪ್ರಮಿತಾ ಸಂಗ್ರಹ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತದ್ಯಂ ಚ ಯಾಯುಕ್ತೇರಂತರಾ ವಿಶೇಷಣಕಾಂಗಿಕಾ ಕಾರ್ಯ ಸ್ವಾವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನಜ

ಪ್ರಶೀಘಂ
೨೧

ಸ್ವತ್ವೈತ್ವೈವ ತೈರನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯಾಂಗೀಕಾರಾದ್ವಿತ್ರಮತಾನಂಗ್ರಹಣ ಇತ್ಯತಭೂಪ ವ್ಯವಸಾಯೇತಿ। ತಥಾಚ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಭಿನ್ನಂ ಯದ್ಯದೇವ ಜ್ಞಾನಂ ತತ್ತದೇವ ಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವೇ ಯತ್ನೈಯತ್ಯ ಯತ್ಕಿಂಚಿನ್ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಾನಂತರಜ್ಞಾನಂ ತದ್ವಿಷಯಮೇವೇತಿ ಭಾವಃ। ಜ್ಞಾನತ್ವೇನೇತಿ
ಅವಿನಾ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಕತ್ವಪರಿಗ್ರಹಃ। ತದ್ವತಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ಸತ್ಯಪಿ ಜ್ಞಾನತ್ವನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಾನಂತರಂ ತದ್ವತಿ ತತ್ತ್ವವತಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರ
ಕಜ್ಞಾನತ್ವಗ್ರಹೇ ತಜ್ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತಯಾ ನಿಶ್ಚಯಸಾಧಕಂ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತಯಾ ತನ್ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಸ್ಯಾವಿಷ
ಯಾಂಶೇನ ಪ್ರಕಾರಕತಯಾ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನತಯಾ ತಜ್ಜನ್ಯತ್ವಾಪತ್ತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯಾಸಂಗ್ರಹಾಣ ಇತ್ಯಸ್ವರಸಃ ಕಶ್ಚಿದಿತ್ಯನೇನ ಸೂಚಿತಃ। ತಜ್ಜ್ಞಾ
ನಾರ್ಥಃ। ತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕೇತ್ಯತ್ರ ತಜ್ಜ್ಞಾನಪದಾರ್ಥಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಿತೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದೌ ತಾತ್ಪರ್ಯಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಜ್ಜ್ಞಾ ಅತ್ರ
ನಸಮಾನಾಕಾರೇ ತತ್ರ ತಜ್ಜ್ಞಾನಪದಾರ್ಥಃ। ಅನ್ಯದಾ ತಜ್ಜ್ಞಾನವ್ಯಕ್ತೇರೇವ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಶ್ರಯತಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ತಾ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ತಥಾಚ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮೇತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಜನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ತತ್ತಜ್ಜ್ಞಾನೇ ಭಾನಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನೇಯತ್ತ್ವಂ ಬಾಧ್ಯ ತಜ್ಜ್ಞಾ
ನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವೇ ಕೃತ್ವೇತಿ ಸಾರ್ಥಕ್ಯಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಯತ್ರ ಘಟಪ್ರಮಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕಪ್ರಮಾಣಂ ತತ್ರ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣಜ
ನ್ಯಜ್ಞಾನಂ ತತ್ರ ಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ರಯತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತ್ವಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಚೇನ್ನ ತತ್ರ ತಜ್ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರತಾನಿರೂಪಿತವಿಶಿ

ಷಯಿತಾಪ್ರಯುಕ್ತತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಪದಾರ್ಥತಾವ್ಯಯುಕ್ತಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಘಟಾಭಾವತಜ್ಜ್ಞಾನೇ ತಾದೃಶತ್ವೇಽಪಿ ಶಿಲಾಂಬುಭಾನತಿ। ಅನ್ಯಥಾ ಘಟಜ್ಞಾನೇ ದಂಡಜತಮಿತಿಜ್ಞಾನಂ
ತದಂಶೇ ದಂಡಜತಮಿತಿಜ್ಞಾನಂ ತದಂಶಜಶಮಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣೇ ಜಜ್ಞಾನಂ ಸ್ಯಾತ್। ಕ್ಷತಿಃ। ನೀಲಘಟಸಾಧನೇ ಬಾಧಃ। ವಿಶೇಷಣಸಾಧನಂ ತದಾನ್ಯ
ತ್ವಿಃ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣೇ ನಂಗಕಾರದತ। ತನ್ನಿಜ್ಞಾನತ। ತದ್ವ್ಯನೀಷ್ಟ ವಿಶೇಷ್ಯತಾನಿರೂಪಿತವಿಷಯತಾಶಾಲಿತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅತ್ರ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠವಿಶೇಷ್ಯತಾ
ದಿದನೇತಿ ಪ್ರಯೋಜಕತಯಾ ಗುರುತಯಾ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಮಾಹ ತಾದೃಶೇತಿ। ಘಟಿತತ್ವೇತ್ಯಾದಿ। ಪ್ರಮೇಯತ್ವದಿನಾ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಘಟಿತೇ ಭೂತತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿನಾ ಪ್ರಯಸ್ಯಜ್ಞಾನಂ ಭವತೀತಿ ತದಪಿ ವಿಷಯಘಟಿತ ಘಟೋ ಗೃಹ್ಯತೇ: ಅತ್ರ ಶಬ್ದ ಧರ್ಮಂ ಚ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ ಏವ
ಘಟಿತ ಘಟಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತದನಂತರಂ ಯಾವತ್ಪಟೇ ಘಟಸ್ಯಾಗ್ರಹಣಂ ಜ್ಞಾನಂ ಜನ್ಯತ ಇತಿ ಭವತೀತಿ ಸಾಧನಂ। ತಾದೃಶಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವವಿವಕ್ಷಣೇ ತು ತತ್ಪ್ರಸಂಗ
ಸಂಭಾವನಾಪಿ ಘಟಿತತ್ವಮಿತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತಿಜನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾಭಾವಾತ್ತಾದೃಶಜ್ಞಾನೇ ಸಾಮಾನ್ಯ
ಪ್ರಾಂತನೈವ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವ: ಅನ್ಯಥಾ ಪ್ರಮೇಯತ್ವೇತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣೇ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯೈವ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ತಸ್ಯೈವ ವಕ್ತುಂ ಯು
ಕ್ತತ್ವಾತ್ ಘಟಾದಿವತ್ತ್ವಂ ತದಾವಿತಾದೃಶಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವೇನೈವ ಗ್ರಾಹ್ಯಕನಿಷ್ಠತ್ವಾತ್ ದ್ವಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಾದಯಾವನ್ನಿ
ಷ್ಟತ್ವಾಂಗೀಕಾರಾದಿತಿ ಬೋಧ್ಯಂ ದೋಷಾತ್: ನೀಲಘಟಸಾಧನೇ ಬಾಧ: ತನ್ನಿಷ್ಠೇತಿ ಯಾದೃಶಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ತತ್ರಾವಶ್ಯಂ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷ
ಯಕ ಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಮತೋ ನ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಜನ್ಯಪ್ರಕಾರತ್ವಸಂಭವ: ಅನ್ಯಥಾ ತಾದೃಶಪ್ರಕಾರತ್ವಸ್ಯಾಸಂಭವಾತ್ ಕಮತೇ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿನ

[redacted]

ಪ್ರಕಾಶಃ

೨೨

ತಾಪಿ ಶ್ಚಾಖ್ಯಯ ಮತೇ ವಿಶೇಷ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿಃ ಮೀಮಾಂಸಕಪಕ್ಷಂ ಜ್ಞಾನಾನಾಮಿತ್ಯೇವ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಗಿತಾ ದಾತ ಸ್ವಪ ತ್ರಿಪಮಿತ್ರಮಪಿ ಸಾಧಾರಣ್ಯೇ ಹ್ನ
ಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಷಯಕಜ್ಞಾನತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಾಂ ಚ ಕಸ್ಯಾಪಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಯಿ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಪ್ರಕಾರತಾಪನ್ನ ಶ್ರುತ ಇಭಾವ ಪರಾವ
ಸಾಂಧ್ಯಪ್ರಸಕ್ತಿರಿತಿ ಸರ್ವಮನವಂಗತಂ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ಧರ್ಮಸ್ವೈರ್ಯಾಪ್ಯಯುಕ್ತಿಯಪ್ಯುಪಯಾಂ ತತ್ರ ಮೀಮಾಂಸಕ ಪ್ರಸಕ್ತಿರಸ್ತಿಂ ಖ ಪ್ರಕಾರತಾಪತಿರಿಕ್ತೈಯಾ
೮ ಯುಕ್ತಮತ ಏವ ವಿಶೇಷ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿರಪಕ್ಷಿತಾಪವಿಶೇಷಾಮವಿತದಭಾವಸ್ಯೈವ ಸಾಂಧ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಪ್ರಸಕ್ತ್ಯಾ ತದಭಾವ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ರಿತಿ ವ್ಯವಸ್ಥಾಯಾಃ । ತ ಚ
ಜ್ಞಾನಂ ಪುಷ್ಪಮಪಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಮಿತಿ ಪಕ್ಷಾವಲಂಬನೇನ ಸ್ವಮತೇ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿ ರಪರುಕ್ತಾ ತಾದೃಶ ವಿಶೇಷ್ಯ ಖ್ಯಾತೇ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರ
ತ್ವಾದಿತಿ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹಕತ್ವ ವಿವಕ್ಷಣೇ ಚ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ಪ್ರಸಕ್ತಿಃ । ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನೇನಾಪಿ ತಸ್ಯೈವ ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ವೇತಿ ಭಾ
ವಃ । ... ಪ್ರಸಕ್ತಿ ... । ಘಟತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯತ್ ವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ ಘಟಾಭಾವೇತಿ ಚರಮ ವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ । ಪ್ರಥಮ ವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ ಘಟ ಪಟೌ
ಇತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಅಗ್ರಾಹಕತ್ವಾತ್ ಘಟಪಟೌ ಇತ್ಯಾದ್ಯ ಏವೇತಿ ದ್ವಿಧಾ । ಘಟಪಟಾವಿತ್ಯಾದಿ ಅಂಗೀಕಾರವಿಶೇಷ ತಿಂಗ್ನಿಕಯಾ ಸಮಾಪ್ತಿ । ಯದ್ವಾ ಜ್ಞಾತತಾ ಅಂಗೀಕಾರ
ಮಿತ್ರಾ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಃ ಅಪ್ರಕಾರತ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಕಾರತಯಾ ವಿತತ್ರ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಸಕ್ತಿ ಸಂಭವಃ ತಾದೃಶ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸ್ಯಾಪಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ಯುಕ್ತೇ ರತ್ಯ ಪ್ರಪಗಮ
ತ್ ತಥಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕ ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರ ಜ್ಞಾತತಾಯಾಂ ಸಾಧ್ಯಸಮರ್ಥನೇ ಪಿ ಚ ಪ್ರಮಪಾ ಸಂಗ್ರಹಃ । ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನಾಂಚ ವೃತ್ತಿ ವೇತಿ । ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ
ವಿಷಯಕ ವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಜ್ಞಾನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ವೇ ತ್ಯರ್ಥಃ । ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಗುಣ ತಮಸಾಂ ಜ್ಞಾನಾನಾಮಿತ್ಯೇವ ಜ್ಞಾತತಾ ಅಂಗೀಕಾರ ಮಿತಿ ಪ್ರಕಾರಾತ್ ತಸ್ಯೈವ

ವಿಷಯಕ

೨ (ತನ್ನ ಜ್ಞಾನೇ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ವೇತಿ ವಿಕಲ್ಪ ಯೋರ್ಭ್ಯಯ ವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ =) (= ದ್ವಿತೀಯ ತಾದೃಶ ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ವೇತಿ ವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ =) ೫

(= ಜ್ಞಾನತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಷಯಕತ್ವ ಸ್ವಕೃತ್ವ ಮಾಂಹಾಭಕ್ತಿ ರಿತಿ =) ೧

೧ (= ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಗ್ರಹೇ ಕೇವಲನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಜ್ಞಾನಸ್ಮೃತಯೋಃ ತದಜನ್ಯತ್ವೇನ ದ್ವೈಯರ್ಥ್ಯಯುಕ್ತಾತ್ । ಶಾತ್ ವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷತಃ) ೧
(ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ದೃಷ್ಟವಿಶೇಷಗೌರವಂ ಬಹಸ್ಯ = ೬) ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತ್ವಾಸ್ಯಾವಿರುದ್ಧತ್ವಾದ್ದೋಷ ಇತಿ ಭಾವಃ =)

ದ್ವೈಯರ್ಥ್ಯಯುಕ್ತೇಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನಂ ಶಿಕ್ಷಿತ ತದಜನ್ಯತ್ವೇನೇತಿ ಯತ್ ತತ್ ಶ್ರುತಿದೋಷಾತ್ । ಅತ್ರ ಮತ್ರಮತೇ ತಾವತ್ ಶಬ್ದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕಜ್ಞಾನಸ್ಮೃತಯೋಃ ಕ
ರ್ಥಂಚಿತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಸಾಧ್ಯತ್ವಮರ್ಥಾದ್ವಿಜ್ಞಪ್ತಿಮತಾ ಸಂಗ್ರಹಃ । ಜ್ಞಾತತಾ ಅಂಗತ್ವಾತ್ ಮಿತೇರ್ನೈಯಾಯಿಕೋಕ್ತನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಯೋಃ ಜ್ಞಾನತ್ವೋಕ್ತೇಃ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಸ್ವ
ಜನ್ಯತ್ವಸ್ಯ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಯೋರ್ನ ಜ್ಞಾನತ್ವಂ ಚ ಯೋಗ್ಯತಾ ವಿಷಯ ಇತಿ ಜನ್ಯತ್ವಮತಾ ಸಂಗ್ರಹಃ ಇತ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಯಾಪಿ ದೋಷಃ । ಅಪೂರ್ವೇತಿ । ಪೂರ್ವಪ್ರತಿಪನ್ನ
ತತ್ತ್ವವತಿ ಸತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಘಟಿತತ್ವಾರ್ಥಃ । ಪೂರ್ವಪ್ರತೀತತತ್ತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನೇ ನ್ಯೂನತ್ವಾದ್ವಿಷಯತ್ವಾಭಾವ ಇತಿ ಭಾವಃ । ಬಾಧ ಇತಿ । ಪ್ರಥಮವಿವ ಪೂರ್ವಪ್ರತೀತಿಃ =
ಕ್ಷೋಽನಾರೋಪಿತಾ । ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾನ್ಯತ್ವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯತ ಜ್ಞಾನ್ಯತ್ವಪದಾರ್ಥನಿರ್ವಚನತ್ವತ್ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಬಾಧ
ಸಂಭವಾತ್ । ತಾದೃಶಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಯೋಃ ತದಾದೃಶಜ್ಞಾನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಸ್ಯ ಜಗತ್ಯಲ್ಪತ್ವತತಯೋ ನ್ಯೂನತ್ವೇತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕದೋಷ ಇತಿ ದ್ವಿಯಂ । ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಾತ್ ।
ಕ್ರಿಭಾತ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥಃ । ತದ್ಭಾವಾದೃಶಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವತಸ್ತ್ವವತಿ ಸತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿಕವಪಿ ತದ್ಗ್ರಾಹ್ಯಸ್ಯ ತಜ್ಞಾ
ನ [illegible] ಗೋಚರತ್ವಾದಿಕ್ಷ್ಯಾನ ನ ಜನ್ಯತ್ವೇ ಯೋಗಜ ಧರ್ಮಜನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ದೋಷಿತಾ ಸ್ವಬಾಧಕತ್ವಮಿತಿ ಭಾವಃ । ಯದಿ ಚೇತ್ ತತ್ತ್ವಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯಂಗಗ್ರಾಹಕಯೋ
ಹ್ಯಾಯವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿಃ ಕ್ರಿಯತೇ ತದ್ಭಾವಿಕಬಾಧತ್ವಾಹ ವಸ್ತುತ ಇತಿ । ಇತಿ ತತಿ । ತದ್ಭಾವಯೋಗಜಜ್ಞಾನಮಾತ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತದ್ಯೋಗ್ಯಾ ವಿಷಯತಾ
ಜನ್ಯಭಾತತ ಪ್ರಮತ್ವ ವಿಷಯತ್ವಾಭಾವಶಂಕಾ ಇತಿ ಭಾವಃ । ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕಮತಿ । ಈಶ್ವರಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅನಾಗತವಿಷಯತ್ವೇ ತತ ಏವ ತತ್ವಾದೃಶಕ್ತಿ ।
ಯತ್ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶ್ರಯೋ ಭೂತಸಮಾನಾಧಿಕರಣ ವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಯೋಃ ವಿಧಸಾಧ್ಯೇ ಅಪ್ರನಿಷ್ಠಿ ಪಾರಣೇಯತಾದೃಶಂ ಜ್ಞಾ

ಕ

ಕಂ ಶೃಂಗಗ್ರಾಹಿಕಯೋಕ್ತಿಪದಘಟಿತತ್ವಂ ತಥಾಚ ತಜ್ಜ್ಞಾನಸಮಾನಾಧಿಕರಣತಾಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯಸ್ವಪರಾತ್ಮಜ್ಞಾನಸ್ಯಅನಾಗತಾವಿಷಯಸ್ವವಿಷಯ
ತ್ವಾನ್ಯತರಸಂಬಂಧವಾನರ್ಥಃ ತಥಾಪ್ಯತ್ರಗ್ರಾಹಕಭೂತಜ್ಞಾನಸಮಾನಾಧಿಕರಣಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ರಯವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯಾನಾಗತಾವಿಷಯಕ
ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ವಿವಕ್ಷಿತಂ ಏತಶ್ಚಯತ್ನಜ್ಞಾನಸ್ಯಸಮಾನಾಧಿಕರಣತಾಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾನಜನ್ಯತ್ವಸ್ಯ ದೋಷ ಇತಿ ಧ್ಯೇಯಂ। ಅನಾಗತತ್ವಂ ತದ್ಗ್ರಾಹಕೀ
ಭೂತಜ್ಞಾನಾಪೇಕ್ಷಯಾ ಬೋಧ್ಯಂ। [illegible]ವಿಷಯಕರಣೇ ರತ್ನಕೋಶಮತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಧಿನಾ ಧಟನಾರ್ಥಃ। ತಥಾಹಿ ಕಸ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯಾನಾಗತವಿಷಯ
ಕತ್ವೇ ಅನಾಗತವಿಷಯತಜ್ಜ್ಞಾನಸ್ಯಸಂಭವಾದತಿಪ್ರಸಂಗ ಇತಿ। ಸ್ವಿಂ ಪೂರ್ವಕಾಲವೃತ್ತಿತ್ವರೂಪಪ್ರತ್ಯಸತ್ತಿ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಸಮಾ
ನಾಧಿಕರಣತಾಸ್ವಜನ್ಯಜ್ಞಾನಾಜನ್ಯತ್ವೇನಾನಾಗತವಿಷಯತ್ವೇನ ತದ್ವಿಷಯತ್ವಾತ್ತತ್ರ ಧಿಕಸಾಂ ಧನಾದ ಅತ್ರ ತತ್ರ ಅಪೇಕ್ಷಾಯಾಂ ವಿಶೇಷ ಇತಿ। ತಥಾಚ
ತದ್ಘಟನೀಯ ತನ್ನಿಷ್ಠಜ್ಞಾನೇತರಾ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ವಿವಕ್ಷಣೀಯಮಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನೇತಿ। ಅತ್ರ ಚ ಜ್ಞಾನಾಂತ ತಸ್ವ
ತ್ವಸ್ವರೂಪಮೇವ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ। ಕಾರಣೀಯಸ್ಯ ಪ್ರಮಾತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಲಕ್ಷಣೇ ಜನ್ಯಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನವಿಷಯತ್ವೇನೈವ ಕಾರಣತ್ವಾತ್। ಅತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಥಮ ಸಮಾನಾಧಿಕ
ರಣಪದಂ ದೇಯಂ। ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿವಾರಣಾಯ ಚರಮಂ ತು ಕಲಿಯ ಮಿತಿ ಧ್ಯೇಯಂ। ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನಾವಿಷಯಕೇ ತು ಕೇವಲಂ ಭವ: ಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನ
ವಿಷಯಕತ್ವಾದಿತಿ ಅತ ಆಹ [illegible]ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನಜ್ಞಾನ[illegible]। ಏತನ್ನಿಕಟತ್ವೇ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾಸಂಗ್ರಹಃ ತಥಾಹಿ ಕ ಭೂತಜ್ಞಾನ
ಸ್ಯ ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಭಿನ್ನವಿಷಯೀಭೂತ ತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಷಯಕತ್ವೇ ಇತಿ ಧ್ಯೇಯಂ। [illegible] ತಥಾಚ ಪ್ರಮಾತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನಮಾತಾಯಾ ಭವಾನರ್ಥಃ ಪ್ರಮಾತ್ವಸ್ಯ

ವ್ಯವಸಾಯಾತ್ಮಕ =

ಆ
ಪಾ
ಲಾಘವ =

ಽಽಗಾದ ದಾಶ್ರಯೀಭೂತಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯ ಭ್ರಮತ್ವೇ ತತ್ತ್ವತಃ ಶ್ರಂಶಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ತಸ್ಯಾಬಾಧಾನಿ। ಅತ್ರ ಭ್ರಾಂತಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಸಿದ್ಧೌ ಚೋಕ್ಷಃ
ತ[illegible] ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಮಾತ್ವಸ್ಯ ತತ್ತತ್ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ಅಜ್ಞಾನಾತ್। ಏವಂ ಚ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಭ್ರಮತ್ವ ಪ್ರಮಾತ್ವ ದಿಶಾ ಷಷ್ಠ್ಯ ಭ್ರಮತ್ವ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಮಿತಿ
ಕತವಂ ಹಾಂಯಶ್ರಿ ಕೆ ಶ್ವಾನ ಧರ್ಮಭಾವ ಇತಿ ಭಾವಃ। [illegible]ದ್ವೈಯೋರ್ನ್ಯಯಿಕಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತಾಂ ತಾಂಯಾಂ ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕ
ಸಾಮಾನ್ಯ[illegible]ತ್ವಾನವಚ್ಛಿನ್ನ ವ್ಯಭಿಚಾರತ್ವ ವಿಶೇಷಣಮಾವಶ್ಯಕಂ [illegible]ವಪ್ರಮಾತ್ವಸಾಮಾನ್ಯಜ್ಞಾನೇ ತದಾಶ್ರಯೀಭೂತಯೋಃ ವಪ್ರಮಾಣಾಂ ವಿಶೇಷಣತ್ವಪ
ಕತಾನಾಂ [illegible]ಜ್ಞಾನಂ ಕಾರಣಮಿತಿ ತತ್ತ್ವವಿಷಯಕಜ್ಞಾನ ಶಕ್ತ್ವಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ಭ್ರಮಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತದಾ ತಾಯ ಪುರಸ್ಸಿದ್ಧ ಸಾಂಧಕಃ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible] ತು ಪ್ರಯಿಯ
ಜ್ಯೆ ತ್ವಾಯೋಗ ಬಾಧಜ್ಞಾನೇ ಬಿ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಂ ಪೂರ್ವವಂ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಂ ವಿನಾ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರಿ ವಿರಹೋಽನ್ಯಾ ತೇನಾವಿರ್ಭಾವ ಪ್ರಸಜ್ಯ ತಾಂ ಪತ್ತಿ
ರಿತ್ಯ[illegible] ಮಿಷ್ಟಾ ಶಕ್ಯಾಹರಾಶು ಇತಿ [illegible]ಗಜಿತಿ। ಗಸವರ್ಮಮಿತಿ ತತ್ತ್ವಪ್ರಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತತ್ತ್ವವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯ ವ್ಯವಸಾ[illegible] ೦೮
ಕಿ ತ್ವಾಪ್ಯಮಿತ್ರ ಮತೇ ಬಾಧ ಇತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ಇತಿ। [illegible] ಭಂ [illegible]। ಯದ್ಯಪ್ಯೇಯಾಯಿಕ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕಂ ತತ್ತ್ವವಿಷಯಕ ಜ್ಞಾನ ಜನ್ಯ ತೇ
ಪ್ರೆಽನ್ಯಾಯಿಕ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಭಕ್ತಮವತಾ ದೃಷ್ಟಮಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible]। ಸ್ತೈಯೋನ್ಯಾಯಿಕಾನಾಂ ಮೀಮಾಂಸಕಾನಾಂ ಚ ತತ್ರ ತನಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಗ್ರಾ[illegible] ಕಭಿಕ್ಷಿಕಪಠ ಇತಿ ಜ್ಞಾನೇನಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹಣೇ ತತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಸಂಭವತಿ [illegible]ಮಾಣ್ಯ[illegible]ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸ್ವಪಕ್ಷ ಸ್ವೈಕ ತತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ
ಪ್ರ[illegible]। ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಯಮತೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮಾಹ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಭಾವ ತ್ವೇತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಭಾವೇ ತು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗ್ರಾಹಕ ಭಿನ್ನ ಭಾವ ಜ್ಞಾನ ಹಿತಾ ಪತ್ತೇರ್ಕತತ್ರ
ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ ಸಂಭವತೀತಿ ತ್ಯಯಂ। [illegible]ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಭಾವ ತ್ವವಚ್ಛೇದ। ತಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಷಷ್ಠಿ ತತ್ತ್ವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಷಯಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತ್ವೇತಿ। [illegible] ಪ್ರವೃತ್ತಿ

ಜ್ಞಾನ

೧ (ಕ್ಷ ಪಕ್ಷೀಸಾಧ್ಯಸಂಬಂಧ ಇತಿ ಭಾವಃ)

ಪ್ರ.ಶಿ.ಖಂ.

೨೪

ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವಸ್ಯ ಗುರುಮತಸಿದ್ಧಂ ಯತ್ ತತ್ಸಿದ್ಧಂ ಯಾವತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯವಿಷಯೋಲ್ಲೇಖಿತ್ವಾರ್ಥ:। ತೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಸಮವಧಾನೇ ತತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯಸ್ಯ
ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಪ್ರಸಂಗ:। ಯಾವತ್ತ್ವಂ ಚಾಂಶೇ ಚ ಸ್ವಾಶ್ರಯಾಂಶೋತೇಷ್ವರಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯತಯಾ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ। ಸ್ವಾಶ್ರಯಪದಂ ಚ ಗುರುಮತ
ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಚ ಜ್ಞಾನಾಂತರಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವವಾರಣಾಯೇತಿ ಧ್ಯೇಯಂ। ಸ್ವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಶೇಷಿತತ್ತ್ವಾದಿಮತ್ತ್ವ ಯೋಗ್ಯ ಶ್ರುತಿ ಪಕ್ಷೇ
ಸ್ವಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಧರ್ಮಾಂಶೇ ತತ್ತ್ವಮತಸ್ತತ್ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಯಾ ಗ್ರಂಥಸಂಗಮಯ್ಯ ತಿಷ್ಠತೀತಿ। ತಥಾ ಚೋತ್ತರಗ್ರಂಥಸ್ಯ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ವಿಶೇಷ ಶ್ರುತಿ ಪಕ್ಷೇ ಸ್ವಾಂಶೇತಿ। ಸ್ವ
ವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯವ್ಯವಸಾಯತ್ವೈಯ್ಯಾಯಿಕೇನಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಸ್ವಪ್ರಕಾರಾತ್ಸಿದ್ಧಸಾಧಕಮತ್ತ್ರ ಅಹಂ ಯಾವತ್ತ್ವ ಇತಿ। ಅಯಂ ಚ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶವಿಶೇಷ್ಯ
ಯತ್ರ ತಥಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಜ್ಞಾನಾಂತರ ಸ್ವಾಶ್ರಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಮಾತ್ರಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ। ಯತ್ರ ತಥಾ ಜ್ಞಾನ ತತ್ರ ಯಾವತ್ತ್ವೇನಾಪಿ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ಇತಿ ಯಾ
ವತ್ತ್ವೇನ ಪ್ರತಿಬಂಧ:। ಯತ್ರಾನುವ್ಯವಸಾಯೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಮಪಿ ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವೇನ ಪ್ರತಿವಿಶೇಷ್ಯತ್ವ ಇತ್ಯಸ್ಯಾಹಂಶೇಷಮಿತಿ। ಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವೇತಿ। ಅತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವಸ್ಯ ಯತ್ಪ್ರಕಾರತಾನಿಷ್ಠಂ ಯಾವತ್ತ್ವವಿಷಯಕತ್ವಸಾಧ್ಯತ್ವೇ ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯತಾ ಧರ್ಮತ್ವ ನೈಯ್ಯಾಯಿಕಾ
ನಾಂ ಜ್ಞಾನತಾ ಲಂಘಕಾನುಮಿತಿರಸ್ತು ತಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತಾನಿಷ್ಠಮಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾನುಮಿತ್ಯಾದಿಕಮೇವ ತತ್ಪ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನಾ
ಧಿಕಸ್ಯ ತತ್ರ ಸತ್ತ್ವಯೋಗ್ಯತಾ। ಸ್ವತಸ್ತ್ವಾವಿತರ್ಕೇ ಪರತಸ್ತ್ವಂ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವಪ್ರಕಾರತಾನಿಷ್ಠಾನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯೈವ ಯಾವತ್ತ್ವಾಗ್ರಾಹ್ಯ
ತ್ವಪ್ರಕಾರಾಂಶೇ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಬಾಧಾದಿತಿ। ಯಾವತ್ತ್ವಂ ಚಾಂಶೇ ನೈಯ್ಯಾಯಿಕಮತೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾನುಮಿತ್ಯಾದಿ ಜ್ಞಾನಸಾಧಕಂ। ಸ್ವತಸ್ತ್ವಾದಿ ಯಾವತ್ತ್ವಂ ತಥಾ ೩೯

ಳ್ವಂ ತಿ। ... ವತ್ತಾಂ ಯತ್ನ ... ಸ್ಯ ವಿಷಯತಾಪ್ರಕಾರತ್ವೈರ್ಯಾಯಕತ್ವಯ ಇತ್ಯರ್ಥ ಕೋಂಚಾ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನಾವಚ್ಛಿನ್ನಯಾಂ ವತೋ ವಿಶೇ
ಷ್ಯಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಮಿತಿ। ಯೋಗಿಜ್ಞಾನಮಾತ್ರವೃತ್ತಿ ತದಂಶೇ ತದ್ವತಿ ತದಂಶೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನಘಟಿತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಘಟಿತಾನುಸರಣಂ ತು ಮೂಲಸ್ವರಸಾನಂತರಂಗಮನಾಯ। ಅಸ್ತು ವಾ ತದಂಶೇ ತದ್ವತಿ ತದಂಶೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಾಧಾರಣಂ ವಕ್ಷ್ಯತಾ
ವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯಾಭಾವಾತ್ ತ್ರುಟಿತ್ವಕರೂಪೇಣಾವಚ್ಛೇದಾಯಾಂ ನಿಷ್ಕರ್ಷಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತಾವಚ್ಛೇದಿತತ್ವಾಯಂ। ತಥಾ ವಿಶ್ವರಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಷ್ಕರ್ಷ ಸ್ಯಂ
ನಿಷೇಧೇನಾನೇಧಿಕಾವಚ್ಛೇದಾತ್ ಅಸಂಭವೈತಿ। ತದ್ವತ್ವೇ ಸ್ವಕತ್ವವಿ...। ತಥಾ ಚ ತದ್ವತ್ವವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿನಾಂ ಘಟದವಿ ತದ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರ
ಕಾರಕತ್ವರೂಪೇಣಾನವಚ್ಛಿನ್ನಮೇವ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕತಃ ನಿಷ್ಕರ್ಷಕಂ ದೋಷ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛೇದೇನ ಸಾಧ್ಯಸಿದ್ಧಾವಂಶತಃ ಬಾಧೋ
ಪ್ರತಿಬ... ಇತಿ ಯೋಗಿಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಯಾವತ್ವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ವತ್ವಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕ ... ವಚ್ಛೇದೇನ ತದಭಾವಸಾಧನೇ ಬಾಧ
ಇತ್ಯತ ಆ...ತಿ। ನ ಪ್ರಮಾಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ತತ್ತ್ವಂ ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದೀನಾಮಪೀತಿ ತತ್ರ ಬಾಧೋ ಅತ ಆಹ ತತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ
ತ್ವಮಿತಿ। ಸರ್ವವಿಷಯಕತ್ವವತೀತಿ। ಯತ್ ವೃತ್ತಾನಾದೀನಾಂ ಸರ್ವವಿಷಯಕ ಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಸಂಭವಾತ್ ತದಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾದೇವ ಯಾವತ್ ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯ
ಸಂಭವಃ ತಥಾ ಚ ಯೋಗಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ತತ್ತದ ಸಾಧಾರಣಂ ತತ್ತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇನ ಸಂಶಯತಾವತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವತಿ ತಾದೃಶತಾವತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂ
ಪಪ್ರ... ತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಾದಿಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಯಾವದ್ಧರ್ಮಸಾಧ್ಯಸಂಭವ ಇತಿ ಭವತ್ಯಂಶತಃ ನಿಷ್ಕರ್ಷಮಿತಿ। ಅತ್ರ ಪ್ರಮಾಪ್ರವೃತ್ತಿರಿತಿ ತತ್ತ್ವಮಪಿ

ಪ್ರಶಿಖಂ ೨೭

= ಮೂಂತ್ರ ತಥಾಪಿ ತ್ವಾದಿವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾನಿ ಜ್ಞಾಂತೇ =
= ಅಗೃಹೀತಾಸಂಸರ್ಗಕತ್ವಂ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಮಿತಿ ಭಾವಃ =

ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸಾಮಗ್ರೀ =

ನಚ್ಚೇನ ಸೋಢಾರಣಾಂತ್ರೈಕಮಿತ್ಯೇಕರೂಪೇಣ ಪಕ್ಷತಾವ್ಯಸಂಭವಾತ್ಸಾಂಶತಃ ನಿಶ್ಚಿತಸಾಧ್ಯಕಮಿತಿ ತದ್ವ್ಯವದಾಗರ್ಯ್ಯಮಿತ್ಯಸ್ಪರಸಃ ಅಪಿ ಚ ಉರಿತ್ಯೈಕಸೂಂಚಿತಃ। ಅತ್ರ
ಹೇತೋಃ। ಎತಚ್ಚಾಗ್ರಿಮಲಾಘವಸಂಭವಾಯ। ವಿವಕ್ಷಣೀಯ್ಯಾ ಸಾಮಗ್ರೀವಿರಹೋತ್ಪತ್ತಿಕಪೂರ್ವಮಿತ್ಯತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಯಸಂಭವತಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯತಿ ಪ್ರಕೃತ
ವರ್ಷಮಿತಿ। ಕಿಂಚ ತ್ರಪ್ರಾಗಲ್ ವಹ್ನಿತಾವಿತ್ಯನ್ಯಸಮಾನೇ ಪೂರ್ವಕ್ಷಣೇ ತತ್ರಾಯಾಃ ಆ ವಹ್ನಿತರ್ವಿರಹಃ ಇತಿ ಕಥಾಚಿತ್ ಪ್ರಮಸಾಧ್ಯತಃ ಪೂರ್ವಕ್ಷಣೇ ಅಶ್ಚಸ್ಯ ಅಪ್ರಯಾ ಅ.ಭಾವೆ
ಥರ್ವಸಹಸತಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯತಿ ಪ್ರಗತ್ವಾಪಃ। ಮೀಮಾಂಸಕೈರ್ನಿಶ್ಚಯಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಂ ನಿಕಾರಾಹಿತತ್ವಾನ್ಮತಸ್ಯ ೯
ತಿ। ವಿ...ರೂಪಸ್ಯ ಜ್ಞಾತತಾವಿಶೇಷಣಸ್ಯ ರೂಪಿತತ್ವಮತೋ ವಿಕಲ್ಪ್ಯ ಪ್ರಮಾಹಿತತ್ತ್ವಮಪಿ ತ್ವಾದಿನಾ। ದ್ವೈಧಾತ್ವಪಕ್ಷೇ ಪ್ರಮಾಹಿತತ್ವಸ
ತ್ಯಾಪತ್ತೇರನ್ಯಥಾ ಪ್ರವಹಿತಾ ದ್ವೈಧವಿಕಲ್ಪ್ಯಪತ್ತಿರತ ಎವ ಕಾರಃ। ಜ್ಞಾತತಾತ್ವವದಿತಿ। ದ್ವೈಧಾತ್ವಮಾತ್ರಾನ್ಯಥಾನುಪಪತ್ತಿಃ। ಪ್ರಮಯಾ ವಿಧಾತವ್ಯತಿ। ಕಾ
ರಣಾಸ್ತ್ರೈವಿಧ್ಯಸ್ಯೈ ಭಾತ್ವ ಪ್ರತ್ಯಯೋ ಜನಕಸ್ಯ ಅವಿಶೇಷಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ನ। ಜ್ಞಾತತಾ। ತತಃ। ಅಪ್ರಮಾಹಿತವಿಭಾಗೇ ತ್ಯಜ್ಞಾತತಾತಃ। ಧರ್ಮಧರ್ಮಿಭಾವೇತಿ।
ಸಾಂತಿರಿಕ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯೈಯಾತ್ಮ್ಯಯುಕ್ತೇ ರಸಂಗಿಸ್ಯ ತತ್ವಪ್ರಥಮುಭಯಸಾಧಾರಣ್ಯಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಸ್ವೈಯಾತ್ಮ್ಯಯುಕ ನಿಷ್ಠ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಾನುಯೋಗಿತ್ವಯೋರೇವತ
ತ್ವೇಧರ್ಮಧರ್ಮಿಭಾವಸೋಕ್ತತ್ವಾತ್ ಸಬಸ್ಯರೂಪವಿಶೇಷಾಂತಿರಿಕ್ತಾಂ ವೃತ್ತಿಕತಾ। ತಸ್ಯ। ಸಮವಾಯಸ್ಯ। ತತೋಂತ್ರಿಯಕತ್ವಸ್ಯೇತಿ। ನ ತತ್ರ ತೇಪಿ ಶಾಬ್ದಬೋಧಕಾ
ಲ್ಪನಸ್ಯಾಶ್ರಯಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವೇ ಭಾವಾತ್ ಕಾಭಾವಾತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯೈವ ಪಕ್ಷತ್ವಂ ಸಂಭವತ್ಯೇವೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಯತಃ ಸಂಬಂಧೇ ಯತ ಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟೇ ಶಕ್ತಿ ವಾಚ್ಯಪ್ರಾಪ್ತ
ಯಂ ಸಂಬಂಧೇ ಕತ ಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯೈವ ಶಾಬ್ದಬೋಧಮಿತಿ ವಿಷಯತಾ ಸಂಭವಾ ತ ಶಕ್ತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪರಂಪರಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೈಕ್ಯೇ ಷಷ್ಠೇ ವಹ್ನಿಷ್ಠೇ ವಚ

೨ (= ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಧೀನಗ್ರಹವಿಷಯತ್ವಂ ಯತ್ರ ತತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿವಿಷಯತ್ವಂ ತತ್ರ ತದ್ವಿಷಯಕತ್ವಮಿತ್ಯಪಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ: =)

ಯೋ ... ಪ್ಯದಿತಿ ಭಾವ: । ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಜ್ಞಾನತಾಲಿಂಗಕಾನುಮಿತಿಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯಾಪ್ಯುಕ್ತತ್ವಾತ್ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯವಿಷಯತ್ವರೂಪತ್ವಂ ಹಿ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥಸ್ಯ ತದುಪಪಾ
ದಕತ್ವಾಸಂಭವಾತ್ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಂ ಜ್ಞಾನಿತ್ವಂ ವ್ಯವಚ್ಛಿನ್ನ ... ವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತಾವಚ್ಛಿನ್ನ । ತದ್ರೂಪತ್ವಂ ಯದಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಾಧೀನಗ್ರಹವಿಷಯತ್ವಂ ತದಾ ಕದಾಚಿ
ತ್ಪ್ರಯುಕ್ತಜ್ಞಾನಾಧೀನಜ್ಞಾನವಿಷಯಸ್ಯ ಘಟಜ್ಞಾನಸ್ಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಮಹಿಮ್ನಾ ಘಟಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಉಕ್ತಂ ತದ್ವಿಷಯಜ್ಞಾನತ್ವ
ವ್ಯಾಪ್ಯಪ್ರಕಾರತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿಕತ್ವರೂಪವಿಷಯತ್ವಾದ್ಯಾಯ: ವಿಷಯತಯೋರವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ವಿಷಯತ್ವರೂಪತ್ವಂ ವಾ ಚ್ಯಂ ತದ್ಧಾನಂ ಭವ: । ವಿಶೇ
ಷತದ್ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನಂ ಶಬ್ದಾದಿನಾ ಜ್ಞಾನರೂಪಂ ವಿನೋದತೋ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವರೂಪಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ತ್ವ ... । ಜ್ಞಾನವಿತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಯದಿ ಜ್ಞಾನಯ್ಯಯತ್ವಂ ವಿ
ಷಯತ್ವಂ ತದಾನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತಾವಚ್ಛಿ: । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯಾದಿರೂಪೇ ಜ್ಞಾನವಿಶಿಷ್ಟಧರ್ಮಿಪ್ರಕಾರತ್ವಾನಂ ವಿಷಯತ್ವಸ್ಯ ಶಬ್ದವಗಮ್ಯ
ತ್ವ । ಅತೋ ಜ್ಞಾನಗ್ರಾಹ್ಯಮತೋ ವಿಷಯತ್ವಂ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಂ । ತಥಾ ಚ ವಾ ಶ: ಶಾಬ್ದಾದಿರೂಪವಿಶೇಷವಿಷಯ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇತಿ ತತೋ ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವೇ ಏವಂ ...
... । ಏವಂ । ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ: । ... ಘಟಜ್ಞಾನಂ ಘಟಾದಿವಿಷಯತಾನಿಯತ ತಸ್ಯ ವಿಷಯತಾಂಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ತಜ್ಜ್ಞಾನವಿಷಯ ... ಕತಾನಿರೂಪಿತತತ್ತ್ವ
ಕ್ಷೇ ಪ್ರಕಾರಕತಾಯಾಂ ವಿಷಯತಯಾ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತಿ ಪ್ರಯೋಗೋ ಅತೋ ನೈಯ್ಯಾಯಿಕ ... । ವಿಷಯನಿರೂಪ್ಯತ್ವಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಿಷಯಸ್ಯ ವಗಮೇ । ಸ್ವಪ್ರ
ತ್ಯವಿಷಯಕತ್ವಪ್ರಯೋಜನಂ ವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನವಿಶೇಷ ... ತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ತತ್ತ್ವೋಕ್ತವಿಷಯತ್ವರೂಪ
ತ್ವಂ ನ ಸಂಭವತೀತಿ ಭಾವ: । ... ವಿಷಯತಾನಿಷ್ಠ ... । ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಂ ಚ ತತ್ಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಾಮಾತ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಬಲಾತ್ ತತ್ತದ್ಧರ್ಮಜ್ಞಾನತ್ವ ವ್ಯ

= ಗ್ರಹ

ಯೋಂವಚ

ಮೃ

ಪ್ರಕಾಶ.

೨೬

ಗಾಹಂತ್ವಮುಭಯವಾದಿನಿಷ್ಟಂ ರಜತಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಫಲಸ್ಯೋಭಯವಾದ್ಯನಿಷ್ಟತಯಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿಷಯತ್ವಂ ಅತ್ರೋವೈಶಿಷ್ಟ್ಯರೂಪವಿಷಯಿ
ರೂಪತ್ವಾಭಾವಾದ್ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಿಷಯತಾನಿರ್ವಾಹ ಇತಿ ಭಾವಃ। ನನು ಮನ್ಮತೇ ವಿಶಿಷ್ಟವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವಾವಶ್ಯತ್ವನಿಯಮಸ್ಯೈವ ತತ್ತದವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಭೇದಾತ್ಪಾತ ಇತಿ ಭಾ
ವಃ। ಏತಾವತಾ ವಿಷಯಿತಾರೂಪತ್ವಾದಿನಾ ವಿಷಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾತ್ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಸಮೂಹಾಲಂಬನಸಾಧಾರಣ್ಯರೂಪತ್ವೇನ ರಜತತ್ವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾದಿನಸಮೂ
ಶ್ರೀ ಹಾಲಂಬನಸಾಧಾರಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಾವತೈವ। ತಾದೃಶವಿಷಯನಿಷ್ಠತ್ವವ... ವಿಷಯತ್ವೇನೈವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತಾನಿರ್ವಾಹ ಇತಿ
ಭಾವಃ। ತಥಾ। ... ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯತಾಕತ್ವಂ। ಏಕರಜತಮಾತ್ರವಿಷಯಕಜ್ಞಾನೀಯವಿಷಯತ್ವರೂಪಸಂಬಂಧೇ ಕೃತಾಯಾಂ ರಜತತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಕತ್ವ
ತಯಾ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದ್ವ್ಯಕ್ತೇ ಸಂಬಂಧಿ। ಯಥಾಶ್ರುತೇ ಸಂಬಂಧಿಕಪದಾರ್ಥನಿರೂಪಣೋಪಪತ್ತಿಕಾ ತಾದಾತ್ಮ್ಯಸಂಬಂಧಿತಾವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇಣ ಸಂಬಂ
ಧಿನೋ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಷಯತ್ವೇ ಯಮೋಲಭ್ಯತೇ ನಚ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾರ್ಥಃ ಜ್ಞಾನಾಂತರವಿಷಯತ್ವೇ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ತದ್ರೂಪೇಣ ಸಂಬಂಧಿವಿಷಯತ್ವಾನಿ
ರತೋ ವ್ಯಾಪ್ತೇ ವಿಷಯಾಶ್ರಯಮಾಣ ಇತಿ। ನ ಸಂಬಂಧಿಕಪದಾರ್ಥಸ್ಯ ಭಾಗೇ ರೂಪ ತಸ್ಯ ಸಂಬಂಧಿತಾವಚ್ಛೇದಕರೂಪೇಣ ಸಂಬಂಧಿವಿಷಯತ್ವಾ
ಭ್ಯುಪಗಮಾದ್ವ್ಯಾಪ್ಯಾನಾಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ ಇತಿ। ತನ್ಮತೇ ಅತ್ಯಂತೇ ಸ್ವರಜತತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯತ್ವ ಇತ್ಯರ್ಥಃ ತಥಾ ಚ ರಜತತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯಕತ್ವೇ
ರಜತಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ತದಾಕಾರಸ್ಯೈವೇತಿ ವಿರುದ್ಧಮತೋ ವ್ಯಾಪ್ಯವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾದಿತಿ। ರಜತತ್ವವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವಪ್ರಸಂಗ। ವಸ್ತುತ ಇತಿ। ಶಂಕಾ
ಯಾ ಅತ್ರಯಾಬಾಧಕ ಇತ್ಯತಃ ತರ್ಕಮಾಹ ವಸ್ತುತಸ್ತ್ವಿತಿ। ಯದ್ವೇತಿ। ತಥಾ ಚ ರಜತತ್ವರೂಪೇಣ ರಜತಾವಗಾಹಿವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯಾನುವ್ಯವಸಾಯ ಸ್ವತ್ವೇ

೧೨೯ ಕಲ್ಪಕಾಽಭ್ಯುಪಗಮೇ ಚ ಕೋಟಿಗ್ರಾಹಿತ್ವಘಟಿತಸತ್ತ್ವಕೋಟ್ಯಭಾನೇ ತತ್ತ್ವಘಟಿತಾಽಽರಕೋಟಿಗ್ರಾಹಿತ್ವಘಟಿತಾಭಾವಾದುದಯಾತ್ ೨

ರೂಪವಿಶೇಷವತ್ತ್ವಪ್ರಸಾಯತ್ತ ತತ್ತ್ವವಿಷಯತಾತ್ವರ್ಥಃ। ಅತ ಏವ ತಾದೃಶೋಭಯಘಟಿತಭಾವೇ ತಾದೃಶೋಭಯತ್ವಪೆಂತು ತಾದೃಶದ್ವಯಗಾಹಿತಿ। ಇದಂ ರಜತತ್ವಾಂಶೇ ಅಗೃಹೀತಪ್ರಕಾ
ರಕಗೋಷ್ಠಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ ಗೋತ್ವಾಂಶೇ ಅಗೃಹೀತಪ್ರಕಾರಕಗೋಷ್ಠವಿಷಯಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾರಣಸ್ಯಾಭಾವಾದೇವ ತದಾಗಾಹಿತಿ ಕಿಂ ಹಿ ತದಾಽಽಶ್ಯಂ ವಿಶೇಷ್ಯವದನ್ಯಂ
ದ್ವಿಕೋಟಿಕಸಂಶಯಸ್ಯ ದ್ವಿಕೋಟಿಕಪ್ರಯೋಜ್ಯತ್ವಾತ್ ಜ್ಞಾತಿ ತ್ವಾದಿಕೋಟ್ಯಭ್ಯುಪಗಮೇ ಸತ್ವವಿಗಾಹಿತ್ವಘಟಿತಭಾನಾನುದಯಾತ್ ಇದಂ ಚ ತಾದೃಶಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರತಾ
೮ ಘಟಿತಭಾವಮಂಗೀಕೃತ್ಯೋಕ್ತಂ। ದಂಡಾದಿಪ್ರಕಾರಕೋಭಯಘಟಿತಭಾವೇ ನ ತಾದೃಶದಂಡಪ್ರಕಾರಕೋಭಯತ್ವಪೆಂತುತ್ವಂ। ದಂಡಪುರುಷಯೋರ್ವಿಶೇಷ್ಯತಯಾ
ರುಪಸ್ಥಿತಾವಪಿ ದಂಡಿಪುರುಷ ಇತ್ಯಘಟಿತಭಾನೋದಯಾತ್। ದಂಡತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕೋಭಯತ್ವಾದಿನಾ। ಏವಂ ಚ ಸಂಯೋಗಾದಿಸಂಬಂಧೇನ ಅ
ಸಂಸರ್ಗಾಗ್ರಹದಶಾನತೇ। ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವವಿಶೇಷಣತ್ವಯೋಸ್ತ್ವ ಅಗೃಹ್ಯಾದಿಕಮೇವ ಯೋಗಮಿತಿ। ಘಟಿತಭಾವಂ ಪ್ರತಿ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವ ಹೇತುತ್ವಂ। ನ ಮಾನವಿಷಯ
ತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕತ್ವಃ। ದ್ವಿಕೋಟಿಕಸ್ಯ ವಶಾಯಕತ್ವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಂ। ನ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇನೈವ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಯೋಗ್ಯತ್ವಾತ್। ಅನ್ಯಥಾ ವಿಶಿಷ್ಟಬುದ್ಧ್ಯಂತರಂ ವಿಶೇಷ್ಯವದನ್ಯ
ದ್ವಿಕೋಟಿಕಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಪ್ರಸಂಗಾತ್। ಗೋತ್ವಾಂಶೇ ಅಗೃಹೀತಪ್ರಕಾರಕಗೋಷ್ಠಪ್ರಕಾರಕಬುದ್ಧಿಂ ಪ್ರತಿ ಗೋತ್ವಾಂಶೇ ಅಗೃಹೀತಪ್ರಕಾರಕಗೋಷ್ಠವಿಷಯಕಬುದ್ಧಿ
ತ್ವೇನ ಹೇತುತ್ವಂ। ಏತತ್ತದುಭಯಸ್ಯ ತದ್ಘಟಿತಭಾವಂ ಪ್ರತಿ। ಗೌರವಾತ್। ಗೋಷ್ಠದ್ವಿಕೋಟಿಕಪ್ರಕಾರಕಂತರಂ ಗೌರಿತ್ಯಘಟಿತಭಾವ ಮಿಷ್ಟಮೇವ। ಅತ ಏವ ಪ್ರಾ
ಚೀನೈರ್ವಿಶಿಷ್ಟವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಬೋಧೋ ದ್ವಿಕೋಟಿಕಸ್ಯಾಪಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಇತ್ಯಭ್ಯುಪಗಮ್ಯತೇ। ಮಿಶ್ರಮತೇ ತೈರೇವ ತತ್ಪ್ರಕಾರೇಣಾ ತ್ರಿತಯಮತಸ್ಯ ವಶೇದಃ। ಗುರುಮತೇ ಭಟ್ಟಮತೇ ಚ
ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪಕವಿಷಯಕಾರ್ಯಾತ್ ತೈತ್ಯ ಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಗುರುಮತಸಾಧಾರಣತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯೇವಗೃಹ್ಯತೇ ಇತಿ ಗ್ರಂಥವಿರೋಧ ಮಬಿದಶ್ವಯತಿ ಅತ ಏ
ವೇತ್ಯಾದಿ। ಭಟ್ಟೈಃ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿತಯಮತಸಾಧಾರಣ್ಯಮಭ್ಯುಪೇತ್ಯ। ಗುರುಭಟ್ಟಯೋಃ ಕೃತೇ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾಭ್ಯುಪಗಮೇನ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಾಭಾವಭವತಿ

ప్రశిఖం
౨౨

జ్ఞానస్య సామాన్యశరీరావచ్ఛిన్నం విషయం [redacted] విశేషవిభవతి జ్ఞానస్య సాక్షాత్కారజన్యపటిత్వాని సంయోగప్రకాశ్యప్రత్యక్షప్రామాణ్యత్వేనైతి కంపేతి। తదేవాహ స్వప్ర దత
కాశస్యేతర్యాదినా। అనవస్థా। అజస్యవసాయమనర్థ్యదయా జ్ఞాతతాలింగకానుమిత్యాదిమత్కల్పదయా చేత్యర్థః। తద్విషయం జ్ఞానస్య విషయం। తత్ర
ద్వితీయే భాష్యమేవవచనం ప్రైశిష్ట్యన్యతువృత్తాంచయామతిత్రత్వతాప్యత్తదజస్తాదేన హ స్వదసాయశ్రూపకేతి। అథ వ్యవసాయశూన్యే త్వప్రకాశవదే
రూపయతీతి ప్రవృత్త్యభాష్యశరీరాపశేషవదం। అజనమితి। ప్రత్యక్షపక్షజ్ఞత్వాద్యాదాహం తత్ర్యస్యయామకసంబంధశాతి। ఘటవృత్తిఘటత్వప్రకారకజ్ఞా
తతాత్వాదితి వక్ష్యమాణనపాంచునిత్యర్థమాహ తథాహంతర్యాదినా। తజ్జ్ఞానేతి। తప్రత్యక్షస్యేతాయాం జాంతతాతత్ప్రత్యక్షేచేత్యర్థః। తత్రైతాః। ఘ
టత్వప్రత్యక్షాంతేః। అతఏవ జ్ఞాతతాప్రత్యక్షేఘటత్వాదినాం భానేఘటవృత్తిఘటత్వప్రకారకజ్ఞాతతేత్యస్యప్రవాత్యేవాప్యనన్తరమేవ। తత్ర
వం తద్భిన్నాన్తరభావసాప్యవిగ్రహేదప్రామాణ్యస్యాప్యభిన్నతాంగ్రహపత్తిరత అహ తద్భిన్నాన్తేతి। తథైవ। ఘటేనైవ। తత్ప్రత్యక్షః। అప్రామాణ్యగ్రహః।
... మత్రినత్వ...। ఘటస్య ప్రామాణ్యేవధితత్వేజ్ఞాతతాయాం ఘటేయస్యత్వస్యానిగ్రహాదిత్యర్థః। ఘటవృత్తిత్వప్రత్యాదిప్రకారకజ్ఞాతతాయాం
వ్యభిచారాదాహ ఘటత్వప్రకారకేతి। యత్తత్తద్వ్యయోరకరణమాదాహ విశేషతః స్వాత్రాంశ్చేతి। తథైవం ఘటత్వవతిఘటత్వప్రకారకత్వాది
ప్రామాణ్యప్రామాణ్యేత్యయవిషయకవాస్యజ్ఞానాదిజన్యత్వాత్తాదాత్మ్యమిత్యాకేథం తజ్జ్ఞానవిషయకజ్ఞానాజన్యజ్ఞానగ్రాహ్యత్వమితివాచ్యం త
త్త్వప్రవిషయకజ్ఞానజన్యత్వయతైయోగ్యయోకని త్వం తత్త్వన్యజ్ఞాతతాలింగకానుమిత్యాదినత్వాదిత్యేకత్వాదేతి। సామాన్యం తద్విశేషవకత్తప్ర
కారకజ్ఞానసామాన్యేఇదం వలయత్తఘటితసామాన్యవాద్యభేదప్రత్యవిశేషవాప్యభిప్ర [redacted] దావిశేషస్యేతి। ఘటత్వవతిఘటత్వప్రకా
యేన

ರಕಜ್ಞಾನತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ವ್ಯವಸಾಯರೂಪಪಕ್ಷೇ ಪೇತ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾಪ್ರಾಯೇಣ ಸುಗಮಮಿತಿ। ತದ್ಭಾವತ್ವಂ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಾದಿಷು ಸ್ಪಷ್ಟಾರ್ಥೋಽನ್ಯಾಭಾವತ್ವಂ ತನ್ನಿಷ್ಠಾಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ವತ್ತ್ವ
ತಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಮತ ಆಹ ಅಭಾವತ್ವಮಿತಿ। ಸ್ವರೂಪಸಂಬಂಧವಿಶೇಷಃ। ತದಭಾವಸ್ವರೂಪಃ। ಪ್ರತ್ಯ ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಯೋರಭೇದರೂಪಃ ಸಂಸರ್ಗ ಇಷ್ಟ ಏವೇತಿ
ಅನ್ಯಥಾ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಾನುಪಪತ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ। ಪ್ರವೃತ್ತಿನಿಮಿತ್ತಾರ್ಥಮಾಹ ಭ್ರಮವಿಷಯಕೇ ಜ್ಞಾನೇ ಸ್ವೇತಿ। ಯದಿತಿ। ಸ್ವತೋಃ ಭೇದಂ ರಜತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಇದಂ ರಜತಮಿತಿ ರಜತತ್ವ
ಪ್ರಕಾರಕಮಿತಿ ಗ್ರಹಣಸ್ಯ ಕಥಂ ಅತ್ರ ಸಂಭವತ್ಯೇವ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕೇದಂತ್ವಾದ್ಯಮಿತಿ ತಜ್ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರತಿ ತಸ್ಯಾವಿರೋಧಿತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ ಭ್ರಮಃ। ಸವಿಷಯ
ತತ್ವತ್ವಭ್ರಮಃ। ಅನ್ಯಥಾ। ತದಭಾವತದ್ಗ್ರಹಣಸ್ಯ ಸ್ವಾದೇ। ಉತ್ತರಕಾಲಂ। ಬಾಧಿತಾರ್ಥಕಾಲಂ। ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿತಿ। ಅಧಿಕಾ ಪುರೋವರ್ತಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಪರಿಗ್ರ
ಹಃ। ತಥಾಗ್ರಹಣಾನಂ। ಘಟತ್ವೇಷು ಘಟಮಹಂ ಜಾನಾಮೀತಿ ಗ್ರಹಣಾನಂ। ತತ್ಸ್ವಪ್ರಕಾಶೇ ವಿಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯರೂಪಾಂತಯೋರನ್ಯಥೋತ್ಪನ್ನಭವತಿ ಅನ್ಯಥಾ
ಜ್ಞಾನಾಂತರೇಣ ವಿತದ್ಗ್ರಹಾಪತ್ತೇಃ ಅತೋ ವ್ಯಾಪಕತ್ವೈಕ್ಯಪ್ರಕಾಶಕಯೋರಿತಿ। ತತ ಏವ। ಸ್ವಸಾಮಗ್ರೀಬಲಾದೇವ। ಇತ್ಥಂ ಚ ಯಯೋರ್ಗ್ರಹತ್ವಾದಿ ತ್ವಸ್ಯಸ್ಯನೋ ಮಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಸ್ವವಿಷ
ಯಸ್ವಧರ್ಮಗ್ರಹೋಸ್ವರೂಪಯೋರ್ಗ್ರಹತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಗುರುಮತೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯಕರಣಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಜ್ಞಾನಧರ್ಮತ್ವಾಭಾವಾದಾಹ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ।
ಅಧಿಕಾರ್ಥಗ್ರಹಣಂ ತಾದೃಶಸಂಸರ್ಗಕಧರ್ಮಧರ್ಮಿಗೋಚರಜ್ಞಾನದ್ವಯಸಂಗ್ರಹಃ। ವಿಷಯದ್ವಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹತ್ವಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯಮೇವ ಭಾತ ತ್ವಾದತ ಆಹ ದ್ವಿ
ತೀತಿ। ಭ್ರಮತ್ವಂ ಚ ಸ್ವವಿಷಯದ್ವಯರೂಪತ್ವಾರ್ಥಮಿತಿ ಮೂಲಾರ್ಥ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಗ್ರಹಾವತ್ತಿಂ ವಾರಯತಿ ತಥಾ ಚೇತಿ। ಪರತೋಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇ ಸತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವರೂಪ
ವಸ್ವಪರಿಚ್ಛೇದಸ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯಾದಿ ಗ್ರಾಹಕಸ್ವದನಂ ಭವಾಭಾವಅನ್ಯಥೋಪಪತ್ತಿರಿತಿ। ತಥಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವತೋಗ್ರಾಹ್ಯಂ ಸ್ವತಸ್ತ್ವಂ ವಿನಾ ಅನ್ಯ
ಪಪತ್ತ್ಯಮಾನತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಲಿಂಗಸಂಶಯಸ್ವಲಿಂಗಿಕಸಂಶಯಂ ಪ್ರತಿ ಜನಕತ್ವಾದತ ಆಹ ಲಿಂಗೇತ್ಯಾದಿ ಇತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸ್ಯೈತತ್ತ್ವಾನುಗ್ರಾಹ್ಯ

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ
೨೮

ಷ್ಟೇ. ಸಂಶಯಾಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾದಾಹ [illegible] ಕಂ ಕೃತ್ಯಯ [illegible] ಇತಿ। ಸಂಶಯಯುರುಂ ಪನ್ನವಿಶೇಷದರ್ಶನೇ ಸೋತ್ಪತ್ತಿಕಾತೆ ಸಂಶಯಾಂ ಪ್ರತಿ ಇಕ್ಷ್ಯ ವೃತ ಅಹಾ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋ
ತಿ। ಕಾಲವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋಃ ವೃತ್ತಿಕಾತೆ ಸಂಶಯಯೋಃ ಮಾಂಭೂತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದರ್ಶನಯೋಃ ವೃತ್ತಿಕಾತೆ ತುಸ್ಸ್ಯ ಅವಿ ವೃತ ಅಹಾ ವಿಶೇಷ ದೃಷ್ಟ್ಯೇತಿ। ತದ್ಧಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಮೆವ
ವಿಶೇ [illegible] ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ವಿಪಚಯ ವೃತ್ತೇ ವ್ಯಾವರ್ತಕತ್ವ ತದಭಾವ ಇತ್ಯಾದಿ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಸರ್ವಸಾಮಂಜಸ್ಯೇತಿ। ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋಃ ವೃತ್ತಿಕಾತೆ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋಃ ಭಾವ ಸಾ
ಸಂಭವಾಂ ಕಕ [illegible] ಕಾಲವರ್ತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಭಾವ ಇತಿ ಸಂಶಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible] ಕಾ [illegible]। ಕಾರ್ಯಕಾತೆ। [illegible] ತ್ವಂ ಬ [illegible]ಃ। ಕಾರ್ಯಕಾಲವರ್ತಿ ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕಾ
ಭಾವಸಂ [illegible]ಃ। [illegible] ಕಾರಣತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಕಾರಣಸ್ಯ ತಸ್ಯೈವ ಲಾಘವೇನ ಕಾರ್ಯೋತ್ಪತ್ತಿ ದರ್ಶನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾರ್ಯಕಾಲವರ್ತಿತ್ವಂ ಹಿ ಸಂಶಯ
ತ್ತಿಂ ಚಿತ್ಕಾಲವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋರಭಾವಸ್ಯ ಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸಂಶಯಕಾಲವೃತ್ತಿ ಉಭಯಾಂ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋಃ ವೃತ್ತಿಕಾತೆ ಸಂಶಯಯೋತ್ಪತ್ತೇರುಪಪಾದಕತ್ವಾತ್
ಕಿಂ ತು ತತ್ಸಂಶಯ ವ್ಯಕ್ತಿಂ ಪ್ರತಿ ತತ್ಕಾಲವೃತ್ತಿದರ್ಶನಯೋರಭಾವತ್ವೇನೈವ ಹೇತುತ್ವಂ ವಾಚ್ಯಂ ಏವಂ ಚ ಸಂಶಯ ವ್ಯಕ್ತಿಭೇದಾತ್ ಕಾರಣತಾ ಭೇದಾತ್ ತದುಭಯದರ್ಶನಯೋ
ಸ್ತತ್ಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರೀತ್ವೇ ತತ್ಸಂಶಯವ್ಯಾವರ್ತಕತ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಕಲ್ಪನಾಯಾಂ ಏವ ಲಘುತ್ವಾದಿತಿ। [illegible] ಕಾರ್ಯಕಾಲವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಸಂಬಂಧಃ ಏವ ಅನ್ಯೋನ್ಯ
ಯೋರ್ವಿಶೇಷೋ ಘಾಂಯತಿ ವಾಚ್ಯಂ ಕಾರಣತಾ ಘಟಕ ಸಂಬಂಧೇ ಕಾರಣಸ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಸತ್ತಯಾ ಕಾರ್ಯೋಪಧಾಯಕತ್ವಾತ್। ಅನ್ಯಥಾ ಯದಾ ಕದಾಚಿತ್
ತ್ವಸ್ಯ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಮವಾಯ ಸತ್ತ್ವ ತದಭಾವದಶಾಯಾಮಪಿ ಘಟತ್ವಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಾತ್ [illegible] ಸ್ಯಾದಿತಿ। [illegible] ಸಂಯುಕ್ತ ಸಮವಾಯ ಏಕೋ ಸಂಸ್ಪರ್ಶಂ ತ್ರಿಯ
ವಿಶೇಷ ತುಲ್ಯಮತಯೋಃ ಪೂರ್ವ ಕಾತಿ ಪ್ರಸಂಗಃ। ವಿಶೇಷದರ್ಶನಯೋರಭಾವ ಕಾರಣತಾಯಾಂ ಕಾರ್ಯಕಾ [illegible] ಚ ವಿಶತೇ। ಯದಾ ತತ್ಕಾಲ ತದುತ್ತರ ಕಾಲಯೋಃ ಕಾರ್ಯ
ಣಂ ತದಾ ತದುತ್ತರಕ್ಷಣೇ ಕಾರ್ಯಮುತ್ಪನ್ನಂ ಯಾ ಪಾತ್ವಯ ವ್ಯತಿರೇಕೇಣ ಕಾರ್ಯಕಾಲಸ್ಯ ಕಾರಣಾತ್ ಘಟಕೀಯ ಮಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವಾತ್ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾ ದಿಭೇದೇ

(Margin, left: ಸ್ಪೃಶ್ಯ ಮ)
(Margin, right: ಅತ ... ತಂ)

ಕಾರಣತಾಘಟಿತತ್ವೇನ ತಥಾತ್ವಸ್ಯ ದುರ್ವಚತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಪ್ರತಿಬಂಧಕಮಾತ್ರೇತಿ। ಮಾತ್ರಪದಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾರ್ಥಕಂ। ಮಣಿಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಇತಿ। ಕಾರ್ಯಕಾಲವೃತ್ತಿಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಭಾವಸ್ಯ
ಅಸತ್ತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಪೂರ್ವವರ್ತಿತಾಮಾತ್ರೇತಿ। ಕಾರ್ಯಕಾಲವೃತ್ತಿತ್ವಾನಪೇಕ್ಷಿತಮಾತ್ರಾರ್ಥಃ। ಸಂಶಯಸ್ಯ ವಿರುದ್ಧೋಭಯಪ್ರಕಾರಕತಯಾ ತತ್ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂ-
ಧಕತ್ವೇ ನಿಶ್ಚಯವಿಶೇಷದರ್ಶನಾದ್ಯಭಾವಕೂಟಘಟಿತಯಾ ಅಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾಯಾಃ ಆವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ[ತಾ]ಯಾಂ ವೈಯರ್ಥ್ಯ ತಾ
ಮತ ಆಹ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಾದ್ಯಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಕೋಟಿದ್ವಯೋಪಸ್ಥಿತೇರಿತಿ। ಆದಿನಾ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾದಿದೋಷಪರಿಗ್ರಹಃ। ತತ್ತ್ವಪ್ರತಿಬದ್ಧಾಭಾವೋಪನೀತಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇನ ಯ
ಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯೇತೀತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible] ತತ್ತ್ವಸಾಮಗ್ರಿ। ನಿಶ್ಚಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ [illegible] ಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ನಿಶ್ಚಯಸಾಮಗ್ರೀ ತದಿತ್ಯಾದಿಗ್ರಂಥವಿರೋಧ ಇತ್ಯ
ತ ಆಹ [illegible] ನಿಶ್ಚಯಸಾಮಗ್ರೀತಿ ಇತ್ಯಾದಿನಾ। ಸಾಮಗ್ರೀಪದಸ್ಯಾತ್ರಾರ್ಥಃ ಕರಣಾದಿಘಟಿತಸಾಮಗ್ರೀ ನ ತು [illegible] ತಥಾ ಚ ನಿಶ್ಚಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ವಿರೋಧ ಇತಿ ಭಾವಃ।
ಪ್ರಕಾರವಿಧಾ। ವಿಶೇಷದರ್ಶನಾದ್ಯಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಾ। ಅತ್ರಾಪಿ ಸಾಮಗ್ರೀಪದಸ್ಯ ಯಥಾಶ್ರುತಾರ್ಥತ್ಯಾಗೇ ಬೀಜಮಾಹ ಅನ್ಯಥೇತಿ। ಅನ್ಯಥಾ ಇತಿ ಸಾಧಾರಣಸ್ಯ ಅಪಿ ಪ್ರಸಂಗಾ
ದಸಾಧಾರಣಸ್ಯಾವಶ್ಯಂ ವಾಚ್ಯತ್ವೇನೈವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ಮುಚಿತಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಸಂಶಯತ್ವೇತಿ। ಯದ್ಯಪಿ ನಿಶ್ಚಯತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವ ಮೇವ ಪ್ರಕೃತೋಪಯೋ
ಗ ವಿಶೇಷದರ್ಶನಾದ್ಯಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಕೋಟಿದ್ವಯೋಪಸ್ಥಿತೇರ್ನಿಶ್ಚಯತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತ್ಯೇವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಸ್ಯೋಕ್ತತ್ವಾತ್ ಸಂಶಯತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಕೃ
ತಾನುಪಯುಕ್ತತ್ವೇಪಿ [illegible] ಕೋಟಿದ್ವಯಸ್ಯ ರಸನೇನ ಸಂಶಯಃ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಾದಿ ಯಥಾಶ್ರುತಗ್ರಂಥವಿರೋಧಾಪತ್ತೇಃ ತಸ್ಯಾಪಿ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಲಬ್ಧ
ಮಿತಿ ಭಾವಃ। [illegible] ಯತ್ರೇತಿ। [illegible] ಪ್ರಕಾರ ಏಕತ್ವಂ ಧರ್ಮಿಣಿ ಉಭಯತ್ವಂ। ಸಂಶಯೇ ತು ಧರ್ಮ್ಯೈಕತ್ವಂ ಪ್ರಕಾರಿತಾನಾಂ ಉಭಯತ್ವಮಿತಿ ವಿಶೇಷಃ। ಅತ್ರ ಚ

ಪ್ರಶಿಷ್ಠಂ
೨೯

ದ್ರೂಪ್ಯಮಾದಾಯ ಏಕತ್ರೇತಿ। ತತ್ರ ಚ ವಿರೋಧಿವಿಷಯತಾ ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಂ ಭೇದಃ। ಪ್ರತ್ಯೇಕೇತಿ। ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಸಂಶಯೇ ಘಟತ್ವ ಘಟತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕ ನ ತಾದೃಶ
ತತ್ವಾಭಾವಸ್ಯಾಪಿ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಏಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಯೋಜಕತಾಕ ಸಂಶಯಃ ಉಭಯವೃತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರಯೋಜ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಭಾವ ಸಂಶಯಾಭಾವಾದತ ಆಹ ... ಇತಿ।
ತತ್ತಾನ್ಯಮತ್ರ। ವಿರೋಧಿ ಭಾವ ಸಾಮಗ್ರಿ। ಅವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ ... ಪ್ರಮಾಣಿಕ ದೋಷಾಭಾವೇ ಕೋಟಿದ್ವಯಸ್ಯಾಪಿ ವಿಷಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ವೃತ್ತಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಸಾಮಗ್ರೀ ವಿರೋಧಿ
ಭಾವೇ ಜಾತಂ। ತಾದೃಶ ದೋಷ ಕಾಲೇನ ಮುದ್ರಿತಯೋರ್ವಿರೋಧಿಭಾವಾಂಶಯೋಃ। ವಿರೋಧಿತ್ವ ಪರಸ್ಪರ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಂ। ಸಂಯೋಗತದಭಾವಯೋ
ರ್ನ ಸ್ವಪರಸ್ಪರ ಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕ ಗುಣಃ ಸಂಯೋಗೀತಿ ಸಂಶಯೋಽಪಿ ಪ್ರಸಂಗಾತ್। ಕಿಂತು ತತ್ತದ್ವಿರೋಧಿ ಪ್ರಕಾರೇಣ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಾವಚ್ಛೇದ
ಕಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಅವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತದ್ದ್ವಿಜ್ಞಾನ ಸ್ಯ ಸಂಶಯಪಂತು ತಾದೃಶ ಪ್ರಕಾರತಯೋಃ ಇತರ ಧಾತು ಸಂಸರ್ಗತಯಾ ಭಾನಮ್। ಇತ್ಥಂ ಚ ಸ್ವಾನಾಯತ್ತ ಪೇತ್ವಾ
ದ ಸ್ವಾನಾಯತ್ವವದವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಸ್ವಾನಾಯತ್ತ ಪ್ರಭಾವೇ ಸ್ವಾನಾಯತ್ತ ಪ್ರಭಾವವದವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಚ ಸ್ವಾನಾಯತ್ತ ಪ್ರಭಾನನ್ದೇ। ಸಂಸರ್ಗ ಪ್ರವಿಷ್ಟ ತಾದೃಶ ಕೋಟ್ಯೋಃ ತಾದೃಶ ಧರ್ಮಿ
ವಿರೋಧಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ ತಥೈವ [redacted] ಸಂಸರ್ಗಃ। ... ಸಂಯೋಗ ಸಂಬಂಧ ತಯೋಃ ತಾದೃಶ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪರ್ಯವಸಿತ ಕೃತ್ಯ ಸಮಾನಾಯಾ ದಿಶಾ ಸಂ
ಬಂಧೇ ಸ್ವಾನಾಯತ್ತ ಪ್ರಕಾರಕ ನಿರ್ಣಯ ಸ್ವ ವಿರೋಧಿತ್ವಮಪಿ ಭವಬಲಾದಿತಿ ... । ಅನ್ಯೇ ತು ಕೋಟಿಯೋಃ ಯೇವ ತಾದೃಶ ವಿರೋಧಃ ಸಂಸರ್ಗಃ। ... ತಯೋಃ
ಪರಸ್ಪರನಿಷ್ಠ ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಕಾರ ತಾಪತ್ತಿಃ। ಇಷ್ಟಾಪತ್ತೇಃ। ಕಿಂತು ತಾದೃಶ ಧರ್ಮಿ ವಿಶೇಷಣ ತಾವಚ್ಛೇದಕೈವ ತದ್ಭೇದಃ ತದಿತರ ಕೋಟಿ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ। ಕಥಂ ಸ್ವತಂತ್ರ
ರೀತಿ ಕಾಂಕ್ಷೆ ಭವವಿರೋಧ ಇತ್ಯಾಹುಃ।। ಗುಣಃ ಸಂಯೋಗೀ ಚ ವಿತ್ಯಾದೌ ಚ ಸಂಯೋಗಾಭಾವವದ್ಗುಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಸಂಯೋಗೇ ಸಂಯೋಗವದ್ಗುಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಚ

೧ ರ್ಶನಸ್ಯಯೋರ್ವಿರೋಧಭಾವಾಭಾವಾತ್। ಪರಂ ತು ಮೂಲೇ ವೃಕ್ಷಃ ಕಪಿಸಂಯೋಗೀ ನವೇತಿ ಸಂಶಯಃ। ತತ್ರ ಸಂಯೋಗತದಭಾವವತ್ತ್ವಮೂಲಾವಚ್ಛಿನ್ನವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಚ ಸಂಯೋಗತದಭಾವ ಯೋಃ

ದಭಾವೇ ಭಾಸತೇ। ಅತ ಏವ ವೃಕ್ಷಃ ಸಂಯೋಗೀ ನವೇತಿ ಸಂಶಯಃ ತಾದೃಶವೃಕ್ಷವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ಸಂಯೋಗತದಭಾವಯೋರ್ಭಾಸತೇ। ಏವಂ ಗಂಧಪ್ರಾಗಭಾವಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ
ಘಟೇ ಗಂಧಪ್ರಾಗಭಾವವತ್ತ್ವಾದಾವಪಿ ಯೋಧ್ಯಂ। ಅನ್ಯತ್ತು ಪರಸ್ಪರಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಮೇವ ವಿರೋಧಃ ಸಂಶಯವಿಷಯಃ। ಗುಣಾಃ ಸಂಯೋಗೀ ನವೇತಿ ಸಂಶಯಸ್ತು ಕ
ಸ್ಥವಿಶೇಷಣಾಂತರ್ಯಾ। ಕಿಂಚ ಏಕಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷಣತಯಾ। ಮೂಲೇ ವೃಕ್ಷಃ ಸಂಯೋಗೀ ನವೇತಿ ಸಂಶಯಸ್ತು ಪ್ರಕಾರತಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷಣತಯಾ ತತ್ಸಂಬಂಧೇನ ಪರಸ್ಪರಸಾ
ಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಸ್ಯ ಸಂಯೋಗತದಭಾವಯೋಃ ಸತ್ತ್ವಾತ್। ಅತ ಏವ ವಿರೋಧಾಂಶೇ ನಿರ್ಣಯಾಂತರೇ ಸಂಶಯ ಏವ ಉಪಪದ್ಯತೇ। ಅನ್ಯಥಾ ವಿರೋಧಾಂಶೇ ವಿಸಂಶಯ
ತ್ವೇ ವಿರೋಧತ್ವತದಭಾವಯೋರವಿರೋಧಾಂತರೇ ಸಂಶಯವಿಷಯತಾಯಾಂ ವಿಷಯತಾಯಾಂ ವಸ್ತುಪ್ರಸಂಗಾತ್। ಏಕಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷಣತಾದಿನಾ ಸಂಯೋ
ಗಾಭಾವಾದಿನಿರ್ಣಯ ಏವ ಅವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷಣತಾಶ್ರಯಗಾಮಿ ಸಂಶಯಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತಾದೃಶನಿರ್ಣಯಸ್ಯ ಚ ತತ್ರ ವಿರೋಧಿತ್ವಾದಿತ್ಯಾಹುಃ। ಇದಂ ತ್ವವಧೇ
ಯಂ। ತತ್ತದ್ಧರ್ಮೇಷು ತತ್ತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ತತ್ತದ್ಧರ್ಮೇಷು ತತ್ತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಧೀತ್ವಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಸಮುಚ್ಚಯಾಭಾವಪ್ರಸಂಗಾತ್। ಕಾಲವಿರೋ
ಧಾವಗಾಹಿ ತದಭಾವಪ್ರಕಾರಕಧೀತ್ವಂ। ತಥಾ ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿ ಉಪಮೇಯಕಕೋಟಿ ಭಾವಕತ್ವಾಯಾಂ ಪುತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕನಿರ್ಣಯಸತ್ತ್ವೇ ವಿರೋಧಾವಗಾಹಿ
ಷು ತತ್ತ್ವಾಭಾವಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತ್ಯಾಪತ್ತಿಃ। ಏವಂ ವಿರೋಧೋ ನ ಸಂಬಂಧೇ ಪ್ರಕ್ಷು ತತ್ತ್ವಾದಿನಿರ್ಣಯೋ ವಿರೋಧಿ। ತಥಾ ನ ತಾದೃಶಕೋಟಿ ನ ತ್ವೇ ವಿರೋಧಾವಿಷಯ
ಕೇಷು ಕ್ಷಣೇಷು ತತ್ತ್ವಾದಿಪ್ರಕಾರಕನಿರ್ಣಯಸ್ಯ ತದವಿರೋಧಿತಾಪತ್ತೇಃ। ಏವಂ ವಿರೋಧಸ್ಯ ಪ್ರಕ್ಷು ತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತಥಾ ಅವಶ್ಯಂ ವಿರೋಧಾವಭಾಸಕ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಅ
ನೇಕವಿರೋಧಾತ್। ತಸ್ಮಾತ್ತಾದೃಶಕೋಟೌ ತತ್ತದಭಾವಪ್ರಕಾರಕಧೀತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ। ವಿಶೇಷ್ಯದವಚ್ಛೇದೇನೈವ ಸಮುಚ್ಚ

ಪ್ರಶಿಷ್ಯಂ ಅತ್ರಾಶಜನ್ಯ:=) ೬ ಇಕತ್ರ ರ್ಥ

೩೦

ಯೋಪದತ್ತ್ವಾತಾಥೃಶಸಮುಚ್ಛಯಗಾಷಾಕಂತಕಮೆಕಕೋಟಿಜ್ಞಾನಮಿತಿಯುಕ್ತಮುತ್ಪಶ್ಯಾಮ [illegible] ವಿಶೇತಾಂವಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯಾಚ್ಛೃತ್ವಂ|
ಘಟಿತಶಬ್ದಾವಂಯೋರವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಪ್ರಮೇಕತಾಬಿಭ್ಯಕೋಧಸ್ಯಾಗ್ರದಕಾದೂಕ್ಷಣಿ ಇತಿ| ಉಭಯವಿಷಯಕತ್ವಾದಿತ್ವಾದಿಕಂ ಉಭಯತ್ರೈಕಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯಾಕ್ಕ
ಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯಗ್ರಹ:| ಜ್ಞಾನತ್ವೇತಿ| ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಮಘಟಿತಂವಾ ಯತ್ಸಂಶಯತ್ವಂ ತಘ್ನಾತ್ಮತ್ವರ್ಥ:| ಜ್ಞಾನತ್ವಘಟಿತಸಂಶಯತ್ವಸ್ಯಾಖಂಡಾಭಾವತ್ವೇ
ಕತ್ವೈಯಶ್ಯಾತ್ಯಗ್ನಾ ಪೆಟಿಅನತಿ ಪ್ರಯೋಜನಾ ದಾದ [illegible] ಘಟಿತಿ| ಸಾಂಶ್ಯಾದಿತ್ವಾದಿಪದಾತ್ ಸಂಶಯಾಂಶತ್ವಪರಿಗ್ರಹ:| [illegible] ಇತಿ| ಸಂಶಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವತಾನವ
ಪ್ರ ದಕತ್ವೇನ ಲಘುಟಿತ್ವಂ ಭ್ರಷ್ಟಾಂತ:| [illegible] ಕ್ಷತಕಿತಿ| ಮಣಿಕೃತಾ ದಿಷು:| ತತ್ರ ತಸ್ಯಭ್ರಷ್ಟಾಂತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವ:| ಅತ್ರ ಹೋಪದದಸ್ಯಯಧಾಕ್ಷತ್ವತ್ವಾನ್ಯೇಚಿಚ್ಛವಾಂವಾಂ [illegible] ತ್ರ ೨
ತಿ| ತಷ್ಟುಟಿತತ್ವಂ ಸಾಂಘ್ಯಯಕೋಟಿಕಸಂಶಯಸ್ಯಕೋಟಿದ್ವಯಾಂಶವಾಕೋಂದತ್ವಸಂಧವಾತ್ [illegible] ತ್ರ [illegible] ತದ್ಯೋಪದಷೋಪಾ ದಾನಂ ಕಿಮರ್ಥಮತಆಹ
ಯಾ ಅಹೋಪಿತಿ| ತುಲ್ಯಬಲತ್ವೇತಿ| ಸಾಮ್ಯಾನ ಧಿಕಬಲತ್ವೇ ಹಿ ಅಧಿಕಬಲ ಸಾಮ್ಯಕಬಲಯೋ:| ಪ್ರತಿಬಂಧಾತ್ ಸಂಶಯಯೋಗಸ್ಯಾತ್ [illegible] ಕಬತಿ| ಪ್ರತಿಬಂಧಯೋಧವಶ್ಯಾವಾ
ಪ್ಯಾಪಷ್ಟೇ ತುಲ್ಯಬಲಯೋರಿತಿ| ಪ್ರತಿಬಂಧಾಭಾವೇ ಅವಿರೋಧಾದಿತಿ ತಯೋ:| ಸಾಂಶ್ಯವಿಶೇಷತ್ವತಿ ಸಾಧ್ಯಾಪಷ್ಟೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕೇತಿ| [illegible] ಯವಿಷಯಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿ
ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಏಕವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಂಧಕಾಶ್ಚಿವತ್ವ ತದುಭಯಂ ಭವಂ ಯತಿ| [illegible] ತುಲ್ಯಬಲಯೋ: ಕಥಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಯೋ: ಅತ ಆಹ ತುಲ್ಯಬಲಯೋರಿತಿ|
ಏವಂ ತುಲ್ಯಬಲ ಯೋ: ಏಕಸ್ಯಾಪರಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಅಪರಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇ ಪ್ರಕೃತಿಅಧಿಕಬಲತ್ವೇ ವಸ್ತ್ರಾಯೋಗ್ಯತಾಹಾಂಕಾ ಸಾಮಗ್ರೀ ಪ್ರತಿಪಾದಯತುಮಾ
ಹಾಂತುಲ್ಯಬಲಾಭ್ಯಾಮಿತಿ| ಜ್ಞಾನಕಾರಣಾಪರ್ಯಾಪ್ತಯಿತಿ| ಏಕಜ್ಞಾನಕಾರಣಾಮಕಶಾ ಏಕಮೇವ ಜ್ಞಾನವಮುತ್ಪಾದಯತೀತಿ ಸ್ವಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥ:| ಪ್ರತಿಬಂಧ [illegible]

ಸ್ಯ। ತಸ್ಯಾಪಿ ತತ್ತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ। ಜ್ಞಾನಸಂಶಯವತ್ವಮಿತಿ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಃ। ವಿಷಯಿತಾನ್ವಿತೇತಿ। ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವಿಷಯಿತಾವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಮಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ವಿಷಯ ಯಾ
ಕಜ್ಞಾನಂ ಜನಯತೀತಿ ತತ್ಸಂಶಯಗ್ರಂಥಾರ್ಥಃ। ಅತ್ರಾಪಿ ತಸ್ಯಾಃ ಅನಧಿಕಬಲತ್ವೇ। ಕಥಂ ಇತಿ। ಸಂಸ್ಕಾರಾದಿವತ್ಸಾತ್। ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿತಿ ತತ್ಸಾದಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಗಾಹಿ
ವಿಷಯಕತ್ವಾದಿ ಏತಿಗ್ರಂಥಃ। ತದಭಾವ। ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿಕಮಪಿ। ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಇತಿ। ಅಯಂ ಘಟ ಇತ್ಯಾದಿ ಜ್ಞಾನೇ ಇದಂ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕಂ ನ ವೇತಿ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಸಮ್ವೇದಿತವ್ಯ
ಕಾರಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಉಕ್ತಂ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ವಯಂ ತತ್ವಾವಗಾಹಿತ್ವಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಭಾವಾದಾ ಹಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇತಿ। ಸಂಶಯತ್ವಸ್ಯ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಮಿತಿ ಗ್ರಂಥಾರ್ಥ ೮
ಗತಿ ತಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನ ಜನಕತಾವತ್ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ಪ್ರತಿ ಜನಕತ್ವಾಭಾವಾದತ ಆಹ ವ್ಯಭಿಚಾರಿತ್ವೇತಿ। ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ಪ್ರತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕಾರಕ ಧ ಪೃಕ
ರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪೇಕ್ಷಿತತ್ವಾದಾಹ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕೇತಿ। ಅನೇಕ ಗಮಕ ಇತಿ। ಪುತ್ರಾದಿ ಸಂಶಯ ನಂ ಕರ್ಣಃ ಸ್ವಚಕ್ಷುಶ್ಯಾಮ ಇತಿ ಶ್ರುತಸ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ರೈವೇದ ನ ಮಾನ
ಧರ್ಮವತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನತ್ವೇನೈವ। ತಥೇತಿ। ಮುಖ್ಯ ಇತಿ ತು ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನ ತ್ವಂ ಸಂಶಯಃ ಸಂಭವತೀತಿ ಭಾವಃ। ಅನ್ಯಥಾ ಯದ್ಯತಿ। ಅನ್ಯಥಾ ಯಥಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ।
। ತತ್ಪ್ರತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವೇನೇತಿ। ಭಾವಾಯ ಸ್ವತೋ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯೇತಿ। ಭಾವಃ ಸ್ವತ ಏವ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಸಾಧಕ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತದ್ಗ್ರಹಣೇ। ಉಕ್ತ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಸಂಶಯ
ವಿಶೇಷಂ ಪ್ರತಿ ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಕಾರಣತ್ವಕಲ್ಪನಾಯಾಮ್। ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸಾಮಾನ್ಯಂ ಕಾರಣಂ ಕಲ್ಪ್ಯತ ಇತಿ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಃ। ತದಿ। ಉಕ್ತ ಯುಕ್ತ್ಯಂ। ತತ್ರ। ಜಾತಿಃ। ನಾ
ಬಾಧಕ ಪದಾದಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸಂಶಯ ಪ್ರತಿ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಕಾರಣಂ ಶಂಕ್ಯ ಇತಿ। ತಸ್ಯ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಕೋಟಿದ್ವಯಂ ಧರ್ಮಿ ಸ್ಥಿತಂ ತತ್ತ್ವಾದಿ ತ್ವಾ ಧರ್ಮಾ ಶಿತಿ। ಉಕ್ತ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಬೋಧನಂ
ಪರಿತಃ ಕಷ್ಟಾರ್ಥಃ। ತತ್ರ ತದವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಷಯೋ ಮತಂ। ಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕಂ। ಅತ್ರಾಪ್ಯಯಂ ವಿಶೇಷಃ। ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಸಾಮಾನ್ಯಂ ವಿಷಯತ್ವಸ್ಯಾಯ। ತಸ್ಯ ಸಂಶಯಸ್ಯ॥

(= ಉಕ್ತ ಯುಕ್ತ್ಯಾ ಬೋಧನ ಪರಿತ ಧರ್ಮವಿಶಿಷ್ಟ =)

ಕಸ್ಯ ಮಂಡೂಕವಸಾಂ ಜನ್ಯದೋಷಸಮವಧಾನಪೂರ್ವಂ ವಂಶತ್ವಗಿಂದ್ರಿಯಜನ್ಯೋರಗಭಾವೇ ಸ್ವಯಂ ಸಂಭವಾತ್ ತಥಾ ಚ ಮತ ಆಹ ವಿಶೇಷೋಪನ್ಯಸ್ತಮಿತಿ। ದೋಷ
ವಿಶೇಷ ಜನ್ಯಪ್ರಾತೀತಿಕಸಂನ್ನಿಕರ್ಷಜನ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತದಿಂದ್ರಿಯಜನ್ಯವಿಶೇಷತತ್ಸ್ವಯಸ್ಯೈವ ವಿರೋಧಿತ್ವಾದ ಏವ ಚ ತ್ರ ತ್ವಕ್ಷು ಮ ವಿಧೋಷವಿಶೇಷಜನ್ಯಂ। ಸಾಕ್ಷಾದ್ವಿ ಹುರತ್ಸ
೮ ತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಂ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದ್ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ನಾಶ ಮಿತ್ಯಾಶಯೇ ವರ್ತತ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ಪ್ರಕೃತೇ ಇತಿ। ದೋಷಾತ್ ಶ್ರೈವತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಗ್ರಹಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ
ತತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಮಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯತ್ವ ತತ್ಪ್ರಕೃತೇ ಇತಿ ಬಕಾರಃ ಸಮುಚ್ಚಯಾರ್ಥಃ। ಶ್ರೈತ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಧಾರಣಾಪೇಕ್ಷಂ ದೋಷತ್ವಂ ಮಾನಸ
೮ ತತತ್ವಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಾಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಪ್ರತಿಬಂಧಕಸಾಂಧಾರಣಂ ತು ಸ್ಯಾತ್ ಅತ ಸ್ತದವಿಸಂಭವತೀತ್ಯತ ಆಹ ತತ ಇತಿ। ತತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಪ್ರತಿಬಂ
೫ ಧಕತ್ವಸಾಂಧಾರಣಮ್ ಗತಿಪರಾಂಶಂಕತೇ ಇತ್ಯಾದಿನಾ। ನನು ತತ್ತ್ವನಿತಿ। ಯತ್ಕಿಂಚಿದನಂತರಂ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತಾ ನ ಸಂಭವತಿ ತತ್ತತ್ವಕ್ಷ್ಯರ್ಥಃ।
ವ್ಯವಸಾಯ ಸ್ಯಾಪ್ಯಸಾಂಧಾರಣ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಾಹಕತ್ವಂ ಕಪ್ರವೃತ್ತೇ ಯೋಗಗೌರವಂ ಸ್ಯಾತ್ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿಕಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಯುಕ್ತಮೇವ ಪ್ರ
ಕಾರ್ಯಭೂಯಸ್ತ್ವಾನಸ್ತೇ ಸ್ವಯಂ ವಿಷಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಅತ್ರ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರತಾವಚ್ಛೇದಕಾಭಾವಸ್ಯ ಬಲಾಂತ ದೋಷಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ತತ್ರ ಚಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಭಾವ
ನ್ಯಾಂ ತದಿತಿ। ನನು ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹೇ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಧಾರಕತ್ವಾತ್ ತದಿತಿ ವಕ್ತವ್ಯಮಾನತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಪೌರ್ವಾಪರ್ಯವಶಿಷ್ಟ
ರಾಯಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಕ್ಷೇ ಪೂರ್ವೋಕ್ತದಿತ್ಯಾದಿನಾ। ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ। ಅನುವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ। ತತ್ಸಂಶಯಾಂತರೇ। ಅನುವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಂತರೇ।
ಪ್ರಮತ್ವೇತ್ಯತ್ರ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯೈವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ। ತದಾ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಕಾಲೇ। ಉಪಸ್ಥಾಪಕೇತಿ। ಪ್ರಮತ್ವೋಪಸ್ಥಿತಿಸ್ತದಾ ಅಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ।

ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ವಸ್ತುತಃ ಸ್ವಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವಾನ್ನ ಸ್ವಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮಿತಿ। ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಸ್ವಪ್ರವಿಷಯಕತ್ವೇ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾನುಪಪತ್ತಿಃ ಸಂಶಯೋ
ದ್ವಯೋರ್ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕ ವಿಷಯಕತ್ವಮಿತಿ। ಅನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯಂ ವಿನಾ ಪ್ರಮತ್ವಸಂಶಯಾಭಾವ ಇತ್ಯಾಹ ಭಾವಃ। ಪ್ರಮಾತ್ವಾಭಾವತ್ವೇನ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯ
ವ್ಯೇವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾನಿರ್ಣಯಾಂ ಶಾಶಾಂಕದೇವಮಿತ್ಯಾಶಾಂ। ವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತೇರ್ವೇ ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರೇಣಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಲಕ್ಷಣಾವ್ಯಾವರ್ತಕತ್ವವ್ಯವಚ್ಛೇದಃ। ತಸ್ಯ ಸ್ವಯೋಂ
ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಸ್ಯ ಜ್ಞತ್ವೇ। ವ್ಯಾಪ್ಯದರ್ಶನಾತ್ಸ್ಯ ಕತೋವ್ಯವಚ್ಛೇದಕತ್ವದರ್ಶನತ್ವಸ್ಯ ಕೃತ್ಯೋ ಕುತ್ಸ್ವಿಂ ಮಾನಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಯಥಾ ಶ್ರುತ ಇತಿ। ಭೂಮಂ ಮತಾವ್ಯ
ವಚ್ಛೇದಕವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹೋ ಪಕ್ಷ ವಿಷಯಭೂಮ ಮೆಭೂಮಂ ಮತ್ತೇಜ್ಞಾತೆ ವ್ಯಾಪ್ತಿಸಂಶಯಾಂಭಾವಾ ಪ್ರಬಂಧಕತಸ್ಯಾಪಿ ವಿಷಯೋ ಕೃತ್ಯಮಿತ್ಯನುಮಾನೇವ ಪ್ರಮಾಣಾ ತಪ್ಪದಿತಿ
ಭಾವಃ। ತತ್ವಂ ಭಾವಃ। ಪ್ರಮತ್ವಸಂಶಯಸಂಭವಃ। ಸ್ವಮತಿ ಶ್ರುತಿಸ್ತತ್ವ ಭಾವಾತ್ಪ್ರ ಮತ್ವಸಂಶಯಾಂ ದ್ವಿಷಯಸಂಶಯೋ ಭವತ್ವೇವ ಅತಃ ನಿಶ್ಚಯದ್ವಿದೇಶಂ ವಾರ
೨೮ ಯಿತುಂ ಪೂರಯತಿ ವಿವಕ್ಷತೆಸ್ಯಾದಿತಿ। ಸ್ವಪದಾ। ವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಹೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಗ್ರಹಸ್ತು ತತ್ಸಂಶಯಾಂ ವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯ ಇತಿ ಪ್ರಕಾರೇ
ಣಾ। ಸತ್ವಾಪನತ್ವಯೋಂಶತ್ವಾಂದರೆಷಕ್ಷೇ। ಇತ್ಯಯಸತ್ವಾಪನತ್ವೇ ಅನಾ ಕೃತ್ಯತ್ವರ್ಥಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾದಿತಿ। ಸಂಶಯ ಇತ್ಯನುಷಜ್ಯತೆ। ಕತುಲ್ಯತ್ವಮಿತಿ। ಯಥಾ ವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾ
ರಣಾ ಭಕ್ತದಶನಾನಂತರೇ ವರ್ತಿ ಕಂ ಕೋಂಚಿತ್ಯ ಯಸಹಾಂ ಚ ಕತಾ ಪ್ರಕ್ಷಕಜ್ಞಾನಂ ಚಜ್ಞಾನಾಯ ಮಾಂತ ತಥಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಂ ಪ್ರೇಕ್ಷಯಾಂ ಅಧಿಕ ಕತಿಶ
ವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತಸ್ಯ ತ್ವಾಶಯಃ। ಪ್ರಮತ್ವೇತಿ। ತಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರ ಭವ ಬಲಾದೇವ ಪ್ರಮತ್ವ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಸಃ। ಸಂಶಯಃ। ಅನ್ಯ ತಾವದಿದಂ ಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯಸ್ಯ ದಮರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವೇ ಸ್ಯಾಪನಂಮತಿಃ ನಾಮಾನ್ಯತೀನಾಂ ಚ ಜ್ಞಾನಂ ಶಕ್ಯಸ್ಯ ತತ್ಪುತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಪದರತ್ವೇನ ಸಂಗಚ್ಛತೆ ಇತ್ಯಾಮಾವ್ಯಾಪ್ಯ ವಶೇಷಂ
ನ್ನಿತ್ಯತ್ವಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರಮಿತಿ। ತಥಾ ವಿಧಿತಿ। ತತ್ಪುತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪ ವಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಸ್ಯ। ತಥಾ ವಿಧ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ। ಅನುಸಂಶಯಾಂ ಶ್ರಾಹಕ ಪದತ್ವಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯೈವಸ್ಯ

[illegible] ವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇಪಿ ಅರ್ಥತಥ್ಯತ್ವಂ ತಥ್ಯವಿಷಯಃ ಸ್ಯಾತ್ ತಾವತಿ ಪಕ್ಷೇ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಪನ್ನ ಪದಪ್ರತೀತತದ್ವಿಷಯಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥತಥ್ಯತ್ವೇ ಸಂಶಯಾ
ದಿತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾದಿತಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಾರ್ಥ ತಥ್ಯತ್ವಾವಿಷಯಕತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಣ [illegible] ಜ್ಞಾತಾ ಪ್ರತಿಪಾದಯತೇ [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ [illegible]
ಯತಿ ತಥ್ಯತೀತ್ಯಾದಿನಾ। ಅತ ಏವ ಪ್ರಕಾರಂ ಪೂರಯತ್ಯರ್ಥತಥ್ಯತ್ವಮಿತಿ ವ್ಯಾಚಷ್ಟೇ ಅರ್ಥಸ್ಯ ತಥ್ಯತ್ವ ಮಿತಿ। ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಪ್ರಮಾತ್ರ [illegible] ತ್ವಾತ್ ತತ್ವರತ್ವ ಸ್ಯ
ಭ್ರಮಂ ಪಾರಯಿತುಂ ತಸ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯೇತಿ। ಇದಂ ರಜತಂ ಜ್ಞಾನಾಮಿತಿ ತದಾಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಇತ್ಯಗ್ರಿಮ ಗ್ರಂಥಾನುರೋಧಾತ್ [illegible] ಅತ ವ್ಯವಸಾ
ಯ ಇತಿ। ಅಪಾಂತ್ಯ ವಿಶೇಷಣಾಜ್ಞಾನಮಪಿ ವ್ಯವಸಾಯ ವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರ ಕಾಲಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಉತ್ತರಕಾಲಂ। ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತ್ಯನಂತರಕಲ್ಪ ಉತ್ತರಕಾಲಂ। [illegible] ಹೇ
ಶಿ। ತತ್ಫಲಾಂತ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹೇ ಫಲಾಂತ। ತತ್ರ। ಧರ್ಮಾಂಶೇ। ಸಂಶಯಾಭಾವಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ತ್ಯಜ್ಯತೇ। [illegible] ವಸಾಯ [illegible] ಯಥಾಯುಕ್ತಾನಾಮಪಿ। [illegible] ಯ ಮಪಕ್ಷ
ಸ್ಥಾಂ ತಥಾ ತ್ಯಾಗ [illegible] ತ್ಯತ್ರಕಾರ್ಯಾ ಮಿತಿ। ವಿಶಿಷ್ಟಮೇವ ದರ್ಶಯತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ರಜತಮಿತಿ। [illegible] ವ್ಯವಸಾಯಃ। ಸ್ವಪ್ರಕಾರ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಪರತಂತ್ರಕಾರಕ ಸಂ
ಬಂಧ ಇತ್ಯಭಿಲಾಷ ಅತ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಗ್ರಾಹ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಷಯತ್ವೇ ತತ್ರ ಅಪ್ರ [illegible] ತಾ ಮಿತಿ। ತಥಾ ಚ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ತ್ವಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಭಾಗಂ
ಸ್ಯಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ। ವ್ಯವಸಾಯೇ। ಭವತಾಮಿತ್ಯಪಾಸ್ತಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯಾಪಿ ಅನು ವ್ಯವಸಾಯ ಸಾಗ್ರಹ ದತ್ತ [illegible] ಪ್ರವರ್ತತಿ। ಸಾಧು ಸಂ
ಗತ ಇತ್ಯಾಶಯ। ಇತ್ಥ ಮೇವ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಅನು ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಷಯತ್ವೇಪಿ। ಅಸ್ತ್ವಿತಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ರಜತತ್ವ ಪ್ರಕಾರ
ಕ ಜ್ಞಾನತ್ವಸ್ಯ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಸ್ಯ ಗ್ರಹಣಾಭ್ಯಾಂ ತದವಚ್ಛೇದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾನುತ್ಪತ್ತೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾ ಅಸ್ಮಿನ್ ಪಕ್ಷೇ ರಜತತ್ವ ಪ್ರಕಾ
ರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ನ ವೇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಕಾರತ್ವಂ ಕಾರಣತ ಏವ ಧರ್ಮಿ ಇದಂ ತ್ವರಜತತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯತ್ವ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನವ

ಅಸ್ಯೈಃ ೭

ಮಾ ಷ ಯಾಂ ಸ್ಯ

ತ್ವೇನಾನುವ್ಯವಸಾಯೇ[illegible] ಕಮಿತ್ಯುಕ್ತಮತ ಆಹ ಕಿಂಚೇತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶ ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ। ಇದಂ ರಜತಂ ನವೇತ್ಯಾಕಾರೇತಿ। ಯತ್ತದ್ವದ್ವಿಶಿಷ್ಟವಿಷಯಕ ಯತ್ತ
ತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ಯತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಃ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟೇ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಸಂಶಯಃ। [illegible] ತ್ರ ರಜತಮಿತಿ ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶ
ಯೋ ಇದಂ ರಜತಂ ನವೇತ್ಯಾಕಾರಾಪತ್ತೇಃ। [illegible] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯೇತ್ಯಾದಿ। ತದ್ವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನೇ ರಜತತ್ವಾಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ [illegible] ನಸಮರ್ಥ
[illegible] ಯಮಿತಿ ವ್ಯವಸಾಯೋತ್ತರಂ ಪೂರ್ವೋತ್ಪನ್ನವತ್ತ್ವ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನೇ ದೋಷಾಸಮರ್ಥ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಅನುವ್ಯವಸಾಯೇನಾಗ್ರಹಮಿತಿ ವ್ಯಕ್ತಾ ಪೂರ್ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣತಾತ್ಪ
ರ್ಯಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಇತರಥಾ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರವಿಶಿಷ್ಟಾನುಪಸ್ಥಾಯಕತ್ವಮಿತಿ ಕೃತ್ವೇ। ನನ್ವೇವಂ ಪೂರ್ವೋಕ್ತದರ್ಶಿತ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾ
ದಿಕಂ। ಮುಷ್ಟಾಟಮಿತಿ। ಪ್ರಥಮಾನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ಅನಮರ್ಥವಿಶಿಷ್ಟೋತ್ಪನ್ನಾನುವ್ಯವಸಾಯ [illegible] ದಿನಾ ತದ್ಗ್ರಹೋ ದಾಧಕಾಭಾವಾತ್ ಸರ್ವಸ್ಯಾಪ್ಯುಪಪತ್ತಿರಿತಿ ಭಾ
ವಃ। ತದ್ವದ್ವಿಶಿಷ್ಟೇತಿ। ತದ್ವದ್ವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನೇತ್ಯರ್ಥಃ। ಪುರೋವರ್ತೀನೀತಿ। ಪುರೋವರ್ತಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಗ್ರಹೋಪೀತ್ಯರ್ಥಃ।
ರಜತತ್ವೇತಿ। ರಜತವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಗ್ರಹೋ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ಧರ್ಮ್ಯಂಶೇ ತದ್ವದ್ವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯಾನುವ್ಯವಸಾ
ಯವಿಷಯತ್ವೇ ಮೂಲಸಂಪತ್ತಿಂ ದರ್ಶಯತಿ ಕೇಚಿದಿತ್ಯಾದಿನಾ ತಥಾಚ [illegible] ನುವ್ಯವಸಾಯೇ ಕಂ ತದಂ ವ್ಯವಸಾಯೇ ರಜತವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾದೇಃ ಸಂಶಯಃ ಸ್ಯಾ[illegible]
ದಿತ್ಯತ ಆಹ। [illegible] ನುವ್ಯವಸಾಯೇನ ತಾದೃಶಗ್ರಹೇ ಅನಾಹಾರ್ಯಂ ಪ್ರತಿಬಂಧಕವಶಾತ್। ತದ್ಭಾವಾತ್। [illegible] ವಾರ್ಯಾಕಾರಾಭಾವಾತ್। ರಜತತ್ವವಿಶಿಷ್ಟೋಪದರ್ಶಯ
ತತ್ವವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸಂಸರ್ಗಕಗ್ರಹಾದಿಃ ನ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಾನನ್ತಾಭಾವಾತ್। ತಸ್ಯ ವಿಶಂಸರ್ಗವಿಧಯಾ ಜ್ಞಾನೇ ನೈವ ತತ್ರ ಸಂಸರ್ಗಗ್ರಹಾದೇರ್ಯಮಕತ್ವ
ನತ್ವೇ [illegible] ಯತ್ರಾಂ ವೇಯಸ್ಯ ಸಂಕರ್ಷತಾನ್ನೈಕ್ಯಂ ವೇನೇತಿ ತತ್ರ ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ [illegible] ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಪ್ರಕಾರತ್ವಯೋರನುಪಪತ್ತಿರಿಯಂ

ತತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಿಷಯಕತೋಪಪತ್ತಿಭಾವಕಜನಕಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಕಲ್ಪನೇ। ಕಿಂತು ಪ್ರತ್ಯಾಸತ್ತ್ಯಾ ರಜತವಿಶೇಷ್ಯಕ ಪ್ರಕಾರೇಣ ನಿರ್ವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ ತತ್ರಾನಭ್ಯುಪಗಮಾತ್ ೧ ೪೪

ತ್ಪ

ಪ್ರಕಾಶಃ
೨೨

ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯೇವನಿಷ್ಕರ್ಷಾಂತಸಂಮತಂ। [illegible]ಸಾಂಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿ [illegible] ತ್ವಂಯೋಽಲಿಪತಿಗ್ರಂಥದರ್ಶನಾತ್ತ[illegible]ತಸ್ಯಪೂರ್ವಪಕ್ಷಗ್ರಂಥತ್ವಾದಿತಿ। ತನ್ನ। ವಿಶಿಷ್ಟ
ತಾಸಂಬಂಧಿರಜತತ್ವವತ್ವಮಿತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯುಪಯುಕ್ತಂ ತಸ್ಯಾನುವ್ಯವಸಾಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾಭಾವಾತ್। ಏವತತ್ರ ತತ್ವಾನುವ್ಯವಸಾಯವೃತ್ತೇರಿವ ತ
ತ್ರವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ ವೃತ್ತಿಯೋಗ್ಯತ್ವೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾನುದಯೋ ಕಥಾ ಇತಿವಾ [illegible] ಏವಮಬಿನ್ನ ತತ್ವಾಂಶೇ ಪಿಂಯಾಂತಿ। ತತ್ರಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರ
ಹಪ್ರತಿಬಂಧಕಾನುಪಪತ್ತೇರ್ಯೋವತ್ವಾ ಶ್ರುಯತ್ತ್ರಾಪಕಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಪ್ಯಾಪ್ಯತ್ವೇವ ತದ್ವ್ಯವಸಾಯಾತ್। [illegible]ಬಿಬರಜತತ್ವತಾಬೋಧಕಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾ
ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಅನುವ್ಯವಸಾಯವಿಷಯತ್ವಮಿತಿ। ತತ್ತ್ರಿನ್ನ [illegible] ರಜತತ್ವಂಸ್ವರೂಪತಏವ ಪ್ರಕಾರಿತಾಯಾಂ ಪ್ರಕಾರಿಭೂಯಾಭಾವಾತ್ತ್ವೇ
ತಾ ವೃತ್ತೇಃ ಪ್ರಕಾರಿತಾಪರರಜತಂ ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯನುವ್ಯವಸಾಯೇನ ರಜತತ್ವತ್ವಸ್ಯಾಪ್ರತೀತೇರಿತಿ। ಅತ್ರೋಚ್ಯತೇ। ರಜತವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಅವಚ್ಛೇದಕತಾ
ಸಂಬಂಧೇನ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇಯಾವಿಶಿಷ್ಟಃ ಏತತ್ತ್ವವಶಾತ್ತು ಪ್ರತಿರಜತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಕಾರಣತ್ವಂ ಕಲ್ಪ್ಯತೇ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸ್ಯ
ಅನುವ್ಯವಸಾಯಾನಾಂ ತತ್ತತ್ಸಂಬಂಧಾನಾಂ ವಾ ತತ್ವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಮಪೇಕ್ಷ್ಯ ರಜತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಜ್ಞಾನಸ್ಯೈಕಸ್ಯೈವ ಕಾರಣ ಕಲ್ಪನಾ
ತಾಯಾಃ ಕಲ್ಪನಾ ಚಿತತ್ವಾತ್। ಅನುವ್ಯವಸಾಯಪ್ರಾಕ್ತಾತೇ ಚ ರಜತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಜ್ಞಾನಮತೋ ರಜತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವವತಿ ರಜತತ್ವಪ್ರಕಾರಕ
ತ್ವರೂಪಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮನುವ್ಯವಸಾಯವಿಷಯ ಇತಿ ಸ್ವತಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಃ। [illegible]ನುವ್ಯವಸಾಯೇ ರಜತತ್ವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಗ್ರಹೋಽಪ್ಯತ್ರ ತದಂಶೇ ಪ್ರಾ
ಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಃ। ಸಂಶಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಾತ್। [illegible]ತ್ವಂ ಸಂಶಯಾನುದಯೋತೇ ರೂಪಮನ್ಯದಾವಶ್ಯಕತ್ವಾತ್ ತತ ಏವ ಸಂಶಯಸ್ಥಲೇಯನುವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯ

೨ ತಥಾ ... ನಿಷ್ಠಾಂಶಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಯತ್ತು ಸ್ವಸ್ಯಾಪೀತಿ। ತಥಾ ಚ ಪರಭಿನ್ನಾ ಪ್ರಕಾಶ್ಯಾ ಪರಭಿನ್ನಾ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇ ಸತಿ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸಾಧ್ಯಮತ್ರಾನಿಷ್ಟಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್। ಮಾತ್ರನಿಷ್ಠಾಂಶಮಿತ್ಯತ್ರೇದಂ
೨ ಏವಂ ಚ ಸ್ವಂ ತತ್ವಂ ಯತ್ ... ತ್ವಪ್ರತಿಪಾದಕತ್ವೇನ ಅರ್ಥಾಕ್ಷಿಪ್ತಂ ... ತ್। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಾದಿವಿವಕ್ಷಣೇನ ಅವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರತ್ವಮತ್ರ ನಿಷ್ಠಾಂಶಸ್ಯ ... ರಾಜ್ಞಾ ... ತ್ವವಶಾತ್

ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತ್ವಾಪತ್ತೇರ್ಗುಣಮತಿರಿಕ್ತಕಾರಣತ್ವಕಲ್ಪನೇತಿ ... ತ್ವಂ ಅನುವ್ಯವಸಾಯಂ ... ತತ್ತ್ವಂ ... ಕಲ್ಪನೇತಿ ... ವ್ಯವಸಾ
ಯಂ ... ಕಲ್ಪನೇ ... ದಿತಿ ... ತ್ವಂ। ... ಮಾತ್ರಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ... ಕತ್ವಂ ... ಸ್ವಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇತಿ। ಸ್ವಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇತ್ಯತ್ರ
ಯಃ। ... ತಸ್ವಗ್ರಾಹ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಯದ್ಯಸ್ತೀತಿ ... ಮಿತಿ। ... ಪ್ರಮಾವಿಷಯಃ ತಾದೃಶ ... ವಿಷಯತ್ವಾತ್। ... ಯಂ ... ತತ್ವಪ್ರಕಾ ಭಾ
ರಕಪ್ರಮಾವಿಷಯಃ ... ಪ್ರಮಾಣಂ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿ ... ತ್ವಾದಿತ್ಯಕಾರಣಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಯತ್ತು ... ತತ್ವಪ್ರಕಾರಕಂ
ಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾಕಾರಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಮಿತಿ ... ತತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಪತ್ತ್ಯಾ ... ದಿತಿ ... ಮಿತಿ। ತಸ್ಯ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ... ವಿಶಿಷ್ಟ ...
ಗುರುಮತೆ ತತ್ತ್ವೇನ ... ತ್ವಾತ್। ಯತ್ತು ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ... ವಿಶಿಷ್ಟ ... ತಂ ಯಥಾ ... ವಿಶಿಷ್ಟ ... ತ್ವಂ ... ಪ್ರ
ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಾ। ... ಅದಿ ... ಯಃ ಸರ್ವಂ ... ಮಿತ್ಯಾಕಾರ ... ಜ್ಞಾನಸಂಗ್ರಹಃ। ಯತ್ತು ... ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ... ವಲ
ಭಾಟ್ಟ ಯತ್ ... ತಸ್ಯ ... ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ... ರುಕ್ತ ... ಸಂಭವಃ ತಥಾ ... ಪ್ರತಿ ... ಕ್ತಾ। ...
ತ್ವಾದಿತಿ। ತಥಾ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಮೂಲಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಯಾಃ ... ತ್ಯರ್ಥಃ। ... ಮಿತಿ। ತಥಾ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಸಂಗಾದಿತಿ ... ಮೂಲಸ್ಯತಾ
ಹೇತು ... ಸಂಗಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ... ತಿ। ... ತ್ಯರ್ಥಃ। ... ಪಕ್ಷ ... ತಿ। ತಥಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಪಕ್ಷತಾ ... ವಿ
... ವಿಶಿಷ್ಟ ... ತ್ಯರ್ಥಃ। ಅರ್ಥಾಂತರಮಿತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವತೋ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ... ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದ ... ಜ್ಞಾನ ... ತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ॥

... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ...

ಪ್ರಶಿಕ್ಷಂ ೨(ತಥಾಚ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಯಾವತ್ತ್ವಂ ಇತಿ ಯಮಿವೇತಿ ಭಾವಃ =)

೨೪ ೧ ಪ್ರಯೋಂಶತ್ವಂ ವಿವೃಣೋತಿ ತಥಾಹಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಯಾವತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯಂತಿ ತಿ। ಅಯಂ ಭಾವಃ ಇದಂ ರಜತಂ ಇತಿ ಜ್ಞಾನ ಮೂಲಂ ... ಸ್ವಾಶ್ರಯ ವಿಷಯ
ತಯಾಂಶಿ ತ್ವಸಂಶಯ ಪ್ರಸಂಗಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ರ ಚ ಯಾವತ್ತ್ವ ... ಸ್ವಾಂಶತತ್ವತಿ। ನ ಕಿಂ ... ಪ್ರಾಪಾಂಶತ ... ತ್ವಸಾ ... ಪ್ರಾಪಾಂಶತೋಂ ...
೬ ತ್ವ ... ತ್ವರ್ಥಃ। ... ತ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ... ತ್ವತಿ। ... ತಾವತಿ ... ತ್ವತಿ। ... ವಿಷಯಾಂಶತಃ। ... ತ್ವಸಾ ... ತ್ರ। ... ಮಾಣ ... ತ್ವ
... ತಾಂಶತೋಂ ... ಕಃ। ... ಕಾ ... ಸ್ವಾಂಶ ... ಕಾಶಃ। ಇದಂ। ಅಸ ಮಾಂ। ಅಸ್ವಾ ಪ್ರತ್ಯಾಂಶ ... ತ್ವ ... ಮಾತ್ರ ಇತಿ। ಸಾ
... ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಮಾತ್ರ ಏವ ತತ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಸಾಮಾನ್ಯ ... ಜ್ಞಾನಾದಿ ವಿಷಯತ್ವಾ ... ತ್ವಸಾ
... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ವರಂ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ... ಸಾಂ ... ತ್ವ
... ತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ... ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ... ಪ್ರಾಯೋ। ... ಜ್ಞಾನ ... ತ್ವ ... ವ
ಸ್ವಾಪ್ರ ತ್ವಯಿ ತದಯಾಂ ತದಭಾವವಾನ್ ... ತತ್ವ ... ತ್ವತಿ। ... ತತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ... ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿ ... ತ್ವ
... ತತ್ವಾ ... ಯತ್ವ ತತ್ವಾದಿ ... ಸಕಲ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಾಧಾರಣ್ಯ ತತ್ವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ... ಸ್ವಾಭಾವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ... ಸಕಲ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ವಿಶೇಷ ಸಾಧಾರಣಂ ಪ್ರಮಾಪಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ... ತ್ವಮ ... ಪ್ರಮಾಂ ಪದೇತಿ। ... ವಿಷಯತ್ವಾದಿ ... ಪ್ರವಾಃ। ... ಯಾವ್ಯಾಯಿಕಾ ...
... ಪ್ರಕಾರಾಂಗಿ ... ಮಾಂ ... ಕಾರಾಂ ... ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ಜ್ಞಾನತ್ವ ... ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ವಿಶೇಷ ... ಯೋಗ್ಯತಿ। ಸ್ವಪದ

ನ್ಯತಿಶೇಷಃ। ನೋ ತು ವಿಶೇಷಣಾಂಶೇ ಧರ್ಮಿಕತ್ವಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಾತ್ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರತಿಶೇಷಯತಿ ... । ಧರ್ಮಿ ಧೀ ಶೇಷು ಚ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತತ್ರಾದಿಕಂ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ। ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಗಗನಾ
ದಿಷು ಪ್ರಸಕ್ತ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಯೋಗಾ । ... ಬಂಧಿತ್ವ। ಏಕವ್ಯಕ್ತಿ ಸಮವಾಯಾದಿ ಸಂಬಂಧ ... ಪ್ರಾಯೋಗಾ। ... ವಚ್ಛಿನ್ನ ... ಪ್ರಕಾರಕ ... ತ್ವಂ ತ
ಸಂಯೋಗಾಂಶಾಂಶೇ ... ತ್ವಯೋಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಯೋಃ ... ವ್ಯಕ್ತಿಃ। ... ಸರ್ವೇಷು ತತ್ರಾಪ್ಯವಿಪ್ರತಿಪನ್ನ ... ಯಃ। ಕೇವಲಂ।
... ವ್ಯಕ್ತೇರಪಿ ವಿಶೇಷಣ ... । ... ತದ್ವತ್ತ ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಸಂಶಯಾದಿ ... । ತಥಾಪಿ ... ತ್ವರ್ಥಃ। ತ ... ಕಾ
ಪ್ರಕಾರಾಂತರ ... ಸಂಶಯಾಭಾವ ... ಯೋಃ ಸಂಭವಾತ್ ... ಸಂಶಯ ... ಸಂಯೋಗ ... ಇತಿ। ಪ್ರಕಾರಾಂತರ ... ಸಂಶ ಯ
ಯ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ತದ್ವತ್ತ ... ಸಂಶಯ ... ವ್ಯಭಿಚಾರ ...
... ವಿಶಿಷ್ಟ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ತದ್ವತ್ತ ... ವ್ಯಭಿಚಾರಃ। ... ಪ್ರ
... ವ್ಯಕ್ತ ... ಕರಣ ... ಸಮ ಯಃ। ... ಸಂಯೋಗ ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಕರಣ ...
... ಕರಣ ... ರ್ಥಃ। ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಸ್ವಾಲಕ್ಷಣ ... ತದ್ವತ್ತ ...
... ಸಂಶಯ ... ವ್ಯಭಿಚಾರ ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... । ... ಪ್ರಥಮ ... ಕರಣ ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಕರಣ
... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಯುಕ್ತಿಃ ... ಸಂಶಯ ... ವ್ಯಕ್ತೇ ... ಸಂಶಯಾ
... ಪ್ರಸಂಗಾದಿತಿ। ... ಇತಿ ... ತದ್ಧರ್ಮ ... ವ್ಯ

ವ್ಯವಸಾಯಃ

॥ ಇತಿ ವಿಶೇಷಣ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ವಾದ ... ಯಃ ॥

॥ ಇತಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ... ಶೇಷಃ

ప్రశిష్టం
౨౨

సంశయసంభవాత్ స్వరసతః తత్కసాప్రత్యయస్యైవ తద్విజ్ఞానత్వముపపాద్య ప్రవృత్తియద్యస్త్రేణ సంశయముపపాదయతి ప్రకారవత్తేతి। ప్రకారవత్త్వవిశేష్యక
షుష్ఠప్రకారకత్వమేవ సంశయధర్మితావచ్ఛేదకమితి భావః। షుష్ఠేతి। ధర్మితావచ్ఛేదకానుసరణం తదుత్తరమర్థసంశయోపపత్తయే। య
ద్యపి ధర్మితావచ్ఛేదకత్వస్య ప్రకారకం జ్ఞానం తద్వత్ప్రకారకజ్ఞానత్వావచ్ఛేదే ప్రామాణ్యసంశయాత్ తత్త్వావచ్ఛేదే తతో ఽత్ర సంశయ
స్యాప్రత్యయ ఇతి భావః। తద్వత్ప్రకారవత్త్వవిశేష్యకంషుష్ఠప్రకారకం జ్ఞానం నిష్ఠేతి। స్వరూపాపత్తిః। ప్రామాణ్యవిశిష్టే నైవం తత్త్వసంశయ
సంభవసత్త్వాన్నిష్ఠేదేవ తత్ర హేయమితి। తత్। తాదృశధర్మషుష్ఠతం ప్రామాణ్యం। ధర్మితావచ్ఛేదకయా ప్రకారకజ్ఞానం సంశయః తదా
గురుమతే అనిష్టః। యదవచ్ఛిన్నం ప్రామాణ్యం తాదృశాప్రామాణ్యవిశిష్టధర్మిజ్ఞానం తదా తస్య సంశయసంభవే విషయో తిప్రసక్తిలక్షణా విషయతాయాం
అసంభవాత్ తద్విషయతావచ్ఛిన్నత్వస్య తదాధారత్వం తదాత్మమితి। తథా సంశయే సంశయత్వం రుచ్యపి ఏకధర్మ
లక్షణావిషయత్వం తద్ధర్మత్వమితి భావః। తాదృశవ్యాప్యత్వే ధర్మతామాభాస్య। తత్ర వ్యాప్యత్వేధర్మసంభవాదితి భా
వః। ధర్మాభాసః। సంశయః। ప్రామాణ్యసంశయః। స్థితిజ్ఞానేతి। సప్రత్యయస్థితిజ్ఞానే తద్ధర్మః। తదేవదర్శయతి తత్ప్రామాణ్యం। ప్రామాణ్యేతి
విశిష్టనాధియోవిశిష్టధర్మతుల్యతుల్యం గత్వమితి। స్వమతే తత్ప్రామాణ్యేతి। ఏతత్త్వప్రకారవత్తావిశేష్యకషుష్ఠప్రకారకత్వమేవ
సంశయధర్మితావచ్ఛేదకమితి భావః। ప్రత్యయస్య విషయో అవిషయో ఇతి। షుష్ఠే షుష్ఠత్వేఽపి అప్రవృత్త్యాదికాసాధారణ్యాప్రామాణ్యాదితి

೨ (= ಸಂಶಯಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ =)

ಮಾಲಂಬನಾತ್ವಾಚ ಜ್ಞಾನೇ ಜ್ಞಾನತ್ವಪ್ರಕಾರಿತಾಯ್ಯಕ್ತಿಷು ಕೋಟಿಷು ಕೋಟಿಪತಿ ಸಂಶಯಸಂಭವಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಏವೇತಿ। ರೂಪಂ ಗುಣಾದಿತಿ ಜ್ಞಾ
ನಾಂತರಂ ತ ಜ್ಞಾನ ವ್ಯವಸಾಯ ಕೋಟಿತ್ವಾದಿತ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಯ್ಯಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಂ ಗುಣ ಕೋಟಿ ತತಿ ಸಂಶಯಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಗೃಹೀತತ್ವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಧ್ಯಾನ
ತ್ವಂ ದರ್ಶಿತಂ। ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ವಿಷಯಕತ್ವ ಇತಿ। ಜ್ಞಾನ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ ಪ್ರಾಯಶಃ ಸ್ವವಿಷಯ ವಿಷ ದರ್ಶನಾತ್ ಕನಮಾಲಂಬನೇ ಸ್ವಪ್ರ
ತ್ವ ಯ ಇವ ತ್ವಮೇವ। ಜ್ಞಾನವಿಷಯ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶೋತ್ತರ ಪ್ರತಿಯ್ಯಕ್ತಿ ಗಾವತಿ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವಂ ತತ್ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇವ ತನ್ಯ ಯ್ಯ ಸಂಶಯವಿಶೇಷ್ಯ ತತ್ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಮು
ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಪ್ರಕೃತೇ ಚ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇವ ತನ್ಯ ಯ್ಯ ಸಂಶಯವಿಶೇಷ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಂ ತದಿ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ವಾ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಷು ಟ ತ್ವ ಗುಣಾದ್ಯ ಅ
ದೌ ನ ತ್ವಕ್ತ ತತ್ರ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಸ್ವೈವಂ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇವ ತನ್ಯ ಯ್ಯ ಸಂಶಯ ವಿಶೇಷ್ಯ ಧರ್ಮ್ಯಂ ತದೇಸ್ಯ ಸ್ವಾ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಸ್ಯ ತತ್ರ ದ್ರಾ
ಪೌತು. ನ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಯ್ಯಕ್ತಿ ನ ತಿ ವಿನಿ ಶ ನಾಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಮತ ಆಹ। ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇವ ತನ್ಯ ಯಿತಿ। ಅರ್ಥ ಸಂಶಯೋ ಬಿ ಧ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯಾದೀ ತಿ ಭಾವಃ।
ಸಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿ ತತ್ಸಂಶಯಂ ಪ್ರತ್ಯೈವ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ಕೋಟಿ ಯ್ಯ ಇವ ತನ್ಯ ಕತ್ವಾದಿತ್ಯಾಶಯಃ। ಇತ್ಯಾಪ್ತ್ಯೈತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಗ್ರಾಹ್ಯಂ ನ ತ್ವೇ
ತಿ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತೌ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ತದಭಾವಯೋಃ ಕೋಟಿ ಯೋರ್ಜ್ಞಾನಿ ತತ್ಪತೇ। ದಿವಪತ್ತಿ ಯ್ಯ ಕೋಟಿ ಸ್ವ ಷು ಕೋಟಿ ದಿವಪತ್ತಿಯೋರ್ನ್ಯ ವ ಪ್ರಾ ತಾಪದಿ
ಕಾರಕ ಸ್ವ। ತಸ್ಯ ಸ್ವ ಕೋಟಿಕೇ ತ್ವ ಕಾವಿಚಾರ ನಾ ಸಂಭವಾ ನಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯಾಂ ದಿ। ತಥಾ ಇವ ತನ್ಯ ಯ್ಯ ತಾದೃಶ ಸಂಶಯ ವಿಶೇಷ್ಯ ಷು ಸ್ವಪ್ರ ಅ
ಸ್ವ ಯ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಷು ತತ್ವ ಜ್ಞಾನ ತತ್ವ ತದವಸ್ಥ ಏವೋಕ್ತ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ಭಾವಃ। ತತ್ಸ್ವ ಕೋಟಿ ಕೇತಿ। ಪ್ರಥಮ ಪದಂ ಸಮಭಿವ್ಯಾಹೃತ ಪರಂ। ಯತ್ರಾಯ ತ್ವ

೨ ದಿವಪತ್ತಿಯ್ಯ ತಾವತಿ।

ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರಂ
೨೮

ಭಾಂತಸಂಶಯಃ ಕೋಟಿದ್ವಯಜ್ಞಾನಯ ಇತಿ ತದಾ ತದೇವ ಸ್ಯಾಪದೇಶಪರಾಮರ್ಶಃ । ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತತ್ರಸ್ಯ ಪದ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪರ [illegible] ಸಂಶಯೋ ಯೋಗ್ಯತಾ
ಭಾಂತಸಂಶಯಃ ಕೋಟಿಃ ಸಂ [illegible] ಕೋಟಿಕಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ವರ್ತಕಂ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತಃ ತತ್ರ ತದ್ವೃತ್ತಿ ಯತ್ಸ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಸಂಶಯಯವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಪ್ಯತ್ವಾ
ಭಾವಪಾಕ ಇತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ । ಅತ್ರ ತದೇವ ತದ್ವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿ ಕೋಟಿಕಸಂಶಯ ಕಾರಣಯಸ್ಯ [illegible] ಕೋಟಿ [illegible] ಇತಿ [illegible] ವೃತ್ತಿ ಯತ್ಸ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಕಾರಣ ಪದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ
ಕೋಟಿತ್ವರಕ್ಷಣೇ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ವಿಷಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಂಶ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಘಟತ್ವಾದಿ ಕೋಟಿಕಸ್ಯ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ತತ್ಪ್ರವರ್ತಕ ಯತ್
ಪ್ರಯೋಜಕವರ್ತಕ ಯತ್ವಾತ್ । ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯ ವೃತ್ತಿಃ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಂಶ ತತ್ಸ್ವತತ್ವ ಕೋಟಿಕಸಂಶಯ ನೈವ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ೪
ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ತತ್ಸ್ವಸಂಶಯ [illegible] ತತ್ಪ್ರಕಾರಕ ವೃತ್ತಿಕರಣಸಂಶಯ ಕಾರಣಯ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ವರ್ತಕ [illegible] । ವೃತ್ತಿಕರಣಸಂಶಯ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಯತ್ರ
ತ್ವ ತಿಬದ್ಧಸ್ಯ ತತ್ವಾತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವೃತ್ತಿಕರಣ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ತಿರೋಧಾನಾಭಾವಾದಿತ್ಯವಿಶೇಷ [illegible] । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾಂಶ ತಸಂಶಯ ಕಾರಣಯ ವೃತ್ತಿ
ಯತ್ಸ್ವಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದ । ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಂಶ ಗ್ರಹಣ ಇತಿ । ಸ್ವಕೋಟಿಕತ್ವ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಪ್ರಸ್ತಾವ ತಾದಿಸಂಭಾವನಾಸ್ಯಸ್ಯ ವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ಭಾವಾತ್ ಯದಾ ಯತ್ತು ಭಾಂತ
ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವ ಯೋಗ್ಯತ್ವಾತ್ ತದಾ ತದೇವ ಸ್ಯಾಪದೇಶಪರಾಮರ್ಶ ಯತ್ಸ್ವಮಿತಿ ಶಬ್ದ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗಮ ಇತಿ ಭಾವಃ । [illegible] । ಘಟತ್ವಾಂಶೇ ಕೋಟಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ಕೃತ್ಯ । ಪ್ರಕಾರಾಂತರಂ । ಘಟತ್ವಾದಿನಾ । ಅತ್ರ [illegible] ರೂಪೇಣ । ಜಾತಿತ್ವಾದಿನಾ । ತಥಾ ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಾತ್ । ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ವರ್ತಕತ್ವಾತ್ । ತಥಾ ಪರಾಯಂ ಘಟೋ ಘ
ಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ತ್ವಾಂಶ ಯಾಂಶಂ ತತ್ಸ್ವಾಪ್ರಯುಕ್ತ ವರ್ತಕಂ ಯತ್ಸ್ವಾಯಂ ಜಾತಿಮಾನ್ನ ವೇತಿ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಘಟತ್ವಾದಿ ಕೋಟಿಕಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ । ತತ್ಸ್ವಸ್ಯ

ಗೃಹ್ಯಮಾಣತ್ವಸ್ಯ ನ ತದ್ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿ ಭಾವಃ। ಏವಂ ಚ ಯತ್ರಾಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಇದಂತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನ ಸಾಪ್ರಕಾರತ್ವೇಷು ಘಟತ್ವಂ ಗೃಹೀತಂ ತತ್ರ ಘಟತ್ವ ಉತ್ತರವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತೇ
ನೇ ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯವಚ್ಛೇದಕೇಷು ಘಟತ್ವಾದಿ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಯೋಃ ಪ್ರವರ್ತಕೀಭೂತಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ತದ್ವಿಷಯಿ ಗೃಹ್ಯಮಾಣತ್ವೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಃ। ಏವಂ ಸಮವಾಯಾದಿ
ಸಂಬಂಧೇನ ಯತ್ರ ಘಟತ್ವಾದಿಕಂ ತತ್ರ ಕಾಲಿಕಸಂಬಂಧೇನ ವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತೇ ತಾದೃಶಸಂಶಯಸಂಭವೇನ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಸಮವಾಯಾದಿನಾ ಧರ್ಮ್ಮಿತಾ
ವಚ್ಛೇದಕೀಭೂತಾದಿರಪಿ ತತ್ತದೀಯಸಂಬಂಧವಿಶೇಷಪರಿಗ್ರಹಃ। ತಾದೃಶಸಂಶಯಸ್ಯ ಧರ್ಮ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ತದವಚ್ಛೇದಕೀಭೂತ ಯಾವತ್ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಸ್ಯ
ಕಿಂಚಿತಾ ತೇನ ರೂಪೇಣ ತೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯಾಭಾವಃ ಸಾಧ್ಯ ಇತ್ಯತ್ರ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ವ್ಯರ್ಥವಿಶೇಷಣಮಿತಿ।
ವಿಶೇಷಣಂ ವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತೇನ ವೃತ್ತಿತಿ। ತಥಾಚ ಯತ್ರ ಸಂಶಯವಿಷಯತ್ವಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಂ ವಾ ತತ್ರ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಯೋರುತ್ತರವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತೇನ ವರ್ತಿ ಸಾಪ್ರಕಾರಕ
ಸಂಶಯ ಪ್ರವರ್ತಕೀಭೂತ ವಿಶಿಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕತಾದೃಶಸಂಶಯಧರ್ಮ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಕೇಣ ತೇನ ಸಂಬಂಧೇನ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಾಭಾವ ಇತ್ಯತ್ರ ವ್ಯ
ಭಿಚಾರಾಭಾವೇ ಏವಂ ತಾದೃಶವೃತ್ತಿವ್ಯಕ್ತೇನ ವರ್ತಿತ್ವಾದಿ ವಿಶೇಷಣಂ ವ್ಯರ್ಥಂ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಯೋರ್ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವೇ ಸಾಪ್ರಕಾರಕಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಘಟತ್ವಾ
ವಿಶೇಷಣಾಭಾವೇ ಸರ್ವತ್ರೈವ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವರೂಪಸಾಧ್ಯಸಂಭವಾತ್। ಸಾಧ್ಯ ಸ್ವರೂಪಾಕ ವಿಶೇಷಣಂ ಚೇಯಂ। ಏವಂ ಚಾಯಂ ಪ್ರಾತೀತಿಕಸಂಶಯಃ ವೃತ್ತಿವ್ಯ
ಕ್ತೇನ ವರ್ತಿ ತತ್ರಾಪಿ ತಾವದಪಿ ತದ್ವಿಶೇಷಣಂ ಸಾರ್ಥಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ತಥಾ ನ ತಿ ಪ್ರಕಾರ ಕಿಂಚಿತ್ ವ್ಯಾಯಾಸ್ತದ್ವಿತ್ವ ವಿಶೇಷಣಾದ್ವಯಾಭಾವಾತ್। ಏವಂ ತಾ

ಪ್ರಶಿಷ್ಟಂ
೨೨

೧ (ಅವಚ್ಛೇದ್ಯಾಧಿಕರಣಸಂಬದ್ಧತ್ವೇನಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇ ಘಟಸ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಭಾವಾಶಯಃ)

ತಾದೃಶಸಂಶಯವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿಃ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣತ್ವೇ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ । ತದಭಾವವಿಶಿಷ್ಟಗ್ರಾಹ್ಯಸ್ಯಾಸಂಭವಃ । ಘಟತ್ವಾವ
ತಾದೃಶಸಂಶಯವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೀಭೂತಪಟತ್ವಾದ್ಯವಚ್ಛೇದೇ ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹ್ಯವೃತ್ತ್ಯಭಾವಸ್ಯ ಅಸಂಭವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ । ಘಟತ್ವಾವ
ಚ್ಛೇದೇನ ಘಟತ್ವೇ ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹ್ಯವೃತ್ತ್ಯಂಶೇ ಪಟತ್ವಾವಚ್ಛೇದೇನೇತಿ ಪ್ರತೀತಿಬಲೇನ ತದ್ಘಾಟಿಕಾಲಾತ್ । ತಾದೃಶಸಂಶಯವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿ
ನ್ನವಿಶೇಷ್ಯತಾಕೀಯೋಭ [redacted] ತತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿತ್ವೇ ಅನ್ಯಥಾ ಘಟಾಭಾವವತ್ ತದ್ವಿಷಯತಾ ಸಾಮಾನ್ಯಕ ಪ್ರಸ್ವಾಸಾಂಗತ್ವಾತ್ । ಅಗತಿ । ಅಗತ್ಯಾಸ್ತು ಯತ್ಕ್ರಿಯಾಯೋವರ್ತ್ತಿ ವಿಶೇಷ್ಯಕಂ ಘ
೫ ಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಘಟತ್ವೇ ಸಂಶಯಗಾಮಿತ್ವಾದಿ ಭೂಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತತ್ವಾತ್ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಸ್ತೋ ವಧಿಕ ಪ್ರಸಿದ್ಧೇರ್ಯದ್ವ್ಯಕ್ತೇಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಯೋ ತರಂ ಚ ಅಥ ಸಂಶಯಃ ಅ೯೦
ತತ್ರ [illegible] ಸ್ನಿತಿ ಕ್ಷೇಣ ಪತ್ತಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿರ್ಯದ್ವ್ಯಕ್ತೇಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಸಂಶಯಕೋಟಿತ್ವಸ್ಯ ಘಟತ್ವೇ ತತ್ವಾತ್ ತದ್ವ್ಯಕ್ತೇಃ ಸಾಧ್ಯತ್ವಾತ್ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಏವೇತ್ಯಾದಿ । ಕೋಟಿತ್ವಾದ್ಯಾದಿ । ಸ್ವಾಶ್ರಯಯೋ
= ಅರ್ಥ ತ್ತರಃ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಃ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಟಿಕ ಯಾವಾನ್ ಸಂಶಯಃ ತದ್ಭೂತಸಮಾನಾಧಿಕರಣಃ ಯಃ ಸ್ವಾಶ್ರಯಯೋತ್ತರಃ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣಃ ಸಂಶಯಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ತತಿಯಾ ಘಟತ್ವಾದಿ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅಗ್ರೇ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಟಿಕ ತಾದೃಶಯಾವತ್ಸಂಶಯ ಪೂರ್ವವರ್ತ್ತಿತ್ವ ಮಪ್ರಸಿದ್ಧಮತಃ ಸ್ವಾಶ್ರಯಯೋತ್ತರೇತಿ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಟಿಕಸಂಶ
ಯವಿಶೇಷಣಂ । ತತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯವೃತ್ತ್ಯುತ್ತರೇತ್ಯರ್ಥಃ । ಯತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯವೃತ್ತ್ಯುತ್ತರಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಃ ಅನಂತರಂ ಚ ವಿಷಯಸಂಶಯಃ [illegible] ಸ್ವಾಶ್ರಯವ್ಯ
ಕ್ತೇರೇವ ಧರ್ತ್ತ[illegible] । [illegible]ಸಿದ್ಧಿಃ । ತತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯೋತ್ತರಂ ಪುರುಷಾಂತರೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯಕೋಟಿಕಸಂಶಯಸಂಭವಾತ್ ಮಾನಾಭಾವಾತ್ ಅಸಿದ್ಧಿ[illegible] ಸಮಾನಾಧಿಕ

೧ ಅವ್ಯವಹಿತಸ್ವಾಶ್ರಯೋತ್ತರಮಿತ್ಯರ್ಥಃ

೨ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸ್ಯೈತತ್ತ್ವಾತ್

ತ್ಯ

ಸಂಶಯತ್ವ ರಣೇತಿ । ತಾದೃಶಯಾವತ್ಸಂಶಯಾಂತರ್ಗತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯವ್ಯಾವರ್ತಕಾತಿರಿಕ್ತಸ್ಯ ತತ್ಸಂಶಯತ್ವಸಂಭವಾತ್ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಕ್ತಿರಿತಿ । ತಾದೃಶಯತ್ಕಿಂಚಿತ್ಸಂಶಯ
ವ್ಯಾವರ್ತಕಾತಿರಿಕ್ತಸ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಪನ್ಯಾಸವೈಯರ್ಥ್ಯಾಪತ್ತಿರಿತ್ಯತ ಆಹ ಯಾವದಿತಿ । ಸ್ವಾರ್ಥಕಾಂಶೇ ಸಂಶಯ ಇತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯ ಇತಿ । ತಾದೃಶಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸ್ವಾವ್ಯ ಪ್ತ
ಸ್ವಾರ್ಥಕವಿಷಯಕತ್ವಅನಿಷ್ಟಪ್ರಸಂಗಾತ್ ವ್ಯಾವರ್ತಕಾತಿರಿಕ್ತಾ ಇತ್ಯುಕ್ತಾಃ । ... ಸ್ಥಾಲೀ ... ಮಾತ್ರಾಯಾಂ ದರ್ಶನವ್ಯಭಿಚಾರಃ । ಸ್ವಾರ್ಥಕವ್ಯಾ
ವರ್ತಕಾತಿರಿಕ್ತಸಂಶಯಮಾತ್ರಾಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರಾತ್ ತದ್ವಾರಣಾಯ ಸ್ವಾರ್ಥಕೋಕ್ತಿರಿತಿ । ಅತ ಏವ ವ್ಯಾವರ್ತಕಸಂಶಯಮಾತ್ರಾಯಾ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾ
ಯ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇತಿ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಇತಿ ಸ್ವಾರ್ಥಕಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವೇ ಸ್ವಾರ್ಥಕಸಂಶಯ ಸ್ವಾರ್ಥೇತಿ । ಸಂಶಯ ಸ್ವಾರ್ಥಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಧಿಕರಣ ರೂಪ
ತ್ಯೆ ತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಏತತ್ಪ್ರತ್ಯೇಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಸ್ವಾರ್ಥಕಸ್ಯ ಭೂತಾರ್ಥತತ್ಪ್ರಾದೇಃ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ವೇ ತತ್ರ ವ್ಯಭಿಚಾರಃ । ಸ್ವಾರ್ಥತ್ವಸ್ಯ ತಾದೃ
ದರ್ಶ ಶಾವಚ್ಛಿನ್ನತ ... ಮೇವ । ಸ್ವಾರ್ಥಕತ್ವಂ ಸ್ವಾಶ್ರಯವಿಷಯತ್ವಂ । ತದ್ಗ್ರಾಹಕತಯೇತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಾಶ್ರಯವಿಷಯತ್ವಂ ತದ್ಗ್ರಾಹಕಸಂಶಯವ್ಯಾವರ್ತ
ಕಾತಿರಿಕ್ತಸ್ಯ ತತ್ತ್ವಂ ದೇಹೋಽಭಾವಾತ್ವಂ ದಿಗ್ದರ್ಶನಕ್ರಿಯಾ ... ಸ್ವಾರ್ಥಕತ್ವಂ ತ್ವಿತಿ । ಸ್ವವಿಷಯತಾಪ್ರಯೋಜಕೇತಿ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯವಿಷಯತಾಶ್ರಯ ಶ್ರಯ ತು
ಷ್ಯ ಶ್ರುತ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಪ್ರಯೋಜಕಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಲಾಭ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಸ್ವವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತಾವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿಃ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸ್ವತ್ವೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ತಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಪ್ರಾಮಾ
ಣ್ಯಂ ತ್ರಿಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವೇ ಸ್ವಂ ಪ್ರತಿ ಕಾರಣತಾಯಾಃ ಅತ್ಯಂತಾಸಂಭಾವಿತತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ । ... ಸಂಯೋಗಸಂಯುಕ್ತಸಮವಾಯಾದಿಸಂಬಂಧಾರಣಾಂ ಪ್ರ
ತ್ಯಾಸತ್ತಿತ್ವಂ ಕ್ವಚಿತ್ಕಮತ ಅಭಾವಸ್ವಾಶ್ರಯ ವಿಷಯತ್ವೇತಿ । ಉಭಯಮತ ಇತಿ ಕೃತ್ವೇತ್ಯಯಮತನಿಷ್ಕೃತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರವೇಶಾತ್ ತದವಸಾನಂ ಚ ಸ್ವಗುರುಮತನಿಷ್ಕ

ತ್ವಸ್ಯ ಪ್ರವಿಷ್ಟೇ ವೈಯರ್ಥ್ಯಾತ್ ಕಾರಣ್ಯಯಮತಿವೇತಿ। ಯದ್ಯಪ್ಯುಪಕ್ತ ತಥಾಗಾಥಕಸ್ಯ ಕಸ್ಯಚಿತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯಸ್ಯಾನ್ಯಯಮತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯತಾನಿಷ್ಠೇವ। ತಥಾಪಿ ಯಾ
ವತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯವಿಷಯತ್ವೇ ಗ್ರಾಹ್ಯಯತಯಾ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಂ ತದಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯವೃತ್ತಿವಿಶೇಷಿತಾ ಅರ್ಥಸ್ಯ। ಶ್ರುತಿ ಯುಕ್ತಾವತ್ತಿ ಯಥಾ ಶ್ರುತ ತಾತ್ಪರ್ಯಗ ಏವಾಸ್ಯ
ರ್ಥಃ। ಅನ್ಯತ್ವಂ ಇತಿ। ಪರೋಕ್ಷ ಪ್ರದರ್ಶನೇತಿ। ಯತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ವಾಶ್ರಯಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಂ ಸ್ವಾಶ್ರಯತಯಾ ಸ್ವಾಶ್ರಯಸತಿ ತಾದೃಶ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂಶಯೋತ್ಪಾದಿ ತಿಸಾಧ್ಯ ಯವಿಷ
ಸ್ವೈ ಪ್ರಕೃತ ಹೇತೋರ್ವಿರೋಧಿ ಕಾಲೇನಾನುಪಲಬ್ಧಿ ಭಾವಃ। ಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವಂ ಪುಟತ್ವಾದಾವಪಿ ತತ್ತ್ವಂ ತ್ರಿತಿ। ಅತ್ರ
೮ ಸ್ವಾಶ್ರಯಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವೇ ಇತಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ಪ್ರತಿಬದ್ಧ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವ ಮಾತ್ರಪದಾರ್ಥವಿಶೇಷ್ಯ ವೈಯರ್ಥ್ಯಾತ್ ಕಾರಣಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ಪ್ರತಿ
ಬದ್ಧೇತಿ। ಅತ್ರಾಪಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯಪದಂ ಸ್ವಾಶ್ರಯವೃತ್ತಿ ವಿಶೇಷಪರಂ। ತೇನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇ ಪರತಃ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯಪ್ರತಿಬದ್ಧಸಂಶಯ ಕೋಟಿಕತಯಾ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಃ। ತದ್ಧೃತ್ಯಂ ಪುಟತ್ವ ಪದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾಣವೇತಿ ಸಮಾನಾಲಂಬನ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಸ್ವಾಶ್ರಯಪ್ರತಿಬದ್ಧತಯಾ ತತ್ರೈವ ದೋಷಃ।
ತಥಾಪಿ ಕೋಟಿತಾಸಂಬಂಧಪ್ರತಿಬದ್ಧತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಭಾವಾತ್। ಯತ್ಕೋಟಿಕ ಸಂಶಯತ್ವಂ ಪ್ರತಿಬದ್ಧತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ತತ್ತ್ವಾಭಾವಾತ್ತಿ ಯಾವತ್।
ತತ್ಪುಟತ್ವ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಸಂಶಯಮಯಂ ಪುಟತ್ವ ಸಮಾನಾಯೋಗ್ಯತೇತಿ ಸಂಶಯಂ ಪ್ರತಿ ಅಯಂ ಪುಟ ಇತಿ ಸ್ವಾಶ್ರಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಯಾ
೫ ಸ್ವಾಶ್ರಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿವಿದ್ಧ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ ತತ್ರ ಸತ್ತ್ವೇಪಿ ಯಾವದಾಶ್ರಯ ಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವ ಅಭಾವತಾಪತ್ತ್ಯಾ ತತ್ರಾಪಿ ಸಾಧ್ಯ
ಕಾಪತ್ತ್ಯಾಯಾವತ್ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾತ್। ಅಸ್ಮಿನ್ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇ ಸಮಾನಾಯಸ್ಯ ಸಂಸರ್ಗತ್ವೇ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ವಿಷಯತ್ವ ಪ್ರಸಾಧ್ಯ ಸ್ವಾಪಿ ಸತ್ವಸ್ಯ

೧ =) ಅತ್ರಯುಸ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ವಕ್ಷ್ಯಾದತ್ಯಾವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾದಿಃ ಸಾಧ್ಯಃ। ತೇನಯಂ ಧರ್ಮಿತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕ ಸ್ವಾಶ್ರಯಂ ಬೋಧ =) ಸ್ವಾಶ್ರಯ ೪
=) ತದ್ಯಸ್ಯ ಸಂಶಯ ಕೋಟಿ ಸಾಧಕತ್ವ ಸ್ವಾಶ್ರಯ ಸಿದ್ಧಿ ಇತಿ ಬೋಧ್ಯಂ =)

ಅಪ್ರಶುಕ್ತಿಃ ೪

ವ್ಯಭಿಚಾರಜ್ಞಾನಾಭಾವಃ। ಯದ್ವಾ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ಶ್ರಿಯಯೋರ್ಯಾವದ್ವಿಷಯತ್ವಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯಃ। ತದಾ ಚ ವಿಶೇಷ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಬುದ್ಧ್ಯತ್ವ
ತಾದೃಶಯೋಃ। ಏತದ್ಜ್ಞಾನ ಕಾಲಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಪ್ರಕಾರಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯವಿಕಲ್ಪಃ। ಯದ್ಯಪಿ ನ ಸ್ಯಾತ್। ಸಂಶಯಯೋಗ್ಯತ್ವ ಸ್ವರೂಪಯೋಃ। ತಥಾಪಿ
೮ ತತ್ತ್ವತಥಾತ್ವಾರ್ಥಃ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಧ್ರುವತ್ವತಶ್ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಂಭವ ಏವಾನ್ಯಥಾ। ಸ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವದಸ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವವಿಷಯತ್ವೇ ಯತ್ರ ಭ್ರಮತ್ವಸಂಶಯಃ ತಾವತಾ

=ಅರ್ಥ

ಶಯಃ ತತ್ರ ಭ್ರಮತ್ವ ಪರತ್ವ ಯತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಸಂಶಯಾದೇವ ಸಂಶಯಃ ತತ್ರಾಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ಅತ ಏವ ಭ್ರಮಸಂಗ್ರಹಾಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಶೇಷ್ಯೇತಿ।
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಂಶಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ್ಯ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಭ್ರಮತ್ವವತೀತ್ಯತಿ ... ಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಜನ್ಯಸಂಶಯವಿಷಯ ಭ್ರಮತ್ವವತ್ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವ ೧
ತತ್ತ್ವತ ಇತಿ। ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಂ ಚ ಏಕವಿಶೇಷ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತದಭಾವವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಂ। ಏತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಾತ್ರಸಮಾವಲಂಬಿ ತತ್ತ್ವಮತ್ವ ತತ್ಪ್ರಮಾತ್ವ ... ನಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವ
೧ ವಿಶೇಷ್ಯತಃ। ಯಥಾ ಶ್ರುತಸ್ವಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಜನ್ಯಸಂಶಯವಿಷಯ ಅರ್ಥವಿಶೇಷಣವ್ಯಭಿಚಾರಜ್ಞಾನಾಭಾವಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇಹ ತತ್ಸಂಶಯಜನ್ಯೇತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ=
ಅರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಜನ್ಯಸಂಶಯವಿಷಯತ್ವಾತ್ತದ್ವ್ಯಾನಾನಃ। ತತ್ಸಂಶಯತ್ವೇ। ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಶೇಷ್ಯಕಸಂಶಯತ್ವೇ। ತತ್ಸಂಶಯತ್ವೇ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯತ್ವ
ಸ್ವವ್ಯಾಪ್ತಿಮಾನ್ ಧಾರಾವಾಹಿಕೇತಿ। ಧಾರಾವಾಹಿಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೇ ಪೂರ್ವಸಂಶಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣಜ್ಞಾನತ್ವೇ ಹೇತುತ್ವಂ। ತತ್ಸಂಶಯತ್ವೇತಿ ತ
ದ್ವ್ಯಾನಃ। ತತ್ತತ್ಸಂಶಯಸ್ಯ ಸಂಶಯತ್ವೇ ಯಾ ಜನಕತಾ ತದ್ರೂಪಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೈವ ವಿವಕ್ಷಿತಾ। ಕಿಂ ತತ್ಸಂಶಯತ್ವೇ ಜನಕತ್ವ ವಿವಕ್ಷಯಾ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ೪
ವ್ಯಾಪ್ತಿಂ ದರ್ಶಯಿತುಮಾಹ ತಾದೃಶಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇತಿ। ತಾದೃಶಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ। ಭ್ರಮತ್ವವತ್ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಃ। ಭ್ರಮತ್ವಾಭಾವವತ್ತ್ವಾದಿಗ್ರ

೭ ಭ್ರಮತ್ವವತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಾಂತರವಿಷಯತಾವಿಜ್ಞಾನಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಾತ್ತತ್ಸಂಗ್ರಹಾಯ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಶೇಷ್ಯೇತ್ಯುಕ್ತಂ

ಮತ್ವಂ॥ ಅಥಯ್ಯಾಪ್ತಾವಿತಿ। ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಜ್ಞಾನೇ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಚ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ। ತಥಾ ಚ ಇದಂ ಘಟ
ಜ್ಞಾನಂ ಘಟತ್ವವತಿ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕಂ ವಾ ಇದಂ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಂ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವತಿ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕಂ ನವೇತ್ಯಾಕಾರಕಸಮಾನಾಲಂಬನಸ್ಯ
ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯಸ್ಯ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಕಾರಕತ್ವರೂಪ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯತ್ವೇನೋ
ಕ್ತಾಂಶಿಕಸಂಶಯಂ ಪ್ರತಿ ಜನಕತ್ವೇ ಚ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯತ್ವೇನ ಜನಕತ್ವಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಅನವಸ್ಥಯಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕಸಂಶಯಂ
ಪ್ರತ್ಯೇವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಸ್ಯ ಹೇತುತ್ವಾತ್ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯದಶಾಯಾಂ ಚ ತತ್ಪ್ರಯೋಜ್ಯಸ್ಯ ಸಂಭವಾತ್ ಅನಂತಧೀಯಪ್ಯಾಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಸಂಶಯಸ್ಯ ತತ್ರ ಸಂಶಯತ್ವೇನ ಜನಕತ್ವಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಯಥಾ ಶಕ್ಯಾಪಿ ನಾಸ್ತ್ಯೇವ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಃ ತದಪ್ರಯೋಜನಾಯ ತ್ರ ಘಟತ್ವವತಿ
ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ತ್ರಾಂತತ್ವಾತ್ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯಸ್ಯ ಸಂಶಯತ್ವೇನ ಜನಕತ್ವಸಂಭವಾತ್। ಅತ್ರಾಪಿ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯತ್ವ
ವಚ್ಛಿನ್ನಜನಕತಾನಿರೂಪಿತಜನ್ಯತಾಯಾಃ ಕೋಟಿತಾಸಂಬಂಧೇನ ವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತಿ ಚೇತ್ಯರ್ಥಃ। ತೇ ತಾದೃಶಸಮಾನಾಲಂಬನಸಂಶಯಜನ್ಯತ್ವಾದಿದಂ ಘಟ
ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮಾ ನ ವಾ ಇತ್ಯಂ ಘಟತ್ವೇ ನವೇತಿ ಸಮಾನಾಲಂಬನಸಂಶಯಸ್ಯೋಪಪಾದಕತ್ವಾಭಾವಾದನವಸ್ಥಾ ಮಾತ್ರೇತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಃ।
ತೇನ ದ್ವೇಧಾವಧ್ಯಯ ಕೋಟಿಕೇ ಸಂಶಯಾಂಶ ಉಪಗಮಬೀಜತ್ವಾತ್। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವದನ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮೈವ ಜನಕತ್ವೇ ತು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಭಾವಾಭಾವಕೋಟಿಕತ್ವಂ
ಮಾಂತ್ರಾರ್ಥಃ। ಕೋಟಿತ್ವಂ ಕೋಟಿತಾ ವಚ್ಛೇದಕೀಭೂತತ್ವಂ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ಘಟತ್ವತಯಾ ಘಟತ್ವಾದೇಃ ಕೋಟಿತ್ವಸ್ಯೋಪಪಾದಕತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ। ಅಂಶ
ತ್ರಯ ಘಾಟ್ಯತತ್ವಾಗವಾನ್ನ ವರ್ಣಃ॥ ಮೂಲೋಕ್ತಹೇತ್ವೋಃ ಸ್ವಯಂ ದೂಷಣಮಾಹ ಅತ್ರಾಪಿ ತ್ವಾದಿನಾ। ಅತ್ರ। ಮೂಲೋಕ್ತ ಪರತಸ್ತ್ವಸಾಧಕೇ। ತ್ವಾಚಿಹಾ

೪ ಸ್ವಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿರೋಧಿಸಂಶಯ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಜನಕತಾನಿರೂಪಿತಜನ್ಯತಾಶ್ರಯಸ್ಯ ವಿಷಯತ್ವೇ ಚ ಘಟತ್ವವತಿ ತ್ವಾದೇರೇವ ಸಿದ್ಧಿಃ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವತ್ಯಂ ತಾತಿ।
೫ ತತ್ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧ್ಯಾ ತದಭಾವರೂಪ ಹೇತೋರಪ್ರಸಿದ್ಧಿರಿತಿ ಭಾವಃ। ಕೋಟಿತ್ವಾದಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಕೋಟಿಕಸಮಾನಾಲಂಬನಸಂಶಯ

೮ ಭಾವಾದಿತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾನುಪಪತ್ತ್ಯಾದಿದೋಷಾಃ ಶಕ್ತೈಕ್ಯೇ ತತ್ತ್ವದಿ ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಶಂಕಾ ಸ್ಯಾತ್। ಸ್ವತಸ್ತ್ವಪಕ್ಷೇ ನ ದೋಷ ಇತ್ಯಾದಿದೋಷಾಃ ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತತ್ವಾತ್ ಸಂದಿಗ್ಧಾನಿಷ್ಕರ್ಷಂ।
ಸ್ವತಸ್ತ್ವಪಕ್ಷೇ ನಾಸ್ತ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಪ್ತಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಪ್ರಸಂಗಾತ್ ಪ್ರಮಾಣಸಂಶಯಾನವಕಾಶಃ। ಸ್ವತಃ ಪ್ರಮಾಣತ್ವಾದಿತಿ। ಗುಣಾಪ್ರತಿಬಂಧಸ್ಯ ಸ್ವತೋ ಗ್ರಹಣಾತ್ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಾತ್ ತ
ಬ್ರಹ್ಮಾದೀನಾಂ ತದುಭಯಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾದಿಪರತಸ್ತ್ವೇ ಪ್ರಮಾಣವಿಂತಿ ಭಾವಃ। ಘಟಜ್ಞಾನಮಪ್ರಮೇತ್ಯಾಕಾರಘಟಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿ ಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಚ
ವಿಷಯತಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಭಾವೇ ಸಾಧ್ಯಮತದುಪಪತ್ತಿರಿತಿ। ಯತ್ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ತತ್ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯಕತ್ವೇ ಘಟಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯಾದಿ ಜ್ಞಾನಾನಾಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ವಿಷಯಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವೇ ಸಂಶಯಸ್ಥಲೇ ಮತದಪ್ರಸಂಗತದುತ್ಪತ್ತೇರ್ವೃತ್ತೇಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸಾಮಗ್ರೀಗ್ರಾಹ್ಯತ್ವೇ ವಿಷಯತ್ವಪ್ರವಿಶೇಷಣವತ್ತಾಸಂಗ ಧೃಷ್ಟ
ಗ್ರಹಣಾಶ್ರಯಸ್ಯ ಸ್ವತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಾಹಕ ಸಂಶಯಾಭಾವಾತ್। ತದ್ವದೇವ ತತ್ರ ದೋಷಾಭಾವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಗ್ರಹಣಾಭಾವಃ ಪ್ರವೃತ್ತಿರತ್ ಅಪ್ರಾಮಾ
ಣಾತ್। ತದಾ। ತಥಾಪಿ। ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ। ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಜ್ಞಾನಃ। ಘಟತ್ವಂ ತದೇಕಂ ವಿಷಯಮಾಣ ಸ್ವಘಟತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಾಪ್ತತ್ವ [redacted] ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವಾಭಾವೇನ ತದ್
ಮಾಣತಿ। ತತ್ರೇತಿ। ಸ್ವವಿಷಯೇ ತದ್ವೃತ್ತೇಃ। ತೇನ ಸ್ವವಿಷಯಸಂಬಂಧಮಾತ್ರಾದಿವೃತ್ತೇಃ। ಘಟಗ್ರಹಣಾದಿತ್ಯಾದಿ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶತ್ವಾತ್ ತತ್ರ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಸ್ವ
=ಗುಣವಾದಾ ಸ್ವಾಂಶೇ ಸಂಶಯಾಭಾವಾತ್ ತದ್ಗ್ರಾಹಕತ್ವಾಭಾವಾದ್ಧಿ ಪ್ರಕಾರತ್ವ ಭವನಾಧಿಕರಣ। ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಘಟಾದಿ ತದಾದಿ। ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತತ್ರೇತಿ ಪದಂ ದಿಶ್ಯಮಿತ್ಯ
ಪರಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತಃ ಸ್ವತಃ ಸ್ವಯಂ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಗ್ರಹಣಂ ಯಥಾ ತ್ರಯಂ ಇತಿ ಕೃತತ್ವಾದಿತಿ ವರ್ಣಯಂತಿ। ಅತ ಏವಾಗ್ರೇ ಪದಂ ಅತ್ರ ತತ್ರೇತಿ ಸಾಧ್ಯವಾನ್ ಪ್ರಕಾರಸ್ಯ ಜ್ಞೇ।
ಯತ್ ಸ್ವವಿಷಯೇ ಸಂಶಯಸ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಃ ತತ್ರಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ। ನಾಗ್ರಹಣಮಿತಿ। ಅಪ್ರಕಾಶ ವೃತ್ತಿಃ
ಸ್ವಾದಿತಿ। ತದಾನೀತಿ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯತ್ವೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಾತ್ರಪಕ್ಷೇ ಭಾವಾಭಾವಗ್ರಹಾದಿತ್ಯತ ಆಹ ಏತೇನ ಶ್ರುತ್ವೇತಿ ತತ್ರಾಪಿ ಜ್ಞಾನ ಏವ ಪ್ರಾಮಾ
ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಾದಃ

ಪ್ರಶಿಥಂ
೪೦

೪ ತ್ರೈಂಟ್ಯುಪಸ್ಥಿತಿಃ ಶುದುತ್ತರಂ

೧(ಕಕ್ಷ್ಯಾಧಾರಯಃ ತತ್ತ್ವಸ್ಯಯವಿಶ್ವೇಷ್ಯೇತ್ಯರ್ಥಃ =)

ನ್ಯಾಯಿಷಿವಿಕ್ಷ್ಯತಿಶಿತಿ। ಸಾತ್ರೇತಿ। ಏತಸ್ಯಾಶ್ವವಿಶೇಷಣ್ಯಕೇತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ತ್ವೇಷ್ಯಂಯಿತಿಶಕ್ಷ್ಯಧಾರಯಃ ಪಾಪ್ತೃತಿ। ತನ್ಯಿತ್ತ್ವಯಿಲ್ಪತಿಪಕ್ಷೀನಮಾಂಸೇ ತಂತ್ರಕ್ಕೃಯಯಾ ಅಪವಾ
ವಪಾದಿನಕೆಲಿಶಪಾಕ್ರಸಂಗಇತಿ। ಶಯತ್ತಿತಿ। ತತ್ತ್ವೇಷ್ಯಯೋಸ್ತ್ವಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತ್ರೇತಿ। ಸಾಕ್ಷ್ಯಸ್ಥಾತ್ರಿತ್ವನ್ಯಸಮಾಸಾರ್ಥಕಂ। ಕಲಸಾಕ್ಷ್ಯಪಾಂ ತ್ರಿಪೂರ್ವಕತ್ರಿತಿಪ್ಯಯಂ
ಕಿಮರ್ಥಮಿತ್ಯಾಶಂಪ್ರಾಕಾರತ್ಯಾದಿ। ವ್ಯವಸಾಯೇತಿ ಪ್ರಿಷ್ಟಯಯೋಃ ಶಿತಿಮಧ್ಯಾನಂಧ್ಯಮಿತ್ಯಯಃ। ತಥಾಚಸಾಕ್ಷ್ಯಸ್ಥಾತ್ರಪದಾದಾಕಿಇದಂ ಶಾಸ್ತ್ರಕಂ ಗರ್ವವ್ಯವಸಾ ೯ ಇತಿ
೪ ದುತ್ತರಂತ ಯಸ್ಯತ್ತ್ವತ್ವಯುಕ್ತದುತ್ತರಂತತ್ತ್ವೇ ವವ್ಯವಸಾಯಿತಿ ಅಯಂ ವ್ಯವಸಾಯೋ ಗುಣಯೋಃ ಕವೇತಿಗುಣ್ಯಸಂಕಿಷಾಸ್ತ್ರಗುಣತ್ರೈಪಾಂತಸತತ್ವ್ಯಾಕ್ಕಾಶಿಕ್ಯಾಪ್ಯಮಿತ್ಯ
ತ್ಯಕಸಾ ಧ್ಯಾನದಾಪ್ಯಪ್ಯೃಭಿಚಾರಇತಿಸಾಕ್ಷ್ಯಸ್ಥಾತ್ರಪದಂನಮಾಕ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾರ್ಥಕಂ। ಏವಂವಿಷಯಾಭಾಂತರ ದ್ವ್ಯಾತ್ಮ ಪ್ರಕಾರಾಂತ್ರಕರಣಸ್ಥಾಕ್ಷ್ಯಸಂದೇಹಾತ್ತ
ತ್ರೇವ್ಯಭಿಚಾರಇತಿಪಾಂತುಸ್ಥಾತ್ರೇತಿನಮಾಕಪ್ರಕಾರತ್ವಾರ್ಥಕಂ। ಅತಏವವಿಭಿನ್ನಪ್ರಕಾರಕಯಾಂಭೇದವಿಶೇಷ್ಯವಂತ್ವದಾಂಯಕವ್ಯಭಿಚಾರಇತಿ। ಅತ್ರಜಲ್ಪಪ್ರ
ದಿಸ್ಥಾವರಾವಿರಹೇತಿಸ್ಥಾವರಾ ಪಾಂತುದೋಷವಿರಹ ಜ್ಞಾನ್ಯತಾಮುಕ್ಕಾರಯಸ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಭಿಪ್ರಾಯಿಸಾವರಪಕ್ಷ ಖಂಡಕಪೂರ್ವಕಂ ಸ್ವಮ
ತ್ವವ್ಯವಸ್ಥಾವಕರೂಪಂ ಜಲ್ಪಂ ಪ್ರದರ್ಶಯತಿ ಅಯಂವ್ಯವಸಾಯ ಇತ್ಯಾದಿನಾ। ಅತ್ರತ್ಯನನಂಸುಗಮಮಿತಿ। ಪೂರ್ವಕರೂಪಂ। ಪರಪಕ್ಷಖಂಡಕರೂಪಂ।
೪ । ತತ್ರವ್ಯವಸಾಯಿ। ಏವಂಪಾಂತುಪೂರ್ವಕಬ। ಸಂದೇಹ ಥಕವ್ಯವಸಾಯಸ್ಯಪಕ್ಷಃ। ಯದ್ಯಪಿಗುರುಮತೇಸಂದೇಹ ವ್ಯಪ್ರನಿಷ್ಟಃ ತಥಾಪ್ಯಗೃಹೀತಾಸಂಸರ್ಗಕವಿ
ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿತ್ಯಾಂಖ್ಯಾತ್ಯಯೋ ಪನ್ನಿ ಶಿಕಾಂಕ್ಷದ್ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಷ್ಯ ತಥಾತ್ವಾದಿತಿ। ಅತ್ರಯೋ ದ್ವಿಕಿಶ್ವಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂದೇಹ ವಿಕಾಂಕ್ಷನ ತತ್ಪ್ರಕಿಶ್ವಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ
ಪ್ರಾಪಾಕಜ್ಞಾತಿವ್ಯಾಪ್ತಾ ಧಾಕಾಂವಾಪಾಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂದೇಹ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತಿಪ್ರಪಾವಿದಂ ಕೃತ್ಯಯಿತಂ। ಅತಏವಾಧಾಂತರಪ್ರಮಾಣದ್ವಿತಿಯ್ಯತಾಂ

ತ್ವಾಂಶ್ಚೈಂಯತ್ವೇನ [illegible] ಶರಂ[illegible]ತ್ವಾದಿ ಸರ್ವಮಿದಂ ಸ್ವಮತಾಂಶುಷ್ಕಾಂ ರಿಣಿತ್ವಾದ[illegible]: । ಸ್ವಯಂ ಘಾಂಶಯತಿ ತತ್ರಾಪಿ ದಿ । ಮಿಶ್ರೇಷು ಶಷಾಂ ಪಾಂ ಅಯಮಿತ್ಯ
[illegible] । ಸುಗಮಮಪ್ಯತಿ । [illegible] ಮಿತಿ । ಸ್ವಾಪೇಕ್ಷಾದಿ ಕಂಚಟಿಾಂ ಕ್ಷ್ಯಂ । [illegible] ಜ್ಞಾತತಾಂ ಅಂಗಕಾಸ್ಥು ಮಿತಿ ರ ಪ್ರಾಸಿದ್ಧತ್ವೇನ ಘನಮಂಕಥಂ ಬಿಲ್ವ ಇತ್ಯ ತಲ್ಲ ಷಾಷ್ಯಾಂ
ಪ್ರಾಂಕ್ತಿ [illegible] । ತಥಾ ಪಿ ಕ್ಷಮವತಾಂ ರನ್ಯಂ ಶ್ಯಂ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಷಯ ಷ್ಯೇಯ ಕ್ಷಪ್ತಿಮ ತನಿಷ್ಠಂ ತದ್ವಿಕ್ಷಷ್ಟ ಕಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಷಯ ಕಂ ಕ ಪತಿ ವಿಪ್ರತಿಪತ್ತಿ: । [illegible] ತದ
ಗ್ರಸಾಂ ಕೆಾಂಸ್ಥ ಪೇಕ್ಷಾದಿ ಕಂಚಷಾಂ ಕ್ಷ್ಯಂ । [illegible] ಪ್ರಮಾಪದ ಪಕ್ಷ್ಯಷಾಂ ಥ ನ್ಯಾವಿಪಕ್ಷ ತ್ವಪ್ರತ್ವ ದಾಯ ಗ್ರಸ್ಥಾಂ ಥ ಕಮಿತ್ಯ ತಲ್ಲ ಷಾಪ ಕಂ ತ್ವತ್ವಾದಿ । [illegible] ಪಾಂವಶಿ
ದಕ್ಷಾವಶಿದ ಕಸಾಂ ಕ್ಷ್ಯತಿ ಜ್ಞಾಸಾಂ ಮಾಂ ಗಾ ಥಿ ಕರತ್ವ ಕ ಣಿ ಷ್ಯರ ಪ್ರತಿ ಬಂಧಕ ತ್ವಾದಿತಿ ಘಾವ: । [illegible] ಪ್ರತಿಸ್ಥಾಪೇಕ್ಷಂ ಯಾಂ ತ್ವದಾಂ ತಾಂತ್ಯ ವಯಾಂ ಥ ಇ ತ್ಯ ತಲ್ಲ ಷಾಂ ತ
ತ್ವನಿಷ್ಠಾಂ ಗಾ ಥಿ ಕರತ್ವ [illegible] । [illegible] ಯಾಂತ್ಯ ಯುಕ್ತಾಂ ಕಾಂ ಕಿಂ ಪಕ್ಷಂ ಕ್ಷ್ಯ ತಾ ಬ್ಯಪ ಕ್ಷ ಸ್ಥಾ ಪ ಕ ಮಿತಿ ವಾ [illegible] । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವಿಷಯ ಕ ಷ್ಯೇಯ ಕ್ಷಪ್ತಿಮ ತನಿಷ್ಠಂ ತದ್ವಿಕ್ಷ
ಷ್ಯಸಾಂ ಮಾಂ ಗಾ ಥಿ ಕರತ್ವ ಕ ಸ್ವಮ ತನಿಷ್ಠಾಂ ಗ್ರ ಪ್ಯವಸಾಂ ಯ ಮಾಂ ಕಾಂ ಯ ಕಿ ಷೆ ಥ ಪ್ರ ತ್ರಾ ವಾಂ ತಿ । ತಾ ವ ತ್ಯ ವ ಘ ಷ್ಯ ಮ ತ ಸ್ಥಾ ಪ ಕಾಂ ತ । [illegible] ಕ್ಷ್ಯಂ । ಪ್ರಮಾ ತ್ವ
ನಿ ಷ್ಯನಿ ಕ್ಷ್ಯಾಷ್ಯಂ । ಇ ಷ್ಠಾನಿ ಷ್ಯ ಪಿಂ ವ ಅನಿಷ್ಠಾಕಥಂ ತಕ್ಷಿ ಷೆದ: । ಪ್ರತಿ ಯಾಂ ಗ್ರ ಜ್ಞಾ ನಾಂ ತ । ಏವಂ ವಾ ತ್ಯ ತೇ ಕ ಪ ಕ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮ ಷ್ಯ ಪೇ ಗ ಷ ಯಿ ಕ ಪ್ಯ ಮಿತಿ । ಘಾಂ
ತದ್ವಿಷಯ ಷ್ಯಂ । ಪ್ರಮಾ ವಿಷಯ ತ್ವಂ ನ ಮಾಂ ಕ ಪ ಂ ವಿ ದಿ ತ್ವಾದಿ ತ್ವಾ ಯಾಂ ಡಿ ಪ್ಯರ್ಥ: । ಏವಂ ವ ಷಿಂ ಜ್ಞಾ ನ ಕ ವಿ ಷಯ ತ್ವೇನ ಕ್ಷಿ ಜ್ಞಾ ನ ಸ್ಯ ಬ ವ ಕ್ಷಾಂ ವಿ ಷಯ ತ್ವಂ
ನಿಷ್ಠಂ । ತಥಾ ಪಿ ಪ್ರಕಿ ಪ ಜ್ಞಾ ನೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮ ಸ್ಥ ಮಿ ಯಂ । [illegible] ರ್ಥ । ಪ್ರತಿ ಪ ಕ್ಷ ಜ ಇ ದಂ ವ ಕ್ಷಾ ಜ್ಞಾ ನಂ ಪ್ರಮಾ ಏ ತ ದ್ವಾ ಕ ತ್ವಾ ದಿ ತ್ಯಾ ಕಾ ರ: । ತತ್ರ ಪಿ
ಶಿ ಷ್ಯ ಪ್ರ ಷಾಂ ಗಾ ಷ ತ್ರ ಸಾಂ ಕ್ಷ್ಯಂ ತ್ರಿ ಯಾಂ: ಸಾಂ ಮಾಂ ಗಾ ಥಿ ಕರತ್ವ ಪ್ರ ಪ ಕ್ಷಾ ಕ್ಷ್ಯ ಯಿ ಕ್ಷ್ಯಂ । ಏವಂ ವಿ ಶಿ ಷ್ಯ ಕ್ಷಿ ಗಸಾಂ ಕ್ಷ್ಯ ವ ದ ಪ್ರ ವೃ ತ್ತ ಪ್ರ ಷಾಂ ಘಾ ವಾಂ ಕ್ಷಾ ಸಾಂ

ಪ್ರತಿಬಂ ೨ (ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಶಾಲಿಜ್ಞಾನಮಾತ್ರಸ್ಯ ಪಕ್ಷತ್ವೇ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟೇ ಅವಹ್ನಿವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವನಿಶ್ಚಯಾವಸ್ಥಾಯಾಂ ಭ್ರಮಸ್ಯಾಪ್ಯಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯ ಇತಿ ಭಾವಃ । ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕೇತ್ಯಾದಿ । =)

(ತದಭಾವಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷ್ಯಕವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕಶಾಲಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವೃತ್ತಿಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಭ್ರಮಸ್ಯಾಪ್ಯನುಮಿತಿತ್ವಾಪತ್ತೇರಿತಿ ಭಾವಃ =)

೪೧

ಧಾರಣಾತ್ವಮಿತಿ । ಲಾಘವಾತ್ । ವಹ್ನಿಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಾವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಲಾಘವಾತ್ । ... ವಹ್ನೇಃ ಪ್ರಮಾವಿಷಯತ್ವೋಪಮಾನಿಕ್ರಮಾರ್ಥಮಿತ್ಯಪಿ ಚೇನ್ಮೈವಂ । ವಹ್ನಿವೃತ್ತೀತ್ಯಾದಿ

ಲಾಘವಾರ್ಥಂ ತದವಚ್ಛೇದಕಾತ್ । ಅನಯಾ ಪ್ರಮಾತ್ವಜ್ಞಾನೇ ಅಂಶಮಾತ್ರಂ । ಅನುಮಿತೇರ್ವಿಶೇಷಣಾನಪೇಕ್ಷಾತ್ವಾನ್ನೇತಿ । ... ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕೇತ್ಯಾದಿ । ಯತ್ರ ವಹ್ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮತಾ

ರೂಪಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ಪ್ರಮಾ । ತಸ್ಯಾಪಿ ಪಕ್ಷತಾವೃತ್ತಿಧಾರಾವಾಹಿಕಸಾಧ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಪಕ್ಷವಸಾಂಗತ್ಯಾರ್ಥಂ ತದವಚ್ಛೇದಕಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದ

ಕೇತ್ಯಾದಿ । ... ಯಮನುಭವಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾತ್ಮಕಂ ಭವತಿ ತತ್ರ ಕಸ್ಯಾಪಿ ಜ್ಞಾನವೃತ್ತಿಧರ್ಮಸ್ಯಾವಶ್ಯಂ ಭಾನಸ್ಯಾಪ್ಯಕಾರಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ । ಯತ್ರ ಜಲಸಂಸರ್ಗಕತ್ವಾತ್ ವಹ್ನಿ

ವೃತ್ತಿಧರ್ಮಂ ತದವಹ್ನಿತ್ವಯೋಃ ಸ್ವರೂಪಂ ತತ್ರ ತದಭಾವಿಶಾಲಿಭವನ್ನ ಜಲವೃತ್ತಿಧರ್ಮಾಂಶೇ ವಿಕಲ್ಪಾಸ್ತರಃ ಸಂಭವಾತ್ । ... ರೂಪಂ ಪ್ರತಿಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕ

ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಂ ತೇನ ತದತಿರಿಕ್ತತ್ವೇ ತದಭಾವಾತ್ । ಅತೋ ಽಂಶಮಾತ್ರೇ ಧರ್ಮಿಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಂಶಮನುಭವಾಭಾವಾತ್ । ಯತ್ರ ಜಲಸಂಸರ್ಗಕತ್ವಾತ್ ವಹ್ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಂ ತದ್ವಚ್ಛ

ಧೃತಜಲವಹ್ನಿತ್ವಯೋಃ ಸ್ವರೂಪಂ ತತ್ರ ತಸ್ಯಾಸಂಭವಾತ್ । ... ಸಂಶಯಾತ್ಮಕಮಾನಸಯೋಃ ಸ್ವೀಕಾರಾಮಿತಿ । ಪ್ರಥಮಸಾಧ್ಯೇ ಯಮಾಂಶೇ ಚೇತ್ । ಇದಂ ಜಲಮಿತ್ಯಾ

ದ್ಯಾಕಾರಾನುಭವಸ್ಯಾಪಿ ಯದ್ಯೋಗ್ಯಸಾಧ್ಯಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತಿ । ಯತ್ರ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರೇಣ ಜಲಸ್ಯ ಪ್ರಮಾ ತತ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರಾಣಾಂ ತತ್ರ ಯತ್ರೇತ್ಯಾದಿ ವಹ್ನಿ

ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಶಾಲಿನಃ ... ಸ್ವರೂಪತ್ವಾದಿವಿಶಿಷ್ಟರೂಪಾದಿವಿಷಯಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ತತ್ರಾಂಶಾಭಾವಃ । ... ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರತಾಯಾಂ ಸಂಶಯದಂಶಸ್ಯ ಭಾನಾಭಾವಃ ।

ಸಾಧ್ಯಾಂಶಸ್ಯಾರ್ಥಃ । ಏವಂ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಶಾಲಿನಸ್ಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾದಿವಿಷಯತ್ವೇ ಬಾಧಾತ್ ಪ್ರಮಾ । ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಮಾ । ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಶಿಷ್ಟಧರ್ಮಿವಿಶೇಷ್ಯಕಃ । ಅತ್ರೇ

ವಹ್ನಿಮಾತ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಂ ವಹ್ನಿವೃತ್ತಿತ್ವನತಿ ಅವಹ್ನಿವೃತ್ತಿತ್ವಂ ... ತತ್ರಾವಹ್ನಿವೃತ್ತಿತ್ವಮನುಭವಾಭಾವತಯಾ ಅಪ್ರಮಾತ್ವಪ್ರಸಕ್ತೇರಿತಿ ಮಾತ್ರಾರ್ಥೇತಿ । ಯಥಾ ಸ್ಥಲೇ

ಕೇ ಸಾಧ್ಯಸತ್ತ್ವಾದಾವಶ್ಯಕತ್ವಮಿತಿ । ಅತ್ರೇತ್ಯಾದಿ ।

೪ (ವಹ್ನಿತ್ವೇನ ಭವಸಾಧಾರಣಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಿತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ಧರ್ಮವೃತ್ತಿಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾರ್ಥಕತ್ವಮಿತ್ಯಾಶಯಾತ್ =)

೪ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವಹ್ನಿತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾದಿ ಯಾದಿತ್ಯಾಶಯಃ =

ದ್ವಿತೀಯಸಾಧ್ಯಸ್ಯ

ತಚಶುರ್ಧರ್ಸಾಂಧ್ಯಸ್ಯ ವಚ್ಛ್ಯಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕ ಪ್ರಮಾಮಾಣಾಯಾಃ ಪ್ರವಕಾಣಾಣಾಮಂ ವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವೇತಿ। ಎವಂ ರೂಪಾದಿಶಬ್ದವಿಶಿಷ್ಟ ತ್ವಾತ್ಪ್ರತ್ಯಾರ್ಥನ್ಯಾವಚ್ಛಿ
ನ್ನಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತಾಕತ್ವೇ ವಕಾರಾಪತ್ತಿಃ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಪ್ರಕಾರತಾಶ್ರಯಾವಚ್ಛೇದಕ। ತದರ್ಥಸ್ತ್ವಂ ಶಬ್ದಃ। ತತ್ತಾವವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರತಾಕತಾಯಾ
ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತಾ ತದವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾರ್ಥಃ। ತದಂ ಶವಿಶಿಷ್ಟ ಪ್ರಕಾರ ವಿಷಯತಾ ತದವಚ್ಛಿನ್ನ। ಅಭಿದವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿ ರೂಪ ವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತಾಯಾಃ ಪ್ರಕಾರ
ಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾತ್ ಪ್ರಕಾರತ್ವೇತಿ। ಇತರಸ್ಯಾಕಾರಿ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾತ್ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಮಿತಿ। ವೈಯಧಿಕರಣ್ಯಸ್ಯಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವೃತ್ತಿತ್ವಾರ್ಥಕತ್ವೇ
ವಾರ್ಥಿಕದತ್ವಕ ಅಭಾವವಚ್ಛ್ಯಾವೃತ್ತಿತಿ। ತದವಚ್ಛ್ಯಾವೃತ್ತಿವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕ ವಿಷಯತಾಶ್ರಯತ್ವಾರ್ಥಃ ಏತನ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಯತ್ತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ವೈಯಧಿಕರಣ್ಯಾ
ದಾಭಾವಸಮರ್ಥತ್ವಾತ್। ತಾದೃಶಂ। ದಾಭಾವಸಮರ್ಥ ವಿಷಯಕಂ। ಅನ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾರತಾ। ನರ್ವಚ್ಛ್ಯಾನುಭವಾದೇಃ ಶಕ್ಯತ್ವಾಚ್ಚ ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವೇ ತೇನ ಪ್ರಕಾ
ರೋಂ ಭಾರ್ಗಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತಿ। ತಾವತ್ ತಾವತ್ತಾದಕಸಾಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯ ಸಾಧ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಭಾಗಾಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೂಪ ವಿಷಯತ್ವ ಅಭಾವ ವ್ಯರ್ಥಂ ಯಂ ಇತಿ ಏವಂ।
ದುರ್ಧರ್ಯಂ। ತತ್ವತಃ ತತ್ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವಾನಾಮುಕ ಅನುಮಾನಂ ವಿಷಯತ್ವ ತದಭಾವ ತತ್ವೇತಿ। ಪರಕತ್ವ ಭಾವತ್ವೇ ತ್ವರ್ಥಃ। ತತ್ವೇ ವಿತಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಂ
ಜ್ಞಾನವೈಶಿಷ್ಟ್ಯ ವಿಷಯತ್ವ ಯತ್ರಾಶ್ರಯತ್ವೇ ತನ್ನತ್ವ ಪ್ರಮಾಸಾಧ್ಯನ ತತ್ವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವ ತದಭಾವ ಪ್ರಮಿತಿ। ತದಭಾವಸಮರ್ಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ತ್ವನ್ಯತ್ರ
ಪ್ರಮೇಯತ್ವಾದಾವ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತಿ। ತಾದೃಶಾಭಾವಸಮರ್ಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೃತ್ತಿತ್ವ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕ ವೃತ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್ ತ್ವೇ ತದ್ಭಾವ ತದಭಾವ ಅವಚ್ಛಿ
ನ್ನಂ ಇತಿ। ತಾದೃಶಸಮರ್ಥಕೇತಿ। ತದಭಾವಸಮರ್ಥಮಾತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟ ತ್ವನ್ಯತ್ರಸಮ್ಯಕ್ ಅನ್ಯಂ ವಚ್ಛಿನ್ನ ತತ್ವ ಪ್ರಭಾವಸ್ಯ ಪ್ರಾಯ ಭಾವಂ ಅನ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ತತ್ವಸತ್ವ
ನಂದಿತಂ ಇತ್ಯತ ಅಭಾವವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತಿ। ತದರ್ಥಸ್ತು ತಾದೃಶಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿ ವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ ತದವಿಶಿಷ್ಟ ತ್ವಂ ತತ್ವಸತ್ವೇ ತದವ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ
ತದ್ವಾಕ್ಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾರ್ಥಸ್ಯಾವೃತ್ತಿ ತತ್ವ ತದ್ಭಿನ್ನತಾದೃಶ ಮತಭಾವ ... + ೧ ತ್ವಂ। ಇತರಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾರ್ಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ವೃತ್ತೈಯಧಿಕರಣ್ಯ
ತ್ವನ್ನೈವ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಂ ೩೨

ತ್ವತದಭಾವಾದ್ವಹ್ನ್ಯಂಶೇ ತ್ವಮಿತಿ। ಧಾಮಾಣ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಭಾವಾದ್ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಂಶ್ಯಾಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ। ಜಲವಿಶಿಷ್ಟವಹ್ನಿತ್ವಾದಿಸಂಶಯಾನಾಂ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದ್ಯಂಶೇ
ತದಂಶೇ ವಹ್ನಿತ್ವಮಾತ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸತ್ವೇಽಪಿ ದ್ವೈವಿಧ್ಯಾಭಾವಾನ್ನ। ಕಿಂತು ಮಾನಮಾನವಹ್ನಿರಿತಿ ಭ್ರಮಸ್ಯ ಸಂಶಯಾಂಶೇ ಕಿಂತು ಸತ್ವಾದ್ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾ
ರಕತ್ವಾಂಶೇ ಅವಹ್ನಿಮಾತ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾಭಾವಾತ್ ತನ್ನಿಷ್ಠಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸತ್ವೇ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನೇ ತ್ವತದಭಾವತ್ವಾತ್ ಇತಿ। ವಸ್ತುತಸ್ತು ವಿಶೇಷ್ಯವಿಧಯಾ ತಾದೃಶ
೦ ನ: ಪ್ರಮುಖತ್ವತತ್ವಾತ್ ಕೇವಲವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕಜಲನಿಷ್ಠಗತಸಾಮಾನ್ಯಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನ ಇತಿ। ಏವಮೇವ। ಸ್ವಾಂಶೇ ತ್ವಮಾತ್ರಪದಾರ್ಥಾನಾಮಪಿ ಮಾತ್ರ
ವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಕತ್ವಸ್ಯ ಫಲಮಾಹ ವಹ್ನಿತ್ವಮಾತ್ರೇಣೈವ ವಹ್ನಿತ್ವಸ್ಯ ನಿರ್ಧಾರಣಾತ್ ಇತ್ಯಂ ಶೇ। ಅಭಾವೇ ತು ಅವಹ್ನಿವೃತ್ತಿತ್ವಾನ್ನ ಏಕವಿಧಯಾ ಶಯಾಂಶೇ ಸ್ವಾಂಶೇ ಪರಸ್ಯಾರ
ಣಾತ್। ನಿರ್ಧಾರಣಮಪಿ ಪ್ರಮುಖತತ್ವಾಂಶೇ ಮಾತ್ರಪದೇ ಸಾಮಾನ್ಯಾಂಶೇ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಫಲಮಾಹ ಅವಹ್ನಿತ್ವೇತಿ। ಅವಹ್ನಿತ್ವೇ ವಹ್ನಿಭಿನ್ನಮಾತ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮಃ। ತಥಾ
ಚ ಜಲತ್ವಾದಿನಾಯತ್ರ ವಹ್ನೇಃ ಪ್ರಮುಖತತ್ವಾಂಶೇ ನಿರ್ಧಾರಣಂ ತತ್ರ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನ ವಹ್ನಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ವಾರಣಮಿತಿ ಭಾವಃ। ಮಾತ್ರಪದೇ ದಾಹೇತ್ವಾದಿ
ವಿಶೇಷಣಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯಮಿತಿ। ಸ್ವಾಂಶೇ ತ್ವಸ್ಯ ಫಲಮಾಹ ತಾಂ ಕಿಂ ತಾಂ ವಹ್ನಿ ಇತಿ। ಅತ್ರ ಚ ವಹ್ನಿಮಾತ್ರವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಂ ಬೋಧ್ಯಂ। ಅತ ಏವ ನಿರ್ಧಾರಣಪರ್ಯಂತಾನುಧಾವನಂ।
ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನ: ಸ್ವಾಂಶೇ ಪದಸ್ಯ ಕತ್ವ ಕವಸ್ತು ಮಾಂ ವಿರುದ್ಧಾಂಶಯಾಂ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾರ್ಥಕತ್ವಾತ್। ಪೌಹಿಂ ತ್ವವಹ್ನಿತ್ವಯೋಂ ಕ್ವವಸ್ತುತೋಂ ಕಿಂ ಕಾಂ ದ್ವಾ ಇತಿ। ತಾಂಗಿ
ವಹ್ನೌ ಯತ್ರ ತಾನೀರ್ವಹ್ನಿ ಇತಿ ತತ್ರೈವ ತು ನತತ್ವ ವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿತ್ವ ತಾರಣಾತ್ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞಾನತ್ವತದಭಾವವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿತ್ವೇ। ತದರ್ಥಸ್ತು ವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿ
ಯತ್ವ ವಹ್ನಿತ್ವ ಸಾಮ್ಯಕವೃತ್ತಿತ್ವ ಕತ್ವಂ ತದರ್ಥನಸ್ವಾಂಶೇ ಪದೇ ದ್ವೈವಾರಣಾತ್ ವೈಯರ್ಥ್ಯವಾರಕಂ। ಅತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಚ ಅಯಂ ವಹ್ನಿ ಇತ್ಯಾದೌ ಭ್ರಮೇ ಇದಂತ್ವಸ್ಯ ವಹ್ನಿತ್ವ
೧ ತದಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ। ವಿಶೇಷಣೇತಿ। ಕಿಂತು ವಿಶೇಷಣೇತಿ। ಫಲಮಾಹ ತಾನೀತ್ಯಾದಿ। ಅತ್ರಾಪಿ ಮಾತ್ರಪದಂ ತಾನೀರ್ವೃತ್ತಿ +

ಮಾತ್ರಪದವ್ಯಾವೃತ್ತಿಮಾಹ

೬ (= ತದ್ಭಾವವತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಮಾತ್ರೇಣಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾನಿರೂಪಕಜ್ಞಾನೀಯವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ ಮಾತ್ರಪದಂ ಸಾರ್ಥಕಮಿತಿ ಭಾವಃ। ತದವಚ್ಛೇದಕಮಪ್ಯಸ್ತೀತ್ಯಪಿ ಬೋಧ್ಯಮಿತಿ =)

ಪವತ್ತ್ವೇನೈಃ ಪ್ರಕಾರತ್ವೇನಾಭಿಮತೇತಿ। ತತ್ತ್ವಂ ಚ ಸವಿಶೇಷ್ಯಾಭಾವವತ್ತ್ವವಿಷಯಕತ್ವನಿಷ್ಠೇತಿ। ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರವೃತ್ತಿತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕಸಮನಿಯತತ್ವಂ ತು ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವೇನ ಸಾಧ್ಯವಿಶೇಷಣತಾಂ ಸಂಗಚ್ಛ-
ತೇ। ಅರ್ಥಕಮಿತಿ। [illegible] ಚೇಂ ತು ಸಾರ್ಥಕ್ಯಾಯ ಧರ್ಮ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಪ್ರವಿಶೇಷ್ಯಂ ವ್ಯರ್ಥಮಿತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ರಂ ಕೃತಿ। ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಾದತಿರಿಕ್ತ ಏವ ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿ
೪ ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಧರ್ಮ್ಯವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಃ ಸಮಾತ್ರಪ್ರವಿಷ್ಟ ಇತಿ ಭಾವಃ। [illegible] ವಹ್ನಿಂ ತದವಚ್ಛಿನ್ನವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸಂಬಂಧೇನ ತೇಂ ರ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇತಿ। [illegible] ಧರ್ಮ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವ
ತ್ವವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವವಿಷ್ಟಾಭಾವಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾರ್ಥಕತ್ವೇ ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿಕಂ ತು ಭಾಗಾಸಿದ್ಧ್ಯಾಪತ್ತ್ಯೈವ। ತದ್ವ್ಯಾವರ್ತನೀಯಾ [illegible] ನ್ಮವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಮಾತ್ರಪ್ರ
ತ್ವ ಕಾರಕವಹ್ನಿಮಾತ್ರಸ್ವರೂಪಾದಿನಾ ಮತೈತ್ವಾವಾರಣ ಇತಿ [illegible] ಧರ್ಮ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ವವಹ್ನಿತ್ವಾನವಚ್ಛಿನ್ನತದ್ಭಾನಮಾತ್ರೇಕರಣಾನ್ಮಾತ್ರಾರ್ಥಕತ್ವಾದಿ। ತದ್ವಾ ಮಾನಮರ್ಥ
ಮಾತ್ರಪ್ರಕಾರಕಮಾತ್ರಪದವೈಯರ್ಥ್ಯಂ। ಪ್ರವರ್ತಿತಬಾಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಮರ್ಥವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಂ ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿವಹ್ನಿತ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಣವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಧರ್ಮ್ಯವೃತ್ತಿತದಪ್ರಕಾರ ಇತ್ಯಂ
ಕತ್ವಮಿತಿ। ಸವಿಶೇಷಣಕವಹ್ನಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿವಹ್ನಿತ್ವಸಮಾನಾಧಿಕರಣಪ್ರತಿಬಂಧಕತಾವಾಚ್ಯಂ। ಸವಿಶೇಷಣವಹ್ನಿವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸಂಬಂಧವತ್ತ್ವಪಕ್ಷಬಹಿರ್ಭಾವಾ
ದಿತಿ। ಸ್ವೈಕದೃಷ್ಟೈವಸ್ತುತೋ ವಿರುದ್ಧೋಭಯಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾರ್ಥಕತ್ವೇ। ಸ್ವಯಪಕ್ಷವ್ಯಾಪ್ತವಹ್ನಿವ್ಯಾಪ್ಯಜಲವದ್ದ್ವಿತಿಪ್ರಮುಖಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕಂ ಸ್ಮರಣಂ ತತ್ರ ವ್ಯಭಿ
ಚಾರಃ। ಏಕತ್ರ ದ್ವಿಕೈತ್ವಾದಿವಿಶೇಷಣಾನ್ಯತರವಿಶಿಷ್ಟಭಾವತತ್ವಾದಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಅತ್ರ ವಿರುದ್ಧೋಭಯಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಾತ್ರಸ್ಯೈವ ತದರ್ಥತ್ವಾತ್। ಪ್ರತ್ಯೇಕಂ ಸೋಭಯ
ಸ್ವಯಮಪ್ಯೇಕತ್ವಾತ್। ಸೋಽಯಂ ಕವ್ಯಭಿಚಾರನ್ನಿಬದ್ಧಮಾಲಾ ತೇನ ಕಾರಣವ್ಯತ್ಯಾಸ್ವಾರ್ಥಮತ ಇತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಬಾಧಾನಮರ್ಥಕ್ಯತ್ರಮಾತ್ರಪದಾರ್ಥತ್ವಾತ್ವ
೮ ಣೋಽಯಂ ಶತಧಾ ತಸ್ಯ ಧ್ವನ ಪ್ರತಿ। ವ್ಯಾಪ್ತಿಕ್ರಿಯಾವಹ್ನಿಮಾತ್ರವಿಶೇಷ್ಯಕಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ದುರ್ಲಭಂ ತತ್ರ ಗುಣಾದೀನಾಮವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದ್ವಿರುದ್ಧತ್ವೈಕತ್ವ

ಪ್ರತೀಕಂ
೪೨

(೧ ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣೇಽಪ್ಯನುಪಪತ್ತೇರಿತ್ಯರ್ಥಃ =)

ಶುಮಿತಿರ

ದರೇಕ ಸ್ಪತಾವಚ್ಛೇದಕಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾತ್। ಕೇವಲತಾದಾತ್ಮ್ಯೇನ ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರತ್ವಮಿತ್ಯಪಿ ಶಕ್ಯತೇ ಇತ್ಯನುಶಯಾಂಶಃ ಪಕ್ಷಸ್ಯಾಂಶಂ ದ್ವಯಾಂಶೋಽಯಮಿತಿ। ಯತ್ರ ಪಕ್ಷೋ ತೇಜೋಽಗ್ನಿರಿತಿ
ಪಕ್ಷೋ ಜಲಯೋಃ ಪ್ರಮುಖತಾತ್ಪರ್ಯಕಂ ಸ್ಮರಣಂ ತತ್ರ ಪೀಂತ ಅನುಪಪತ್ತಿಃ ಪ್ರಚಾರ ಇತ್ಯತಃ ಸಾಧ್ಯಂ ವ್ಯಾಪಕಪ್ಷೇ ಯತ್ರೇತಿ। ತಥಾ ಚ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರವಿಶಿಷ್ಟವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿ ತಾ
ಪ್ರಕಾರಕ ತಾವಚ್ಛಾವಾಸ್ತವಾಂಶಃ। ಕಸ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕ [illegible] ಸ್ಯಾವಿಪಕ್ಷಶ್ಯಭಾಗಾಂಶ ದ್ವಿತಾದಪಸ್ಯಮಿತ್ಯಪ ಅನುಪಪತ್ತಿರಿತಿ। ದಾಹೇ ತಾದೃಶಿ। ದಾಹಾಂಗಮರ್ಥಾಗ್ನಿನ್ನಿ
ಪಕ್ಷೋ ತಾವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ಇತಿ ದಾಹಾಂಗಮರ್ಥೇ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಮಾತ್ರಾರ್ಥಃ। ತತ್ರ ಸತ್ವಂ ತೀ ಪಕ್ಷೋಽತ್ರ ಪ್ರಮುಖತಾತ್ಪರ್ಯಕಸ್ಮರಣಾವಾರಣೇ ಬಿಜಲತ್ವಮಾತ್ರಪ್ರಕಾ
ರಕಪಕ್ಷೋ ಸ್ಮರಣಾವಾರಣಾಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕಶ್ಚ। ತತ್ರಾಪಿ ದಾಹಾಂಗಮರ್ಥ ಇತ್ಯಾದಿಕ ದೇಯಂ ತೈಯ್ಯರ್ಥ್ಯಾತ್। ಸ್ವಸ್ವ ವಿಶೇಷ್ಯಕಸ್ಯಾವಿಪಕ್ಷಶ್ಯ ಧರ್ಮಾಂತರೇ ಧರ್ಮಾಂ ತ ೨
ರಪ್ರಕಾರಕ ಪ್ರಮಾಣ ಪಕ್ಷೋ ಪ್ರಮಾಣಂ। ಕಥಂ ತಾದೃಗಃ ಪ್ರಮಾಣಂಶೇ ಶ್ವಯತ್ವಾಸತ್ವಾದಿ ತ್ವ ದಾಹಂ ಧರ್ಮಾಂತರೇ ಇತಿ। ಧರ್ಮಾಂತರೇ। ಜಲಂ ದ್ವಾ। ಧರ್ಮಾಂತರಂ।
೪ ತೇಜಸ್ತ್ವಾದಿಕಂ। ಪ್ರಮಾಣ್ಯಮಿತಿ। ಪಕ್ಷೋ ಪ್ರಮಾಣಂ ಅಭಿತವಿಶೇಷಣಂ। ಮಾಣಂ ಪ್ರತೀಂತಂ ಸಂಕಲಯ್ಯೇಕ ಧರ್ಮ ಇತಿ ದಾಹೇ ತಾದೃಶಿ। ತಥಾ ಚ ತಾದೃಶ ಪ್ರಮಾಣಂ ದಾಹಾ
ಕ ಸಮರ್ಥ ವಿಶೇಷ್ಯವಿರುದ್ಧಾಂಶಯ ಪ್ರಕಾರಕಾಸ್ಯತ್ವರೂಪ ಏಕಸ್ಯ ತ್ವಕ ತಾವಚ್ಛೇದಕ ಇತಿ। ದಾಹಾಂಗಸಮರ್ಥಮಾತ್ರತ್ವಂ ತನ್ನಿಷ್ಠವೃತ್ತಿಃ ಶ್ಯಾಂವರ್ಣ ಪಡೇಪ। ಜಲತ್ವಮಾ
ತ್ವಾ ತ್ರ ಪ್ರಕಾರಕಪಕ್ಷೋ ಸ್ಮರಣಾಪ್ಯವಿಪಕ್ಷತ ಸಾಧ್ಯನಿಷ್ಠ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ತ್ವವಿಶೇಷಣಾವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿಧಾವಚ್ಛಪಕ್ಷೋ ಷುಷಾಂ ವಿತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪಲಂ ಬಿಕೇ ದಾಹಾಂಗಮರ್ಥಮಾ
ತ್ರ ವಿಶೇಷ್ಯ ತಾವಚ್ಛಾವೇಕ ಭಾಗಾಂಶ ದ್ವಿಃ। ಇತ್ಯುಕ್ತ ದ್ಯಾಕ್ಷಯಥಾ ನದ್ವಿ ವಿಶೇಷಕ ದ್ವಯ್ಯರ್ಥ್ಯಂ ಅನ್ಯನಿಷ್ಠವಾರಣಂ ಇತಿ। ದಾಹಾಂಗಪಕ್ಷವಚ್ಛಾ ತೇಜಸ್ತ್ವಪಕ್ಷೋ ತ್ವಧ್ಯಾಯಾಯ
(ವಿಶೇಷ್ಯಾವೃತ್ತಿತ್ವಾ ದಿವಿಶೇಷಣಂ) ತ್ರ ಪ್ರಕಾರಕಸ್ಮರಣೇ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ ಪೂರ್ವವಿಶೇಷಣಮಿತಿ ದ್ವಿತೀಯ ದ್ವಯಂ। ಕಿಂತು ಯತ್ರೇತಿ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯಾಂಶ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ತಥಾ ಚ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರಾಂಶೇ

(= ಅತ್ರ ಜಲತ್ವಮಾತ್ರಪ್ರಕಾರಕಪಕ್ಷೋ ಸ್ಮರಣೇ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರವಿಶೇಷ್ಯಾವಚ್ಛೇದೇ ವಿಶೇಷ್ಯಾವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಯದ್ಯಪಿ ತತ್ತದಭಾವಕೂಟ ಪತ್ವೇ ಪಕ್ಷೋ ತ್ವಪ್ರಕಾರವಿಶೇಷ್ಯಾವಚ್ಛೇದೇ =)
(= ವಿಶೇಷ್ಯಾವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕಂ ಯದ್ವೃತ್ತಿತ್ವ ದೂಷಕ ಪಕ್ಷೋ ಸಾಧ್ಯತ್ವೇನ ಸಾಧ್ಯವತ್ವಂ ಬೋಧ್ಯಂ। ಜಲತ್ವೇ ತಾದೃಶಿ ವೃತ್ತಿಗ್ರಂಥಸ್ಯ ಯಥಾಶ್ರುತಸಾಧ್ಯಮಾದಾಯ ತತ್ಪೂರ್ವಾಪರವಿರೋಧ ಇತಿ =)

೧ (= ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವವಿಶಿಷ್ಟತ್ವಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾದಿತಿ ವಿಶೇಷಣಾವಚ್ಛೇದಕಃ =)

ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಪ್ರಕಾರತೇತಿ ಸಾಮಾನ್ಯಾರ್ಥಃ। ಅತ್ರ ತಾದೃಶವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವ ಪ್ರಕಾರತಾವಹ್ನಿಮತೀತಿ ಜ್ಞಾನವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಂ ಶೇಷ ... ಭಾವಇತಿ ... ವಿಶೇಷಣಂ ವಿಶೇಷ್ಯಂ। ... ತದ್ವ್ಯಂ
ತೇನಾಪಿ ಯುಕ್ತ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ... ತಸ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿವೃತ್ತಿತ್ವಂ ... ವ್ಯಕ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಯಲಕ್ಷಣ ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ। ... ತದಾಂ ಶೇಷಣ ... ತತ್ತ್ವಕ ವಹ್ನಿ
ಪ್ರಮಾಯಾಂ ಭಾಸಮಾನತ್ವ ... ತದ್ವ್ಯಕ ವಿಶೇಷಣ ... ವ್ಯಕ್ತ್ಯರ್ಥ ... ಭಾವ ಇತಿ। ... ತತ್ತ್ವಮಿತಿ।
ತ್ವಾಭಾವ ಇತಿ ನಾಮ ... ವ್ಯಾಪ್ಯ ... ಯದ್ವ್ಯಕ್ತಿ ... ತ್ಯಃ ... ವ್ಯಕ್ತಿ ವೃತ್ತಿತ್ವ ... ತದವಚ್ಛೇದಕತಾವ್ಯ ... ತತ್ರಾಪಿ ...
ವಿಶೇಷ್ಯತ ... ಏವಂ ಭಾವತ್ವಂ ... ಸಂಬಂಧ ... ವ್ಯಾಪಕತಾ ... ಸಂಬಂಧಾ ... ವ್ಯಾಪಕತಾಭಾವೇ ... ವಚ್ಛಿನ್ನ
ಕವ್ಯಾಪಕತಾಭಾವೋ ಅತ್ರ ... ವ್ಯಾಪಕಮಿತಿ। ... ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಸಂಬಂಧ ... ತದವಚ್ಛಿನ್ನ ... ಮವಚ್ಛಿನ್ನ ... ವೃತ್ತಿತ್ವ
... ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಾಪಕ ... ಮಾತ್ರ ... ಮಿತಿ ... ವಿಶೇಷಣ ... ಪ್ರಕಾರಕ ... ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಾದಿತಿ ಭಾವಃ।
... ದಮಿತ್ಯಾದಿ। ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಾಭಾವವತಿ ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವೋ ... ಭಾವನಂ ... ಇತಿ ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಾಭಾವವ ... ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವೇ ... ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವೇ ... ೨
ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಾಭಾವಾದಿತ್ಯಾಇತಿ ... ಪ್ರಮಾಮಾತ್ರಾ ... ವ್ಯವಸಾಯ ... ತತಃ ... ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಾಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವೇ ... ವ್ಯವಸಾಯ ... ಇತ್ಯರ್ಥಃ।
... ಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವ ... ವ್ಯವಸಾಯ ... ವೃತ್ತಿ ... ಮಿತಿ। ... ತತ್ ... ವಿಶೇಷ್ಯಾಂ ... ಭಾವ
... ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವಾಭಾವವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವ ... ಪ್ರಕಾರ ... ವಹ್ನಿಮತ್ತ್ವವ
ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ಪ್ರಕಾರ ... ಪ್ರಕಾರ ... ಇದಂ ... ತ್ವಾಂ ... ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವಾದಿತ್ಯಾಸ ...

೨ (= ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಾದಾಯೈವ ಇತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯಂ =)

ಘ್ರಾಣೀಯತ್ವತ್ರಾ ಸುರಭಿರಿತ್ಯಾದೌ ಗಂಧಂ ವಿಷಯೀಕರೋತಿ ಏವ ಸುರಭಿತ್ವೇನೇತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾರ್ಥಃ । ತದಭಾವಾಂಶೇ ತು । ಯತ್ರ ಗಂಧೋ ದ್ವಿವಿಧಃ ಸುರಭಿರಸುರಭಿಶ್ಚ ತತ್ರ
ಸುರಭ್ಯಸುರಭಿ ಸುರಭಿತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಪ್ರಮಾಣಾಭಾವಾತ್ ಅತ ಏವ [redacted] ವರ್ಣಗಂಧಯೋರ್ವ್ಯತ್ವಂ ಪಟಸ್ಯ ಪ್ರಶಸ್ತರೂಪವಾನಿತ್ಯತ್ರ ಶುಕ್ಲ ಮಹಾ ದ್ವೈಗೌರವ ಪ್ರಕಾರತ್ವ
ತಿಪ್ರಾಮಾಣಿಕ್ಯಂ ತತ್ರ । ಮೂಲಸ್ಥ ಪಂಚದಶ್ಯಾರ್ಥಃ ಮಾಂಡಾದಿ ದಮಿತಿ ಅತ್ರ ವಹ್ನೌ ಧರ್ಮಿವಿಶೇಷ್ಯಕ ಸಮೂಹಾಲಂಬನೇ ಭಾಗಾಸಿದ್ಧಿ ಕಾಲಕಸಂಯೋಗೇ ತ್ರೀತಿ । ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯಪ್ರಕಾ
ರಕಜ್ಞಾನೇ ಸಮರ್ಥಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ವಹ್ನೌ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಸ್ಯ ಸ್ವಭಿನ್ನ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಿದ್ಧಿರಿತ್ಯರ್ಥ ಅಭಾವವಹ್ನೌ ಶ್ರೀತಿ । ವಹ್ನೌ ವಿಶೇಷ್ಯಕಂ । ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕಂ । ಯಥಾಶ್ರುತಮೂಲತ್ವ
ಗತ್ಯದಲವಾಂ ಮಂತ್ರೇತಿ । ಅವಿದಿತ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ತರಂಗಾಂತರಂ । ಅತ್ರ ವಹ್ನೌ ವಿರ್ಯಯತ್ವೇ ವಹ್ನೌ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ । ತದಾಹ ಸಮರ್ಥಮಾತ್ರ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ವಹ್ನೌ
ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ಮವಿಶಿಷ್ಟೋ ಪ್ರತಿವಾಕ್ಯಂ ವಹ್ನೌ ತ್ವಪ್ರಕಾರಾಂಶೇ ವನಿ ಕ್ವ ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವಸ್ಯ ಅನುಮಿತಿವಿ ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ತಾದೃಶ ವಿಷಯ ವಿಷಯಭಾವಸ್ಯ ಅ ಯ
ವ್ಯ ಉಭಯವಿಶಿಷ್ಟ ತತ್ತ್ವಾತ್ । ಉಭಯವಿಷಯಕ ಮಾತ್ರಸ್ಯ ವಹ್ನೌ ತ್ವಾಭಾವ ವಿಷಯತ್ವೇ ಹಿ ತ್ವಪ್ರಸಿದ್ಧಿಃ ವಿರ್ಯಕ ವ್ಯಕಸ್ಯ ವಹ್ನೌ ತಾದೃಶ ವಿಷಯತಾಯಾ ತತ್ । ವಹ್ನೌ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ತ
ವಿಶಿಷ್ಟ ಸವಿಷಯಕ ತ್ವಸ್ಯ ವಿರ್ಯಕ ವ್ಯಕ್ತಿ ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ಥೈ ತ್ವತ ಅಭಾವ ವಹ್ನೌ ಇತಿ । ಉಭಯ ಸಾಧ್ಯಕ ವಿಶಿಷ್ಟಾಭಾವ ಸಾವಿಕಮಂ ತು ವಿಶೇಷಣ ಸಿದ್ಧಿ ರಿತ್ಯತ ಅಭಾವೇ ಷ
ತಿ । ಅತ್ರ ಯಥೋಕ್ತ ಸಂಶಯ ತ್ರಿವೃತ್ತಿ ರಿತ್ಯಾದ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಯತಿ ತ್ರಿವ್ಯಾಪ್ತಿ । ಉಭಯಾ ಸಮರ್ಥ ತ್ವಸ್ಯೈವ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ತ್ವಸ್ಯೈವ ವಾಚ್ಯಕ ತ್ವಾದಿತ್ಯತ ಅಪಾ
ತಿಪಾದಯಿಷ್ಯತೀತಿ । ಏತತ್ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯಾದಿ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಂಶೇ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರಣಂ ವಿಷಯಮುಪ ಸ್ಥಾನ ತ್ವಪ್ರ ವಿಶೇಷಣ ತ್ವಮಿತಿ । ತದಂಶ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ।
ತ್ವಮತಿ ಸಾಧ್ಯವತ್ ವ್ಯಾವೃತ್ತಿ ತ್ವ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯರ್ಥ ವಿಶೇಷಣ ತ್ವಸ್ಯ ವಕ್ರಂ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ । ಸಾಧ್ಯವತ್ ವೃತ್ತಿ ತ್ವ ತಾದ್ವ ಭಾವಸ್ಯ ವಕ್ತೃ ತ್ವೈ ವಿಶೇಷಣಂ ತರ ಪ್ರವಿಶೇಗೌರವಾತ್

೧ (ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವ್ಯರ್ಥ ವಿಶೇಷಣತ್ವ ಮಾಕಂಕ್ಷ್ಯ ಕರೋತೀತಿ ವ್ಯತ್ಯಾದಿನಾ)

೨ (ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾವ್ಯಾಧಿಕರಣಂ ತಯೇತ್ಯಾದಿ :) ಸಂಬಂಧ ಘಟಕತಯೇತ್ಯಾದಿ :)

తస్య ప్రతియోగితావచ్ఛేదకత్వమితి ద్వయం। [illegible]త్వాదితి। పక్షతావచ్ఛేదకవిశేష్యకత్వసంబంధేన [illegible] వహ్ని[illegible]ప్రకారకానుమితిత్వం। తత్ర [illegible] వహ్నిమాన్ [illegible]
తరం పక్షతావచ్ఛేదకవిశేష్యకత్వ[illegible]సంబంధేన [illegible] తథా [illegible] వహ్ని[illegible]ప్రకారకానుమితిత్వం। తత్ర [illegible] వహ్ని[illegible] తరం వహ్ని వి
శేష్యకత్వసంబంధేన [illegible]ర్థః। [illegible] వహ్నిమానితి। తథా [illegible] విశేష్యకత్వాదితి [illegible] యత్వం। అథేతి। అవహ్నివిశేష్య
క వహ్నివిశేష్యక[illegible] సంబంధావచ్ఛిన్న[illegible] వసంబంధావచ్ఛిన్నమిత్యర్థః। ఏవమితి। యత్ర వహ్నిరితి జ్ఞానాకారం తదా [illegible] విశేష్యక[illegible] జ్ఞానే [illegible] విషయ
వహ్నిరితి జ్ఞానే [illegible] వహ్నివిశేష్యక[illegible]రిత్యర్థః। [illegible] వహ్నిమాంస్తత్ర [illegible] విశేష్యకత్వాదికం। అన్యతరత్వ
[illegible] ప్రకారతా[illegible] యోగితి। [illegible] తరత్వ[illegible] కం। [illegible] త్వాదితి। దశావిశేష[illegible] తి। [illegible]
[illegible] వత్త్వమితి। మతాంతర[illegible] తి। తదన్యతర[illegible] త్యర్థః। అన్యతర[illegible] వచ్ఛేదకత్వమన్యతర[illegible]
[illegible] త్రిగుణ[illegible] వహ్నిత్వ[illegible] తత్ర వహ్నిత్వప్రకారక[illegible] వహ్నివిశేష్యక[illegible]
[illegible] ప్రామాణ్యమిత్యర్థః। తథాపీతి। యథా [illegible] వహ్నిమాన్ [illegible] వహ్ని[illegible] వహ్నిత్వ
ప్రకారకత్వవిశిష్ట[illegible] విశేష్యకత్వం [illegible] వహ్నిత్వప్రకారకత్వావచ్ఛిన్న[illegible] త్వమితి। [illegible] వహ్నిత్వప్రకారకత్వావచ్ఛిన్నవహ్నివిశేష్య
కత్వస్య [illegible] వహ్నివిశేష్యకత్వావచ్ఛిన్నవహ్నిత్వప్రకారకత్వస్య ప్రామాణ్యతాయాం ప్రయోజకత్వ[illegible] మితి [illegible] ప్రయోజకత్వమితి॥

ಪ್ರಕಾಶಂ
೪೫
ವ್ಯವಸ್ಥಾಯಾಂ

ರಸಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾರಾವಚ್ಛೇದಕಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವನಿಷ್ಠಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಸ್ಯ ಸಂಬಂಧವಿಧಯಾ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಲಾಘವಾತ್ತದೇವಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಯೋಜಕಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಯ
ವಿಶಿಷ್ಟವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಬೋಧಾಕಾರತ್ವಕತ್ವೇಽನಯ ಲಾಭಾತ್। ವಕ್ಷ್ಯಮಾಣಾನ್ಯತು ಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರತಾನಿರೂಪಿತವೈಶಿಷ್ಟ್ಯೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾಪ್ರಕಾರತಾಶಾಲಿ
ತ್ವೇನ ತಯೋಃ ಅಪರಿಷ್ಕೃತಾದಿತಿ। ಏವಮೇವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾನ್ಯತ್ವಸ್ಯೇತರಾಸಾಂ ಬಿಮೋಕ್ಷಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಘಟಿತಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ತ
ದ್ಭಾನತಾಂ ಏಕತ್ರದ್ವಯಮಿತಿ ನ್ಯಾಯೇನ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಗಾಹಿತ್ವವಸ್ಥಾಪಿತಂ ತದ್ಧರ್ಮಿ ವಿಶಿಷ್ಟವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವತ್ಕಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನಂ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಯತೀತ್ಯನ್ಯತ್ರವಿಸ್ತ
ರಃ। ಇದಮಿತಿ ಪ್ರಕೃತಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತದ್ಭಾವಾದಮಿತಿ ಪಕ್ಷೀಯತದ್ಧರ್ಮಾಭಾವೋಕ್ಷಃ। ತದ್ಧಾವೇದಮಿತ್ಯಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತತ್ತದ್ಧರ್ಮಾವಯಃ।
ಸಂಭವಂ ತನ್ನಾನಾತ್ವಲಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ತಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಾನುಪಯೋಗಾದಿತಿ। ಅವಚ್ಛಿನ್ನಮಿತಿ। ಅತ್ರಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಪ್ಯವಸಾಕ್ಷಿಕಮತ ಇತಿ ಕೃತ್ವೈತತ್ತ್ವ
ನಿಯತಂ। ಭವತಿ ಹಿ ಘಟವಾನ್ ಘಟಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಂ ತದುಭಯವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಮಿತಿ ವ್ಯವಹಾರಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಗ್ರ
ಇತಿ। ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವವ್ಯಾಪಕಾವಾರಣಾಯ ಸತ್ತ್ವಮ್ಯರ್ಥಃ। ಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇ ಜ್ಞಾನತ್ವಾಜ್ಞಾನಮುಭಿತ ತದವಲಂಬನವತ್ವೇ ಲಬ್ಧವತ್ತ್ವ
ದಾಹಾನಮರ್ಥಸ್ಯ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾದಿತ್ಯವಹೇತುಃ। ದಾಹಾನಮರ್ಥಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಭಾವೇ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಂತರಂ। ದೃಷ್ಟಾ
ತ್ವಂ ಪ್ರಕೃತಾನುಪಯೋಗಮಾಹ ತತ್ತದ್ವೃತ್ತೀತಿ। ಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನೇತಿ। ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತು ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಾತ್ರಸಿದ್ಧಂ। ಪಕ್ಷತಾತ್ವ ಅಂಶೇ ಕತ್ವಪ್ರಯೋಜನಂ ಪಕ್ಷತಾತ್ವ
ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸ್ಯ ಅತಿರಿಕ್ತವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಪಕ್ಷತಾವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಾಭಾವಾತ್ತತ್ವಂ ಗ್ರಹಣಮಿತಿ ವಾಚ್ಯಂ ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರತಾಭೇದಾನುಸರಣಾತ್। ಪಕ್ಷತಾತ್ವಪ್ರಕಾ

ರಕತ್ವಂ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವಂ ಲಕ್ಷಣೇ ಸಂಬಂಧೇನ ವಹ್ನಿಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವವದಿತಿ ಪ್ರಥಮಾಂಕುರಾಂಕಂ ದ್ವಿತೀಯತ್ವಂ ಚ ವಹ್ನಿಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಧೂಮತಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವದಿತ್ಯಾಕಾರಕಂ
ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಪ್ರಕಾರಾವಚ್ಛಿನ್ನಯೋ ಏತಸ್ಯ ಲಘುತ್ವಾದಿತಿ। ಸಂಬಂಧಾಂಶೇ ತ್ವನ್ಯ ಸಂಸರ್ಗತ್ವೇ ಮಾನಾಭಾವಃ। ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಪ್ರವರ್ತಕತಾಯಾಂ ಚ ಮೋಕ್ಷೇ ತಥಾ ಕಪ್ರೇಮಿ
ತ್ಯಾಹುಃ। ಮೀಮಾಂಸಕಾಸ್ತು ಯಾ ಯಾ ಯತ್ನ। ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮುತ್ತಮಯಾಂ ಯಾಂ ನ ಸಾ ಜ್ಞಾನಪ್ರವೃತ್ತೌ ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ
ವ್ಯಭಿಚಾರಿ। ಘಟತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಾದಾವಪಿ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ದಿಶಿ ಕಾರ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇ ತಯ ಧರತಾಪತ್ತಿ ಪ್ರವೃತ್ತೇಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಭಾವ ದ್ವಯಂ। ತಥಾಹಿ ತ
ದವಿಶೇಷ್ಯಯಾ ಲಾಘವಾತ್ ಜ್ಞಾನೀಯಾ ಜ್ಞಾತಾ ತ್ವೇನ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ವದಂತಿ। ಪ್ರಯೋಜಕತ್ವೇ ದಿ। ಶಾ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಪ್ರಮಾತ್ವ ರವಹ್ನಿಂ ಘ ಮಮಾ ಶಾಯಾ ಧಾರಂ ತ ರಂ ವಹ್ನಿಂ ವ್ಯ
ಕ್ತಿ ವಿಷಯತಾಯಾಂ ಪ್ರಯೋ ವರ್ತಿನಂ ಜಾದಿ ವೃತ್ತಿ ತ್ವಾಭಾವಾತ್। ಸವ ತತ್ರ ಪ್ರಮಾತ್ವಸ ಶ್ರೀ ಮಿತಿ ತದ್ಭರಣಂ ವಹ್ನಿಂ ಪ್ರಕಾರಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಜನಕಪ್ರಮಾಯಾಂ
ಏವ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಶಕ್ತಿವಕ್ತೃತ್ವಾತ್। ಅಸ್ಯ ಧಾರಾ ಭವವ ದಪ್ಯಾಯ್ಯತ್ವಾರ್ಥಾತ್। ಅತ ಏವ ಪ್ರಮಾಂಶಕ ವಹ್ನಿಂ ನ್ನ ರಣಮಾಂ ಶಾಯಾ ಧಾರಂ ತರಂ। ಏತದರ್ಥಂ ಪೂರ್ವಾರ್ಧ ಮಾಂಸೇವಿ
ಧರ್ಮಿಣಿ ತ್ವುಕ್ತಂ। ಅವಹ್ನಿಂ ಪದಸ್ಯ ಸಂಸರ್ಗಾಭಾವ ಮಾಂ ಶಾಯಾ ಬ ಪಯುಕ್ತಿ ಮಿಂಜ್ಞ ಮೇಂ ಸಾಕ್ಷಿ ಮಾಂತಿ ಅವಪ್ಯಂತಿ। ತೇನ ವಹ್ನಿಮ ಜ್ಞಂ ಶಾಂ ಜ್ಞಾವ ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಪ್ರ
ಮಾಮಾಂ ಶಾಂ ಜ್ಞಾ ಧಾರಂ ತರಂ। ಶಾ ಶೇನ ಮರ್ಥತಿ। ಏತದಶಾ ಸೇವಕ್ಷೈ ಮಾಂ ತ್ವನಿಷ್ಠಿರಿತಿ। ತಥಾ ಚ ಶಾಬ್ದ ನಮರ್ಥವೃತ್ತಿ ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ವಿಷಯತಾಯಾಸ್ತತ
ಪ್ರಕೃತ್ವಂ ಶಂ ಪುಶಿತ್ವಾಯ್ಯ ಶಾರ್ಹಿ ದಪಕ್ಷಸ್ಯ ರೂಪಂ ದಿವಿಷಯಕತ್ವೇ ಅನ್ಯಿಷ್ಠಿ ಸೆಯ್ಯದಿತಿ ನರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಭಾವನ್ಯದಿಲಕ್ಷಣಾತ್ಮಕಂ ಸ್ಥಿ ಮಾಂ ಪ್ರಹಾರಃ। ಶಂಕತೇ। ಸ
ವಹ್ನಿಂ ತದನ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕಸ್ಯ [redacted] ಮಾಂ ಶಲಂ ಬಕವಿಷಯತಾಯಾ ಭಿಕ್ಷ್ಯಾತ್ ಪೆಂತ್ವ ನಶ್ವ ಮಿತ್ಯಾಶಂಕ್ಯಾಹ ಶ್ರುತಿ ಸಪತಿ। ವಿಶೇಷ್ಯ ಇತಿ। ತಥಾ ಚ ಯಾಂ ಶಾಂ ಶಬ್ದ ನಮರ್ಥವಿ
ಷಯತಾ ಶೇಷ ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಯಾಂ ಚ ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಪ್ರಕಾರಕತಾಸಂಸರ್ಗ ಶಾಬ್ದ ನಮರ್ಥವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ಭಾವಃ। ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಾಪನ ಮಾಂ ಶಾ ಥಕರಣೇ ತ್ವಸ್ಯ ವಹ್ನಿಂ ತ್ವಾಪ ಥಕ

ರಜತಿಕಕರಣ ಕರ್ತೃತ್ವಪ್ರಾವರ್ಣಿ ಘಟಮೋಗ್ಗಾರವಂಬತಿ। ತದಥಿಕಕರಣಕಥಿಕರಣತ್ವಂ ಕೃಪ್ತ್ಯಾಪ್ತಾರ್ಥಮಾಣಂ ವಚ್ಛಿನ್ನವೃತ್ತಿತಿ। ಕಚುಪರ್ವಿತಿ ಸಮೂಹಾಲಂಬನೇ ಘಟೋಭಯವಿಶೇ
೩ ಷ್ಯವೃತ್ತಿ ಏಕವಿಷಯತಾ ಅಯಾಂ ವಚ್ಛಿನ್ನವೃತ್ತಿತ್ವಾಭಾವಾದಿತಿ ಸಾ ಕಕಮತ ಅವಚ್ಛಿನ್ನವಚ್ಛಿನ್ನೇತಿ। ವಿಶೇಷ್ಯಘಟಕವಿಷಯತಾ ಘಟಾದಿತಿ ಭಾವಃ। ಪ್ರಾವೃತ್ಕಕಃ ಅ
ಸ್ಯಧಾರ ತ್ರಿವನ್ನಥಿಕಾಂಶ। ಕಥಾವಚ್ಛಿನ್ನವಚ್ಛಿನ್ನರವಚ್ಛಿನ್ನವಚ್ಛಿನ್ನ ಇತಿ ಸಮೂಹಾಲಂಬನೇ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಷಯತಾ ತ್ರಯಾವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಪ್ರಕಾರತ್ವಾಯ ವಿಶಿಷ್ಟಭಯಾಂಶೇ ಪ್ರ
ಮಾತ್ವಪ್ರವೃತ್ತಿ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಸ್ವವೃತ್ತಿಕ ಕರಣೇತಿ। ಸ್ವಂ ವಿಷಯತಾ। ತಥಾ ಚ ತನ್ನಿಷ್ಠ ಭ್ರಮವಿಷಯತಾ ಘಟಪಕ್ಷೇ ಸ್ವವೃತ್ತಿಕರಣ ಪ್ರಕಾರಾವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಷಯತಾಕ ಏವೇತಿ ಭಾ
ವಃ। ಇದಮಿಹಾಹಂ ತತೀತಿ। ಕಚು ಜಲತ್ವಪ್ರಕಾರಕ ಘಟವಿಷ್ಯಜ್ಞಾನೇ ಹಾವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವೇ ಕ್ಷತಿ ಹಿ ತು ಸತ್ಯಚ್ಛನ್ನ ಅಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಹಿ ತುಸ್ತ್ವಿತಿ। ತಥಾ
ಚ ಹಾವನ ಸಮರ್ಥ ವಿಶೇಷನ್ನೈ ಕೈವತ ಕಿಂ ನಃ। ತಾನ್ನವಚ್ಛಿನ್ನ ವತಾನೋರ್ನವಚ್ಛಿನ್ನ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಅತ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹಿ ತು ಸತ್ಯಚ್ಛನ್ನ ಅಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಆಹ ವಿ
ಭಮುಚ್ಚಾಯಕಃ: ಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿತಿ। ಖಂಡವ್ಯಾವೃತ್ತಿಸ್ತು ಘಟಂ ವೃತ್ತಿತ್ವ ಪ್ರಕಾಶ ಕತ್ವಂ ವಃ ವಿಶೇಷಣ ವಿಶೇಷ್ಯಮಾ। ಜಲತ್ವಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಾರಕವಚ್ಛಿನ್ನ ಕರಣೇ ವ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಅವಚ್ಛಿನ್ನತ್ವ
ಪ್ರಕಾರೇತಿ। ತಾಂ ಹಿ ತಾಂ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಇತಿ ಪಾರಣ ಯಚ್ಛಿನ್ನಯತ್ವಮಿತಿ। ಅತ್ರ ಕ್ಷಣತ್ವಂ ವಿರುದ್ಧೋಭಯಾ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮೇವ। ಕಚು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಸಾಧ್ಯ ಘಟಕತ್ವ ಪ್ರಯಾಂ ಪ
ದವಿಶೇಷಣ ತತ್ವ ಹಿ ತು ಕನಿಷ್ಠ ಇತ್ಯತ ಆಹ ಅತ್ರೇತಿ। ತಥಾ ಚ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಸಮವಚ್ಛಿನ್ನ ವಚ್ಛಿನ್ನ ಇತ್ಯತ್ವಮಿತಿ ದೇವ ಪಕ್ಷಃ। ಕಿಂ ಚ ಪಕ್ಷ ಸತ್ಯಭಂ ಸ್ವಯ ವಿಶೇ
ಷ್ಯಂ ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯ ಪರಃ। ತತ್ರ ವಿಶೇಷಣತಾ ಕವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ವತ್ವಂ ಮುಖ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿ ವಿಷಯತಾ ಕಾಭಾವಃ ಪಕ್ಷಃ। ಕೇಚ್ಛಯ ತ್ವಮಿತಿ ಕಥಿಕ ವಿರುದ್ಧೋ
ಭಯಾ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯಾಪಿ। ಕಚು ಮಾ ತವಚ್ಛಿನ್ನ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಾರಕಾವ ... ಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಶೇಷ್ಯಕ ಭ್ರಮಸ್ಯಾಪಿ ಸಾ ಕ್ಷಾವತ್ವಂ ವಿಷಯತಾಯಾಂ ತದ್ವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಕಾರ
ತಾಶ್ರಯವೃತ್ತಿತ್ವಾತ್। ರಜತತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನವೃತ್ತಿವಚ್ಛಿನ್ನ ತ್ವ ಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾಯಾಂ ಅಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಸ್ವತ್ರ ಜಲಾದಿವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ತತ್ರೋಭಯೋಃ ಪ್ರಕಾರಕೇ

ತಾದೃಶಸಾಧ್ಯಪ್ರಸಿದ್ಧಿರಿತ್ಯತ ಆಹ ಪಕ್ಷೇ ಪ್ರಮೇತಿ। ಯತ್ರ ಪಕ್ಷೇ ಸಾಧ್ಯಂ ನ ಸಿಧ್ಯತಿ ತತ್ರ ಪಕ್ಷೇ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಪ್ರಕಾರಃ ತತ್ರ ವಿಷಯತಾಯಾಂ ವಿಶೇಷಣೀಭೂ
ತಪಕ್ಷವೃತ್ತಿತ್ವಪಕ್ಷೇ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾಕತ್ವಾಭಾವಸ್ಯ ಸತ್ತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕೇನ ಪಕ್ಷೀಯತಾಮವಗಾಹಯತಿ ತಾದೃಶಾನ್ನ್ಯೂನತ್ವಾದಿತಿ॥
ವ್ಯಧಿಕರಣೇ ಪಕ್ಷೇ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕತಾದೃಶಾರ್ಥಸಮವಾಯಿತ್ವಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ಸಂಭವತ್ಯೇವೇತ್ಯಾದಿ। ಪ್ರಥಮಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ
ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರಕತಾವಚ್ಛೇದಕಃ। ಕಿಂ ತತ್ರ ವಿಷಯವೃತ್ತಿತ್ವೇ ವಿಶೇಷಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ವರ್ತತ ಏವೇತ್ಯತ ಆಹ ವ್ಯಧಿಕರಣವಿಶೇಷ್ಯೇತಿ। ಕಿಂ ವಿಶೇಷಣೇ ತದ್ಭಾ
ವತ್ವಂ ಇತ್ಯಾದಿನಾ ಪ್ರಕಾರತಾ ಸಾ ತನ್ನಿಷ್ಠವಿಶೇಷಣತಾವಚ್ಛೇದಕವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪಕ್ಷೇ ಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾಕತ್ವಾಭಾವಾತ್ ಸಮವಾಯಾದ್ಯನ್ಯತಮಸಂಬಂಧೇನ ವಿಶೇ
ಷಣೇ ಇತಿ। ವಿಶೇಷಣತಾಪನ್ನತಾದೃಶವಿಷಯತಾಯಾಃ ಅಭಾವೋ ವರ್ತತ ಏವೇತ್ಯತ ಆಹ ತದ್ವಾದೀತಿ। ಕಿಂ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾಭಾವರೂಪತ್ವಂ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಾಭಾವರೂ
ಪಂ ಸಾಧ್ಯಂ ಸಾಧ್ಯಾದಿಕತ್ವಾದ್ಯಭಾವಸ್ಯ ತದಾದಾಯ ದೋಷ ಇತಿ। ತಥಾ ಚ ತತ್ರ ಸಂಬಂಧೇನ ತಾದಾತ್ಮ್ಯೇನ ವ್ಯಾಪ್ಯತಾಯಾಂ ತತ್ಸಂಬಂಧಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಃ ಸಿದ್ಧ
ಏವೇತಿ ಭೇದಃ ಸಾಧ್ಯ ಇತಿ ಪಕ್ಷೇ ತ್ವರ್ಥಃ। ತತ್ರಾಪಿ। ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಾಭಾವಸ್ಯಾಪಿ। ಕಿಂ ದಾಹ ನ ಸಮರ್ಥವಿಶೇಷ್ಯತಾಕತ್ವಸ್ಯ ನ ಸ್ಯಾತ್ ತದಭಾವಾದೇವ ಹೇತುಃ ಸಾಧ್ಯಸ್ಯಾ
ಭಾವಸಂಸರ್ಗತಯಾ ಸ್ವೀಕಾರ್ಯತ್ವಾದಿ। ತತ ಇತ್ಯತ್ರಾಪಿ ದಃ। ಪ್ರಕೃತಪಕ್ಷತಾ ದೃಶ್ಯರ್ಥಃ। ಗಮಕತಾಯಾ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾತ್। ತಥಾ ಚ ಪಕ್ಷಧರ್ಮತಾಯಾ ಮೇ ಪ್ರಕೃತಪಕ್ಷೇ ತ್ವಂ
ಸಾಧ್ಯನಿಷ್ಠಾ ಸಿದ್ಧಸಾಧ್ಯಕಮಿತಿ। ಪ್ರಮಾಣಸಂಚರಣದಾಹ ಧರ್ಮ್ಯಂ ತರಾದಿತಿ। ವ್ಯಾಪ್ಯಪಕ್ಷಧರ್ಮಾದಿತಿ ಶೇಷಃ। ಧರ್ಮ್ಯಂತರಂ ಪ್ರಕೃತಪಕ್ಷ ಭಿನ್ನಂ ಧರ್ಮಃ। ಅಬಾ
ಧ್ಯಪರ್ಯವಸಾನಾದಿಃ ಸೂಚಿತಃ। ತಥಾ ಚ ತ್ಯಾದಿ। ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಹೇತುತಾ ವಚ್ಛೇದಕತಯಾ ಪಕ್ಷೇ ಸಾಧ್ಯಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾ ತದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿರ್ವ್ಯರ್ಥಃ।
ಸಾಧ್ಯಂ ಅತ್ರ ಸಾಧ್ಯಾದಿಸ್ವರೂಪತಯೋಪಸ್ಥಿತಂ ತತ್ ತದುಪಯೋಗಿತಯೇತಿ। ಸ್ವವಿಷಯಕತ್ವಸ್ಯ ಅತಿರಿಕ್ತವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ವೈಯರ್ಥ್ಯಾದಾಹ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಚೇತಿ।

ప్రతిథం
౪౨

తత్రాపి కాలవాదావప్యేతి। తథాహి గృహీత్వా యత్ప్రతియోగితాకత్వమేవ తత్సాధ్యత్వమితి। యత్ప్రతియోగితావిశేషణే భూత తద్వహ్నివృత్తి విశేషణతాయాం య
థావహ్నిత్వప్రకారకత్వం తథాతాదాత్మ్యేన వహ్నివిశిష్టక గుంజావృత్తిరపి విషయతాయాః వహ్నిజాతివృత్తి వహ్నిత్వప్రకారకత్వముభయాయామపి
న్యతి ఇతి కస్యచిత్ తత్ప్రయోజకమిత్యర్థః। తథాహి త్వాదిత్యాది। ప్రతియోగితా విశిష్టప్రయోజన వహ్నిత్వప్రకారక విషయతా ప్రయోజకమేవ అనుభవః గవచ్ఛేద ఇత్యర్థః। ఏవం చ తి
ద్విరుక్తవ్యాపకతాయాం ప్రయోజకత్వం। తత్ర చ విషయతా నాతిరిక్తా। యథా వ్యాప్తి గుంజావృత్తి విషయతా సా వహ్నిత్వప్రకారికా। యథా వహ్నిత్వ
త్వ వహ్నిత్వ ప్రకారికా సా వహ్నిత్వవృత్తి తత్ప్రయోజకమితి। మూలమతే వృత్తి తత్త్వేన ప్రయోజకం కారణమితి మూలాభిప్రాయ ఇతి। ద్వితీయస్య తా
త్వవహ్నిత్వవృత్తి త్వాద్యభావే ఘటదవచ్ఛేదే అవచ్ఛేదకే సాధ్యయత్వేన ప్రయోజకమిత్యర్థః। అవచ్ఛేదకత్వేతి। అవచ్ఛేదకత్వం మూలే యథాశ్రుతమితి యావ
దత్రాపి వహ్నిత్వస్య సామానాధికరణ్యేన వహ్నిత్వప్రకారికా యా విషయతా తదభావః సాధ్యః సమభవదవచ్ఛేదే ఏతాదృశ వహ్నివృత్తి విషయతాయాం వహ్ని
త్వస్య సామానాధికరణ్యాభావే విశిష్టాభావేన త్వాత్ గుంజావృత్తౌ తు వహ్నిత్వప్రకారకత్వాభావేఽపి అవచ్ఛేదవత్త్వే వహ్నిత్వప్రకారికాయాం ఏవ వహ్ని
వృత్తి విషయతాయాం వహ్నిత్వస్య సామానాధికరణ్యాదవృత్తిత్వాద్వహ్నిత్వస్య సామానాధికరణ్యస్య సత్త్వమితి। అత ఏవ పక్షధర్మతాయా అపి
తద్గుంజావృత్తి విషయే తద్యోగేన ప్రయోజకమితి। ఇదానీం మూలం దూషయతి విశేషణం ఇతి। స్వవచో విరోధ ఇతి। అతిరిక్తవాచ్యత్వ విషయక
జ్ఞానే కారణత్వపదస్య ప్రయోగః। తథాహి జ్ఞానత్వ జ్ఞానం విశేషణజ్ఞానాత్మకం విశిష్ట జ్ఞానాత్మకం చ ఉభయాత్మకవకారణమితి। తత్రాపి అవచ్ఛేదకమ
గ్రాహ్యేతి। అయమర్థః। ఉభయ ఇతి జ్ఞానానాం జ్ఞానత్వేన ప్రయోజకే కల్పనాదేః ప్రయోజ్యత్వే సతి జ్ఞానార్థజ్ఞానత్వ విశేషణ విషయక జ్ఞానానాం

పాదకుచకత్త్వః ప్రాథమికవిశిష్టజ్ఞానే ఘటత్వవిశేషణం త్వేఽవిషయత్వాదివిశిష్టాకారకత్వే అవశ్యం విశేషణజ్ఞానం తత్ర జ్ఞానవిలంబాదితి। అత్రాపి వి
పాదమత్రప్రత్యాదం వస్తుతస్తు। ఘటాఏవేతీతి। తథావిధవ్యవహారఏవమూలమితిభావః। అత్రాహుః। విశిష్టప్రతీయమానే అత్యవ్యవసాయ ఏవమూ
లం ఏవం జ్ఞానే తథా దిశాంకాశ్చకారణాభావాదయః ఏవం ప్రకారతాయామపి ప్రతిబధ్యప్రతిబంధకభావాదయః ఘటత్వేఽజ్ఞానాదిమాత్ర
దొంబ ఘటవ్యవసాయోదయః అవివే[illegible]గృహీతసంసర్గకవిషయత్వేమానాభావః నచసంయోగేఘటజ్ఞానేఘటజ్ఞానాభావయోః ప్రతిబధ్యప్రతిబం
ధకభావఏవమానం। సమవాయేనఘటత్వప్రకారకజ్ఞానే అజ్ఞానాపేక్షయా సమవాయసంబంధ్యవిలక్షణప్రకారతాయా ఏవ లఘుత్వాత్
సంబంధభేదసంబంధ్యసాంసర్గికవిషయతాశ్చ అపేక్షయా సంబంధభేదసంబంధ్యప్రకారతాకల్పనాయామేవలాఘవాదితిచేన్న। కింతుమూల
దఘటవ్యవసాయాంత తథావిసంయోగేనసమవాయఘటజ్ఞానంజాతమితివ్యవహారఏవమానమితివదంతి। వస్తుతస్తువ్యవహారవిషయత్వప్రకారకత్వాభా
వాదినాం ధర్మాణాంచకల్పకత్వాత్తేషాం తదభావే త్వత్రాపి సాధారణ్యమేవ తేషాం కల్పకతాంశక్తిశాలతిఘటాదిరపి। తథాత్వే। సాధ్యవత్త్వేన
వక్ష్యత్వేత్యస్య తేషు త్వేఽప్యూరణీయత్వం। సాధ్యత్వప్రసిద్ధిరితి। తస్యైవ వ్యాప్యాయమాణే సాధ్యవత్త్వేతి। సాధ్యవత్త్వేఽపియకాలమప్రత్యాహతథేతి। కృత్య
భావేఽపి తమాకావ్యతిరేకితి। అసాధారణ్యేకం సామాన్యం అకరణ్యప్రతీయమానధర్మతాబోధం। కింవాసప్రతివక్ష్యత్వం। ఉతవాసంశయకత్వం।
ప్రహ అవృత్తిసాధారణ్యాధికరణ్యం చరాఅనుమితిస్తదప్రయోజకం। వ్యతిరేక్యవృత్తిమాత్రప్రమత్వంచేతి। ఉక్తహేతోః। సాధనసమర్థ్యాదితిహేతోః। విరో
ధక్షయః। యత్ర ప్రమత్వం తత్ర హేతుప్రభావవ్యాకారకః। భూతాత్మాకాదావక్ష్యతి। తథాహి అకాలతకేనాప్రమత్వాభావనిష్ఠారప్రత్యక్షేవ

ಪ್ರಕಾಶಃ
೪೮

(= ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮನ್ಯೂನಾನತಿರಿಕ್ತವೃತ್ತಿತ್ವಮಿತ್ಯಾಶಯೇನಾಹ =) ೨

ಪ್ರಮತ್ವಾಭಾವನಿಷ್ಠಾ ಯಾ ವಿಶೇಷ್ಯತಾ ಪ್ರಮತ್ವಾಭಾವವತ್ವೇನ ತ್ವಾಭಾವೇಽಪ್ಯಸ್ತಿ ನಾಕಾರ ಸಮಾನಂ ತ್ರಯಂ ತು ತತ್ರ ಇತ್ಯಾಹ ವಿಶೇಷಿತಿ। ವೃತ್ತಿಮತ್ವಮ್ ತದ್ಭಾಸಂಜ್ಞಾಯ
ಕೇತಿ। ೨ ಶಕ್ತತ್ವಾದಿತಿ। ಅಸಾಧಾರಣಧರ್ಮ ತ್ವಾಭಾವವತ್ವಾನ್ನ ಧ್ವತದಭಾವಯೋರವ್ಯಾಪ್ಯವೃತ್ತಿತಾ ಗ್ರಹಾಭಾವಕಾಭಾವಃ। ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾ ಪ್ರತಿಯೋಗ್ಯಭಾವ ಸ್ವವಿರು
ದ್ಧವ್ಯಾಪಕತ್ವಂ ಚೇತಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿರೇವ ಹಾಕಿಕೇತಿ ವಾಚ್ಯಂ। ಅತ್ರಯಿಂ ಬಿಕತ್ವಾತ್। ಅಸಾಂಗತ್ಯಕತಾಯಾ। ತಥಾ ಚ ಹಿತಿಯಾಃ ಸಾಧ್ಯತದಭಾವವ್ಯಾಪ್ತಿಗ್ರಹೇ ಕಥಂ ಸಂಶಯ ಇತಿ।
ಪೂರ್ವಪೂರ್ವಕ್ತೇತಿ। ಪ್ರತಿಸಾಧ್ಯಹೇತ್ವೇ ತ್ವರ್ಥಃ। ಹೇತುವಿಶೇಷಣಾನಾಂ ವ್ಯರ್ಥತ್ವಾಯ ಯಥಾಪ್ರತಿಸಾಧ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಮುಖ ತತ್ತ್ವಾಕಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಸ್ಯ ಗಾಸಾಧಾರಣ್ಯಾತ್
ರಣಯಂ ಚಾಹ ಪೃಥಿವೀತ್ವೇತಿ। ತತ್ರಾಪಿ ಲಾಘವಾ ದಾಹ ಪೃಥಿವೀವೃತ್ತೀತಿ। ಪ್ರಕಾರ ಇತ್ಯನ್ಯಾವ್ಯಾಪ್ಯತ್ವಂ ಧ್ವನ್ಯಇತಿ। ತದವಚ್ಛಿನ್ನೇತಿ। ಪೃಥಿವೀವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನೇತ್ಯರ್ಥಃ। ಹೇತುತ್ವ
ಪೃಥಿವೀವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನವಿಷಯತಾಕಾಜ್ಞಾನ ಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರವಿಶೇಷ್ಯಕಜ್ಞಾನಸ್ಯೇತಿ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇತ್ಯಾದಿನ್ಯರ್ಥಂ ವಕ್ತುಮಾಹ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣಪ್ರಕಾರಕತ್ವ
ನ್ಯೂನವೃತ್ತಿತ್ವಾದಿತ್ಯತ ಆಹ [illegible] ಸಮಾನಾಧಿಕರಣ್ಯೇತ್ಯನ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ತ್ಯರ್ಥಮಾಹ ತದ್ಭಾವೇತಿ। ಪೃಥಿವೀವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಪೃಥಿವೀವಿಶೇಷ್ಯವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಯದನ್ಯತರತ್ತದ್ವ್ಯ
ಪ್ಯಪ್ತಂ ಯತ್ಕಾಜ್ಞತ್ವಮರ್ಥಃ। ವೃತ್ತಿರೇಕೇಯದನ್ಯತರದ್ವ್ಯಾಪ್ಯತಾಕಂ ತತ್ರ ಹೇತ್ವಾಭಾವ ಇತ್ಯಾಕಾರಾ। ಅತ್ರ ಪ್ರಮಾಮಾತ್ರಕಾನ್ಯತರತ್ವವತ್ತ್ವೈಯರ್ಥ್ಯಂ ದ್ವಿಧಿರ್ಧವಿಧ
ಯತಾನಂ ಪ್ರತಿಯವಿಷಯತಾ ದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಃ ಅನ್ಯತರ ತ್ವಸ್ತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಾಂಶೇ ಚೇತ್ತಾ ಇತಿ। ಅತ್ರ ಪ್ರದರ್ಶವಾಸ್ತ್ವ ರಸಾ ತ್ರಾದ್ಯಕಾನ್ಯತರತ್ವಾವಚ್ಛೇದ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಕಾಭಾ
ವಾಭಾವವತ್ವೃಷಯತಾ ಕಾತ್ವಪ್ರಮಿತಿಸ್ವರೂಪತಃ ಶ್ರದ್ಧೇತಿ ತತ್ರ ಸಪ್ತಿರೇತವ್ಯಾಪ್ತ್ಯಾಯತ್ರ ತಾದೃಶಾಭಾವಃ ತತ್ರ ಹೇತ್ವಾಭಾವ ಇತ್ಯಾಕಾರಕ ಯೋಗ್ಯತೈಯವ್ಯರ್ಥಂ ಕಾ ಭಾವಾ
ಗಾದ್ಧಿಯಧಾಸದ್ವಿಶೇಷತೃತೀಯವ್ಯರ್ಥಃ ಇತಿ। ಅತ್ರ ಸಂಶಯಂ ಶಂಕತೇ। ಅನ್ಯತರತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಾಭಾವಃ ಕಿಂ ಅನ್ಯತರತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಾಭಾವಚ್ಛಿನ್ನಃ ಕಿಂ ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿಕ್ರಿಯಾ ವಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಃ [redacted] ಭಾವಾ
[redacted] ಆತ್ಮಯತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತಾವಚ್ಛೇದಕಶೋ ಹಾವಚ್ಛಿನ್ನೈಯವ್ಯರ್ಥಂ ತದಾ ಅನ್ಯತರದ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಪ್ರಕತ್ವಮಿತ್ಯತ್ರಾಹ

ತತ್ರ ಚಾನ್ಯತರತ್ವಸ್ತ್ವಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವೇನಾವಚ್ಛಿನ್ನಾದ್ಯರ್ಥ್ಯಪ್ರತಿ + ೪ ತ್ರ

೧ ಆಪತ್ತಾಂ

ಪ್ರಿಯತ್ವಾದ್ಯರ್ಥಂ ಸಮಾಂಶಂ। [illegible]ಂತ್ಯ್ವತತ್ತ್ವಾವೃತ್ತಿತ್ವವತ್ಸಮಾಂಪ್ತ್ಯಕರತ್ವಪ್ರಾಥದರೂಂ ವತೆಂಯಾಂತ ತದ್ವಾವೃತ್ತಿತ್ವಸ್ಯ ವ್ಯಾವೃತ್ತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಮಿತಿ [illegible]। ಅತ್ಯಂತೇತಿ। ಗಂಧಾಸಮಾ-
ನಾಧಿಕರಣೇತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible]ತ್ವತಸ್ಯ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣ[illegible] ಮಾಂ ಪ್ರಪ್ರಕಾರಕ ಜಲತ್ವಕರಣೇವ್ಯಭಿಚಾರಃ। [illegible]ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವ್ಯಾಪಕೇತ್ಯಾದಿವಿವಕ್ಷಯಾ ತದ್ವಾರಣಃ।
ತಸ್ಯೈವಪ್ರತ್ಯಾದಿತಿ ವ್ಯಾಪಕತ್ವೇ ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇತಿ। ಧರ್ಮತಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವವಿವಕ್ಷಣಾಂ। [illegible]ವೃತ್ತಿ[illegible]। ಯತ್ಸ್ಯಾಃ ವಿಷಯತಾಯಾಃ। ತದ್ಧರ್ಮ್ಯಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವ-
ತ್ವಾತ್ಸ್ಯಾ। ಅತ ಏವ [illegible] ಪೃಥಿವೀಜ್ಞಾನೇ ಪ್ರಮುಖತತ್ತ್ವಕೇ ತತ್ರ ಪ್ರತಾತ್ಪರ್ಯತರವಚ್ಛಿನ್ನ ವಿಷಯತಾಕತ್ವೇ ಸಂಧಾನತ್ವೇ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣವಿಷಯತಾಪ್ರತಿಯೋ-ಗಿ ತ್ವ
ಗಿತ್ವನತಾಪ್ಯತ್ವ್ಯಸಮಾನಾವಿಶೇಷಣಾವತಾಪ್ಯಪ್ರತ್ಯಭಿಚಾರ ಇತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible]। ಅತ್ರ ಪ್ರಪ್ರಕಾರತ್ವವ್ಯಾಪಕವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ ವಿ[illegible]ತ್ವಸತ್ವಂ ಯತ್ಪ್ರವಿ। ತಥಾ ವಿಷ-
ಧಾಂಶತತ್ವೇ ಸ್ವಯತ್ವವಿವಕ್ಷಾಯಾಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಾಭಾವಾತ್। [illegible]। ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣಮಾತ್ರಂ। [illegible]ತ್ರಂ ತದ್ವಿಷಯತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವತ್ವೇನೇತಿ ತ್ವ
ತಾಂಶ್ಚ ವಿಷಯತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ [illegible]ದಾವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯರ್ಥಮತ ಅಹಂ ತದತ್ವೇತಿ। [illegible]ತ್ರಂ। ತದ್ವಿಷಯತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವತ್ವಮಾತ್ರಂ। ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ।
ಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರೇ। [illegible]ಗಂಧವದಂಶೇ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣಪ್ರಕಾರಕತ್ವವಿವಕ್ಷಯಾ ತದ್ವಾರಣಃ। ಗಂಧವತಿ ಪೃಥಿಕೇ। ಪೃಥಿವೀತ್ವಪ್ರಕಾರಕತ್ವೇತದ ಪೃಥಿವೀತ್ವ
ಸಂಧಾವರಣ। [illegible]ಪೃಥಿವೀ ಪದಂ ಜಲತ್ವಾದಿಪರಂ। [illegible] ತನ್ನದಾತ್ಪ್ರವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತನ್ನಿಷ್ಠ ಲಾಂಯಿಷ್ಟ ಲಾಂತರಮಾಂ ಪೃಥಿವೀತ್ವೇತಿ। ತದ್ವಾರಣಾರ್ಥಮೇವಾಹ [illegible]ಗಂಧಸ
ಮಾನಾಧಿಕರಣೇತ್ಯಾದಿ। ಯತ್ರಚ ಕೃತೇ [illegible] ಯತ್ಪ್ರಕಾರತ್ವಂ ತತ್ರ ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಮಿತ್ಯಾಕಾರಕಂ ವ್ಯಾಪಕತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಮೂಲಂ ಯಾಂ
ಜಯತಿ [illegible]। ಭಾಷ್ಯೇತಿ। ವ್ಯಾಪಕೇತ್ಯರ್ಥಃ। [illegible]ಯಂ ಘಟಃ ಪಟೋ ವೇತಿ ಸಂಶಯಾನಾಂ ಕಥಂ ವ್ಯಭಿಚಾರಃ। ಕಿಂ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಕಂ ತದ್ವ್ಯಭಿಚಾರೇಕಮಾಹ ತಸ್ಯಾರ್ಥ್ಯ
ಯಿತಾಃ। ತತ್ರ ತದ್ವ್ಯತ್ತಿ ಅತಃ ಸಂಶಯಪದಂ ವಿಶೇಷಪರತಯಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಂ। [illegible]ಶಯಿತಿ। ಯಥಾ ಶ್ರುತಸ್ಯ ವ್ಯಭಿಚಾರಸ್ಯ ಪ್ರಕೃತಾನುಪಯೋಗಿತ್ವಾದಾಹ ತತ್ರೇತಿ। ಹೇತ್ವ
S

೪ ಅತ್ರಪ್ರಕಾರತ್ವವ್ಯಾಪಕಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಂ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಶೇಷಣಂ ತತು ವಿಷಯತಾಯಾಮಿತ್ಯಾಶಯೇನೇದಂ =)

ಪ್ರಶಿಷಂ
೪೯

ಪೃಥಿವೀವಿಶೇಷಣಕೇತ್ಯರ್ಥಃ। ಇತರವಿಶೇಷಣಕಸ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯದಲೇ ವೈಯರ್ಥ್ಯಾತ್। ಸಾಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಂ ಗಂಧವತ್ತ್ವಂ ಪೃಥಿವೀತಿ। +೨

ಷರ್ಯಾಪ್ತಿರಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಲಕ್ಷಣಾಂ ... ತ್ವಂ ಜ್ಞಾನವಿಷಯತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ ಮಿತ್ಯತ್ರ ... ಜ್ಞಾನಪದೇನೇತಿ। ಸ್ವರೂಪ ಸಂಬಂಧಿಕೇತಿ ತ್ವಂ ಸ್ಥಳ ವಿಷಯತಾ ... ಸೂತ್ರೇ ಮುಖ್ಯ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ... ಪೃಥಿ
ವಿ ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನ ... ವಿಷಯತ್ವಂ ಗತಂ ... ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಇತ್ಯತ್ರ ... ಪ್ರಾಗುಕ್ತಂ ವಿರುದ್ಧಾಂಶ ವಿಷಯ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಾತ್ರಂ। ... ಪಾದಿ ವಿಶೇ
ಷ್ಯಕ ಸಂಶಯ ... ಸಾಧ್ಯ ... ಭಾವ ... ವತ್ತ್ವ ಸ್ಥಾಪ್ಯ ... ಇತ್ಯತ ... ಪತ್ಯ ... ದಿ। ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಾದಿ। ಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರವಿಶೇಷ್ಯಕ ... ತ್ಯ
ದಿ ಪ್ರಕಾರಕ ಜ್ಞಾನ ವಿಷಯತ್ವಂ ... ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣಯೋರ್ಧರ್ಮಯೋಃ ಪ್ರಕಾರಯೋರ್ಯತ್ರ ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣಪ್ರಕಾರೇ ತಾದೃಶವಿಷಯತಾ ಕಾ
ಯತ್ವ ತದಭಾವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ಪೃಥಿವೀತ್ವಾದಿಮಾತ್ರಪ್ರಕಾರಕ ... ಜ್ಞಾನ ... ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ ... ವ್ಯಾವರ್ತನೀಯ ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣೇತಿ। ಗಂಧಾಸಮಾನಾಧಿಕರಣಗಂ
ಧಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿಃ। ಏತಸ್ಯ ಪೃಥಿವೀತರವಿಶೇಷ್ಯಕ ಸಂಶಯಾ ... ವಿಶೇಷತಃ ... ಪೃಥಿವೀತ್ವ ... ವ್ಯಾಪ್ತ ... ಏತತ್ ... ಮೂಲಂ ಯೋ
ಜಯತಿ ... ತ್ಯಸ್ಯ ... ಕಾರಣಂ। ... ಗಂಧಾಧಿಕರಣ ವಿಷಯತಾ ... ಯೋಗ್ಯತ್ವ ... ತ್ವಂ ... ತುಃ। ... ದ್ವೈಯ್ಯ
ಧರ್ಮ ... ಜ್ಞಾನ ... ವಿಷಯತ್ವಂ ವಿರುದ್ಧ ... ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ। ತದ್ಧರ್ಮ ... ಪೃಥಿವೀತ್ವಾದಿನಾ ... ಇತ್ಯತ ... ತ್ವಮಿತಿ।
ತದ್ಧರ್ಮ ... ಪೃಥಿವೀವೃತ್ತಿ ... ಪ್ರಕಾರತ್ವ ... ಪೃಥಿವೀತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರಕಾರತಾ ... ಭಾವ ... ತಿ। ... ತ್ವ ... ತ್ವಂ ... ತ್ಯಾಗ ಏವೇತಿ ದಿಕ್॥
... ರ ... ಯಾಂ ... ಕಾರಣ ... ವ್ಯಾಪಾರ ... ರ್ಯತ್ವರ್ಥಃ। ... ತಿ। ತತ್ರ ಪ್ರಕಾರತಾ ... ಭಾವ ... ತತ್ತ್ವಂ ... ಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ... ತ್ವಮಿತಿ। ಪ್ರಕಾ
ರತ್ವಮಾತ್ರ ವಿವಕ್ಷಣೇ ... ವಿಶೇಷ್ಯಕ ... ಗಂಧಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಸ್ಯ ... ತ್ವಂ। ... ತ್ವಾದಿ ... ಮಾತ್ರಸ್ಯ ... ವ್ಯಾವರ್ತನೀಯತ್ವ।

ತತ್ತ್ವಾಂಶೇಪಿ ತತ್ತ್ವಾದವಚ್ಛೇದ್ಯತಿ। ಅತಂ ಪೃಥಿವೀತ್ವಮಂ ತ್ರಿಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನಲಕ್ಷಣನಿರ್ವಾಹಾರ್ಥ:। ಸಂಶಯಾದೌ ಪೃಥಿವೀತಿ ಜ್ಞಾನಸ್ಯಾಪಿ ... ವೇ ತತ್ತ್ವಂ ಪೃಥಿವೀತ್ವಾದಿ ತ್ವಾದಿನಾ ಧ್ಯಾನ ತಾಯ್ಯಾಂ ಷ್ಟ
ಧಾರ್ಯಂತರಂ ಕಿಂ ಸವಿಕಲ್ಪಮಾಲಿಂಗಿತಂ ಜ್ಞಾಯತೇ ಪೃಥಿವೀ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನಮುಪಲಕ್ಷ್ಯಾಂ। ದ್ವಿತೀಯಸ್ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ದ್ವಯಂ। ವಿಷಯತಾಶ್ರಯಾಂ ವೃತ್ತಿಶ್ಚ ತತ್ತ್ವಪ್ರಕಾ
ರತಾಪ್ರತಿಯೋಗಿತಾಯ್ಯಾಮಾತ್ರವ್ಯಾಪ್ತಿ:। ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ ತದ್ವದಿ। ಅತ್ರ ಪೃಥಿವೀ ಘಟ ಇತಿ ಸಾಧ್ಯತ್ವವರ್ಣತ್ವಾಂಶ ಏವ ನ ತಾದೃಶಂ ಶತತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥ:। ಏವಮನ್ಯತ್ರಾಪಿ। ವರಂತು
ವಿಷಯತಾಶ್ರಯಾಂ ವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಸಾಧ್ಯಾಭಾವ: ತತ್ರ ಪಂಚ ಘಟತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಪ್ರಕಾರತ್ವ: ಪಂಚಕ್ಷಣಿಕತ್ವಪ್ರಕರ್ಷ:। ಕ್ಷಣಿಕತ್ವಂ ನವಿಷಯತಾಭಾವಯಾಪ್ರ
ಕಾರಕತ್ವಂ। ತಸ್ಮಾತ್ ತತ್ತ್ವಂ ಭವತಿ। ಪೃಥಿವೀ ಪೃಥ್ವೀತತ್ತ್ವ ... ದನ್ವಯಿನ ಏಕ ಉಭಯತ್ರ। ಅತ ಇತಿ ಶೂನ್ಯ: ಸಾಧ್ಯವಸಂಧು:। ಅತ ಏವ ತತ್ತ್ವ ... ಯ ಗಂಧವತ್ತ್ವಾತ್ ಧಾರ್ಯ
ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವಪಂಚಕರ್ಷಣೀಯ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ। ಅತ ತದಾಪಿ ಪಂಚ ದಶ ಪೃಥಿವೀತ್ವಯೋ: ವಿರುದ್ಧಯೋ: ಪ್ರಕಾರತಾವಚ್ಛೇದಕತಾ ಸಂಭವ: ಏಕತ್ರೈವೇ
ತಿ ಪ್ರಜ್ಞಾ ತತ್ಸ್ವತಾದಿ ತತ್ಸ್ವತಿ। ಜಲ ಪೃಥಿವೀ ಸಾಧಾರಣಮತತ್ತ್ವಮಿತಿ ವಿವಕ್ಷಿತಮಿತ್ಯರ್ಥ:। ಮಾಸ್ತುವಾ ಪಂಚ ಸತ್ತ್ವಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಸತ್ತ್ವಾ ಪಿ ವ್ಯಭಿಚಾರವಾರಣಾಯ
ತರ್ಕ ತ್ವವಿಶಿಷ್ಟಕ। ಯತ್ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾದಿನಾ ಪರತ್ವಸಾಂಕರ್ಯಾತ್। ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಾಭಾವಸಾಧ್ಯತ್ವಂ ಸತ್ತ್ವಾವಚ್ಛಿನ್ನಸಂಸರ್ಗಕತ್ವ: ಶ್ರಯಾತ್ವಂ ಕ್ಷಯಪ್ರತ್ಯಯ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ತದಭಾವಮತಿಮತ್ತ್ವ। ಅಂಶ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಂ ಶವಿಷಯತಾಯಾಂ ವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯತಲಾಪಾ ಅಂಶಶತತ್ವಾ। ವಾದಾಭಿಪ್ರಾಯೇಣ ಅಧ್ಯಾಹಾರ ತದತತ್ತ್ವ। ಪಂಚಮಾ ಕ್ಷ
ಪಂಚ ಶತಾದಿ। ಪಂಚ: ಪೃಥಿವೀ ಸಾಧಾರಣಾ ವಿಷಯತಾ ಅಭಿಪ್ರೇತ ತತ್ತ್ವವಿಷಯತಾಶ್ರಯಾ ಪೃಥ್ವೀಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ತತ್ರಾಪಿ ತ್ವರ್ಥ:। ವಿಶೇಷ್ಯತ್ವೇ ತಥಾ ಇತಿ। ಘಟಪಟಪಂಚಧಾ
ವೃತ್ತಿವಿಷಯತಾಯಾ: ಅತ್ರಯಾ ವೃತ್ತಿ ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರಮಿತಿ ತದಾ ರಾಗ:। ತದ್ವಟಿಕಂ। ಕ್ಷಯ ಪೃಥಕ್ತ್ವಕಂ। ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಪಂಚ ಇತಿ ಪ್ರಕಾರಕತಾಯ:। ಪಂಚ ಶತಿ
ಘಟಯ ವಿಶೇಷ್ಯಕಂ ಪಂಚಧಾ ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರಕಾರಕಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಮ: ತತ್ತ್ವಪಂಚ: ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿತಿ ಜ್ಞಾನಂ ತದಾ ನ ವಿಶೇಷ್ಯತೇ ವಿಷಯತಾ ಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ ಪಂಚಧಾ ವೃತ್ತಿ
ವಾಕ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶಃ
೨೦

ಪಪೃಥಿವೀತ್ವಮಿತಿ ಶಕಲಾಂಶೇ ಪ್ರಮಾತ್ವಮಿತಿ। ಏವಂ ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯತಾಘಟಿತಮೇಯತ್ವನಿಯಮಾನಾಲಂಬನಪ್ರಮಾಣಂ ತತ್ರ ವಿಷಯತಾತ್ರಯಾಣಾಂ ವೃತ್ತಿ + ೧

ವಿಷಯತಾನಾಂ ಆಶ್ರಯತ್ವಾತ್ ತತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವವ್ಯಾಪಕೈಕಂ ದರ್ಶನಂ ಇತಿ ತತ್ತ್ವಂ। ಇದಂ ಪೃಥಿವೀ ಪೃಥಿವೀತ್ವಾತ್ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಭಾವಃ ಸಾಧಿತಃ। ಏವಂ ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯತಾಘಟಿತ ವಿಪರೀತಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ದರ್ಶನೀಯ ಇತಿ ವೃತ್ತಿಃ। ಯದಿ ತಂ ಪ್ರಕಾರತಾಘಟಿತ ವಿಷಯತಾಘಟಕಃ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಏಕತ್ವಮೇವ ವಿಷಯತಾನಾಂ ವಿರುದ್ಧ
ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತಿ ತಥಾ ವ್ಯವಚ್ಛೇದ್ಯಂ। ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷತ್ವಾತ್। ವಿರುದ್ಧಧರ್ಮಪ್ರಕಾರಕತ್ವವ್ಯವಹಾರಪ್ರಾಪ್ತಿಭಾವಃ। ತತ್ತು ಸಂಶಯತ್ವವ್ಯವಹಾರಸ್ಯ ಪ್ರ
ವೃತ್ತಾಪಿ ಸಂಭವೇ ತಸ್ಯ ವಿಶೇಷ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯತಾ [redacted] ತತ್ವವಿಶಿಷ್ಟ ತಂ ವಸ್ತುತ ಇತಿ। ತದಿದಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯತಿ ಏಕತ್ರ। ಏಕಧರ್ಮಿಕಾಯಾಂ ಮಿಥೋ ವಿ
ರುದ್ಧಧರ್ಮಪ್ರಕಾರಿಕಾ ವಿಷಯಿತಾ ತಾದೃಶತ್ವಾಯ ಪ್ರತಿಯೋಗಿತ್ವಂ ವಿರುದ್ಧತ್ವಂ ತದಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತಥಾ ಸಕಲಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಿತ್ಯಾಕಾಂಕ್ಷಾ ಸಕಲತ್ವಾದಧಿಕ
ರಣವೃತ್ತಿತ್ವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾನಾಂ ಸಂಶಯತ್ವಮತೋ ಮಿಥ ಇತಿ। ತತ್ಸ್ವಾಪಿ ಮಿಥಃ ಪರಿಚ್ಛೇದಪರಸ್ಪರಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ಸಾಧಿತ
ಘಟಿ ತ್ವಾವಿಷಯತಾ
ಮಿದಿ। ಸಂಶಯತ್ವ [redacted] ತತ್ತ್ವತಃ ತತ್ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಗುಣಾಗುಣಾನಾಂ ವ್ಯವೃತ್ತ್ಯಧಿಕರಣಂ। ಸ್ವಂ ವಿಷಯಿತಾ। ತತ್ಪ್ರ್ಯಧಿಕರಣಾಂ ಯಸ್ಯಾ ಪೃಥಿವೀತ್ವಂ ತತ್ಪ್ರ
ಕಾರಿ ಯತ್ವಿತಿ ತಾದೃಶೇ ತತ್ತ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನರ್ಥಃ। ಘಟವತಿ ಪಿಲಾತಾ ಪೃಥಿವೀತ್ವಮಿವಿಶೇಷ್ಯಾವಚ್ಛೇದಕವಿಷಯತಾಘಟಿತ ಪಕ್ಷೇ ಪೃಥಿವೀತ್ವಪ್ರಕಾರಕವಿಷಯತಾಯಾಃ ತ್ವ
ಜಲವೃತ್ತಿತ್ವಮೇವ ಪೃಥಿವೀತ್ವಂ ಪತತ್ವ ಅಧಿಕರಣಮಿತಿ। ಅತ್ರಾಪಿ ತತ್ತ್ವಂ ಯತ್ಯಧಿಕರಣತ್ವಂ ತದಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ ತದಧಿಕರಣವೃತ್ತಿತ್ವಂ। ತೇಷು ತು ಪೃಥಿವೀ
ತಿ ಜಲತ್ವವ್ಯಾಪಿನಃ। ಏವಂ ತು ಸ್ಥಾನ ಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಮಪಿ। ತಥಾ ಚ ಗಂಧಾಧಿಕರಣವೃತ್ತಿ ಪೃಥಿವೀತ್ವಪ್ರಕಾರಿಕಾ ವಿಷಯತಾಯಾಸ್ತತ್ತ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥಃ। ತಿಷ್ಠಂ
ತು ಗಂಧಾನಸಮಾನಾಧಿಕರಣ ವಿಷಯತಾಕತ್ವಮೇವಸ್ವರೂಪ। ಪಕ್ಷಸ್ಯ ಸಾಧ್ಯವಿಷಯಕತ್ವೇ ತತ್ತ್ವ ನಿಶ್ಚಯಃ ಇತಿ। ತಥಾ ಚೈತತ್ತತೋ ಧರ್ಮಾವಚ್ಛೇದ
೨ ೮

ಘಟೇ ವಿಷಯತಾಖ್ಯಃ । ಏತಸ್ಯ ಚ ಸ್ವಪ್ರಕಾರಾಂತರ ... ಮಾದಾಯ ಅತ್ರಾಪೀತಿ । ಅಯಮಭ್ಯುಪಗಮವಾದಃ । ವಸ್ತುತಸ್ತು ಅಯಂ ಘಟ ಇತಿ ಜ್ಞಾನೇ ವಿಶೇಷಣಾನಮಗಂಶ್ಯ ವಿಷ
ಯತಾಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಾತ್ । ಘಟವಿಶೇಷ್ಯಕತಾವಿಶೇಷಣಾಂ ಪ್ರತಿ ವಿಶೇಷಣಾಂಶ ಇಯಾನ್ ವಿಶೇಷ್ಯೇ ಏಕವಿಷಯತಾ ಸ್ವ ಘಟತ್ವ ವಿಷಯತಾಯಾಃ । ಘಟತ್ವ ... ಪ್ರಮ
ಮಾನತ್ವಪ್ರತೀತಿರಿತಿ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನೇತಿ । ತಥಾ ಚ ಇದಂ ಜ್ಞಾನಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವದಿತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಪ್ರಕಾರಕಂ ಸಮರ್ಥಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಜ್ಞಾನ
ತ್ವಾದಿತ್ಯರ್ಥಃ ... ಪ್ರಾಯಣಿಕ್ವ್ಯರ್ಥಃ । ಅತೋ ನ ಪ್ರಕಾರತಾವ್ಯಾಪ್ಯಂ ಗಂಧಾದಿನಮಭಿವ್ಯಾಪ್ತರವಿರೋಧ ಇತಿ । ... ಸಮರ್ಥ ... ಇದಂ ... ತ್ವೇ
ಸಂಪ್ರದಾಯಮತೇ ಏವಾನ್ವಯಃ । ಪಕ್ಷೇ ಜ್ಞಾನಸ್ಯೇತಿ । ಸಮರ್ಥಪದಸ್ಯ ವಿಶೇಷಣ ... ಮಾದಾಯ ... ತಿ । ... ದಾನಸಮರ್ಥ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿಜನಕತಾವಚ್ಛೇದಕವತ್ವಂ ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ
ದಿಕಮಿಷ್ಟ ಸ್ವತಃ ... ವ್ಯಾಪ್ತಿ ... ಫಲಮಾದಾಯ ... ಇತಿ । ವಿಷೇ ... ಪ್ರವೃತ್ತ್ಯನಂತರಂ ಪ್ರಕಾರವ್ಯಾಪ್ತೀತಿ ಶೇಷಃ । ವಸ್ತುಗ ... ತಿ । ತಥಾ ಚ ಮೂಲ
೪ ಸ್ವರೂಪ ... ತೇತಿ ಭಾವಃ । ... ತದಭಾವ ... ದರ್ಶ ... ಪ್ರಕಾರ ... ಭಾವಃ । ... । ಮಕಸ್ತೈವ । ವಿಶಿಷ್ಟಂ । ತಾದೃ
ಶ ... ವಿಶಿಷ್ಟಂ । ... ಜ್ಞಾನ ... ದಿತಿ ಮೂಲಪಾಠಃ । ತತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಏವಾನ್ವಯಃ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ದಿತಿ ಪಾಠಃ
ವ್ಯಾಪ್ತಿ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ದಿತ್ಯರ್ಥಃ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ... ತತ್ವ ...
ಇತಿ । ಅನ್ಯಥಾ ... ವಿಶೇಷಣಾಂ ... ವಿಶೇಷ್ಯ ... ಪ್ರಕಾರಕ ... ವ್ಯಭಿಚಾರಃ ಪ್ರಕೃತ ... ಯೋಗ ...
... ಪ್ರಕಾರಕಜ್ಞಾನ ... ಮತ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿ ... ಪ್ರಮಿತಿ ... ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ತ್ವಮನಿತ್ಯಃ ... ವ್ಯಾಪ್ತಿ ... ಯುಕ್ತಿಮುಕ್ತ ... । ಕರ ... ಕಾರ್ಯ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅತ್ರಾಪೀತಿ । ... ತ್ವೇ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ತ್ವರ್ಥಃ । ತಾದೃಶ

ప్రశ్నోత్తం

౨౧

౯౪

త్వన్యథా దీక్ష ఇత్యాది:। తత్ర ఘట ప్రయుక్త మత్యథా వితీర్ణ శక్తి విశేష:। ఘట ఘటశరీరంతయో: శరీరఘటయో విశిష్ట భ్రమ హేతుత్వ త్వాభ్యుపగమాదిత్య తత్ర ఘటం విశిష్య
ఇతి। తథా చ కరశరణావత్యశ్వ శరీరత్వ వద్విశిష్ట శరీరత్వ ప్రకారకత్వం తేన ఇతి। తదేవాహ తిష్ఠతి। తథా చేత్యాది। ... వ్య విశరీర భ్రమ విశరీరం శరీరం శేసాత్వం
వర్తతే ఏవ తి అసంప్రదాయం వక్ష్యతి తథా చ శక్త్యైత గ్రంథ దర్శనాదిద ముక్త మితి। సాత్వం శరీరత్వ వతి ముఖ్య విశిష్ట శరీరత్వ ప్రకారకం తాదృశజ్ఞానస్యైవ ప్రత్య
క్షత్వే యుక్తత్వాదత స్త్రాదా త్వాదేర్యో పెన్నిష్ఠసా ధకపాలకానాం। ముఖ్య విశేష్యత్వం చ తత్ర ద్వాభ్యాం యత్ర విశేషణాతాదవచ్ఛిన్న విశిష్ట త్వాదవత్వం తాదా త్మ్యే విశిష్ట జ్ఞా
నంచ ద్వయ విశేషణం విశేష వ్యక్త వక్ష్యతి తథా చ తస్య త్వయో విశిష్ట తా ఏకా విశేషణతా వగాహ్యత అన్యాయు క్త్యేతి తద్వైవ స్వవచనాదితి భావ:। నిష్ఠసా ధ్యం
సాధ్య వివక్షయాం వ్య భిచారస్య హేతు వివక్షయాం కథనే ఆహ:। స్వమ తమాహ స్మృతి ర్వ్యాదిత్యాదినా। అత ఇతి। అన్యథా దోషో పి సాధ్యస్య వివక్షణ ద్విధ
భాగాహ్యత్వాకారం తరమితి। ఉక్తత్వ వ్యభిచార ముక్తరతి ... దోషో పి స్మృతి। ముఖ్య ... ఇతి। వివక్షా కూట స్తత్వమేవ అర్జనం। మూలాంత విషయతా పక్షే ఇత్యా ... ది। స్వ
విరజ్ఞానేత్యాది హేతో: శరీరవదంశరీరత్వవత్త్వం। ప్రకారతానిరూపకత్వం ఇతి। శరీర విశిష్ట శరీర ఘట త్వాది ప్రకార కత్వ భ్రమ వ్యభిచార:। మూలాంత ఇత్యాది
రుపాం తాన్ ... తరాం పరిగణయతి ... త్రమత ఇత్యాది। స్వతః ప్రామాణ్యే జ్ఞానస్య స్వాత్ కృతం విశ్వమితి మూలాంత అభిధానాదితి। గురుమతం ఇత్యాది। మూలాం
తి సామ్రాజ్య ... తత్ర స్వప్రామాణ్యే జ్ఞాన మతే విశిష్టమితి ... ఇతి అత అహ ప్రామాణ్య స్వేత్యాది। స్వవిషయాంశే కత్వే ప్రత్య
తన్నయతి: తద్వ్యక్తి స్వప్రామాణ్యే ప్రామాణ్యే అను పలంభాగా దితి వ్యాప్త స్వస్వేతి। తత్ర గ్రాహం వినా। ప్రామాణ్య విషయక గ్రాహం వినా। అయోగా దితి।
ప్రామాణ్యమితి ప్రామాణ్య ప్రకారక త్వస్య ప్రామాణ్య విషయ గ్రహం వినా అయోగా దితి। స్వప్రకాశేత్యైవ ప్రామాణ్య విషయక త్వ తత్ర ప్రామాణ్య విషయ

త్వాదికం విషయాంశకరణీయ్యమిత్యత ఆహ త్తఇతి| విషయాంశ వ్యవసాయకం విషయాంశకం త్వం| ప్రకారవ్యావృత్త వ్యక్తివిశేష్యక త్వవిశిష్ట ప్రకారత ప్రకారక త్వేత్యాహ తు
కం ప్రామాణ్యగ్రహ మితి| ప్రకారవ్యావృత్త వ్యక్తిత్వేన ప్రామాణ్యగ్రహ మితి హేతూర్దర్శయతి తర్కేణ త్వాదితి మూలే త్వంశే శంకతే అధితి| ప్రాథమికస్య వసాయే ప్రా
మాణ్యగ్రహ సందేహ దర్శనం ఇతి హేత్వగ్రిమక్షణే తదగ్రహం ఇత్యాహ దండం విశేష్య సంశయ విశేష్యత్వ అనుపపత్తేః అవ్యాప్తి| తత్రాపి తదభిమత్తే తర్కరూప
విశిష్టదర్శనే వసంశయప్రతిబంధకాగ్రిమక్షణే తత్వదుర్గ్రహ ఇతి భావః| తర్కే సర్వ్వప్రామాణ్యకత్వ మవగాహయతి తర్క ప్రామాణ్యే
కేతాన్వతత్వం తర్కే| తకారాదేరదర్శనే ప్రామాణ్యగ్రహ మితి లక్ష్యాపకాత్ర్యత అనేకరాదేరితి| తదా| పురుషత్వ వ్యావృత్త వ్యక్తిత్వాది ప్రామాణ్యగ్రహ
మాపతతేః| అస్థిర జ్ఞానం| తత్ప్రామాణ్య సంశయ జనకత్వాత్ సంశయస్య అర్థనిశ్చయత్వేన సంభవాత్ తదా విశేష దర్శనే వర్త్యత్వమితి
శంకతే అధితి| తదనుసరణం| ప్రామాణ్యగ్రహ మిత్యనుసరణం| సంశయస్య ప్రామాణ్య సంశయ జనకత్వం వికల్ప్యదూషయతి ఇతి| సంశయస్య ప్రామాణ్య
సంశయ త్వావచ్ఛేదకత్వ విశేష సాధారణ ధర్మ దర్శనాజనకత్వాదిత్యాహ| సాధారణ ధర్మ దర్శనే జనక సంశయస్య ప్రామాణ్య సంశయం
విశేషనంభవాత్| అథయధా సాధారణధర్మ దర్శనే జనక సంశయస్తథా ప్రామాణ్య సంశయ జనక సంశయ స్వభావి మిత్యత ఆహ
శంకతి| త్రివిధః| సాధారణ సాధారణ విప్రతిపత్తి జన్యః| త్రిధా ఇతి| తత్రాపి జ్ఞానం తదితి| సంశయస్య త్రైవకారణాం యథావి ప్ర
తిపత్తి జన్య సంశయ ఇత్యత్ర తథా అయమ్ బత్వ తత ఆహ ప్రమాత్వేతి| తథాచ ప్రమాత్వ సంశయస్య అనేకవిధత్వా [redacted] భవతీతి ప్రమా
త్వతదభావ వ్యాప్య విశేష ప్రమాత్వాభావ తదభావ ఇత్యాది| అధికా ప్రమాత్వ భ్రమత్వయోః విరోధ ఇత్యాహ కలాభః| తత్కారణానమ

౧ క్షారణతావచ్ఛేదకాంశగమ్యత్వం తదభావవ్యాప్యయం విశేష

ಪ್ರಶಿಭಂ
೨೭

ಸಂಶಯ್ಯೈವ ಸಂಶಯಿತುಂ ವಿಶೇಷ್ಯೋಪಸ್ಥಿತ್ಯಪೇಕ್ಷಿತೇತ ಆಹ ಸತ್ಯೇತಿ | ತಥಾ ಚ ಕೋಟಿದ್ವಯೋಪಸ್ಥಿತಿ ಜ್ಞಾಪ್ತಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಜ್ಞಾಪಿತಾರ್ಥಸಂಶಯಯೋರ್ಜನಕಾಂತರ ತಸ್ಯ
ಸಂಶಯಜನಕತ್ವಂ ಸುಘಟಮಿತಿ | ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಜ್ಞಾಪಿತಾರ್ಥಸಂಶಯಿ ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕತ್ವಮಿತ್ಯಾಶಂಕತೇ ಅಥೇತಿ | ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯ
ಜ್ಞಾಪಿತಾರ್ಥಸಂಶಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿಬಧ್ಯತಾವಚ್ಛೇದಕಕೋಟಿಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವೇ ವಾ ತದ್ಧರ್ಮಸಮಾನಾಧಿಕರಣತ್ವಾದಿತಿ ನ ಸಮಾಧಾತುಂ ಶಕ್ಯಮಿತಿ | ಮತೇ | ಅರ್ಥಾನವಗಾಹಿತ್ವೇನ ತ್ವೈಕ | ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಾ
ದೂರಾರ್ಥಾನಂತರಮಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೋತ್ಪತ್ತಿ | ಅತ ಏವ ಚಕಾರಯುಕ್ತಃ ಪಾಠಃ | ಕ್ವಚಿತ್ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೋತ್ತರಮರ್ಥನಿಶ್ಚಯಂ ಪ್ರತಿ ಅರ್ಥಸಂಶಯಪ್ರತಿಬಂಧಕಾ
ಖ್ಯಾತ್ಯಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯನಿಶ್ಚಯೋತ್ಪತ್ತೌ ತು | ತಥಾ ಚಾಸಂಭವಮಿತಿ ರಪೇಕ್ಷಿತಂ ತತ್ಪ್ರತಿಶಂಕತೇ ಅಥೇತಿ | ಯದಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೋತ್ತರಮರ್ಥನಿಶ್ಚಯ ಸ್ಯಾಂ ಜನಕತಾವ
ಚ್ಛೇದಕಂ ಸ್ಯಾತ್ ತದಾ ಅವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ಸಂಭಾವನಾ ತದಭಾವಪ್ರಯೋಜಕತ್ವಾನ್ನಿಶ್ಚಯಾನ್ಯತ್ವೇ ತತ್ರ ತಥಾತ್ವಾತ್ ವ್ಯಾಪ್ತಿರಿತಿ | ಮಾಂಸಾಭಾವಾದಿತಿ | ತತ್ಸ್ವರೂಪ ನಿಶ್ಚಯತ್ವ ಕಾಲೇ ವ ಮಾನಾಂ
ತ್ವಾದರ್ಥಾ ನಿಶ್ಚಯೋತ್ಪತ್ತಿ | ತದುತ್ಪತ್ತೇರ್ಹಿ ಅರ್ಥನಿಶ್ಚಯೋತ್ಪತ್ತಿ ವತ್ಸ್ | ಪ್ರಮಾಣಕರಣತ್ವಾತ್ | ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಉತ್ತರಕ್ಷಣೇ ಸ್ವಫಲಾಧಿಕರಣತ್ವ ನಿಯಮಾದಿತಿ ಭಾವಃ | ಕಿಂ
ಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಯಂ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೋತ್ಪತ್ತೇಃ ತದಪಿ ತತ್ರ ವಿಶಿಷ್ಟಸಾಮಗ್ರೀ ನ ಪ್ರತಿ ಯಾ ಏವ ಸಾಮಾನ್ಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಜನಕತ್ವಮಿತ್ಯತ ಆಹ ಕ
ಸ್ಮಿತ್ಯತ ಆಹ ನೇತಿ | ಅನ್ವಯವ್ಯತಿರೇಕಯೋರ್ಮಾರ್ಗಕತ್ವಮಪ್ರಯೋಜಕಮಿತಿ | ಏತೇನ | ಸಾಮಾನ್ಯಸಾಮಗ್ರ್ಯಾ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯೋತ್ಪತ್ತೇಃ | ಅ
ರ್ಥನಿಶ್ಚಯೋತ್ಪತ್ತಿ | ತಥಾ ಚ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯಂ ವಿನಾ ವಿಸಾಮಾನ್ಯಸಾಮಗ್ರೀಬಲಾತ್ ನ ಸ್ಯಾದರ್ಥನಿಶ್ಚಯೋ ಅರ್ಥಸಂಶಯಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ | ಜ್ಞಾನಮಿತಿ | ಪ್ರಮಾಣ
ಪ್ರಯೋಜಕ ವಿಶೇಷಾಜನ್ಯಾಗ್ರಾಹ್ಯಃ | ನ ತು ವಿಶೇಷತ್ವಾವ್ಯಾಪ್ಯಶಂಕಾ ತ್ವದರ್ಥನಿಬದ್ಧ ಮತ್ಸ್ಯಾಪ್ಯನುಭವಾದಿತಿ | ಏವಂ ತದುತ್ತರಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರಸ್ಯ ಜನ್ಯಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮಾತ್ರ
ಸಾಧಾರಣತ್ವಾದವ್ಯವಹಿತೋತ್ತರತ್ವಸ್ಯ ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶ್ರಾಂತತ್ವಾದ ವ್ಯಭಿಚಾರತ್ವಂ | ಪ್ರತ್ಯಂಶಯಃ | ಅರ್ಥಸಂಶಯ ಪ್ರತಿಬಂಧಕ ಜನಕತಾ ವಚ್ಛೇದಕಾನ್ಯತ್ವೇನ

భావ ఇతి భావః। ఉత్తరయతి అగృహీతేతి। ఉత్తేజకాభావత్వం గృహీతాయాం తత్ర ప్రామాణ్యగ్రహ ఇతి। అనుగమయతి। తదభావవతి తత్ప్రకారకత్వం
విశిష్టాన్యవృత్తి ప్రకారకత్వాదిక్రమేణేత్యర్థః। తచ్చ తావదభావవిశిష్టత్వం ఏతద్విశిష్టత్వే సతి తద్విశిష్టత్వమితి విశేషణవిశిష్టత్వాదికమిత్యుక్తం అనుభవతి
తి। అనుమానే తద్వదితి। జ్ఞాతతావచ్ఛేదకానుగమకాభావే సామాన్యం ప్రతివ్యక్తి భాసమానా … ప్రత్యేకాభావ … మవ్యభిచారి
ణం తేషు ప్రత్యేకం త్వమాత్రం తత్ప్రామాణ్యవ్యవహారస్తేనోద్భవ … మితి భావః। … త్తేజకాభావవిశిష్ట ప్రతిబంధకాభావ ఏవ … ఏవ వక్తవ్య ఇతి
శేష్యవిశేషణభావో … తత్రానవస్థాదోషం కింతు తత్తద్వ్యక్తిత్వమితి। … తావదభావవిశిష్ట ప్రతిబంధకాభావత్వవ్యాపకత్వం తద్వ్యాపక
భావాది … తావత్ … తద్వ … జ్ఞానాభావ … ప్రతిబంధకత్వాత్। … తాత్పర్యమితి
౧ ప్రవృత్తి। ప్రామాణ్యమేతి స్పష్టం। తథా చ కరణాది దర్శనేన అర్థసంశయ స్యగత్యా అలం ప్రామాణ్యమిత్యర్థః। వ్యభిచారాదర్శనాత్ ఇత్యర్థః।
కల్పాం తదసాధారణ కరణాదితి। తథాపి సంశయే … ప్రామాణ్యవ్యాప్యతాయాః … గృహీత … కరణాదేః
పురుషత్వవ్యాప్యత్వానుభవసంభవాత్ ప్రామాణ్యమిత్యర్థగ్రహాదికమితి। ప్రామాణ్యస్య సిద్ధిరితి। తదేవ … విషయత్వే కరణాదితి। తత్త
ర్శనాత్। పురుషత్వవ్యాప్యకరణాదిదర్శనాత్। కరణాదిమతి పురుషత్వ ప్రకారకజ్ఞానత్వస్య ప్రామాణ్యవ్యాప్యతానుభవేన కరణాదేః పురుషత్వవ్యాప్య
త్వానుభవమపి … తద్దర్శనాత్ … తథా చ తదవస్థాయాం ప్రామాణ్యమితి సంశయితా …
వ్యక్తి ఇతి వదంత్యర్థః। … ప్రామాణ్యవ్యాప్య … సంశయితో … ప్రామాణ్యవ్యాప్యవత్తా … ప్రామాణ్యసంశయో …

ಪ್ರಕಿಖಂ
೪೨

ದ್ಭಾವಿತೋಂದರ್ಯುಕ್ತಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ತದ್ಗೃಹ್ಯಶಂಕತೇ ತದಿತಿ । ತದಸ್ಯಮಿತ್ಯಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತ್ಯ । ತದಾದಿ ಸ್ಯಾಧ್ವರ್ಥಜ್ಞಾನಸ್ತಾತ ದ್ವಿರಾಮರ್ಶನಾಸ್ತ್ಯಾಭಾವಾತ್ ತತ್ತ್ವಂ ತಸ್ಯೈ ತತ್ತ್ವಂ ಚ
ಪ್ರವರ್ತಕತ್ವಮತ ಅಭಾವಪರಾಮರ್ಶನಾದಿತಿ । ನ ಮಾನಮಿತಿ । ತದರ್ಥ್ಯಂ ವಗತಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಿತಿ ರಬತಾವತ ಲಾವಸ್ತಾ ಕಾಶ । ಪೂರ್ವಂ ಮತ್ರ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಾ ವಾದ್ಯವ
ತ್ತಾಪರಾಮರ್ಶ ಏವತತ್ತ್ವಾರ್ಥ್ಯಕಾರಿತಿ ವ್ಯರ್ಥಂ ತದಸ್ಯಮಿತಿರಿತಿ । ಪಕ್ಷತಾವಚ್ಛೇದಕತಾದಿ । ತದಯುಕ್ತಃ । ಸ್ವತಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ರಮಾಗಂಧವದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕ ವೃತ್ತಿ ವಿಷ್ಣು ಪ್ರಕಾರ
ಜ್ಞಾನತ್ವಾದಿತಿ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾವಚ್ಛೇದಕತಾಸಾಮಾನ್ಯಾಧಿಕರಣ್ಯಪರಾಮರ್ಶಾನ್ತರ ವಿಶಿಷ್ಟತಾವಚ್ಛೇದಕ ವೃತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನತ್ವ ವಚ್ಛೇದಕ ಅತ್ಯ ಮಿತ್ಯಾಖ್ಯಾ ತಾಂಶಯೋಃ ವೃತ್ತಿ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನತ್ವ
ಸ್ಯಾಪ್ಯವರ್ತಕತಯಾಶಂಕ ತಂ ತಿಯಾನೃವಚ್ಛೇದಕತ್ವಂ ತದ್ವಿಶೇಷ್ಯಕತ್ವ ವಿಶೇಷಿತ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನ ತತ್ಸಂಯೋಗ ಇತಿ ನವ ತ್ರ ಪ್ರಯೋಜಕ ತತ್ತ್ವಸ್ಯ ಸಾಧಕಂ । ತತ್ಸಂಯೋಗಂ ಚೈತ್ಯ
ಯತಿ ತದ್ಧೀರಿತಿ । ತದನ್ಯತ್ರ ಜ್ಞಾನ ತ್ವಂ ಭೇದ ತತ್ತ್ವ ಇತಿ ವ್ಯಾಪ್ಯವರ್ತಕ ಯತ್ರ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಾವಚ್ಛೇದಕ ಸ್ವಪ್ರಕಾಶ ಇತ್ಯರ್ಥಃ । ಅನ್ಯಥಾ ತದ್ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ಗ್ರಾಹ್ಯ
ಮಿತ್ಯಾದಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ನಿಶ್ಚಯೋ ಭಿನ್ನ ಜ್ಞಾನ ಗ್ರಾಹ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ ವಿಷಯತಾ ತ್ಯಮಿತ್ಯ ಶಂಕ್ಯ ನಿಷೇಧತಿ ಅಪಿ ಮಿತ್ಯಾ ವ್ಯರ್ಥ ತದಿತಿ । ತದನ್ಯ । ತ್ರಿತಯ ವ್ಯವಸಾಯ । ನ ತರಾ ಮಿತಿ ।
ವಿ ಅನು ವ್ಯವಸಾಯ ಸ್ಯಾ ಸ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರವರ್ತಕ ತದ್ದರ್ಶನ ಸ್ಯಾ ಭೋಜಪಾಕ ತತ್ತ್ವಾ ದಿತಿ । ಅನುಮಿತ್ಯಾ ಕಾಲ ವಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಸಂದೇಹಾ ಇತಿ ಪ್ರಾಬಾಂ ಮತಂ ವ್ಯವಸಾಯ ತ್ರ ಚ
ಭೂಂ ಪತಿ ತಸ್ಯ ದಿಕ ವಿತಿ । ಅಂಗೀಕಾರ ಪಕ್ಷಾಂತರಿ । ಪ್ರವರ್ತಾಂ ಮಹಿ ಸಾಧ್ಯ ತ್ವ ವ್ಯವಸಾಯ ಲಯ ಭ್ಯಾ ಪರ್ವತ ವಹ್ನಿ ಮತ್ಸ್ಯಕತ್ವಂ ಪಕ್ಷಂ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಗೃಹ್ಯತೇ ತಥಾ ಪಕ್ಷೋ ವ್ಯಾ
ಪ್ಯವ ವೃತ್ತಿ ಕೃತ್ಯ ಕಪಪ್ರ ಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯಪಿ । ಅಂಗೀಕಾರ ಪಕ್ಷ ತತ್ರ ಲಿಂಗ ಕಥಾ ಪಕ್ಷ ಅನುಮಿತಿ ವಿಷಯ ಪೂರ್ವ ಮಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದಿತಿ । ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಪ್ರಕಾರಕತಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ
ಲಿಂಗಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ಶಂಕಿತ ಅನುಮಾನ ಕೃತ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ರಿತಿ ತಥಾ ಮಾತೃ ಸತಃ । ಕಿಂ ತು ಅಂಗೀಕಾರ ತತ್ರ ಲಿಂಗ ಕಥಾ ಭಾವ ಪಕ್ಷ ಅನುಮಿತ್ಯ ವ್ಯವಸಾಯ
ಕಾಂತಿ ವಿಶೇಷ್ಯ ದವನ ಪರಾಮರ್ಶ ಪರ್ವತ ವಹ್ನಿ ವ್ಯಾಪ್ಯ ವತ್ತ್ವಮನು ಪಕ್ಷಯ ಮರ್ಥ್ಯ ಸಂಯೋಗ ಭಾವ ಇತಿ ತದಾ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಪತ್ರ ಪ್ರವೇಶಃ ಸಂಭವತಿ । ಯತ್ರ ಚ

ವಿಶಿಷ್ಟಪದಸ್ಯೈವ ವಿಶಿಷ್ಟಾನುಮಿತಿಃ ತತ್ರಾನುಮಿತ್ಯಂತರಂ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸಂಶಯೋಚ್ಛೇದಕತ್ವಾದಿತ್ಯಾಹುಃ॥ ॥ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಮಹೋಪಾಧ್ಯಾಯ
ಭಟ್ಟಾಚಾರ್ಯ ತರ್ಕವಾಗೀಶ ವಿರಚಿತಾಯಾಂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದೀಧಿತಿಟಿಪ್ಪಣ್ಯಾಂ ಜ್ಞಪ್ತಿಪ್ರಾಮಾಣ್ಯರಹಸ್ಯಂ॥ ॥ಕೇಚಿತ್ತು ಯದ್ಧರ್ಮಾವಚ್ಛಿನ್ನೇ ಯತ್ಪ್ರಕಾರಕತ್ವ
ಗುರುಮತೇ ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾರಕತ್ವಂ ಪ್ರಮಾತ್ವಂ ತಸ್ಯೈವ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವಿಶಿಷ್ಟಪ್ರಕಾರಕತ್ವಮಿತ್ಯಪಿ ಜ್ಞಾತಸಂಗತ್ಯಾ ಜ್ಞಪ್ತಿರೂಪವನಾಮಾಹುಃ। ತತ್ರ ಜ್ಞಾ
ನಾದೇರಖಂಡಸ್ಯ ಸಂಶಯೋತ್ಕರ್ಷಕಲ್ಪನೇ ಗೌರವಮಿತಿ ತಥಾಪ್ಯತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಸ್ಯ ಬಹುಷು ದೋಷೇಷು ತತ್ತದ್ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷಮನ್ಯಥಾಯೋಗಾವಿಶಿಷ್ಟಗತ
ವಿಶೇಷಣಾಮನ್ಯಥಾಯೋಗಾವಚ್ಛಿನ್ನಸಾಮಗ್ರ್ಯಾಃ ಸಂಭವೇನ ತಥಾತ್ವಮಿತ್ಯೇಕಬಿಂದುನಾ ಕಯಾಪ್ಯಾಹ ಪ್ರಸಂಗಾದಿತಿ॥ ॥